Digitized by Google

600007981V

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

BIOGRAPHISKE UNDERRÄTTELSER

OM

PROFESSORER

VID

KONGL. UNIVERSITETET I LUND,

ifrån dess inrättning till närvarande tid;

af

Magnus Laur. Ståhl,

PROFESSOR OCH HISTORIOGRAPH VID K. M. ORDEN.

CHRISTIANSTAD.

Tryckt på *L. Littorins* förlag hos *Schmidt & Comp.*

1834.

757

Digitized by Google

Digitized by Google

FÖRETAL.

För det arbete, som nu underställes Allmänhetens ompröfning, har jag förnämligast begagnat von Doebelns Historia Academiæ Lundensis; den fortsättning deraf, som Herr Professorn och K. Ordens Ledamoten, Doctor Lindfors utgifvit, och de Programmer till Herrar Professorernes inaugurationer, som i synnerhet under de sist förflutna 90 åren utkommit. Då jag med tacksamhet erkänner min förbindelse till Gynnare och Vänner, som, på min anmodan, biträdt mig med upplysningar, och hvilka jag, vid slutet af flere biographier, åberopat; är det mig en angenäm pligt att offentligen förklara min vördsamma erkänsla för den förekommande godhet och outtröttliga möda, hvarmed Herr Biskopen, Academiæ Pro-Canzlern och Commendeuren Doctor WILHELM FAXE ädelmodigt behagat understödja mitt bemödande att gifva detta försök den fullständighet, som stått i min förmåga. Jag saknar ord att uttrycka min djupa vördnad och tacksamhet för de uppgifter, hämtade ur de på Riddarhuset förvarade genealogiska samlingar, som mig nådigt blifvit meddelade af en HERRE, lika vördad för det upphöjda run Han i Fäderneslandet innehar, som för Hans allmänt beprisade ädla tänkesätt och upplysta nit för alla litteraira bemödanden, — äfvensom min förnyade förbindelse till den ÄDLE MAN hvilken mitt rörda hjerta aldrig upphör att vörda såsom min störste Välgörare, för Hans godhet att, genom Vänner och Bekante, skaffa mig de underrättelser, som jag för detta arbete utbedt mig.

Vid jemförande af Professor von Doebelns ofvannämnda bok, finnes ibland Professorernes antal en Magister Gabriel Lundberg förbigången; men Professorn, Doctor Lindfors har, i 2:dra Sectionen af sin Historia

Digitized by Google

Doctor och Biskop öfver Sjellands stift; hvilken, såsom äfven någon tid Professor i Lund, kommer längre fram att anföras; — 4. *Christian*, Kyrkoherde i Faxö, och — 5. *Peder*, Kyrkoherde i Kjölstrup på Fyen; gift med Elisabeth Thestrup.

(Om Domprosten Bagger se Professor von Döbelns Historia Academiæ Lundensis, a prima ejus ætate ad finem Anni 1738, Sectio 3, pag. 8; Professorn Doctor Lindfors' Regiæ Academiæ Lundensis Historia, ab initio Anni 1739 ad finem primi sæculi Academici, pag. 58; Professor Sommelii Lexicon Eruditorum Scanensium, Tom. 1, pag. 119; Den sammes Skånska Clericiets Historia, sid. 65; Genealogiska Tabellen öfver Baggerska Ätten, införd i Zwergii Sjellandske Clericie vid sid. 309, jemförd med Sommelii nyssnämnda Lexicon T. 1, pag. 112—118, och Prosten Ödmans Beskrifning om Bohus-Län, sid. 338).

NILS BECKMAN. Man känner hvarken hans födelse- eller döds-är, icke heller hans föräldrars namn; utan vet blott, att han var född i staden Heyde i Dithmarsen. Utan vunnen underbyggnad i Scholan, kom han till Academien, der han vanvårdade sin tid, uppoffrande den åt dans och fäkt-konsten; och må det nämnas till ett bevis af hans lättsinnighet, att sedan han redan blifvit Professor, visade han Studenterne sin färdighet i sistnämnde konst, då han pröfvade sin styrka med en kringvandrande Fäktmästare. Medan han vistades vid Universitetet i Königsberg, utsågs han till Informator för en ung Grefve Gustaf Adolf Oxenstjerna, som han i 6 års tid hade i Stockholm under sin handledning. Derifrån for han 1662 till Academien i Helmstädt, för att begagna Conrings collegier, och korrt derefter till Marpurg samt 1665 till Frankrike, hvarest han följande året köpte sig titel af Juris Doctor. I Paris utgaf han derpå en bok Medulla Justinianea, för hvilken han gaf sig ut som Auctor, ehuru han säges hafva röfvat handskriften från dess rätte författare; och

Digitized by Google

som han hade tillegnat den åt Konung Carl XI, för han 1667 till Stockholm, för att personligen öfverlemna den till Högstbemälte Konung, och utnämndes 4 dagar derefter till Juris Romani Professor i Lund. I denna egenskap bevistade han Academiens invigning, och valdes till dess Rector under sednare hälften af år 1668, samt gifte sig med en flicka af ringare stånd, som hade varit tvätterska hos Enke-Drottning Hedvig Eleonora, och med hvilken han 6 år förut hade i Stockholm förlofvat sig. Tre år derefter blef han anklagad och pliktfälld för någon försnillning af Kronans rätt, och som han beskyllde sin åklagare för kronostöld, tjufnad, mord och andra illgerningar, men ej kunde leda det i bevis, blef han tvungen att skriftligen göra honom afbön. Emedlertid kom den namnkunnige Pufendorff till Lund, såsom Juris Naturæ et Gentium Professor, sedan Beckman både afstyrkt Cantzleren att inkalla honom och afrådt Pufendorff att emottaga professionen, emedan han förutsåg, huru han skulle fördunkla hans anseende; och som Pufendorff tillika fick första rummet i Juridiska Faculteten, och genast tillvann sig den studerande Ungdomens hela tillgifvenhet, utbrast Beckman emot honom i de bittraste smädelser, och för några misstydda ställen i hans bok de Jure naturæ et gentium beskyllade honom att vara atheist. Att såmedelst under religionens mantel skyla det enskildta agget, och att sätta Rikets Presterskap i harnesk emot honom, förenade han sig med Theol. Professorn Josua Schwartz och andre illvillige, och lät den sistnämnde sammanskrifva en bok under titel: Index novitatum in Sam. Pufendorfii libris de jure naturæ et gentium, contra orthodoxiæ fundamenta, contentarum, med hvilken han ock sjelf var honom behjelplig, för att tillvita Pufendorff flere villfa-

Digitized by Google

relser. Sedan de öfrige anhängarne, i anledning af Konungens 3 gånger förnyade förbud, blifvit afskräckte från utgifvandet af detta arbete, och någon tid hållit sig stilla, blef Beckman ännu fastare i sitt beslut att låta det komma för dagen, och lät trycka det i Giessen 1673, utan uppgift af författarens namn. Snart upptäcktes, att han besörjt dess utgifvande, hvarföre Pufendorff ville lagligen tilltala honom. För att förebygga det, for Beckman till Stockholm; men sedan han der fått veta, att man beslutat sätta honom i fängelse, for han, dagen förr än det skulle ske, en natt i November månad sistnämnde år, i hemlighet derifrån, gaf sig, under resan, ut för Grefve, flydde öfver till Köpenhamn, och yttrade i en försvarsskrift, att han öfvergifvit Sverige för den orättvisa och ogudaktighet, som der herrskade. I anledning af detta hans förhållande, fällde Consistorium Academicum i Lund öfver honom den dom, att han skulle mista äran och landförvisas, och hans skrift, på torget i Lund, af bödeln uppbrännas. Sedan Konungen lofvat att mildra domen, om han ville göra sin motståndare afbön, men detta vilkor af honom vedersakats, gick den i April månad 1675 i fullbordan, oaktadt Professor Schwartz i de mest rörande ordalag anropat om nåd. Beckman reste derefter till Tyskland, och sedan han der förgäfves sökt att vinna förtroende hos bekännarne af Lutherska läran, antog han den Catholska, och blef Föreståndare för St. Michaëls kloster nära Bamberg. Att han fortfor i sitt outsläckliga hat till sin motståndare, bevises af det fruktlösa försök, som några år derefter, då kriget utbrast emellan Sverige och Dannemark, gjordes af en hans Svåger, att mörda Pufendorff. — Om hans sednare lefnads-öden saknar man all underrättelse.

Digitized by Google

Under sin tjenstetid i Lund utgaf han som Præses 2 disputationer.

(Se von Döbeln l. c. pag. 11; Lindfors l. c. pag. 83; Jöchers Gelehrten-Lexicon tryckt i Leipzig 1732. 1 Theil sid. 373; Sommelii Lexicon Erudit. Scanens. Tom. 1 pag. 148 och Molleri Cimbria Litterata, Tom. 1, pag. 35.)

CHRISTOPHER ROSTIUS. Han föddes d. 10. Sept. 1620 i Staden Dachvich i Thüringen, der Fadren Johan Rostius då var Stads-kämner, men blef sedan Justitiarius i Bussleben; Modren var Euphrosyna Hornia. Efter inhämtade kunskaper vid Läroverken i Erfurt, for han 1638 till Hamburg, der han i 2 är uppehöll sig, och sedan njöt han i 3 år undervisning vid Gymnasium i Stade. Han begaf sig derpä 1644 till Academien i Rostock, der han tillbragte 2 är, och för sin skicklighet antogs till Informator för en Prinsessa af Glücksburg. Såsom handledare för en ung Ahlefelt och 2 andra ynglingar af samma slägt, reste han 1647 till Sorö i Dannemark, hvarest han tillbragte 2 år, for sedan till Holland, uppehöll sig i längre tid i Leyden, besökte sedan Cölln och återvände derefter till Hamburg, hvarest han med det beröm utöfvade Läkare-konsten, att han blef känd och rådfrågad af Hertigen och Biskopen i Eutin, och åtog sig på hans tillbud att blifva Archiater hos Ståthållaren i Norrige, Hannibal Sehestedt. Till den ändan for han till Köpenhamn; men de mindre fördelaktiga rykten om denne herre, som der mötte honom, föranläto honom att vedersaka detta förtroende, och att i stället antaga Ordinarie Stads-Läkare-tjensten i Helsingör, hvarest han förblef i 4 år, och tog, under den tiden, efter aflagda lärdomsprof, år 1657 Medicinæ Doctors graden i Leyden. Han förordnades 1664 till General-Gouvernements Medicus i

Digitized by Google

Skåne, och att tillika vara Græcæ Linguæ Lector vid Gymnasium i Lund, samt hafva vård om Kapitlets Bibliothek. Sedan detta Läroverk blef förändradt till Academie, fick han i Novemb. månad 1667 Konungens fullmakt att derstädes vara Primarius Medicinæ Professor med Archiaters namn, heder och värdighet, samt tillåtelse att derjemte behålla Gouvernements Medici beställningen. Han var närvarande vid Academiens invigning 1668, och blef dess Rector under de första 6 månaderna nästföljande året. Såsom Universitetets Ombud bevistade han Riksdagen i Stockholm 1672, der han på allt sätt arbetade för dess bästa, och vid Academien ägde han ett stort anseende. Snäll Läkare, Chemist, Theolog, Jurist och Philosophe, var han äfven mycket kunnig i Grekiskan och Hebraiskan, hvaruti han understundom enskildt undervisade den studerande ungdomen. Efter hans bortgång lemnades till Academiska Bibliotheket, hvars vård var honom uppdragen, 500 böcker, som han i lifstiden dit anordnat. Han berömmes såsom en fredlig, gudfruktig och sin lagliga Öfverhet nitiskt tillgifven man. Död i Lund d. 24 Mars 1687. — Gift 1:o 1662 med *Anna Olofs dotter*, Enka efter Borgmästaren i Lund Henrik Poppius, och död 1679, samt — 2:o 1682 med Enkefru *Petronella Svenonia*, som inom 3 års förlopp med döden afgick; och i begge äktenskapen var han barnlös.

(Se von Döbeln l. c. pag. 209; Lindfors l. c. pars posterior, pag. 96; Sommelii Hypomnemata in Johannis von Döbeln Historiam Academiæ Lundensis pag. 141; Densammes Skånska Clericiets Historia, sid. 75; Professorn Doctor Bergii Inträdes-tal i K. Vetenskaps Academien om Stockholm för 200 år sedan, och Stockholm nu för tiden, i anseende till Handel och Vetenskaper, särdeles den Medicinska, sid. 146, och Medicinal-Rådet och Riddaren Doctor Sackléns Sveriges Läkare-historia, ifrån Konung Gustaf I:s till närvarande tid, 1 Del. sid. 618).

Digitized by Google

PETER HOLM. Han var född i Ullångers Socken i Ångermanland d. 1 Julii 1634, Son af Capitainen Anders Holm och dess maka Elsa Larsdotter. Sedan han vid Scholan och Gymnasium i Hernösand inhämtat förberedande kunskaper, blef han Student i Greifswald 1651, återkom vid slutet af följande året till fädernesbygden och fortsatte sedan sina studier vid Academien i Upsala, hvarest han aflade de vanliga lärdomsprofven och blef, frånvarande, derstädes Magister 1664. Året förut hade han anträdt en resa till Utländska Lärosäten och hemkom till Fäderneslandet efter 3 års bortovaro, under hvilken tid han besökte Helmstädt, Wittenberg, Leipzig och Jena, på hvilket sistnämnde ställe han utgaf sin bok om Turkiska religionen, och vidare Frankrike och Holland. Vid Upsala Academie antogs han genast till Docens, och blef korrt derefter Theol. Adjunct, hvarpå han i slutet af år 1667 utnämndes till Linguarum Orientalium Professor i Lund, i hvilken egenskap han var närvarande vid Academiens invigning. Derjemte förordnades han år 1671 till Theologiæ Professor Extraordinarius och Kyrkoherde vid Hoby och Håstads församlingar, hvilka anslogos honom till præbende, samt var under första hälften af år 1674 Academiens Rector. Men då så väl Lärare, som den studerande ungdomen måste taga till flykten vid Danska Arméens infall i Skåne 1676, begaf han sig till Upsala, och blef derstädes samma år Theol. Professor Honorarius och Kyrkoherde i Hagby och Ramsta; men efter Professor Brunneri död, utnämndes han till Ordinarius Theol. Professor och fick derpå Danmarks församling till præbende, hvaröfver han förordnades till Prost. Vid sistnämde Academie har ingen disputation under hans præsidium utkommit, men vid Lunds utgaf han 24. — Död d. 30 Junii 1688. —

Digitized by Google

Gift 1:o 1666 med *Barbara Hedræa,* död 1676, dotter af Bergmästaren Thomas Hedræus; och — 2:o d. 11 Mars 1679 med *Anna Göransdotter Folcker.* Af förra äktenskapet hade han 2 Söner, som lefde vid hans död.

(Se von Döbeln l. c. pag. 88; Lindfors l. c. pag. 79; Prosten Gezelii Biographiska Lexicon öfver namnkunnige och lärde Svenske Män 1 Del. sid. 428, och Professor Lundii Latinska Program till hans jordfästning, infördt i Nettelbladts Memoria Virorum in Svecia Eruditissimorum Rediviva, Semi-decas IV, pag. 261.)

NILS HYLTÉN, adlad SILFVERSKÖLD. Född d. 18 Januar. 1635 i Ölmstads socken vid Grenna, hvarest fadren Andreas Hyltenius var Kyrkoherde, gift med Anna Jonsdotter Gahm. Sin första undervisning njöt han vid Scholan och Gymnasium på Visingsö, och efter några års vistande vid Upsala Academie, antogs han 1664 af Hertig Adolf Johan på Stegeborg till dess Hand-Secreterare, men lemnade denna befattning följande året, då han anträdde sina utrikes resor till Tyskland, Holland och England, under hvilken tid han år 1667 utnämndes till Juris Svethici et Danici Professor i Lund, och bevistade följande året Academiens invigning, hvarefter han den 15 Februarii enhälligt valdes att derjemte vara Academiens Secreterare och tillika hafva vården om dess inkomster. Efter Professor Beckmans förafskedande ålades honom att tillika undervisa i Jure Romano. Men hans kända skicklighet visade sig icke blott i de Academiska göromålen, utan äfven vid de flere vigtiga befattningar, som tid efter annan honom uppdrogos. Så nyttjades hans biträde åren 1669 och 1670 vid Landt-Statens inrättande i Skåne; under Danska kriget gjorde han Kronan ansenliga försträckningar; bevistade sedan Fredstractaten i Lund 1679, der han gick

Digitized by Google

de Svenske Ambassadeurerne flitigt tillhanda, och öfvervar han äfven den liqvidation, som derstädes anställdes öfver beskattningarne och restantierna och begagnade än vidare Konung Carl XI hans drift och insigter vid flere angelägna förrättningar. I anledning deraf upphöjdes han d. 8 Maj 1686 i Adligt Stånd och introducerades samma år under N:o 1073 med namnet SILFVERSKÖLD, hvarefter han erhöll Nådigt tillstånd att följande året afträda sin innehafda profession till Herr Richard Ehrenborg, som då utnämndes till Extraordinarius, och 9 år derefter till Ordinarius Juris Professor, men då denne afled d. 27 Mars 1700, utföll den 28 Aug. samma år Nådig fullmakt för Silfversköld att åter tillträda den profession, som han med så mycken heder innehaft. Utom en disputation, som under hans præsidium utkommit, har han utgifvit: 1. Panegyricus memoriæ Caroli Gustavi Regis consecratus, i Upsala 1661; — 2. Sollemnia Carolinæ, cum imperium Carolus XI Rex maximo subditorum gaudio adiret; Lund 1673, och — 3. Panegyricus Carolo XI, Academiæ Carolinæ nomine, dictus, cum primum Conditorem suum provincias regni perlustrantem gratulabunda exciperet d. 28 Aug. 1673; dersammastädes samma år; alla in folio. — Var Academiens Rector första halfåret 1672, och sednare halfåret 1676. Död i Stockholm d. 11 Januar. 1702, sedan han anslagit 1000 Daler Silfv. mynt till fond för ett Stipendium vid Lunds Academie, hvarom gåfvobrefvet samma år efter hans död utfärdades. — Gift 1:o d. 30 Maji 1671 med *Abela von Kempften*, af Tysk Adlig härkomst, död 1677; och — 2:o 1686 med *Juliana Sigrid Gripenflycht*, som dog d. 4 Sept. 1728, dotter af Amiralitets Medicus, Doctor Peter Schallerus, nobiliterad Gripenflycht. — Hans barn voro: Af förra giftet: 1. *Ida Catha-*

Digitized by Google

längre der vara i säkerhet, utan begaf sig till Stockholm, i hopp, att efterträda Kyrkoherden vid der varande Tyska församlingen, Doctor Pfeiffius, som blifvit Biskop i Rewel. Uppförd på förslaget till denna lägenhet, vann han ock vid valet en högst betydande öfvervigt af röster; men då han förutsåg, att hans befordran skulle leda till missämja inom församlingens ledamöter, afstod han frivilligt sitt anspråk, och biträdde, till vinnande af sin utkomst, någon tid då varande Kongl. Öfver-Hofpredikanten i embetet, under dess sjuklighet. Emedlertid öppnades en annan bana för honom, då han 1667 kallades till Theol. Professor Extraordinarius i Lund, i hvilken egenskap han följande året bevistade Academiens invigning och utnämndes korrt derefter till Ordinarius Professor. Innan sistnämnde utnämning skett, hade en tvist uppstått emellan Honom och Professor Beckman om rangen, men den blef snart bilagd. Han var den förste, som vid Lunds Academie erhöll Theol. Doctors graden, hvartill han af Biskopen Doctor Winstrup promoverades d. 3 Sept. 1672, sedan han 1668 vid befordringen till Ordinar. Theol. Professor tillika blifvit utnämnd till Tysk Pastor vid Domkyrko-församlingen i Lund. Af Konungen sjelf blef han förordnad till Academiens Rector under första half-året 1673, sedan Professor Pufendorff anfört besvär emot Consistorii val. De många tvister, hvari han var inblandad, gjorde hans vistande vid Academien både för honom och flere obehageligt. För sin beskyllning emot Biskop Winstrup för försummelse i embetet, otrohet emot Konungen och irrlärighet, blef han dömd att göra honom afbön. En ännu häftigare strid uppstod, då Professor Pufendorff år 1672 utgaf sin bok De jure naturæ et gentium, i hvilken Winstrup, Schwartz, Beckman och Fossius föregåfvo sig finna flere villosatser. Då

Digitized by Google

den förste och sistnämnde afstodo från sina anmärkningar, sedan Konungen befallt, att saken skulle nedläggas, lät Beckman i Giessen utgifva Index novitatum Pufendorffianarum, hvaruti Schwartz äfven hade del, hvaröfver Pufendorff androg klagomål för Consistorium Academicum i Lund, hvilket dömde Beckman, såsom vanvördande Konungens förbud, till landförvisning under sin öfriga lifstid, och att skriften skulle af skarprättaren offentligen uppbrännas, och blef denna dom af Konungen i Nåder stadfästad, och gick i April månad 1675 i verkställighet, ehuru Schwartz i de ömmaste ordalag anropade om mildring. Sedan han i 8 år tillbragt en så orolig lefnad i Lund, blef han nödsakad att för sin räddning flykta öfver till Danmark. Anledningen dertill var, att då hela Skåne, undantagande Malmö, som var belägradt, hade af de Danske blifvit intaget, och han af dem blef misstänkt att emot dem vara fiendtligt sinnad och att hafva hållit hemlig brefvexling med de Svenske, fick han, sedan han i 4 månader afhållit sig ifrån predikstolen, befallning af Danske Öfversten Knobloch att predika d. 29 Oct. 1676, som var 23:dje Söndagen efter Trinitatis, öfver Evangelium Matth. 22: 15-22, hvilken predikan 2 år derefter blef tryckt i Köpenhamn. I densamma yttrade han, i anledning af Evangelium, att sedan invånarne i Skåne och Lund nu voro bragte under Danske Konungens välde, voro de icke allenast pligtige att visa denne Monark, som hade makt öfver dem, all vördnad, tro och lydnad, utan ock att gifva Honom skatt och bedja för Hans välgång; men ingalunda att, till Hans tjenst, gripa till vapen emot Konungen af Sverige, deras förre Herre, hvilket han ock med Skriftens språk utförligen beviste. Men då de Svenske, vid slutet af år 1676, åter intogo Lund, blef Doctor Schwartz nödsakad att

Digitized by Google

emottaga 33 sjuke och blesserade soldater i sitt hus och att i några månader underhålla dem; och då han korrt derefter hos Konung Carl XI, som stod i lägret vid Christianstad, först gjort mundtlig och sedan skriftlig ansökan om afsked, blef han af de Konglige Ministrarne, för sin hållna predikan skull, hvilken de lemnat Konungen, hårdeligen tilltalad, såsom den der hade visat otrohet och förräderi, och befalld att inställa sig för den i Malmö till vissa förräderiers undersökning nedsatta Commission, i hvilken General-Gouverneuren och General-Lieutenanten Friherre Jöran Sperling var Ordförande; men då Doctor Schwartz fick veta, att Friherre Sperling icke allenast låtit Friherre Krabbe undergå dödsstraff, och dömt Professorn i Lund Caspar Weiser af med lifvet, utan ock, syftande på hans namn, haft det uttrycket: »Er wollte etlicher blut sehen, sie möchten Schwartz oder Weis heissen,» ansåg han rådligare att rädda sig med flykten, än att infinna sig för en förtörnad domare. Han rymde i största hast i Decemb. månad 1677 öfver till Köpenhamn, med sin hustru, som förklädt sig som tjenstpiga. Sedan Friherre Sperling gjort fruktlösa anstalter att gripa honom, blef hans i Lund och Malmö qvarlemnade gods confisceradt och såldt. Konung Christian V tillade honom 1679 en månadtlig pension och utnämnde honom följande året till Hofpredikant; men genom sina skarpa yttranden emot de Reformerte, misshagade han då varande Drottningen Charlotta Amalia, som till deras religion bekände sig. Omsider befordrades han 1684 till General-Superintendent i Schleswig och Holstein; men äfven efter den tiden invicklades han i flere tvistigheter, till dess han afled i Rensburg d. 6 Januar. 1709. I Lund præsiderade han för 6 disputationer. Hans många öfriga utgifna arbeten, hvilkas anfö-

Digitized by Google

rande man förbigår, äro upptagne af Zwergius i dess Siellandske Clericie, ur hvilken bok denna biographie egentligen är hämtad. — Gift med *Catharina Severus*, dotter af Prosten och Kyrkoherden i Malmö, Magister Nils Severus, och Enka efter Borgmästaren derstädes Jacob Wildschütz. Med henne hade han flere söner, af hvilka man känner: 1. *Nils*, född 1670, död 1753; ägare af Buskerud i Norrige, Justitiæ- och Canzli-Råd samt Assessor i Höieste Rett, och — 2. *Josua Jacob*, född d. 19 Decemb. 1673.

(Se von Döbeln l. c. Sectio 3, pag. 237; Lindfors l. c. pars posterior, pag. 69; Jöchers Gelehrten Lexicon, sid. 1137; Molleri Cimbria Litterata, Tom. 2, pag. 819; Worms Lexicon over Danske, Norske og Islandske Lærde Mænd 2 Del. sid. 359, och Zwergii Sjellandske Clericie, sid. 675.)

KNUT HAHN. I Skye i Uråsa socken af Konga härad i Småland föddes han d. 13 Nov. 1633. Hans Fader var Bonden Abraham Knutsson Hahn, och Modren Gunilla Pehrsdotter. Efter att hafva begagnat läroverken i Calmar och Wexiö, blef han 1652 upptagen i de Studerandes antal vid Academien i Greifswald, och sedan han der tillbragt ett år, begaf han sig till Wittenberg, men måste, för den der härjande pesten, 1654 fara till Rostock, och då samma farfot der utbredt sig, om hösten sistnämnde år åter förfoga sig till fäderneslandet. Straxt efter ditkomsten begaf han sig till Upsala, hvarest han i 7 års tid uppehöll sig, promoverades till Philos. Magister 1661 och antogs korrt derpå af Professor Ausius till handledare för dess söner; men måste lemna detta förtroende, emedan han samma år förordnades till Philosophiæ Professor vid Lunds Gymnasium och Canonicus Capituli. Då detta läroverk förvandlades till Academie, utnämndes han 1667 till Logices

Digitized by Google

et Metaphysices Professor, var närvarande vid dess invigning, blef Academiens Rector under sednare hälften af år 1669, och dess Pro-Rector vår-terminen 1670, under det Friherre Nils Gustafsson Banér var Rector Illustris. Den 28 Januar. sistnämnde år förrättade han ock den första promotionen i Philosophiska Faculteten i Lund, vid hvilken 14 erhöllo Lagerkransen. För uppkommet missförstånd emellan de Academiske Lärarne, sökte han en lugnare utkomst, och blef i början af år 1671 Kyrkoherde i Ronneby samt något derefter Prost öfver Medelstads Contract. Emot hans önskan uppdrogs honom år 1679 att biträda den ålderstigne Doctor Winstrup i Biskops-embetet, och för att vara honom närmare, utnämndes han d. 29 Novemb. samma år till Kyrkoherde i Landscrona; men som Winstrup mot slutet af året afsomnade, erhöll Hahn d. 23 Febr. 1680 Konungens Nådiga Fullmakt på Biskops-embetet i Lund. Med beröm utförde han de flere vigtiga göromål, som honom ålågo; men antingen det var af längtan att återkomma till sin födelsebygd, hvilket somlige föregifva, eller, efter andras mening, af ledsnad vid den post han innehade, emottog han d. 5 Sept. 1687 fullmakt att vara Biskop öfver Wexiö stift. Detta embete kom han likväl icke att tillträda; ty, under resan till Wexiö, sjuknade han, och dog i Carlscrona d. 29 Decemb. samma år. Under hans inseende hafva 8 disputationer utkommit. — Hans äktenskap var barnlöst, som han ingick 1664 med *Anna Lundebergia*, hvilken honom öfverlefde; dotter af Domprosten i Wexiö, Magister Daniel Lundebergius.

(Se von Döbeln l. c. Sectio 2, pag. 48; Lindfors l. c. pars pr. p. 35, och pars post. pag. 128; Biskopen Doctor Rhyzelii Episcoposcopia Sveogoth. 1 Del. sid. 312, och 2 Del. sid. 40; Gezelii Biogr. Lexicon 1 Del. sid. 387; Prosten Rogbergs Beskrifning om Småland sid. 45; Sommelii Skånska Clericicts

Digitized by Google

Historia sid. 71, och Personalierne, bifogade Biskop Schütte öfver honom hållna Likpredikan).

ANDREAS SPOLE. Han föddes d. 13 Juni 1630 i gården Målen i Barnarps socken vid Jönköping, Son af Smeden Pehr Andersson och dess hustru Gunnilla Pehrsdotter. På sitt 12:te år insattes han i Jönköpings Schola, hvarifrån han 1652 försändes till Academien i Greifswald; och sedan han der i 3 års tid uppehållit sig, hvarunder han äfven besökte Universiteterne i Preussen och Sachsen, återkom han till sin födelse-ort vid midsommars tiden 1655. Under de 2 månader han der tillbragte, predikade han flere gånger i Barnarps kyrka, och begaf sig sedan till Upsala, hvarest han emottog 3 unga Friherrar Sjöblad under sin handledning, och fästade i synnerhet sin hog vid de Mathematiske studierne. Såsom besynnerligt må anmärkas, att han i Stockholm 1663 fick Mästare-bref i Fyrverkeri- och Navigations-konsten. Med sine nyssnämnde disciplar företog han följande året en utrikes resa till Holland, England, Frankrike och Italien, och hade äfven ämnat att begifva sig till Constantinopel, men en häftig jordbäfning, hvarvid deras påräknade rese-sällskap, den Holländske Ambassadeuren med dess Fru och barn omkommo, gjorde detta beslut om intet. Efter återkomsten till fäderneslandet erhöll han Konung Carl XI:s Nådiga kallelse d. 30 Nov. 1667 att vara Mathem. Professor vid den i Lund stiftade Academien. Han var närvarande vid dess invigning, och hennes Rector under sednare halfåret 1672. Vid Danska härarnes inbrott i Skåne 1676, uppvaktade han Konung Carl XI i Malmö, och fick hans befallning att begifva sig till Halmstad till der varande General-Gouverneuren med underrättelser om fiendens operationer, samt blef under vägen dit

Digitized by Google

öfverfallen af 3 Snapphanar, emot hvilka han sig med pistol försvarade. Beordrad af Hans Excellence Herr Grefve Pontus De la Gardie, som förestod defensionsverket på Småländska gränsen, uppsatte han pallisader omkring Jönköpings slott och gaf anvisning till den skants, som vid Småländska gränsen uppfördes. Vid de-Danskes bestormande af Halmstad, betjente han sig af en Svensk bonde, som sålde tobak i deras läger, att utforska deras styrka och rörelse, och hvad han derom inhämtade, gaf han Konungen tillkänna, som med egen hand gaf honom 100 ducater till detta behof. Efter slaget vid Lund 1676, der hans gård till det mesta blifvit afbränd, nyttjades han än ytterligare af Konungen vid flere vigtiga expeditioner, och var vid många tillfällen i största lifsfara. Till belöning för sin visade trohet, erhöll han samma år fullmakt på Häradshöfdinge-sysslan i Sunnerbo, hvarvid honom äfven tillböds adelskap. Under slaget vid Landscrona följande året hade han sin post hos bönderna, och tog, midtunder den häftigaste elden, 2 gånger ordres af Konungen sjelf. Efter dess slut öfverförde han de vunna trophéerne till Halmstad, och fick vid återkomsten Konungens öppna bref att för sig, hustru och barn njuta adelig frihet på alla de frälse-hemman, som han förmådde köpa. Säkert instämde det likväl mest med hans önskan, då han d. 28 Mars 1679 utnämndes till Matheseos Professor i Upsala, ifrån hvilken tid han fortfor att med lika nit gagna den studerande ungdomen. På Konungens befallning företog han år 1695, i sällskap med då varande Professor Billberg, en resa till Torneå, för att anmärka polens högd och göra andra mathematiska anteckningar. Begge blefvo ock 2 år derefter kallade till Stockholm, för att med Professor Weigel öfverlägga om införande af ett förbättradt calendarium. Under sitt vistande i

Digitized by Google

Upsala promoverade han 49 unge män år 1685 till Philosophiæ Magistrar. Under hans præsidium hafva 6 Academiska afhandlingar utkommit i Lund, och 51 i Upsala. Död d. 1 Augusti 1699. — Gift i Januar. månad 1669 med *Martha Lindelius*, dotter af Prosten och Kyrkoherden i Jönköping, Magister Lars Lindelius. Med henne hade han följande barn: 1. *Gunnilla Maria*, född d. 3 Nov. 1672, gift med Astronomiæ Professorn i Upsala, Magister Nils Celsius; — 2. *Anna Maria*, född d. 20 April 1674, gift 1709 med Astronomiæ Professorn vid sistnämnde Academie, Magister Peter Elvius; — 3. *Lars*, adlad tillika med sin yngre broder d. 11 Apr. 1715 under namnet Rosenborg och introducerad 1719 under N:o 1488; General-Qvartermästare-Lieutenant vid Kongl. Fortificationen, död d. 28 Mars 1722; gift med Magdalena Schönström; — 4. *Peter*, död i unga åren; — 5. *Helena*, gift med Öfversten och Chefen för Vestgötha-Dals Regemente, friherre Carl Ollonberg; — 6. *Maria*; — 7. *Anders*, född d 19 Aug 1687, död den 10 Sept. 1754; adlad samma dag med lika namn, och samma gång introducerad, som hans äldre broder; Major och Riddare af K. Sv. Orden; gift 1719 med Christina Blåå; — 8. *Martha* och — 9. *Christina*.

(Se von Döbeln l. c. Sectio 3, pag. 239; Lindfors l. c. pars posterior, pag. 102; Gezelii Biographiska Lexicon. 3 Del. sid. 108; Peringskjölds Monumenta Ullerakerensia, sid. 250, och Biskop Norrmans öfver honom hållna Latinska parentation, både serskildt tryckt, och införd så väl i Norrmanni Orationes et Programmata, pag. 180, som i Nettelbladts Memoria Virorum in Svecia Eruditissimorum rediviva, Semi-decas 1, pag. 207).

ERIK ELFVEDALIUS. Född i Julii månad 1634 i Wärmeland, der hans Fader Jonas Laurentii, gift med Catharina Caméen, var Kyrkoherde i Ny och Dahlby. Vid 8 års ålder intogs han i Carlstads Schola och kom 1653 till Upsala Academie, hvarest han 1664 erhöll

Digitized by Google

Lagerkransen. Sedan han under den tiden först haft en ung Ribbing och sedan Superintendenten i Götheborg, Doctor Brunnii yngre Son under sin handledning, antogs han till Informator för Riks-Canzlern Grefve Magni Gabriel De la Gardies Son Gustaf Adolf. Utsedd att blifva Historiarum et Philosophiæ Professor vid den i Lund tillämnade Academien, begaf han sig år 1666 i sällskap med nyssnämnde Grefve till de Tyske Universiteterne, och tillträdde vid återkomsten 2:ne år derefter bemälte profession, hvarvid den förändring sedermera inträffade, att han förblef Eloquentiæ Professor, sedan undervisningen i Historien år 1673 blifvit åt en annan uppdragen. Äfven finnes, att han någon tid haft vården om Academiska Bibliotheket. Under sednare half-året 1674 var han Academiens Rector, och för 7 disputationer har han præsiderat. Död d. 8 Febr. 1677. Gift 1663 med *Brigitta Kolthof*, dotter af Borgmästaren i Carlstad Henrik Kolthof. Om hans barn har man ingen annan underrättelse, än den man inhämtat af Lunds Domkyrkobok, att 2:ne döttrar varit födde i Lund, nemligen: 1. *Christina* d. 24 Julii 1672, och 2. *Catharina* d. 31 Januar. 1675.

(Se von Döbeln l. c. Sectio 3, pag. 57; Lindfors l. c. pars poster. pag. 115 et 116, Professorn Doctor Fants Historiola Litteraturæ Græcæ in Svecia, Sectio 2, pag. 9, och Sommelii Lexicon Eruditorum Scanensium Vol. 2, pag. 230).

NILS WICHMAND. Son af Barthold Wichmand och Carin Leth, föddes han i Odensee d. 30 Maji 1610. Till vinnande af kunskaper besökte han flere orter, uppehöll sig 1640 i Paris och blef Medicinæ Doctor i Leyden 1642 efter en der utgifven disputation de Morbo Regio. Sedan han någon tid såsom Practicus öfvat Läkare-vetenskapen i Köpenhamn, for han till Skåne i

Digitized by Google

samma afsigt, blef tillika Kanik i Lund och vid Academiens inrättning i slutet af år 1667 utnämnd till Medicinæ Theoreticæ Professor, i hvilken egenskap han var närvarande vid hennes invigning; men slutade sina dagar d. 2 Mars 1668. Var gift med en dotter af Juris Professorn i Köpenhamn, Doctor Claës Plum.

(Se von Döbeln l. c. Sectio 3, pag. 302; Lindfors l. c. pars posterior pag. 97; Sommelii Hypomnemata in v. Döb. Hist. Acad. Lund. pag. 193; Worms Lexicon over Danske, Norske og Islandske Lærde Mænd 2 Del. sid 579; Professorn Doctor Bergii Intr. Tal i K. Vetensk. Acad. om Stockholm för 200 år sedan m. m. sid. 146; och Medicinal-Rådet Doct. Sacklens Sveriges Läkare-Historia 1 Del. sid. 618.)

BERNHARD OELREICH. Ehuru Herr Professorn, Doctor Lindfors med gällande bevis bestyrkt, att denne Mannen ej innehaft Profession vid Lunds Academie, har man likväl velat upptaga hans biographie, emedan flere räknat honom ibland Professorernes antal. — Son af Handelsmannen i Hamburg Johan Oelreich och Elisabeth von Essen, föddes han på en resa vid Itzehoe i Holstein d. 5 April 1626. Sedan han njutit enskild undervisning, inskrefs han på sitt 14:de år som Student vid Academien i Köpenhamn. Genom en Latinsk Oration, som han höll i Danske Konungens höga öfvervaro, beredde han sig det förtroende, att han, vid 18 års ålder, förordnades till Vice-Pastor vid en Tysk församling. År 1645 reste han till Rostock, och blef der följande året Magister, for sedan till Königsberg och andra lärosäten, och återkom 1647 till Dannemark, då han samma år utnämndes till Extraord. Græcæ Linguæ Professor vid Academien i Sorö. Strax derefter anträdde han å nyo en utländsk resa, besökte de namnkunnigaste Universiteter i Holland, kom 1651 tillbaka till Köpenhamn, och emottog samma år kallelse af då varande

Digitized by Google

Stats-Secreteraren, sedan Hof-Canzlern Örnestedt, som då hade jus Patronatus till Åsums och Skipparslöfs församlingar i Lunds Stift, att vara Kyrkoherde derstädes, med försäkran, att om hans Fru öfverlefde honom, skulle hon vara i besittning af alla inkomsterne vid denna lägenhet, till dess någon af Sönerne fanns tjenlig att den emottaga. Sedan han under de krigs-oroligheter, som korrt derefter uppstodo, lidit mycken skada, utmärkte han sig, sedan lugnet, genom Roskildska freden, blifvit återställdt, med största trohet emot sin nya Öfverhet. Inom stiftet ägde han ock af sine medbröder det förtroende, att han valdes till deras Fullmäktig vid Riksdagen i Stockholm 1664. Under vistandet derstädes blef han befalld att predika för Enke-Drottningen, och vann så Hennes bifall, att Hon kallade honom till sin Hofpredikant och Bigt-fader. År 1665 blef han, efter en med heder försvarad disputation, i Greifswald promoverad Theol. Doctor, och samma år förordnad till Assessor i Lunds Dom-Capitel och Prost öfver sina församlingar. Efter berättelse skall han hafva tillstyrkt Konung Carl XI att inrätta Academien i Lund, och af Honom utnämnd till detta Universitets Pro-Canzler, bevistade han i denna egenskap högtidligheten af dess invigning, hvarpå han korrt derefter, enligt fleres föregifvande, skall blifvit förordnad till Primarius Theol. Professor samt Prost och Kyrkoherde vid Stäfvie och Lackalänga församlingar. Det tror man sig veta, att han åtminstone flere gånger hållit offentliga föreläsningar, under de Ordinarie Theol. Professorernes sjuklighet, kan hända mest för att vederlägga det rykte, som han trodde Biskop Winstrup hafva utspridt, att han ej var nog hemma i Latinska språket, för att kunna bestrida Lärare-kall. I Academiens handlingar för den tiden är han ock upptagen ibland

Digitized by Google

Professorernes antal, och befinnes jemte sistnämnde pastorat äfven hafva innehaft Åsums och Skipparslöfs församlingar. Med Biskop Winstrup lefde han i mindre godt förstånd, och förmodligen ledsen deröfver, önskade han länge att få någon syssla i Tyskland, och denna längtan uppfylldes, då han d. 15 Mars 1672 utnämndes till General-Superintendent öfver Brehmen och Verden, hvilket embete han följande året tillträdde, då han ock sökte att blifva bibehållen vid Kyrkoherde-sysslan i Åsum och Skipparslöf, men för afslaget på denna begäran, njöt han den upprättelsen att dervid få en sin Måg till efterträdare. Utom den disputation, han i Greifswald utgaf till ernående af Doctors-graden, och 2:ne andra, som under hans præsidium i Lund utkommit, har man af honom några Tyska Likpredikningar. Död d. 30 Mars 1686. — Gift 1:o d. 10 Junii 1652 med *Elisabeth Laurenbergia,* död 1658, dotter af Seniorn och Math. Professorn vid Academien i Sorö, Doctor Johan Laurenbergius; och — 2:o 1660 med *Maria Fossia,* dotter af Kaniken i Lund och Provincial-Medicus i Skåne, Doctor Nils Fossius. — Hans barn voro: af förra giftet: 1. *En dotter,* död i späda åren; — 2. *En son,* äfven död i barndomen; — 3. *Johan.* född 1653, död 1701, sist Prost och Kyrkoherde i Åsum och Skipparslöf; — 4. *Bernhard,* Kyrkoherde i Imbsumb i Brehmen; — af sednare äktenskapet: 5. *En dödfödd Son,*; — 6. *Nils,* död 1698, Auditeur vid det då så kallade Södra Skånska Cavallerie-Regementet, gift med Cicilia Wandalin; — 7. *Christian Albert,* blott känd till namnet; — 8. *Catharina,* död ogift 1686; — 9. *En dotter,* död i späda åren; och — 10. *Catharina,* gift med sin Faders närmaste efterträdare i Kyrkoherde-embetet i Åsum, Johan Simonsson Ingelotz.

Digitized by Google

(Se von Döbeln l. c. Sectio 2 pag. 39; Lindfors l. c. pars posterior, pag. 34 och 58; Jöchers Gelehrten Lexicon 2 Theil s. 395; Worms Lexicon over Danske, Norske og Islandske Lærde Mænd, 3 Del. sid. 575, och Prosten Docter Westéns Svenska Kongl. Hof-Clericiets Historia, 1 Delens 2 Afdelning, sid. 70.)

MARTIN NORDEMAN. Född i Nordviks by i Nora Socken i Ångermanland d. 24 Julii 1636, och Son af Länsmannen Olof Nordeman och dess hustru Christina Danielsdotter, njöt han sin första undervisning vid Hernösands Schola och Gymnasium, der han gjorde sig så fördelaktigt känd, att han fick der varande Superintendenten Magister Petri Steuchii Söner under sin handledning. Med dem begaf han sig 1653 till K. Academien i Upsala, och 2 år derefter antogs han till Informator för Krigs-Rådet Rosenbergs söner, hvarefter han 1656 fick Riks Rådet Friherre Gustaf Soops Brodersson under sin vård. Med honom vistades han i flere år vid ofvannämnde lärosäte, hvarefter de begge vid början af våren 1663 anträdde en resa till utrikes orter, som fortsattes till slutet af år 1667, och hvarunder de besökte Tyskland, Danmark, Frankrike, England, Holland och Italien. Som Nordeman sistnämnde år hade emottagit förnyad nådig kallelse att blifva Matheseos Professor vid den i Lund stiftade Academien, infann han sig följande året vid dess invigning. Jemte bemälte profession förestod han äfven någon tid både Räntemästare- och Secreterare-sysslorna derstädes. År 1682 uppdrogs honom att gå den Studerande Ungdomen tillhanda med undervisning i Fransyska språket, och det nästföljande emottog han äfven vården om Academiska bibliotheket, under fortfarande med den Lärare-befattning, hvartill han först blifvit utnämnd. Under första half-året 1671 och under hela året 1682 var han Academiens Rector;

Digitized by Google

men under hans inseende har ingen disputation utkommit. Död d. 10 Januar. 1684. — Gift d. 30 April 1672 med *Anna Catharina Ehrenborg*, som, efter hans död, trädde i äktenskap med Juris Naturæ Professorn i Lund Johan Lundersten, och var dotter af Herr Jöns Michaëlsson Ehrenborg till Hofdala. Med henne hade han följande barn: 1. *En Dotter*, till namnet okänd, som lefde vid Fadrens död; — 2. *Anna Christina*, född d. 13 Junii 1675, död i barndomen; — 3. *Anna Christina*, född d. 25 April 1680, gift d. 26 Junii 1701 med Eloquentiæ Professorn i Lund Erland Lagerlöf, och — 4. *Olof*, född d. 12 Aug. 1683, vid hvars framkomst till verlden den berömde Professor Anders Stobæus yttrade:

Salve primitiæ Carolinæ, Olave, renatæ!
Sis Carolinæ olim Gloria prima tuæ!

hvilken önskan äfven uppfylldes, ty, efter att år 1719 hafva blifvit adlad med namnet Nordenstråle, och följande året under N:o 1608 introducerad, dog han, ogift, i Stockholm d. 21 Maji 1742, såsom K. Maj:ts och Svea Rikes Råd, President i Kongl. Lag-Commissionen och Canzler vid K. Academien i Lund.

(Se von Döbeln l. c. Sectio 3, pag. 177; Lindfors l. c. Pars Posterior; pag. 7 och 103, och Gezelii Biographiska Lexicon, 2 Del. sid. 197.)

CHRISTIAN CASSIUS. Man vet, att han var född i Holstein, men känner hvarken hans födelse-år eller Föräldrarnes namn. Sedan han förut varit Commissions-Secreterare, utnämndes han år 1668 till Eloquentiæ et Poëseos Professor vid K. Academien i Lund. Hans vistande der blef icke långvarigt, ty sedan han utgifvit Panegyricus de vita Caroli Gustavi, Regis Sveciæ carmine heroico, ad Magnum Gabrielem De la Gardie, Regni Cancellarium scriptus, som, utan upp-

Digitized by Google

gift af trycknings-året, utkom in folio i Stockholm, och — Oratio gratulatoria in adventum Illust. Dominorum Johannis Gyllenstjerna et Claudii Rhålamb, Regni Svetici Senatorum, rerum per Scaniam constituendarum caussa, tryckt in folio i Lund 1670, blef han följande året General-Auditeur, trädde derefter i Kongl. Dansk tjenst, antogs 1684 till Informator för då varande Kron-Prinsen, sedermera Konung Fredrik IV och blef derpå Canzli- och Justitiæ Råd samt Lands-Domare i Norra Jutland. Död på sin gård Tomderup i Ribers Stift 1699, i sitt 59:de ålders år. Om han varit gift, äger man ingen underrättelse.

(Se von Döbeln l. c. Sectio 3, pag. 25; Lindfors l. c. pars poster. pag. 122; Molleri Cimbria Litterata Tom. 1, pag. 90; Sommelii Lexicon Erudit. Scanens. Vol. 2, pag. 25, och Worms Lexicon over Danske, Norske og Isl. Lærde Mænd, 3 Del. s. 146).

ERASMUS SACK, Adlad SACKENSKÖLD. Född d. 23 Augusti 1633 i Staden Giessen i Hessen, hvarest hans Fader Casper Sack var Amtman och Ålderman, gift med Amalia Hepin. Tidigt beröfvad sina föräldrars omvårdnad, sändes han, efter enskild undervisning, vid 16 års ålder till Marpurg och besökte sedan Stade och Königsberg. Derefter företog han, i sällskap med 3 andra ynglingar, en vidlyftig resa i Tyskland, hvarunder han äfven besökte Köpenhamn, och hade ämnat att fara öfver till Sverige, men hindrades derifrån af medellöshet. I sistnämnde stad hade han den lyckan att blifva känd af den der då varande Svenske Gesandten Magnus Durell, som uppdrog honom att följa sin sjuklige Son till helsobrunnarne i Spa, Lüttich och Brüssel, men sedan denne afled, återvände han till Köpenhamn, hvarest han studerade Läkare-vetenskapen

Digitized by Google

hos Professor Bartholinus, men for sedan till Leyden, der han vistades 3 år och under den tiden blef Medicinæ Doctor. Just då han var i begrepp att emottaga en Anatomisk profession i Amsterdam, blef han anmodad att följa förenämnde Herr Durells andre Son på en utländsk resa, hvilket han ock åtog sig, och som denne hans Välgörare blef Curator för den i Lund inrättade Academien, utverkade han för honom, till belöning för hans möda, Konungens fullmakt af d. 14 Mars 1668 att vid bemälte Universitet vara Anatomiæ et Botanices Professor. Efter krigets utbrott 1675 emellan Sverige och Dannemark, blef han af de Danske till fånga tagen; men åter lösgifven, antogs han d. 25 Mars 1678 till tjenstgörande Kongl. Lif-Medicus vid Svenska Hofvet, hvarföre han uppbar lön till år 1683, då han, efter att året förut hafva varit i fråga att blifva Professor Hoffvenii efterträdare i Upsala, å nyo d. 6 Februar. utnämndes till Medicinæ Professor i Lund och att tillika vara Provincial-Medicus i Skåne. Var K. Academiens Rector sednare half-året 1673, äfven 1683, och sedan det 1687 blef stadgadt, att Academiska styrelsen skulle vara ett helt år, fick han för tredje gången detta förtroende 1693. Den 4 Dec. 1689 förrättade han den första Medicinæ Doctors promotionen i Lund med Matthæus Neuman ifrån Spremberg i Lausitz, hvilken slutligen dog såsom Stads-Physicus i Calmar. Blef upphöjd i Adeligt Stånd d. 5 Septemb. 1688, med det förut uppgifna namnet SACKENSKÖLD, och följande året under N:o 1139 introducerad, samt erhöll d. 29 April 1693 Archiaters namn, heder och värdighet. Under hans præsidium har blott en Academisk afhandling utkommit. Mycket aktad både för sin lärdom och moraliska karakter, afled han i Lund d. 1 Septemb. 1697. —

Digitized by Google

Gift 1670 med *Elisabeth*, dotter af Borgmästaren och Postmästaren i Halmstad Jacob Brodersson, och hade med henne följande barn: 1. *Anna Maria*, född 1671, död 1723; gift 1:o d. 23 Octob. 1688 med Assessorn i Kongl. Götha Hof-Rätt, Friherre Gustaf Eldstjerna, död i Mars månad 1695; och 2:o d. 12 Februar. 1697 med slutligen Juris Professorn i Lund Anders Riddermark, död d. 15 Maji 1707; — 2. *Brigitta Amalia*, född d. 3 Nov. 1672, död d. 7 i samma månad; och — 3. *Casper*, född d. 9 Sept. 1691, död 1730; Capitaine vid Hallåndska Infanteriet; gift på 1720 talet med Elisabeth Catharina Weyli, död 1739.

(Se von Döbeln l. c. Sectio 3, pag. 219; Lindfors l. c. pars poster. pag. 97; von Stjernmans Adel. Matrikel, 2 Del. sid. 834; Bergii Inträdes-tal sid. 148; Sackléns Sveriges Läkare-Historia, 1 Del. sid. 621 och benäget meddelade upplysningar utur de vid K. Riddarhuset förvarade Handlingarne).

IVAR WANDALIN. Då Zwergius i Sjellandske Clericiet vid Biskop Hans Wandals lefverne, bifogat en Genealogisk Tabell öfver hans slägt, på hvilken han uppgifver 2:ne af det namnet Ivar, som varit Cousiner och begge bodt i Lund; men nämner den ene såsom Professor, torde det vara säkrast att följa den berömde Professor Sommelii uppgift, med begagnande af andra sedan den tiden utgifna arbeten, rörande denne Mannen. Han var född d. 10 Mars 1625, Son af Kyrkoherden i Magstrup och Jægerup vid Haderslev, Magister Jens Ivarsson Wandal, som efter Worms uppgift, hade till maka Marina Pedersdotter. Vid år 1652 utnämndes han till Con-Rector vid Odense Schola, och blef det nästföljande Magister i Köpenhamn. Eloquentiæ Professor vid Lunds Gymnasium 1655 eller 1656. På Consistorii Academici underdåniga förslag blef Han Historia-

Digitized by Google

rum Professor Extraordinarius vid den der inrättade Academien d. 14 Mars 1668, och d. 10 Januar. följande året introducerad såsom Historiarum Professor Ordinarius. Af K. Academiens Canzler blef han 1671 recommenderad till Bunkeflods pastorat, men då en annan dertill utsågs, och Wandalin, efter 9 års förlopp, ännu var qvar vid Professionen, ankom Konungens befallning af d. 28 Junii 1682, att Han efter förtjenst skulle till någon annan lägenhet befordras. Hvilket är han sedermera förordnades till Kyrkoherde vid Uppåkra och Flackerups församlingar, är icke bekant; men man finner, att Svanander, i sitt nedannämnde Academiska arbete, irrat sig, då han säger, att han tillträdde detta pastorat 1664. Om dennes anförande är pålitligt, att Hans efterträdare Lars Mårtensson Odder emottog denna lägenhet 1690, lär Wandalin hafva afträdt den 3 år före sin död. Blott en Academisk afhandling har under hans præsidium utkommit. Död d. 11 Junii 1693. Gift d. 16 Octob. 1683 med *Anna Jystdotter Ludvich*, som bekostat likstenen öfver hans graf, på hvilken hans födelse- och döds-dagar äro utsatte. Med henne hade han dottren *Kerstin*, född 1691, död 1694.

(Se von Döbeln l. c. Sectio 3, pag. 291; Lindfors l. c. pars poster. pag. 117; Genealogiska Tabellen öfver Wandalska Ätten, i Zwergii Sjellandske Clericie, sid. 304; Sommelii Skånska Clericiets Historia sid. 69, och Svananders Disputation de Territorio Bara, Pars 3, pag. 9.)

SAMUEL PUFENDORF. Född d. 8 Januar. 1632 i Dippolswald i Meissen, hvarest hans Fader Esaias Pufendorf var Kyrkoherde. Sin första undervisning emottog han i Scholan i Grimme, hvarefter han fortsatte sina studier vid Universiteterne i Leipzig och Jena. Antagen af då varande Svenske Ambassadeuren i Kö-

Digitized by Google

penhamn Peter Julius Coyet till handledare för dess äldste Son, blef han, vid det då utbrutna kriget emellan Sverige och Dannemark, tillika med sin Patron och dess famille till fånga tagen; men efter 8 månaders förlopp lösgifven, begaf han sig till Leyden, der han utgaf sina Elementa Jurisprudentiæ naturalis, som han tillegnade då varande Churfursten af Pfaltz Carl Ludvig, hvilken så nådigt upptog detta arbete, att Han året derefter 1661 utnämnde honom till Juris Naturæ et Gentium Professor i Heidelberg, blifvande den förste Lärare i denna vetenskap i Tyska Riket. Sju är derefter kallades han 1668 att blifva Juris Naturæ Professor i Lund, och vet man med visshet, att han d. 26 Sept. samma år var närvarande i Consistorio derstädes. Det dröjde icke länge, förrän han der kom i häftig strid med Professorerne Beckman och Schwartz, som förnämligast uppstod af afund öfver det förtroende, som Pufendorf tillvann sig af den studerande ungdomen. Då kriget utbrast med Dannemark, begaf han sig till Stockholm 1675, der han antogs till Konungens Hand-Secreterare och Riks-Historiograph, i hvilken egenskap han författade de 2:ne arbeten i Svenska Historien, som nedanföre skola uppgifvas. Genom dem beredde han sig den ryktbarhet, att han blef kallad till Berlin, hvarest han, förut adlad med namnet von PUFENDORF, utnämndes 1688 till Churfurstlig Geheime-Råd, och uppbar derjemte från Sverige en betydlig pension. Samma år då han dog, upphöjdes han äfven i Friherrlig värdighet. Under hans præsidium har 1 disputation utkommit i Heidelberg, och 8 i Lund. Vid sistnämnde Universitet var han dess Rector sednare half-året 1670. Död i Berlin d. 27 Octob. 1694. Sedan Kongl. Svenska Vitterhets, Historiæ och Antiquitets-

Digitized by Google

Academien utsatt till täflings-ämne Äreminne öfver honom, på Latin eller Fransyska, tilldömdes år 1797 högsta priset derföre åt den Skrift, som på förstnämnde språk var författad af Kyrkoherden vid St. Nicolai församling i Berlin D. Jenisch, och är införd i 7:de Delen af samma Academies Handlingar från sidan 215 till 239. — Hans utgifna arbeten äro: 1. Elementa jurisprudentiæ naturalis methodo mathematica; Leyden 1660; — 2. De Jure Naturæ ac Gentium Libri Octo; Lund 1672; — 3. De officio hominis ac civis Libri duo; Lund 1673; — 4. Specimen Controversiarum circa jus naturale; Upsala eller rättare Osnabrück 1678; — 5. Eris Scandica 1686; — 6. Prodromus Justitiæ Palatinæ in casu Vildfangiatus; — 7. Severini Monzambani Veronensis de statu imperii Germanici, 1660; — 8. Dissertatio de foederibus inter Sveciam et Galliam, Hag 1708; — 9. De habitu religionis Christianæ ad rempublicam, 1727; — 10. Politische Betrachtungen der geistlich. Monarchie des Stuhls zu Rom; Halle 1714; — 11. Meursii Miscellanea Laconica, Amsterdam 1661; — 12. Meursii Ceramicus geminus, Utrecht 1663; — 13. Laurenbergii Græcia Antiqua; Amsterdam 1661; — 14. Georgii Castriotæ Scandenbergii Historia; — 15. Commentarii de Rebus Svecicis ab expeditione Gustavi Adolphi usque ad abdicationem Christinæ, 1686; — 16. De Rebus gestis Caroli Gustavi, Sveciæ Regis; Nürnberg 1696; — 17. Res gestæ Frederici Guilielmi, Magni Electoris Brandenburgici, Berlin 1695; — 18. De rebus gestis Frederici III Electoris, postea Regis, commentarium Libri III, opus posthumum, editum ab Evaldo Frederico, Comite de Hertzberg; Berlin 1784; och — 19. Einleitung in die Geschichte der Europäischen Staaten; Frankfurt 1695. Härtill torde ännu kunna läggas —

Digitized by Google

20. Den ryktbara boken: Les Anecdotes de Svede, ou Histoire secrete des changemens arrivès dans ce Royaume, sous le Regne de Charles XI, Stockholm, eller rättare, Utrecht 1716, om hvars författare man länge varit af skiljaktige tankar; men den store Bok-Kännaren Hof-Rådet Warmholtz anför i 12 Delen af sin Bibliotheca Historica Sveo-Gothica, sid. 48 och följ. sina skäl till den förmodan, att den flutit ur Samuel von Pufendorfs penna. Jenisch säger i sitt Äreminne öfver Honom, att han varit gift, utan att hafva anfört Hans Frus namn, och att Hans efterlemnade döttrar uppburit en pension af 500 Riksdaler.

(Se von Döbeln l. c. Sectio 3, pag. 194; Lindfors l. c. pars poster. pag. 90; Jenischs förenämnda Äreminne öfver honom; Jöchers Gelehrten Lexicon 2 Theil, sid. 758; Svederi utgifna Biographiska Lexicon öfver Lärde och Namnkunnige Utländske Män 3 Del. sid. 93, och framl. Domprosten Doct. Christian Wählins, under Professor Erland Samuel Brings inseende utgifna gradual-disputation de Vita Academica, quam Londini Gothorum degit Vir Illustris Samuel Pufendorf).

JOACHIM BUSCOVIUS, Adlad EHRENBUSCH. Född i Rupin i Brandenburg d. 15 Julii 1642; men om Föräldrarnes namn och stånd äger man ingen underrättelse. Efter förvärfvade kunskaper vid flere Tyska Universiteter, blef Han Juris Licentiat i Rostock, Consistorii Fiscal i Svenska Pommern d. 14 Augusti 1667, och Græcæ Linguæ Professor vid K. Academien i Lund d. 3 Octob. 1668, hvarjemte han tillika förordnades d. 15 April 1671 till Juris Romani Professor Extraordinarius. Under hans præsidium har blott en disputation utkommit. Då Herr Sven Ribbing till Grensholm blef vald till Academiens Rector Illustris första halfåret 1675, var han under den tiden Universitetets Pro-Rector. Tvänne år derefter under kriget med Dannemark blef

Digitized by Google

han d. 25 Januar. 1677 förordnad till General-Auditeur vid Svenska Arméen, och d. 14 Augusti samma år till lika beställning vid Skånska General-Gouvernementet, hvarjemte han d. 18 nästföljande December utnämndes till Häradshöfding i Oxie, Skytts och Wemmenhögs häraders domsaga i Skåne. Upphöjdes d. 6 Aug. 1681 i Adligt stånd med namnet EHRENBUSCH, och introducerades år 1682 under Num. 1003. Gift, enligt von Stjernmans uppgift, med en dotter, och, enligt Professor Sommelii, med en Syster till Häradshöfdingen och Salpetter-sjuderi-Directeuren Johan Anckarstråle; men hon afled barnlös före honom. Sjelf dog han på sin egendom Ryssgård i Ljunitz härad d. 1 Maji 1699.

(Se von Döbeln l. c. Sectio 3, pag. 35; Lindfors l. c. Pars Poster. pag. 113; von Stjernmans Adl. Matrikel 2 Del. sid. 734; Sommelii Lexicon Erudit. Seanens. Tom. 1, pag. 405, och Professorn Doctor Fants Historiola Litteraturæ Græcæ in Svecia, Sectio 2, pag. 30).

NILS WOLFF, Adlad STJERNBERG. Född d. 12 Oct. 1641 i Sahla Stad i Westmanland, hvarest hans Fader Nils Wolff var Borgmästare och gift med Magdalena Bergia. Ännu icke 11 år gammal, sändes han till Kongl. Academien i Upsala, der han berömligen använde sin tid, och företog 10 år derefter, i sällskap med 2:ne unge Herrar Gyllenadler en resa till främmande länder, hvarunder han besåg Tyskland, Frankrike, Italien, England, Holland och Dannemark. Efter återkomsten 1664 fick han under sin handledning Riks-Rådet Gripenhjelms 2:ne Söner, och tillvann sig det förtroende, att han 1666 antogs till Commissions-Secreterare vid den beskickning, som uppdrogs Herr Riks-Rådet Friherre Sten Bjelke till Dannemark och Chur-Sachsiska Hofvet, hvarjemte Riks-Rådet Grefve Gustaf Otto

Digitized by Google

Stenbock anförtrodde honom vården om sin ene Son, och fattade för honom den tillgifvenhet, att han, på denne Herres gällande föremäle, befordrades d. 3 Oct. 1668 till Extraordinarius Historiæ et Eloquentiæ Professor i Lund, och d. 16 Dec. 1670 till Ordinarius Professor i Philosophia Theoretica dersammastädes; men han lemnade denna beställning 1672, för att bevaka en process, som uppstått, rörande den betydliga förmögenhet, som honom genom dess gifte tillfallit. Vid Danska Arméens infall i Skåne 1675, satte han sig i säkerhet i Malmö, lemnande all sin egendom i sticket, nyttjades af Fältmarskalken och General-Gouverneuren Friherre Fabian von Fersen vid flere angelägna commissioner, och uppsatte år 1677 förslaget till Danska lagens och processens afskaffande och inrättande till likhet med den Svenska, hvilket vann bifall och, efter krigets slut, gick i fullbordan. Utnämnd d. 13 Sept. 1679 till Philosophiæ Moralis Professor i Upsala, och d. 4 Mars 1689 till Academiæ Bibliothecarius, upptogs han d. 19 Febr. sistnämnde år i Adeligt stånd, under det förut uppgifna namnet, och introducerades 1693 under Numer 1184. Blott vid sistnämnde Lärosäte har han, som Præses utgifvit 30 Academiska afhandlingar, och der förrättade Han ock 1688 Magister-promotion med 31 Candidater. Han dog i Upsala d. 6 Nov. 1694, men är begrafven i Anderslöfs Kyrka i Skåne, såsom i lifstiden ägare af Markie säteri, som lyder under nämnde socken. Hans äktenskap var barnlöst, som han ingick d. 6 Nov. 1671 med Provincial-Medici i Skåne Doctor Hans Georg Hasters Enke-Fru, men hennes dotter i förra giftet, som blef förenad med Lieutenanten Carl Aronsson Mörner, upptogs under Stjuf-fadrens adliga namn och numer.

Digitized by Google

(Se von Döbeln l. c. Sectio 3, pag. 253; Lindfors l. c. pars poster. pag. 120; von Stjernmans Adel. Matrikel 2 Del. sid. 870; Gezelii Biographiska Lexicon 4 Del. sid. 471, och Norrmans Program till hans jordfästning, omtryckt i Hans Orationes Panegyricæ et Programmata pag. 336).

CASPER JACOBSSON WEISER. Om Hans födelse-år och ort samt föräldrarnes namn har man ingen underrättelse. Sedan Han vid Academien i Köpenhamn 3 gånger förut såsom Respondens försvarat lärda afhandlingar, disputerade han derstädes 1653 under Professor Barthold Bartholinus för Magister-graden. Förordnad 1655 till Rector Scholæ i Christianstad, flyttades han 1660 till lika beställning i Lund. Med bibehållande af denna syssla blef Han utnämnd d. 21 Januar. 1669 till Physices Professor vid der varande Academie och fick derjemte Fjelie till præbende-pastorat. Efter Professor Cassii befordran till General-Auditeur, blef Han 1671 Poëseos Professor. Året förut hade Han præsiderat för en disputation, den enda han i Lund utgifvit. Under denna tiden författade och utgaf han 2:ne skrifter, begge in folio: Laurea Apollinis et Musarum Londinensium, och Musarum Tripudium in Caroli XI, Regis Sveciæ, coronationem. Snart visade han likväl, huru liten mening han haft med denna sednare skriften, då Han vid Danska härarnes inbrott i Skåne 1677, med ett både på Latin och Danska författadt qväde lyckönskade Konung Christian till sin ankomst, kallar honom Spes jacentis terræ och yttrar ibland annat denna önskan:

Perge Triumphator reliquas submittere terras;
Sic redit ad Dominum, quod fuit ante, suum;

med denna bifogade Danska tolkning: »Saa kommer Ejermanden til sitt.» — För detta brottsliga uppförande blef han kallad inför den i Malmö nedsatta Commissio-

Digitized by Google

nen och der dömd till döden; men bevekt af hans Hustrus förbön, förvandlade Svenske Konungen straffet i landsflyktighet, sedan han betygat ånger öfver sitt grofva brott, offentligen återkallat skriften och lofvat att sedermera aldrig med råd eller dåd stämpla emot Riket och dess inbyggare. Han begaf sig derefter till Dannemark, blef Theol. Lector vid Gymnasium i Christiania, och dog 1686. — Gift med *Elisabeth Rhumand*, dotter af Professorn i Köpenhamn Wolfgang Rhumand.

(Se von Döbeln l. c. Sectio 3, pag. 291; Lindfors l. c. pars poster. pag. 126; Alberti Thura Idea Historiæ Litterariæ Danorum pag. 86; Worms Lexicon 2 Del. sid. 559, och 3 Del. sid. 842, samt Sommelii Skånska Clericiets Historia sid. 127).

CHRISTIAN FOSSIUS. Son af Kaniken i Lund och Provincial-Medicus i Skåne Doctor Nils Fossius och Catharina Matthsdotter, föddes han d. 14 Octob. 1626. Studerade vid K. Academien i Köpenhamn, hvarest han 1647 lär blifvit Magister och någon tid derefter Medic. Doctor. Medicinæ Professor Honorarius i Lund d. 20 Febr. 1669, och Ordinarius d. 31 Januar. 1671. Academiens Curator d. 31 Januar. 1672 och Assessor i Kongl. Götha Hof-Rätt d. 23 Maji samma år. Begaf sig 1677 till Köpenhamn, der han genast antogs till Lif-Medicus hos Konung Christian V, och blef följande året Assessor i Höjeste Rett. Död d. 1 Decemb. 1680. Gift 1:o med *Else Scavenius*, dotter af Biskopen öfver Sjellands Stift, Doctor Lauritz Scavenius, och Enka efter Professorn i Köpenhamn, Magister Jörgen From, samt — 2:o med Sophia Kaare, dotter af Borgmästaren i Helsingborg Jens Kaare. Han lemnade efter sig en Son *Jens*, Practicus och Medicinæ Professor Extraordinarius i Köpenhamn. — Det enda arbete man känner

Digitized by Google

af Professor Christian Fossius, är Judicium de morbo Cornificii Ulfeld, tryckt in 4:o i Köpenhamn 1659.

(Se von Döbeln l. c. Sectio 3, pag. 71; Lindfors l. c. pars posterior pag. 97; Worms Lexicon 1 Del. sid. 315, och 2 Del. sid. 220; Hof-Rätts-Rådet och Lagmannen Odencrantz's Förteckning på Kongl. Götha Hof-Rätts Presidenter, Ledamöter och Betjening sid. 50; Sommelii Lexicon Erudit. Scanens. Tom. 2, pag. 417; Bergii Inträdes-Tal sid. 148, och Sacklén's Svenska Läkare-Historia, 1 Del. sid. 623).

HANS HJORT, af några kallad CERVINUS. Hans födelse-år är okändt; men man vet, att han var Son af Kyrkoherden vid Ausås och Ströfvelstorps församlingar i Lunds Stift Fredrik Hansson Hjort och dess Maka Margareta Nilsdotter. Hans första befordringar efter Magister-graden äro också obekante, men man känner, att han 1654 blifvit Kyrkoherde i Halmstad och General-Prost öfver Halland; somt i Mars månad 1669 utnämnd till Theol. Professor vid K. Academien i Lund, hvars Rector han var under sednare half-året 1671, men der ingen Academisk afhandling under hans inseende utkommit. Då han år 1672 något länge uppehållit sig i Halmstad, afgick till honom d. 4 Sept. samma år en varning, att uppfylla sin embets-pligt; men genom Konungens nådiga skrifvelse af d. 26 i samma månad kom underrättelse, att Han blifvit förordnad till Kyrkoherde i Helsingborg, hvarjemte Biskopen Doctor Winstrup anbefalldes att tillägga honom titel af Stiftets Förste Prost och uppdraga honom att i sitt ställe förrätta visitationer och andra Biskopliga göromål, när Han sjelf för sin ålderdom och aftagande krafter ej förmådde dem bestrida. Af fruktan att hafva fallit i Konungens onåd, lemnade Han år 1677 sin beställning i Helsingborg, begaf sig till Köpenhamn och blef omsider Kyrkoherde vid något Landt-pastorat på Seland. Om hans döds-år har man

Digitized by Google

ingen underrättelse. Han var gift, men Fruns namn är obekant. En hans Son, vid namn *Knut*, disputerade i Lund 1672 under Professor Christian Papke.

(Se von Döbeln l. c. Sectio 3, pag. 87; Lindfors l. c. pars post. pag. 70; Professorn och Prosten Doctor Bexells Historia och Beskrifning om Halland, 2 Del. sid. 397, och Sommelii Lexicon Erudit. Scanens. Tom. 2, pag. 51).

HANS BAGGER. Född i Lund d. 23 Augusti 1646, Son af den i detta arbete först förekommande Primarius Theologiæ Professorn och Domprosten Magist. Olof Bagger och dess första Fru, Maria Larsdotter. Vid 10 års ålder intogs han i Lunds Schola, blef Student 1663, och efter ett korrt besök i Köpenhamn, for Han samma år till Greifswald och efter 9 månaders förlopp vidare till Rostock. Lemnande detta Universitet, begaf han sig åter till Köpenhamn, der han 1664 blef Baccalaureus, och sedan han bekommit Winstrupio-Resenianska Resestipendium, besökte han både Wittenberg och Leipzig och återkom, enligt sin Faders önskan, till Lund år 1669. Vid den första promotion, som der hölls d. 28 Januar. 1670, blef han Philos. Magister, och, på då varande Academiæ Canzleren Herr Riks Rådet Grefve Gustaf Otto Stenbocks tillstyrkan, for Han genast till Stockholm, och återkom derifrån med fullmakt att vara Philosophiæ Theoreticæ Professor vid Academien i Lund och derjemte Con-Rector vid der varande Scholan. Derefter anträdde han en resa till England, besåg både der och i Holland de berömdaste Universiteter och städer och återkom i början af år 1674 till sin födelse-ort. Der tillböds honom väl en ordinarie profession; men han föredrog den kallelse, han emottog i April månad samma år, att vara Stifts-Prost, Kyrkoherde vid Vår Fru församling i Köpenhamn och Prost öfver Sockelunds

Digitized by Google

härad. År 1675 promoverad Theol. Doctor och straxt derefter, blott 29 år gammal, utnämnd till Biskop öfver Sjællands Stift och Theol. Professor, insattes han i detta embete d. 13 Junii samma år. Ehuru ung, hade han rättfärdigat sin tidiga lycka genom utmärkta kunskaper och förtjenster; men likväl torde den belöning, han uppbar, blifvit fördröjd, om han ej varit gift med den dä mäktige Stor-Canzlern Grefve Griffenfelds Syster. Hans lärdom och nit i sitt embete tillvann Honom så utmärkt anseende, att Han med aktning var känd af sjelfve Påfven Clemens XI, hvilken, då Han 10 år efter Baggers död talade med en Dansk man, som kommit till Rom, yttrade sig om hans bortgång: »det var skada, ty Herr Bagger måste visst hafva varit en mycket braf man.» Utom andra ledsamheter, som afunden honom tillskyndade, råkade Han, genom en allvarsam predikan, som han år 1684 höll för Kongl. Hofvet, i den onåd hos Konung Christian V, att Han blef suspenderad ifrån Biskops-embetet, som han likväl snart återfick, efter vunnet tillträde hos Konungen, hvarvid han fick tillstånd att förklara sig. Under en resa, som Han år 1693 företog till Skåne, för att besöka sina Slägtingar, ådrog han sig förkylning, genom för starkt förtärande af meloner, hvilket påskyndade hans död, som inföll straxt efter återkomsten d. 30 Augusti samma år. Af 9 disputationer, som han utgifvit, har han præsiderat för 4 i Lund. Dessutom har man af Honom: Oratio de felicitate Ecclesiæ per Lutherum parta; Wittenberg 1666; 4 i Köpenhamn tryckta predikningar och Fortale til den nye Danske Alter-Bog for Danmark og Norrige, tryckt första gången derstädes 1688. — Gift 1:o d. 12 Nov. 1674 med *Margareta Schumacher*, död d. 1 Junii 1690, Syster till Grefve Grif-

Digitized by Google

fenfeld, Dotter af Vinhandlaren och Stads-Capitainen i Köpenhamn Joachim Schumacher och Enka efter Stifts-Prosten och Kyrkoherden vid Vår Fru församling Magister Jacob Faber; och — 2:o d. 30 April 1691 med *Söster Svane*, Enka efter Canzli-Rådet Christian Albert Walter och Dotter af Ärke-Biskopen, Doctor Hans Svane.—Hans Barn voro: af förra äktenskapet: 1 *Jacob* död straxt efter födelsen; — 2. *Olof*, om hvilken man saknar tillförlitlig underrättelse; — 3. *Maria*, gift med Kyrkoherden i Crempe i Holstein Magist. Ch. Lehman;— Af sednare giftet: 4. *Christian*, född 1692, död d. 13 April 1741, Juris Doctor, Justitiæ Råd och Stifts Amtman i Bergen i Norrige, gift med Maria Elisabeth Müller: och — 5. *Johanna Maria*, född efter Fadrens död, och som lefde ogift.

(Se von Döbeln l. c. Sectio 3, pag. 9; Lindfors l. c. pars poster. pag. 131: Jöchers Gelehrten-Lexicon, 1 Theil, sid. 299; Worms Lexicon 1 Del. sid. 54; Sommelii Skånska Cleric. Historia, sid. 166: Den sammes Lexicon Erudit. Scanens. Tom. 1, pag. 112, och Zwergii Sjellandske Clericie sid. 308).

CHRISTIAN PAPKE. Född i Greifswald d. 22 Decemb. 1634, och Son af Svärdfejaren derstädes Herman Papke och Maria Koten, njöt han undervisning först i nyssnämnde Stad, och sedan i Anclam i der varande Scholor, till dess han upptogs på Gymnasium i Stetin, hvarifrån Han afgick till Universitetet i Rostock. Då varande krigs-oroligheter hindrade honom att efter önskan besöka Wittenberg, hvarföre han vidare fortsatte sina studier i Greifswald, der han 1662 antog Magister-graden. Sedan han 1669 begifvit sig till Lund, blef han följande året antagen till Theol. Adjunct derstädes; utnämndes 1672 till Logic. et Metaphys. Professor Ordinarius och blef derjemte Extraordinarius Theol. Profes-

Digitized by Google

sor d. 12 Decemb. 1674; men när kriget något derefter utbrast emellan Sverige och Dannemark, måste han fly till Malmö, der flere Studerande, under dessa oroligheter, begagnade hans undervisning. Sedan freden var slutad och de afbrutna Academiska föreläsningarne åter kommit i gång, blef han Primarius Theol. Professor 1681, och följande året Prestvigd, tillika förordnad till Domprost och Tysk Pastor vid Domkyrko-församlingen. Efter den namnkunnige Doctor Enevald Svenonii död, som timmade i Åbo, innan han kom att tillträda Biskops-stolen i Lund, blef han d. 15 Decemb. 1688 i nåder utnämnd till hans efterträdare i Biskops- och Pro-Canzlers embetet derstädes, hvarefter han vid jubelfesten i Upsala d. 2 Mars 1693 blef promoverad Theol. Doctor och om hösten samma år bevistade Drottning Ulrica Eleonoras jordfästning i Stockholm. Återkommen derifrån, sjuknade han, under en embets-förrättning, i Åhus prestgård, och afled derstädes d. 9 Mars 1694: men begrafningen förrättades i Lund d. 11 Maji samma år, med Likpredikan af Biskopen i Wexiö, Doctor Samuel Wirænius, hvarefter Professor Riddermark följande dagen höll parentationen öfver honom. Såsom Professor förestod han Academiska Rectoratet sednare halfåret 1675 och hela året 1685, och har under den tiden från Öfre Cathedern försvarat 39 disputationer. Dessutom har han præsiderat för 3:ne Synodal-dissertationer nemligen 1686 de Sacra Scriptura, 1689 de Deo uno in essentia et trino in personis, och 1692 de Officio Christi. — Gift 1675 med *Cicilia Torslov,* död d. 11 Novemb. 1716, dotter af Förste Stads-Comministern i Lund och kyrkoherden i Stora Råby och Bjellerup Johan Torslov, och hade med henne följande barn: 1. *Johanna Maria,* född d. 23 Julii 1676, gift 1691 med Directeuren vid Torse-

Digitized by Google

bro Krutbruk Georg Danckwardt, död d. 9 Januar. 1721; — 2. *Johan Herman*, född d. 5 Decemb. 1680; död i början af år 1698; Studerande; — 3. *Carl*, född d. 1 Octob. 1681, som längre fram förekommer; slutligen Theol. Doctor, Biskop och Academiæ Pro-Canzler i Lund; — 4. *Knut*, född d. 17 Decemb. 1682, död i späda åren, och — 5. *Else Christina*, född d. 21 Decemb. 1685, död ogift d. 27 Junii 1700.

(Se von Döbeln l. c. Sectio 2, pag. 60; Lindfors l. c. pars poster. pag. 60; Jöchers Gelehrten Lexicon 2 Theil, pag. 492, och Biskopen Doctor Rhyzelii Episcoposcopia Sviogothica 2 Del. sid. 42).

ANDREAS STOBÆUS, den förste af detta i Academiens häfder så lysande namn, hvilket Han, med sina Syskon först upptog, dels i anledning af födelse-orten Stoby i Västra Göinge härad i Skåne, der han 1642 först skådade dagen, dels till hogkomst af den Grekiske Philosophen Johan Stobæus, som lefde i 5:te seklet. Hans Fader Joannes Laurentii Hedenstadensis härstammade från byen Hedenstad i Schleswig, blef Kyrkoherde i Stoby och gift med en dotter af Christopher Siffrensson, och är deraf märkvärdig, att han på en gång såg 14 fullväxte söner i lifvet och ägde den styrka, att han på sitt 95:te år, oaktadt en tjocklek af 5 Brabandske alnar, kunde sjelf stiga till häst och till Gudstjenstens förrättande färdas emellan Kyrkorna i Stoby och Sandby, samt lefde ännu länge efter den tiden. Som han sjelf i sin ungdom njutit undervisning i Köpenhamns Schola, sände han äfven denna sin Son dit, då han blott var 8 år gammal, och der njöt han fri kost och omvårdnad i Professor Spolmans hus. Tidigt röjdes der hans sällsynta snille, och innan han ännu blifvit flyttad i Rectors classen, hade en af Collegerne, hos hvilken han gick,

Digitized by Google

ålagt sina lärjungar att försöka att skrifva Latinska vers. Vår Anders Gjöng (ty så kallades han af sina kamrater) var en af de förste, som för Läraren uppviste sin skrift. Sedan denne hastigt genomläst den, såg han på den lille Poëten, och frågade, om han författat den sjelf, eller nyttjat biträde af någon äldre. Då han visade sig förtruten att blifva misskänd, lämpade Läraren på honom dessa Virgilii ord:

Tale tuum carmen nobis, divine Poëta,
Quale sopor fessis in gramine; quale per æstum
Dulcis aquæ saliente sitim restinguere rivo.

Vid 16 års ålder, och sedan han tillbragt 8 år i nämnde Schola, blef han, efter återvunnen fred emellan Sverige och Dannemark, emot sin vilja af Fadren hemkallad och tillbragte nära 8 månader i Christianstads Schola, hvarefter han begaf sig till Academien i Greifswald, vistades der ett år och kom så åter tillbaka till Sverige. Sedan han till beredande af sin utkomst i 3 år sysslosatt sig med enskild undervisning, blef han omkring 1664 förordnad till Collega och 5 år derefter till Rector vid Christianstads Schola. Till vinnande af vidare befordran reste han till Stockholm, der han njöt den lyckan att blifva känd af den store Mæcenaten, Riks Canzleren Herr Grefve Magnus Gabriel De la Gardie, genom ett Latinskt Ode, hvaruti han utbad sig tillstånd att få beso hans ypperliga bibliothek, och genom hans gällande förord utnämndes han d. 16 Maji 1674 till Poëseos Professor Extraordinarius vid K. Academien i Lund. Sedan han der 1669 under Professor Spole försvarat ett utgifvet lärdoms prof, och följande året blifvit Magister, blef han 1682 Eloqventiæ et Poëseos Professor Ordinarius, men sedan Professor Hörling utsågs att bestrida Eloqventiæ Professionen, förordnades han 1687 till Hi-

Digitized by Google

storiarum et Poëseos Professor och blef derjemte 1708 Academiens Bibliothecarius. Dess Rector var han åren 1684, 1694 och 1706, och som ett dylikt förtroende den tiden var ovanligt, har man under hans portrait, som förvaras på Academiska bibliotheket, tecknat de orden:

Ter Pindi Rector semperque Poëta Stobæus.

Vid promotionen d. 28 Januar. 1688 tilldelade han 15 Candidater den Academiska Lagerkransen. Utom 23 under hans inseende utgifna disputationer och en mängd Carmina Latina, må af hans arbeten nämnas: Panegyris ad Carolum XI; Statua Sepulcralis ad tumulum Historiographi Regii Petri Lagerlöf 1699 och Optatæ Pacis Spes rediviva, cum victoriæ contra hostes Danos pridie Calend. Martii 1710 ductu Comitis Magni Stenbock obtentæ memoria annua solennitate more Academico celebraretur, Carmine Epico declarata, Lund 1710 in folio; äfven öfversatt på Svensk vers af honom och tryckt i 4:to. — Död i Lund d. 15 Decemb. 1714. — Gift 1:o med *Ursula Maria Wode,* dotter af Krono-Befallningsmannen öfver begge Göinge häraderna Simon Wode, och — 2:o med *Geska Hörling,* död d. 10 Mars 1714, dotter af Mårten Hörling, Kamererare öfver Herr Riks-Rådet och Amiralen, Grefve Nils Brahes egendomar. — Hans barn voro: af förra giftet: 1. *Arnold Gregorius,* Kyrkoherde i Åsaka i Skara Stift; — 2. *Margaretha Cicilia,* död 1743; gift 1:o med en Borgmästare Sundius, och 2:o med Lieutenanten Frans Henrik Schreiber; — 3. *Lorentz Christopher,* född d. 10 Maji 1676, död d. 31 Maji 1756; Adlad med namnet Stobée, General-Major, Landshöfdinge och Öfver-Commendant i Götheborg, Riddare af K. Svärds Orden och Ledamot af K. Vetenskaps Academien; gift 1:o 1706 d. 29 December med Christina Åkerhjelm, död 1716; — 2:o 1717 med Catharina Frank, död 1729; och 3:o d. 16 Junii

Digitized by Google

1732 med Catharina Margaretha Loos; — Af sednare giftet: 4. *Ursula Maria,* född d. 6 Nov. 1685, död 1714; gift med en Lieutenant Vidinghoff; — 5. *Anna Beata,* född d. 5 Junii 1687; gift 1:o med Auditeuren och Stads Notarien i Malmö Holger Bager; och 2:o med Contracts-Prosten och Kyrkoherden i Skurup, Magist. Ivar Barfoth; — 6. *Elisabeth,* född d. 16 Decemb. 1688; död d. 4 Maji 1739; gift d. 6 April 1716 med slutligen Primar. Theol. Professorn och Domprosten i Lund, Doctor Magnus Rydelius; — 7. *Geska Christina,* född d. 22 Junii 1690, död 1713; gift 1710 med då varande Ryttmästaren vid Södra Skånska Cavalleriet, sist Öfverste-Lieutenanten och Riddaren af K. Sv. Orden Berndt Ingelotz; — 8. *Andreas,* född d. 18 Octob. 1691, död i barndomen; — 9. *Carl,* född d. 20 Sept. 1693; Student; blef d. 30 Augusti 1708 ihjälstucken af en sin kamrat; — 10. *Nils,* född d. 2 Oct. 1694, död d. 7 Decemb. 1754 och kommerframdeles att vidare omnämnas, såsom Eloquentiæ et Poës. Professor i Lund; — 11. *Sara,* född d. 17 Julii 1696, död ogift d. 9 Junii 1715; och — 12. *Andreas,* född d. 10 Decemb. 1700, död d. 9 Nov. 1706.

(Se von Döbeln l. c. Sectio 3, pag. 256; Lindfors l. c. pars post. pag. 118; Wåhlbergs disputation under Canzl. Rådet Ihre de Poëtis in Sviogothia Latinis pag. 37; Gezelii Biographiska Lexicon 3 Del. sid. 188; Professor And. Lidbecks disputation Series Præfectorum Bibliothecæ Lundensis pag. 8; Biskopen Doct. Anders Rydelii öfver honom hållna Latinska parentation, både serskildt tryckt och införd i Författarens Opuscula Latina, ifrån pag. 194 till 224, och den af Landshöfdingen m. m. Friherre Tilas upprättade Stam-Taflan öfver Stobæiska slägten, bifogad Stjernsparres Tal, hållet, då vapnet krossades, öfver Professorns Son, den förut nämnde General-Majoren och Landshöfdingen Stobée.)

ENEVALD WIDEBECK. Sitt tillnamn antog han af en bäck å ömse sidor omgifven af vide, som flöt ut-

Digitized by Google

med gården Sken i Annerstads socken och Sunnerbo härad i Småland, som hans Fader, hvilken var Länsman och gift med Professorn i Åbo Doctor Enevald Svenonii Syster, bebodde, och der han föddes 1649. Sedan han på sitt 10:de år blifvit intagen i Wexiö Schola, pröfvades han 7 år derefter skicklig att sändas till Academien i Åbo, hvarest han anförtroddes åt förenämnde sin Morbroders vård och undervisning. Efter åter 7 års förlopp blef han derstädes Magister och korrt derpå kallad till Huspredikant hos Friherre Jacob Fleming, hvilken, straxt efter förordnad till Landshöfding i Kronobergs Län, ombesörjde hans vidare befordran. Utnämnd d. 28 Maji 1673 till Con-Rector vid Wexiö Schola, blef han d. 15 Decemb. följande året Matheseos Lector vid der varande Gymnasium, men flyttades sedermera till Physices et Logices Lectionen, som han redan finnes hafva bestridt 1681. Befordrades 1682 till Theol. Professor i Lund, men innehade detta embete blott 2:ne år, under hvilken tid han præsiderade för 2 Academiska afhandlingar. Erhöll 1684 fullmakt att vara Domprost i Wexiö och fick någon tid derefter Bergunda och Öja församlingar till præbende. Efter Biskop Scarinii frånfälle erhöll han det smickrande förtroende af Stiftet att enhälligt kallas till hans efterträdare, ehuru sjelfva embetet undgick honom. Rogberg uppgifver, att den Synodal disputation blifvit tryckt, för hvilken han præsiderade i Wexiö 1685, de Sacramentis in genere et de baptismo in Specie, och sedan Lidén förbigått den i sin Collectio disputationum, har Marklin i fortsättningen af detta arbete upptagit den, och säger den vara i octavformat. Dessutom har man af honom en Likpredikan öfver Fru Brita Dryander, gift med Lectorn i Wexiö Magist. Peter Colliander, tryckt 1692. — Han dog i

Digitized by Google

Wexiö 1694. I sitt gifte med en dotter af förenämnde Biskopen i Wexiö Magist. Jonas Scarinius, som efter hans död trädde åter i äktenskap med Kyrkoherden i Ryssby Magist. Carl Wessman, hade han Sonen *Jonas*, som blef Regements-Qvartermästare och gift med Maria Cavallius.

(Se von Döbeln l. c. Sectio 3, pag. 303; Lindfors l. c. pars poster. pag. 71; Prosten Rogbergs Beskrifning om Småland; sid. 61; Lector Hallenbergs Svenska program, utfärdadt i Wexiö d. 12 Decemb. 1760 till afhörande af Åminnelse-talet öfver Domprosten derstädes Doctor Bælter, och benäget meddelade underrättelser af Professorn, Prosten och Eloqu. Lectorn i Wexiö, Magist. Johan Lorentz Wickelgren.)

JOHAN LUNDERSTEN. Af hvad anledning han redan för längre tid sedan blifvit nämnd Vesterovicensis, känner jag icke. Hvad man med visshet vet, är att han var född d. 22 Julii 1646 och Son af Kyrkoherden Anders Lundersten och dess Fru Catharina von Just; men ovissare är, i hvilken församling de bodde. Von Döbeln kallar den Lynby, och någon Socken af det namnet finnes icke; men M. Rydelius nämner den Lunby. Jag förmodar, att det varit Lundby i Wädtle härad, nära Götheborg, helst han, ehuru nog tidigt och blott på sitt 7:de år, blef sänd till dervarande Gymnasium, hvilket han i 13 år begagnade, till dess han i Greifswald antogs till Student. Der tillbragte han 2:ne år och njöt den berömde Mascows undervisning, och sedan han under lika lång tid besökt andra Tyska Universiteter, återkom han 1671 till fäderneslandet. Något derefter begaf han sig till Lund och antogs af Burggrefven i Malmö Gilius Ehrenberg till handledare för dess Söner, hvilka han i 3 år hade under sin vård med det utmärkta beröm, att han blef känd af Herr Riks-Drotset Grefve Pehr Brahe, som utsåg honom till

Digitized by Google

Informator för några unge Grefvar Lewenhaupt, med hvilka han uppehöll sig dels i Lund, dels i Upsala, till dess han efter några års förlopp med dem begaf sig till Tyskland och Nederland; men då han var beredd att med dem fortsätta resan till Frankrike, fick han underrättelse, att han var utsedd att blifva Professor i Lund. Han for derföre 1682 till samma lärosäte, för att bestrida Philos. Theoret. Professionen, hvarmed han i 3:ne år fortfor, jemte det han d. 14 Decemb. 1684 förordnades till Ethices Professor, hvarvid honom d. 22 Nov. följande året ålades att gifva undervisning i Jure naturæ et gentium. Under sin lärotid har han som Præses utgifvit 49 disputationer; promoverade d. 25 Nov. 1692 28 unge Män till Philos. Magistrar, och var Academiens Rector sednare halfåret 1686 äfvensom 1696. Död d. 11 Aug. 1713. — Gift d. 28 Maji 1686 med Professor Martin Nordemans Enke-Fru, *Anna Catharina Ehrenborg*, dotter af Herr Jöns Michelsson Ehrenborg till Hofdala. Med henne hade han 5 barn, af hvilka vid Fadrens död, lefde 2 Söner, engagerade vid militairen, och 1 dotter. Namnet på det ena af barnen känner man icke. De öfrige voro: 1. *Andreas*, född d. 22 Januar. 1688, död d. 14 Febr. 1740; Ryttmästare och adlad under namnet Rosensten år 1719, men icke introducerad; — 2. *Jöns*, född d. 14 Septemb. 1690; — 3. *Johan Martin*, född d. 24 Mars 1693, och — 4. *Catharina Elisabeth*, född d. 28 Febr. 1696, död d. 6 Dec. 1724; gift d. 2 Junii 1714 med Majoren vid K. Ostgötha Cavall. Regem. och Riddaren af K. Sv. Orden Henning Christian Schmiterlöw.

(Se von Döbeln l. c. Sectio 3, pag. 145; Lindfors l. c. pars poster. pag. 91, och Domprosten Doctor Magni Rydelii öfver honom hållna Laudatio Funebris, införd i Nettelbladts Memoria Virorum in Suecia Eruditissim orumrediviva Semi-decas 3, pag. 85—112.)

Digitized by Google

OLOF CAVALLIUS. Född d. 30 Nov. 1648, i Mörhult i Vestra Thorsås socken, annex till Skatelöf, i Albo härad och Kronobergs Län, och Son af Krono-Länsmannen Erngissel Olsson. Sedan han njutit sin första undervisning vid Scholan och Gymnasium i Wexiö, kom han 1670 till K. Academien i Upsala, vid hvilken han i 9 år uppehöll sig, och som han under den tiden hade under sin handledning Landt-Rådet i Lifland Stackelbergs och Kongl. Rådet Ehrenstens Söner, och förmodade sig genom den sistnämnde Herrens förord kunna vinna en tidigare utkomst, var han hogad att ingå i Kongl Canzliet, men som det stridde emot hans Faders önskan, fortsatte han ännu vidare sina studier och blef Magister i Upsala 1679. Samma är antogs han till Adjunct och blef det nästföljande Eloquentiæ Lector vid Gymnasium i Wexiö. Efter 3 års tjenstgöring derstädes blef han 1682 Secreterare vid K. Academien i Lund och tillika Historiarum Professor, i hvilket embete han d. 21 Febr. 1683 inställdes. Sedan han förestått Academiska Rectoratet första half-året 1686, blef han samma år d. 8 Sept. förordnad till Kyrkoherde i Wirestad i Wexiö Stift, och d. 21 Mars följande året prestvigd i Lund, samt utnämndes korrt derefter till Prost öfver Albo Contract. Vald till Stiftets fullmäktig vid Riksdagen 1693, höll han under den tiden på Kongl. Hofvet en predikan öfver Ps. 73, v. 1, som vann Konung Carl XI:s synnerliga nådiga välbehag. Blef Domprost i Wexiö d. 23 Oct. 1695, och såsom å nyo vald till Riksdagsman 1697, bevistade han högtidligheterna vid Kon. Carl XI:s begrafning och Konung Carl XII:s Krönings-act. Omsider erhöll han sistnämnde Konungs nådiga fullmakt, utfärdad under belägringen för Thorn d. 30 Julii 1703, att vara Biskop öfver Wexiö Stift, hvilket embete han på 5:te

Digitized by Google

året innehade, till dess han slutade sina dagar d. 13 Mars 1708. — Af honom har man 7 disputationer, utgifne i Lund under hans præsidium, och en Likpredikan öfver Fru Maria Vult, gift med Hof-Intendenten Johan Herman Lagerstjerna, hållen i Wexiö 1701 och följande året tryckt i Stockholm. — Han var 3 gånger gift: 1:o med *Anna Hulth*, dotter af Häradshöfdingen öfver Norra och Södra Wedbo samt Wista härader i Småland Johan Hulth, sedan adlad Lilljenstrahl; — 2:o med *Catharina Tollsten*, Borgmästare-dotter ifrån Lund, som dog 1696; och — 3:o 1697 med *Catharina Hanneman*, död i Wexiö i Januar. månad 1726, förut Enka efter Theol. Professorn i Lund, Magist. Nils Dalhem och Dotter af Öfver-Inspectoren vid Tullverket i Östergöthland Edvard Hanneman. — Hans barn voro: Af första giftet: 1. *Johan*, född i Sept. 1683, död i Januar. 1684; — 2. *Helena*, född d. 5 Dec. 1684, gift med Prosten och Kyrkoherden i Elghult af Wexiö stift, Magister Sven Arell; — 3. *Carl*, född d. 9 Maji 1686, död i barndomen. — Af andra giftet: 4. *Samuel*, Ryttmästare vid K. Södra Skånska Cavall. Regementet, antog namnet Cavallin och var gift med Margareta Risberg; — 5. *Catharina Elisabeth*, född d. 7 Augusti 1689, död 1753; gift d. 21 April 1709 med Prosten och Kyrkoherden i Urshult i Småland, Magist. David Krok, död d. 2 Sept. 1727; — 6. *Sara*, född d. 15 Nov. 1690; gift 1:o i Sept. 1709 med Kyrkoherden i Götteryd i Sunnerbo härad, Magister Andersln g erman, och 2:o med dennes Efterträdare, Contracts Prosten, Magister Erik Hjelm; — 7. *Brita Margaretha*, gift 1:o med Kyrkoherden i Långasjö af Wexiö Stift, Magist. Anders Klintin, död 1717, och 2:o med Prosten och Kyrkoherden i Algutsboda, Magist. Magnus Stålhös; — 8. *Anna*, död 1725, gift med Contr. Prosten

Digitized by Google

och Kyrkoherden i Grenna, Magist. Anders Unnerus; — 9. *Maria*, gift med Regements-Quartermästaren vid K. Kronobergs Regemente Jonas Widebeck; och — Af tredje giftet: 10. *Helena Catharina*, gift 1719 med Contracts-Prosten och Kyrkoherden i Skatelöf, Magister Peter Floderus, och Moder till den vidtberömde Professorn i Grekiska Litteraturen vid K. Academien i Upsala, Magister Johan Floderus.

(Se von Döbeln l. c. Sectio 3, pag. 26; Lindfors l. c. pars poster. pag. 118; Hallenbergs förut nämnda Program till afhörande af parentationen öfver Domprosten Doctor Bælter; Rogbergs Beskrifning om Småland sid. 48; Rhyzelii Episcoposcopia Svio-Gothica 1 Del. s. 313; Sommelli Lexicon Erudit. Scanens. Tom. 2, pag. 27 och benäget meddelade upplysningar af Professorn, El. Lectorn i Wexiö och Prosten, Herr Magist. Johan Lorentz Wickelgren.)

LARS NORRMAN. Född på Norrby gård i Jäders socken och Östra Rekarne härad i Södermanland d. 24 April 1651. Fadren Johan Norrman, en förmögen man, var Kamererare och hade inseendet öfver Riks Canzleren, Herr Grefve Axel Oxenstjernas egendomar. Modren hette Rebecca Bark. Efter inhämtad enskilt undervisning upptogs han 1664 på Gymnasium i Strengnäs, der han i 3 år uppehöll sig och ådrog sig af sine Lärare den beundran af sitt snille, att han vid sin afgång derifrån 1668 till K. Academien i Upsala fick af då varande Rector Gymnasii, Lector Gottskalk Tranæus det betyget: Talem nunc nostra mittit Strengnesia, qualem nec vidit, nec videbit. Försedd med Oxenstjernska Stipendium, anträdde han 1679 en utrikes resa, hvarunder han besökte Lübeck, Hamburg, der han begagnade den store Orientalisten Edzardi undervisning; Kiel, Dantzig och Amsterdam; men för åkommen sjuklighet måste han återvända till fäderneslandet, och kom i Sept. månad

Digitized by Google

1680 tillbaka till Upsala. Följande året d. 30 April erhöll han titel af Extraordin. Professor och tillbud af Academiens Canzler, Herr Risks-Drotset Grefve Magnus Gabriel De la Gardie att flytta till honom och hafva vården om hans betydliga Bibliothek. Han antog det genast, och till belöning för sin möda erhöll han, på denne Herres höga förord, Konung Carl XI:s nådiga fullmakt af d. 25 Januar. 1682 att vara Extraordin. Professor i Österländska och Grekiska språken vid Upsala Universitet och derjemte Assessor i K. Antiqvitets Collegium med anslagen lön. Den 14 Decemb. samma år utnämndes han till Linguarum Orientalium et Græcæ Professor i Lund och i början af följande året att derjemte vara Academiæ Bibliothecarius, med befallning att ifrån Stockholm dit nedföra Gripenhjelmska boksamlingen, som Konungen till detta Lärosäte hade förärat; men dessa embeten kom han icke att tillträda, emedan han d. 10 Aug. 1684 förordnades till Logices et Metaphysices Professor i Upsala, från hvilken profession han d. 16 Sept. följande året flyttades till den i Grekiska Litteraturen, hvarjemte, på Acad. Canzlerens befallning af d. 11 Octob. sistnämnde år, honom uppdrogs att hålla föreläsningar i Fäderneslandets Historia och öfver dess antiquiteter. Sedan han d. 15 Dec. 1693 blifvit Theol. Professor, företog han året derpå en utrikes resa till Dannemark, Holstein, Lübeck, Hamburg, Leipzig och Wittenberg, egentligen för att inhämta kännedom om flere Kättares och deribland Judarnas villomeningar, till deras grundliga vederläggning; men äfven denna gången måste han för sjuklighet afbryta dess vidare fortsättande, och återkom i Julii månad samma år till Upsala. Prestvigd derstädes d. 12 Febr. 1695, fick han samma år Waksala pastorat till præbende; men undanbad sig Theol. Doctors värdighe-

Digitized by Google

ten, som honom var tillbuden. Ifrån Julii månad 1696 till April följande året företog han för 3:dje gången en utländsk resa öfver Stralsund, Rostock och Hamburg till Gröningen, Amsterdam och Lejden. Jemte bibehållande af sin innehafda profession blef han d. 13 Februar, 1698 Academiæ Bibliothecarius. Utnämndes d. 21 Maji 1702 till Primarius Theol. Professor och Domprost i Upsala, och d. 2 Decemb. samma år till Biskop öfver Götheborgs Stift. Emedan denna sistnämnde befordran icke instämde med hans önskan, undanbad han sig densamma; men som bifallet till denna underdåniga ansökan, först efter hans bortgång, blef kändt, i anseende till Konungens frånvaro, och han var oviss, om det skulle vinnas, fogade han anstalt om sin flyttning, och invigdes i detta embete d. 3 Maji 1703, men redan förut försvagad, dog han af sten-passion i Upsala d. 21 i sistnämnde månad. Rörande hans sista sjukdom yttrar sig Biskop Svedberg sålunda, i den lefvernesbeskrifning han om sig sjelf författat och som i handskrift ännu är förvarad: »Jag vill berätta hvad som hände i Upsala, då »jag der var Kyrkoherde. Den vida frägdade lärde »Mannen Professor Laur. Norrman skulle dö. Jag besö»ker honom ofta. Alltid klagade han sig, att hela det »Trojanska kriget, med Hector, Ulysses, Helena &c. lågo »honom i hufvudet och brydde honom, att han intet kun»de blifva af med sådana griller, huru han arbetade »theremot. Han var så hemma i Homero, att han kun»de väl utantill säga fram 10 à 12 versar i sönder, »Jag tror att han kunde honom hel och hållen »utantill. Är bäst betänka och bruka Konung Da»vids bön, Ps. 90: 12.» — 75 Disputationer hafva under hans præsidium i Upsala utkommit. Flere af dem innehålla Grekiske auctorer, dem han för-

Digitized by Google

sett med noter och Latinsk öfversättning. Utom dem har han utgifvit Aelii Aristidis Rhetoris Atheniensis, nomine Legatorum Græcorum ad Achillem Oratio; græce et lat. Upsala 1687; och Orthodoxa Confessio Catholicæ atque Apostolicæ ecclesiæ Orientalis; Leipzig 1695. Efter 35 års förlopp ifrån hans bortgång, ombesörjde hans arfvingar en upplaga af hans Orationes panegyricæ et nonnulla programmata, sammantryckte i Stockholm 1738 in 4:o. De förre äro: 1:o Oratio græca in festo Concilii Upsalensis sæculari 1693 coram Rege et Principibus; 2. Elogium Funebre gloriosissimæ memoriæ Regis Caroli XI, 1697; 3. Orbis Hyperborei Pia Hilaria Augustissimo Regi, Carolo XII celebrata, s. år; 4. De ultima Philosophiæ periodo, quum Extraordinariam in Facultate Philosophica Professionem capesseret 1682; 5. Quum Professionem Ordinariam Logices et Metaphysices publice adiret, 1684; 6. In obitum Domini Comitis Caroli Gustavi Oxenstjernii 1686; 7. Quum Professionem Græcæ linguæ aggrederetur s. år; 8. Quum Professionem Theologicam in sollemni festivitate susciperet 1694; 9. Quum secundum Rectoratum Academicum deponeret 1695, 10. In memoriam Johannis Oldermanni, Theologi Upsalensis 1697; 11. Laudatio funebris Eloquentiæ Professoris Petri Lagerlöfvii 1699; 12. Memoria vitæ superiorum mathematum Professoris Andreæ Spolli s. år; 13. In memoriam Archiepiscopi Doctoris Olavi Swebilii 1700; 14. Musarum Upsalensium sollemnia Charisteria et vota ob partam victoriam Narvensem, s. år; 15. Oratio dicta, quum Magistratu Academico se tertio abdicaverat 1701; 16. Oratio parentalis Episcopo Scarensi, Doctori Petro Rudbecklo dicta, s. år; 17. Memoria vitæ et mortis Juris Romani Professoris Erici Aurivillii 1702, och 18. Laudatio funebris Senatoris Regii et Academiæ Upsalen-

Digitized by Google

sis Cancellarii, Domini Comitis Benedicti Oxenstjernii, s. år. Genom sina djupa och vidsträckta kunskaper har han både inom och utom fäderneslandet beredt sig ett ärofullt, odödligt minne. — Den lärde Archiater Olof Rudbeck ville parentera öfver honom med de få, men sinnrika orden: Ciceronem vidimus, audivimus, amisimus. Med skäl har han blifvit kallad Vir summi ingenii et immensæ lectionis — och Summum Sapientiæ Lumen atque orbis litterati Gloria et Delicium; och under hans i koppar stuckna portrait har Landshöfdingen Friherre Joh. Brauner satt följande verser:

Maximus ingenio, doctrina maximus, orbis
Lumen Hyperborei, gloria, fama, decus:
Hic ille est cunctis pariter celebratus in oris
Normannus; similem Patria nostra! dabis?

Gift d. 27 Febr. 1676 med *Elisabeth Roman*, död d. 27 Januar. 1726, dotter af Borgmästaren i Stockholm Birger Roman. Med henne hade han följande barn: 1. *Christina Rebecca*, född d. 30 Nov. 1676; gift 1:o 1701 med Stads-Fiskalen i Norrköping Olof Norrdahl, död i pesten 1710; och 2:o i Octob. 1716 med Ryttmästaren Isbrand Skruuf; — 2 *Anna Catharina*, född d. 7 Mars 1678, död d. 11 Maji 1739; gift d. 30 Mars 1714 med Hof-Rätts-Rådet i K. Svea Hof-Rätt Erik Petræus, i hans första äktenskap; — 3. *Helena*, född d. 14 April 1680, död d. 14 Maji 1685; — 4. *Elisabeth*, född d. 6 Dec. 1682, död i Sept. månad 1760. Det var vid hennes bröllop d. 4 Januar. 1713 med slutligen Bergs-Rådet Olof Colling, som den ryktbare Runius skref sitt bekanta qväde: Här är en liten visa, Som visar, hur en hustru är På många sätt en Lisa Sin man, som hon har kär m. m. — 5. *Susanna*, född d. 21 Nov. 1684, död d. 9 Julii 1753; gift d. 27 Dec. 1715 med Kamereraren Johan Colling,

Digitized by Google

broder till hennes nyssnämnde Svåger; — 6. *Lars*, född d. 9 Apr. 1686, död d. 18 i samma månad; — 7. *Theodor*, född d. 18 Julii 1688, död ogift d. 8 Maji 1722, Capitaine; — 8. *Lars*, född d. 21 Nov. 1691, död d. 2 Mars 1698; — 9. *Johan*, född d. 17 Octob. 1694, död i Febr. månad följande årct, och — 10. *Ulrica*, född d. 15 Decemb. 1695, död ogift i Stockholm d. 29 Aug. 1756.

(Se von Dåbeln l. c. Sectio 3, p. 183; Lindfors l. c. pars poster. p. 107; Rhyzelii Episcoposcopia Svio-Gothica 2 Del. s. 67; Lector Knös' Historia Academiæ Upsaliensis p. 160; Jöchers Gelehrten-Lexicon 2 Th. s. 369; Wåhlbergs Disputation de Poëtis in Sviogothia Latinis p. 35; Biskop Celsii Bibliothecæ Upsaliensis Historia p. 148; Professorn Doct. Fants Histioriola Litteraturæ Græcæ in Svecia, Pars 2, p. 53; Gezelii Biograph. Lexicon 2 Del. s. 206, och Professor Lundii Oratio funebris in Ejus memoriam, både särskildt tryckt och införd så väl i Nettelbladts Memoria Virorum in Svecia Eruditissimorum rediviva, Semi-decas 1, pag. 44—124, som i Norrmanni Orationes et Programmata pag. 368—420, framför hvilket sednare arbete läses pag. 1—LII Bibliothecarien Norrelii Præfatio, innehållande Biskop Norrmans Lefvernesbeskrifning.)

ANDREAS HASSELQUIST. Att han var född i eller nära Calmar, känner man; men hvarken året eller Föräldrarnes namn. Blef Con-Rector vid Cathedral-Scholan i Rewel 1671, och Archidiaconus vid Domkyrkan i Åbo 1678. Fick d. 3 Mars 1683 kallelse att vara Logices et Methaphysices Professor i Lund; men det följande året d. 21 April uppvistes i Consistorio hans bref, hvaruti han tillkännagaf, att han vunnit Konungens nådiga tillåtelse att afsäga sig detta embete, och att han vore nöjd att qvarblifva i Åbo. Vid sistnämnde Academie förordnades han år 1688 att vara Theol. Professor Extraordinarius, och säges hafva år 1691 erhållit Pargas församling till præbende, hvilken sednare uppgift torde vara mindre säker, emedan framl. Ärke-Biskopen Doctor Tengström visat i sin Afhandling

Digitized by Google

om Presterliga tjenstgöringen och aflöningen i Åbo stift, 2 Delen sid. 159, att nämnde församling ifrån år 1661 och ännu till närvarande tid varit och är anslagen till præbende åt Ärke-Biskopen. — Han dog 1700. Såsom Præses har han vid bemälte Academie utgifvit 10 disputationer, och dessutom har man af hans hand: 1. Majus redivivus ecclesiam Christo militantem ejusque Christianos cordatos et fideles Præsules, Doctores et ministros, vernantibus sub novis Amplissimis Dominis Episcopis, Lincopensi et Gothoburgensi diœcesibus celeberrimis, adumbrans, 1679; — 2. Rosa orbis arctoi seu spiramen amoris ac fragrantiæ circa hortum Svio-Gothico-Fennicum in odorem svavitatis Christianæ religionis sparsum, cujus propagationem et conservationem sub vernantis Ecclesiæ Suecanæ novo Archi-Præsule demonstravit; 1682 — 3. Andelig hjerteväckare; och 4 följande predikningar: öfver den Cometen, som syntes 1680; Bättrings-basun eller förklaring öfver Propheten Jonas i 36 fredags-predikningar, 1680; vid Professorn i Åbo Johan Gezelii och Jungfru Hedvig Lietzens äkta förening, s. år; — öfver Prosten i Bjerno Gabriel Georg Thauvenius, 1684, Aftonsångs-predikan på Nyårsdagen 1688; Likpredikan öfver Biskopen i Åbo Doctor Johan Gezelius 1690, och 5 en i Åbo år 1682 hållen och tryckt Oratio panegyrica de progressu veræ religionis in septentrione. — Huruvida en Anders Andersson Hasselquist, som i Åbo blifvit Magister och i början af sistledne seklet blifvit Kyrkoherde i Uddevalla, varit hans Son, kan jag icke bevisa.

(Se von Döbeln l. c. Sectio 3, pag. 79; Canzli Rådet von Stjernmans Aboa Litterata p. 100, och Lindfors l. c, pars posterior pag. 128.)

Digitized by Google

JONAS LINNERIUS. Född d. 2 Mars 1653 i Skellefteå i Vesterbotten, hvarest Fadren Magister Peter Linnerius var Kyrkoherde och gift med Margareta Plantin. Efter enskild undervisning skickades han vid 9 års ålder till Scholan i Piteå, och 1667 till Hernösands Gymnasium. Kom 1670 till Upsala, och använde der sin tid så berömligt, att han antogs till Informator för en ung Grefve Lillje, som han i 3 är hade under sin vård. I sällskap med en sin äldre broder Olof, som sedan blef Prost och Kyrkoherde i Umeå, företog han om sommaren 1681 en resa till fremmande orter, hvarifrån han i November månad 1683 återkom till fäderneslandet, sedan han under den tiden besökt Hamburg, Giessen, Franckfurt am Mayn, Heidelberg, Strasburg, Utrecht, Amsterdam, Haag, London och Oxford, samt i Giessen år 1682 tagit Magister-graden och vid promotionen innehaft första heders rummet. Efter återkomsten till Stockholm ådrog han sig en smickrande uppmärksamhet och omfattades i synnerhet med särdeles ynnest af Kongl. Rådet Ehrensten, hvilken ock för honom utverkade Konungens nådiga fullmakt af d. 27 Mars 1684, att vara Theol. Professor i Lund och Svensk Pastor vid Domkyrkan. Prestvigd i Säbrå Kyrka i Ångermanland, kom han i Novemb. månad samma år till Skåne och tillträdde sitt embete d. 28 Januar. 1685. Utnämnd 1690 till Primarius Theol. Professor och Domprost, valdes han af Stiftets Presterskap till deras Ombud vid Riksdagarne 1693 och 1697, och i egenskap af Biskop bevistade han dem, som höllos 1719 och 1723. Sedan Biskopen Doctor Matthias Steuchius d. 14 Dec. 1714 blifvit flyttad till Ärke-Biskops embetet, anställdes valet till hans efterträdare i Mars månad följande året, hvarvid det var den tiden de röstande tillåtet att

Digitized by Google

kalla på 1 eller 2, högst 3, till hvilka de hade förtroende. De fleste begagnade ock vid detta tillfälle det första alternativet. Ehuru val-längderne icke inkommit ifrån Listers och Bräkne härader, som först inträffade d. 27 April, sedan expeditionen redan till Konungen var afgången, men hvarvid befanns, att de voterande varit enhälligt för Linnerius, upprättades likväl förslaget i Consistorio d. 4 i samma månad, och derpå uppfördes Domprosten Linnerius, med 195 röster; Theol. Professorn i Lund, Magist. Thomas Ihre, med 30; och Biskopen i Åbo Johan Gezelius med 26, hvarefter Konungens nådiga fullmakt, daterad Ystad d. 15 Decemb. samma år, för Linnerius utföll. Ett nytt bevis af Konungens nåd erfor han, då hans barn d. 21 Jannar. 1717 upphöjdes i Adelig värdighet och introducerades 2.ne år derefter, under N:o 1517 med namnet LINNERHJELM. Vid Drottning Ulrica Eleonoras Kröning utnämndes han d. 5 Mars 1719 till Theol. Doctor, hvartill han d. 20 i samma månad blef i Upsala promoverad. Sjelf tilldelade han denna värdighet i Lund år 1725 åt då varande Theol. Professorn derstädes Jacob Benzelius. — Var K. Academiens Rector under de 6 sednare månaderna 1687 samt hela åren 1692, 1703 och 1715. Under hans præsidium har blott en disputation utkommit, hvilken han försvarade vid Prestmötet 1690, de peccato originali; det enda arbete som man äger af hans hand. — Han dog i Lund d. 10 Febr. 1734.

Ibland flere anecdoter om honom, som ännu äro i minne, må följande anföras. En Bonde ifrån Göingehärad, som for omkring och afyttrade jernvaror, hade i flere år med sitt kram infunnit sig hos honom, medan han var Professor, och genom sitt muntra lynne och fritalighet vunnit hans förtroende. Då han en dag, se-

Digitized by Google

dan Linnerius blifvit Stiftets Styresman, kom till Lund och höll med sitt lass på sandgatan utanför Biskopsgården, kom Linnerius derifrån, då Bonden, efter vanan, utbjöd sina varor, men fick af Biskopen det svaret, att tiden nu icke medgaf honom att göra någon handel, emedan han skulle gå i Consistorium. — Konsistorian — sade bonden, med sin raska dialect, — hvad är det för något? — Det är det rummet — svarades — der Stiftets angelägenheter förehafvas, och der vi förhöra dem, som vilja bli Prester. — Nå, inföll bonden, om de då icke kunna svara rätt på frågorna, huru går det då? — Då, yttrade Biskopen, blifva de icke antagna. — Å! Herre Gud! det var tungt det — sade mannen — ty jag skulle kanske, en sådan stackare jag är, kunna sätta de frågor på Högvördige Fadren, som Han icke kunde svara på. — Å, du pratar — invände Biskopen: — ingen fråga förmår du sätta på mig, som icke jag kan besvara. — Kom — sade bonden — låt oss slå vad, Högvördige Fadren om sin största silfver-kanna, och jag om mitt lass, i fall vi icke kunna besvara hvarandras frågor. — Må göra då — fortfor Biskopen — och sporde: Hvad hette Mosis Svärfader? — Jo, se det vet jag, svarades, han hette Jethro; men nu bör det mig att fråga: Hvad heter min Svärfader? — Å, sade Biskopen, huru kan jag veta det? — Ja, då är silfver-kannan min, yttrade bonden, och lasset likaså. — Ordvexlingen slöts dermed, att Biskopen erlade en lämpelig lösen för sin kanna, och Göingen bröstade sig öfver sin vunna seger.

Biskop Linnerius blef gift d. 11 Octob. 1692 med Fröken *Elisabeth Adlerberg,* död. d. 30 Mars 1751, Dotter af Ärke-Biskopen och Pro-Canzleren vid K. Academien i Upsala, Doctor Olof Svebilius, och hade med

Digitized by Google

henne följande Barn: 1. *Olof*, född d. 11 April 1694, död d. 13 Februar. 1765; Hof-Rätts-Råd i Kongl. Götha Hof-Rätt, med Justitiæ Canzlers afsked; gift i Octob. 1727 med Maria Christina Lorich, död 1782; — 2. *Elisabeth Margareta*, född d. 16 Junii 1697, död ogift d. 2 Sept. 1712; — 3. *Helena Maria*, född d. 15 Oct. 1702, död d. 9 Junii 1790; gift d. 1 Sept. 1724, med Juris Professorn i Lund, Revisions Secreteraren David Nehrman, sedan adlad Ehrenstråle; — 4. *Anna Catharina*, född d. 1 Maji 1705, död d. 6 Maji följande året, — 5. *Pehr*, född d. 6 Maji 1706, död d. 3 Nov. 1794; Canzli-Råd; gift 1:o d. 18 Nov. 1746 med Beata Elisabeth Mathiesen, död 1754; och 2:o d. 27 Junii 1756 med Fröken Engel Fredrica Rothlieb, död 1758; — 6. *Anna Christina*, född d. 13 Julii 1709, död d. 1 Augusti 1785; gift d. 22 Aug. 1732 med Hof-Jägmästaren och Riddaren af K. Sv. Orden Samuel Hammarberg, i hans tredje gifte; — 7. *Eva Catharina*, född d. 24 Mars 1711, äfven död d. 1 Aug. 1785; gift med Landshöfdingen öfver Åbo och Björneborgs Län samt Commendeuren af K. Nordst. Orden, Friherre Christopher Johan Rappe, och — 8. *Beata Elisabeth*, född d. 11 Mars 1714, död ogift d. 27 April 1785.

(Se von Döbeln l. c. Sectio 2, p. 75; Lindfors l. c. pars prior p. 35 och pars post. p. 60; Rhyzelii Episcoposcopia Svio-Gothica 2 Del. s. 44; von Stjernmans Adel. Matrikel 2 Del. s. 1132; Personalierna, som åtfölja Biskop Rydelii öfver honom hållna Likpredikan och Biskop Papke, den yngres Oratio in Ejus memoriam).

HAQUIN STRIDSBERG. Född 1660 i Spånga socken af Upsala Stift nära Stockholm, hvarest Fadren Haquin Stridsberg var Kyrkoherde. Tidigt kom han

Digitized by Google

till K. Academien i Upsala, der han snart blef förmonligen känd af Professor Brunnerus, och fick, genom hans föranstaltande, condition hos då varande Landshöfdingen i Gefle Friherre Fleming, samt utgaf 1683 sitt första lärdoms-prof, men sedan Professor Anders Stobæus blifvit förvissad om Hans utmärkta skicklighet, lockade han honom följande året till Lund, der han försvarade sin gradual disputation, blef d. 12 Mars samma år Præpositus vid Communitetet och korrt derpå Linguarum Orientalium et Græcæ Professor Extraordinarius, då han ännu blott var 24 år gammal. Knappt voro några veckor förflutna, förrän han d. 6 Augusti samma år genom Konungens nådiga fullmakt förordnades till Ordinarie Lärare i samma Profession. Blef Theol. Professor d. 5 Maji 1712 och då tillika Kyrkoherde vid Wallkärra och Stängby præbende församlingar, samt d. 25 Septemb. 1716 Primarius Theol. Professor och Domprost. Såsom Promator i Philisofiska Faculteten d. 26 Januar. 1706 tilldelade han 24 Candidater Lagerkransen. Var Academiens Rector åren 1689, 1700 och 1708; och under hans inseende hafva 29 disputationer utkommit. Han dog i Lund d. 24 Januar. 1718. — Gift 1:o d. 26 Januar. 1686 med *Ebba Hambræus*, död d. 3 Januar. 1704, Dotter af Contracts-Prosten och Kyrkoherden vid Malmös St. Petri och Sallerups församlingar, Magist. Nils Hambræus; och enligt Professor Riddermarks program till hennes jordfästning, hade han med henne 3 Söner och 4 Döttrar; — 2:o 1708 med Contracts-Prosten och Kyrkoherden i Christianstad Magist. Anders Hellmans Enke-Fru *Sara Liljegranat*, som, efter Stridsbergs död, med hvilken hon hade 2 barn, blef tredje gången gift med Theol. Professorn i Lund Carl

Digitized by Google

Schultén. Om hans barn har man fått följande uppgift: Af förra äktenskapet: 1. *Nils*, född d. 12 Decemb. 1686, död d. 15 Octob. 1743; Philosophiæ Adjunct vid K. Academien i Lund; — 2. *En Dotter*, gift 1716 med Borgmästaren i Malmö, Jacob Montell; — 3. *Christina*, född d. 18 Augusti 1689; — 4. *Håkan*, född d. 5 Nov. 1691; — 5. *Olof*, född d. 7 Junii 1693; — 6. *Ebba*, född d. 17 Januar. 1696, död samma år. — Af sednare giftet: 7. *Johan*, född d. 17 Junii 1709, död som Student, d. 28 Januar. 1731; och — 8. *Johanna Elisabeth*, född d. 5 Jul. 1710, död d. 10 Januar. 1714.

(Se von Döbeln l. c. Sectio 3, p. 283; Lindfors l. c. pars post. p. 60; Gezelii Biogr. Lexicon 4 Del. s. 474; Fants Historiola Litteraturæ Græcæ in Svecia, Pars 2 pag. 84, och Biskopen Doctor Anders Rydelii öfver honom hållna Latinska parentation, både särskildt tryckt och införd så väl i Författarens Opuscula Latina pag. 255—271, som i Nettelbladts Memoria Virorum in Svecia Eruditissimorum rediviva, Semi-decas 3, pag. 33—58).

ANDREAS WETTERHAMN, adlad RIDDERMARK. Född d. 20 Novemb. 1651 i Jönköping, der Fadren Peter Håkansson Wetterhamn var Handlande och Commissarius i K. Commerce-Collegio, gift med Margareta Sturmhatt. Efter njuten vårdad uppfostran och sedan han under en utländsk resa besökt Jena, hvarest han 1672 utgaf en af honom författad afhandling, Leipzig, Wittenberg, Giessen och Leyden, blef han d. 26 Januar. 1683 utnämnd till Historiarum Professor Extraordinarius i Upsala, och följande året till Mathematum Professor i Lund, hvarjemte honom uppdrogs att gå den studerande ungdomen tillhanda med undervisning i Fransyska språket. Från denna Profession flyttades han efter 18 års förlopp till Juridiska Faculteten, då han d. 6 Novemb. 1702 förordnades till Juris Svethici et Ro-

Digitized by Google

mani Professor. Långt förut eller d. 18 Augusti 1688 hade han tillika med en sin äldre broder blifvit upphöjd i Adligt stånd och följande året introducerad under N:o 1137 med det förut uppgifna namnet RIDDERMARCK. Förrättade promotion i Philosophiska Faculteten d. 5 Decemb. 1698 med 33 Candidater, som då blefvo Magistrar; har præsiderat för 85 disputationer och var Academiens Rector första half-åren 1687 och 1696 samt vidare åren 1697 och 1704. Jemte det han var känd såsom en för sin tid lycklig Svensk Skald, har han utgifvit åtskilliga Latinska Carmina, men om några af hans på samma språk hållna Orationer blifvit tryckte, har jag mig icke bekant. Jag känner deremot, att han utgifvit 2:ne arbeten, begge in 4:o: Elementa Astronomica tam sphærica quam theoretica in usum incipientium paucis delineata 1693; och — Elementa Geometriæ Practicæ in usum incipientium paucis delineata, 1694. Död på sin gård Plöninge vid Halmstad d. 15 Maji 1707 och begrafven i Jönköping. — Gift d. 12 Febr. 1697 med Assessorn i Kongl. Götha Hof-Rätt Friherre Gustaf Eldstjernas Enke-Fru, *Anna Maria Sackensköld,* död 1723; Dotter af Archiatern och Medic. Professorn i Lund, Doctor Erasmus Sackensköld. Med henne hade han endast Sonen *Erasmus,* född d. 20 Februar. 1698, som blef Lieutenant vid Hallands Infant. Regemente 1718, tog 2 år derefter afsked och for till Holland, hvarest han dog på 1720 talet, då denna Adliga ätt med honom utslocknade.

(Se von Döbeln l. c. Sectio 3, p. 204; Lindfors l. c. Pars postor. p. 85; Sommelii Hypomnemata in Historiam Academiæ Lundensis p. 143; von Stjernmans Adels Matrikel 2 Del. s. 832, och Gezelii Biopraph. Lexicon 2 Del. sid. 375).

Digitized by Google

NILS DALHEM. Född d. 9 Julii 1650 i Linköping, hvarest Fadren Magister Daniel Dalhemius då var Philos. Lector vid der varande Gymnasium, men blef sedan Kyrkoherde vid Kättilstads och Tjärstads församlingar i Östergöthland samt Prost öfver Kinds Contract. Modrens namn var Anna Enander. Vid 8 års ålder beröfvad sin Fader, sändes han till Läroverken i Linköping, hvarifrån han 1668 dimitterades till Kongl. Academien i Upsala, der han i 12 år uppehöll sig och hade under den tiden condition först hos Stads Secreteraren i Stockholm Anders Grubb och sedan hos Assessorn i K. Commerce-Collegio Gregorius Schönfelt, med hvars äldste Son han 1680 anträdde en resa till utländska orter, från hvilken han 4 år derefter återkom till fäderneslandet, sedan han besökt Pomern, Preussen, Sachsen, flere andra ställen i Tyskland och Holland. Vid hemkomsten fick han Kongl. Rådet Grefve Lindskölds Son under sin handledning, och på denne Herres föremäle, utnämndes han d. 18 Sept. 1685 till Logices et Metaphysices Professor vid K. Academien i Lund, hvilket embete han följande året tillträdde. Sedan han d. 11 April 1689 blifvit Theol. Professor och Kyrkoherde vid Wallkärra och Stångby præbende församlingar, prestvigdes han i Lund d. 5 nästföljande Julii. Var Academiens Rector 1688, och utom 2:ne Academiska afhandlingar, som under hans inseende utkommit, præsiderade han vid Prestmötet i Lund 1691 för disputationen de Persona Christi *Θεανθρωπυ*. — Efter 14 dagars sjukdom afled han d. 26 Febr. 1692. — Gift 1686 med *Catharina Hanneman,* dotter af Öfver-Inspectoren vid Tullverket i Östergöthland Edvard Hanneman, och som sedan blef gift med den förut nämnde Biskopen i Wexiö, Magister Olof Cavallius, samt dog i Ja-

Digitized by Google

nuar. månad 1726. Blott till namn och födelse-år känner man följande hans Söner: 1. *Eduard Daniel,* född d. 6 Maji 1687; — 2. *Nils Jacob,* född d. 30 Sept. 1688; — 3. *Carl,* född d. 15 April 1690; alla tre döde förr än Fadren, och i deras späda barndom, samt — 4. *Johan,* född d. 24 Junii 1691, som i 9 år var Collega Scholæ i Wexiö, men erhöll på begäran, för sin svaga hälsa skull, derifrån tjenstledighet.

(Se von Döbeln l. c. Sectio 3, p. 28; Lindfors l. c. Pars Poster. p. 71, och Sommelii Lexicon Erudit. Scanens. Tom. 2, p. 139).

JONAS HÖRLING. Född i Stockholm d. 22 Mars 1659; Son af Mårten Hörling, Kamererare hos Herr Riks-Rådet och Amiralen, Grefve Nils Brahe. Modrens namn var Anna Hedræa. Sedan han frequenterat Academierna i Åbo och Upsala, och haft under sin tillsyn 2:ne unge Friherrar Herman och Christer Fleming, blef Han Academiæ Secreterare i Lund d. 8 Maji 1684; — först Extraordin. Eloquentiæ Professor d. 14 Januar. 1687; korrt derpå Ordinarius, och sist Juris Patrii et Romani Professor d. 24 Julii 1707, från hvilket embete han, på underdånig ansökan, erhöll nådigt afsked d. 24 Octob. 1721. Var Academiens Rector åren 1690 och 1701 samt Pro-Rector 1716, under det Grefve Carl Adolf Gyllenstjerna var Academiens Rector Illustris, om hvilken herre man kortligen vill anföra, att han var född d. 19 Januar. 1699, Son af Kongl. Rådet och Öfver-Ståthållaren i Stockholm, Herr Grefve Christopher Gyllenstjerna till Eriksberg, i dess sednare äktenskap med Catharina, dotter af Pfaltz-Grefven Adolf Johan till Stegeborg; blef efter nedläggandet af Rectoratet, Kammarherre, sedan Lagman på Gothland och, ogift, på försåtligt sätt ihjälstucken i Carlscrona d. 16 Febr.

Digitized by Google

1733, af Capitaine-Lieutenanten vid Amiralitetet Friherre Vilhelm Krassau. (Se Stats Secret. Friherre Rosenhanes Svea Rikes Konunga-Längd, s. 70, och von Stjernmans Genealogiska Tabeller N:o 10, bifogade Girs's Krönika öfver Konung Johan III). — Utom 10 disputationer, för hvilka Professor Hörling præsiderat, har han utgifvit år 1685 Oratio Parentalis in obitum Principum Gustavi et Udalrici. — Sedan han mest i 9 år varit sängliggande, afsomnade han d. 19 Januar. 1728. — Gift d. 20 Januar. 1685 med *Geska Margareta Wode*, som dog i Björnekulla i början af år 1719, och var dotter af Krono-Befallningsmannen öfver Göinge Häraderne, Simon Wode. Efter von Döbelns uppgift, hade han med henne 11 barn, och af dem har man om nedanstående fått följande underrättelse: 1. *Ursula Maria*, född d. 17 Febr. 1689; — 2. *Johan Arnold*, född d. 22 Maij 1690; — 3. *Martin Simon*, född d. 5 Julii 1691; — 4. *Jonas*, född d. 16 Nov. 1692; — 5. *Geska Margareta*, född d. 28 Febr. 1694; — 6. *Sara Beata*, född d. 3 Julii 1698 och — 7. *Carl*, född d. 16 Aug. 1699.

(Se von Döbelns Historia Acad. Lundens. Sectio 3, p. 95; Sommelii In eam hypomnemata p. 105, och Lindfors l. c. pars poster. p. 86).

RICHARD EHRENBORG. Född på Spannarps Sätesgård i Södra Åsbo härad i Skåne d. 2 Januar. 1655. Hans Fader Jöns Michaëlsson, som skref sig till Hofdala, hade i många år varit Räntemästare hos Konung Christian IV i Danmark, men efter Skånes afträdande till Svenska Kronan, utmärkte han sig så med sitt nit för Konung Carl XI, att han af Honom upphöjdes år 1687 i Adligt stånd, sedan han några år förut

Digitized by Google

under krigsoroligheterna blifvit hårdt misshandlad af de Danske troupparne, som då uppbrände hans förenämnde gård. Han var gift med Anna Gjedde, hvars tillnamn denne Sonen upptog, innan Fadren blef adlad. — Sedan han i 2 år varit i Helsingborgs Schola och derefter i Föräldrarnes hus njutit enskilt undervisning, sattes han i pension hos då varande Kyrkoherden i Norra Rörum Herbertius och blef 1670 Student i Lund, samt följande året Baccalaureus. Om sommaren 1674 företog han en utrikes resa, som påstod i 10 år, och från hvilken han återkom i Novemb. månad 1684 till fäderneslandet. Den ställdes först till Amsterdam, hvarefter han ett helt år fortsatte sina studier i Leyden och besökte äfven Utrecht, Haag, Brabant och Flandern. Han for sedan till England, besåg London och de Kongl. Lustslotten, uppehöll sig vid Universiteterna i Oxford och Cambridge, förfogade sig derefter till Frankrike, stadnade någon tid i Paris och återvände derpå till England, hvarifrån han for tillbaka till Sverige. Vid ankomsten till Skåne, utnämndes han, genom Sin blifvande Svärfaders bemedlande, d. 13 Januar. 1687 till Juris Professor Extraordinarius vid K. Academien i Lund, och d. 21 Mars 1696 till Juris Svethici et Romani Professor Ordinarius. Var Academiens Rector 1699, och har præsiderat för 5 disputationer. Död i Lund d. 27 Mars 1700. — Gift d. 30 Octob. 1690 med *Ida Catharina Silfversköld*, som i sitt 1705 ingångna sednare gifte fick Majoren Mårten Gustaf Scharp, och dog Enka i Novemb. månad 1739; dotter af Juris Professorn i Lund Nils Hyltén, adlad Silfversköld. — Med henne hade han följande barn: 1. *Jöns Michaël*, född d. 16 Septemb. 1691, död d. 15 April 1754; Öfverste-Lieutenant, med Majors indelning, vid Calmar-

Digitized by Google

Regemente och Riddare af K. Svärds-Orden; gift d. 16 Julii 1711 med Fröken Maria Charlotta Ödla, död. d. 11 Julii 1768; — 2. *Abela Juliana*, född d. 18 Dec. 1693, död 1694; — 3. *Abela Juliana*, född d. 21 Aug. 1695, död d. 2 Nov. 1747; gift d. 25 Nov. 1725 med Majoren Anders Carlsson Ödla, död d. 31 Mars 1741; och — 4. *Nils*, född d. 15 Aug. 1697, död 1699.

(Se von Döbeln l. c. Sectio 3. p. 50; Lindfors l. c. pars poster. p. 35; och Sommelii Lexicon Erudit. Scanens. Tom. 2, p. 206).

ERLAND LAGERLÖF. Broder till den berömde Riks-Historiographen och Eloquentiæ Professorn i Upsala, Peter Lagerlöf. Född i Wermland 1653 och Son af Comministern i Fryksdals pastorat, Magnus Schevedius och dess Maka Catharina Brunius. Medan han ännu gick i Carlstads Gymnasium, utmärkte han sig så med sin flit och snille, att då varande Superintendenten Kilander derstädes antog honom till lärare för sine söner. Vid sin ankomst till Kongl. Academien i Upsala, fick han först under sin handledning unge Friherre Gustaf Cronhjelm, som sedan blef Grefve, Riks Råd och President i K. Canzli-Collegium, och derefter Kongl. Rådet Herr Grefve Lindsköld äldste Son Isaac, en yngling af det ovanligaste snille, med hvilken han 1684 företog en resa till England, der han någon tid uppehöll sig, for sedan till Frankrike, hvarest han dröjde halft annat år och begaf sig derifrån till Tyskland, besökte Strasburg och stadnade någon längre tid i Tübingen, der hans hoppgifvande Lärjunge oförmodadt slutade sina dagar. Förkrossad öfver denna mistning, hade han väckt det uppseende icke blott genom sina kunskaper, utan äfven genom sin ovanliga bildning i sitt sätt

Digitized by Google

att vara, att honom oförmodadt tillböds att blifva Informator för en ung Prins af Würtemberg; men då han var i begrepp att emottaga detta höga förtroende, fick han bref från sin Patron, förenämnde Grefve Lindsköld, med anmodan att åtaga sig hans andre Sons uppfostran. Sedan han besett flere andra märkvärdiga ställen i Tyskland, efterkom han derföre denna kallelse och förfogade sig tillbaka till Sverige. Korrt efter ankomsten dit, föreslog hans nämnde höge Gynnare honom att blifva Historiarum Professor vid den i Dorpt inrättade Academien; men som det dröjde något, förrän denna stiftning kunde komma till stadga, skickades han med sin disciple till Academien i Lund, hvarest han straxt derefter eller d. 11 April 1689 förordnades till Philosophiæ Theoret. Professor. Sedan han i 18 år med heder innehaft detta embete, instämde det med hans önskan och böjelse, då han d. 24 Junii 1707 förflyttades till Eloquentiæ Professionen, hvilken han till slutet af sin lefnad bestridde. Såsom Præses har han utgifvit 21 disputationer, och varit Academiens Rector åren 1691, 1702 och 1711. Död i Lund d. 28 Nov. 1713. I anledning deraf må det anmärkas, att dagen blifvit orätt uppgifven både af von Döbeln och i Rydelii Opuscula, då Biskop Rydelii Latinska parentation öfver honom blef hållen; ty Sommelius nämner, i sina Hypomnemata in Historiam Acad. Ludens p. 106, att Professor Humeri program till detta tals afhörande är utfärdadt VIII Id. Decemb. 1713, med tillkännagifvande, att det skulle hållas proximo die Martis, hvarföre jag är benägen att tro, att det skedt d. 9 Dec. samma år. — Gift d. 26 Junii 1701 med *Anna Christina Nordeman*, Dotter af Mathem. Professorn i Lund Martin Nordeman, och som med honom hade följande Barn: 1. *Anna Catharina*,

Digitized by Google

född d. 9 Jul. 1702, död d. 3 Sept. 1741; gift i Octob. 1729 med då varande Acad. Bibliothecarien i Lund, sist Superintendenten i Carlstad, Doctor Nils Lagerlöf, i hans första äktenskap; — 2. *Christina Elisabeth*, född d. 28 Decemb. 1703, död d. 3 Junii 1776; gift 1735 med Prosten och Kyrkoherden vid Ausås och Ströfvelstorps församlingar i Skåne, Magist. Jöns Bring, död d. 21 Dec. 1762, Broder till Canzli-Rådet och Histor. Professorn i Lund, Doctor Sven Lagerbring; — 3. *Jöns*, född d. 9 April 1705, död i späda åren; — 4. *Helena Sophia*, född d. 11 Apr. 1707, död d. 18 Octob. 1796; gift 1742 med d. v. Kyrkoherden i Nöbbelöf i Ljunits härad, sist Prosten och Kyrkoherden i Wälinge och Kattarp af Lunds Stift, Magist. Jonas Svenonius, död d. 11 Junii 1768; och — 5. *Susanna Beata*, född d. 4 April 1713, gift med Prosten och Kyrkoherden i Hesselskog af Carlstads Stift, Magist. Erik Wall.

(Se von Döbeln l. c. Sectio 3, p. 112; Lindfors l. c. Pars Poster. p. 123; Gezelii Biogr. Lexicon 4 Del. s. 304, och Biskopen Doctor Anders Rydelii öfver honom hållna Latinska parentation, både införd i von Döbelns ofta nämnde Arbete och i Författarens Opuscula Latina, pag. 111—127).

JOHAN WINSLOV. Född d. 20 Aug. 1638 i Ousby prestgård i Östra Göinge härad i Skåne. Fadren var Hans Hansson Winslovius, Kyrkoherde vid Ousby och Loshults församlingar och Prost öfver båda Göinge häradernas då förenade Contract. Denne Sonen blef Student i Köpenhamn 1656 och kom 1665 till Lund, hvarest han bodde både detta och följande året i Kaniken och Kyrkoherden Badenii gård och biträdde Honom under den tiden i Prediko-embetet. På kallelse af Herr Riks Rådet Ebbe Ulfelt begaf han sig 1667 till Stockholm, antogs till Hans Hofpredikant och, vid kri-

Digitized by Google

gets utbrott 1676 mellan Sverige och Dannemark, förordnades han d. 3 Octob. till Fält-Prest och ordinerades dertill af Biskop Winstrup d. 20 Decemb. samma år. Sedan han ända till fredens slut fortfarit med denna mödosamma tjenstgöring både under nämnde Riks Råd och dess Måg Öfversten Carl Gustaf Skytte, antogs han af Biskop Hahn att biträda med Notariatet under de visitationer han höll år 1680 i Skåne och Bleking, och förblef sedan i hans hus, till dess han 1682 blef Consistorii Ecclesiastici Notarius och derjemte Kyrkoherde vid Stäfvie och Lackalänge församlingar. Utnämnd d. 3 Julii 1683 till Theol. Adjunct, anslogos honom i lön 100 tunnor spannemål, hvarå han d. 2 April följande året erhöll Konungens nådiga bekräftelse. Caroli dag d. 28 Januar. 1688 blef han Magister, och innehade vid promotionen första rummet, hvarefter han d. 18 April 1689 förordnades till Chronologiæ Sacræ et Historiæ Ecclesiasticæ Professor Extraordinarius med bibehållande af Notarii syslan, och höll d. 24 Julii samma år sin inträdes-oration på Grekiska. Afsade sig d. 11 Sept. 1695 Consistorii Notarii embetet, med försäkran att blifva bibehållen vid nämnde spannemåls lön och honom anslagna præbende-pastorat intill sin död, som inträffade d. 20 Mars 1709. — Han har utgifvit Likpredikan öfver Herr Riks-Rådet, Öfverste-Jägmästaren och Lagmannen i Östergöthland Ebbe Ulfelt och Dess Gemål Hedvig, Grefvinna till Schleswig-Holstein, hållen i Christianstads Kyrka 1689. Gift i Julii månad 1683 med *Elisabeth Erman*, död d. 17 Decemb. 1708, dotter af Apothecaren i Lund Paul Erman, och Syster till den i sin tid högt ansedde Contracts Prosten öfver Vestra Göinge härad och Kyrkoherden i Mällby Magister Nils Erman, som allmänt kallades Göinge-Bispen. Med hen-

Digitized by Google

ne hade han Barnen: 1. *Hedvig Catharina*, född d. 3 Oct. 1690; och — 2. *Johan*, född d. 7 Maji 1696, om hvilkas öden man ingen underrättelse äger.

(Se von Döbeln l. c. Sectio 3, p. 304, och Lindfors l. c. Pars Poster. pag. 121).

ZACHARIAS HULTH, sedan Fadren blef nobiliterad, kallad LILLJENSTRAHL, ehuru han, efter Lidbecks uppgift, sjelf skref sitt namn LILLJENSTRÅHLE. Född d. 25 April 1655. Son af Häradshöfdingen öfver Norra och Södra Wedbo samt Wista härader i Småland Johan Håkansson Hulth, som adlades under nyss uppgifna namn d. 26 Junii 1693 och samma år introducerades, — samt dess Fru Ingrid Rochus. Sedan han 1681 i Rostock blifvit Student och derefter besökt åtskilliga Tyska Universiteter, inskrefs han 1683 vid Academien i Lund, der han, såsom Candidat, förordnades d. 17 Sept. 1684 till Bibliothecarius och Philosophiæ Adjunct, och blef d. 16 Nov. 1689 Extraordinarius Philosophiæ Professor, samt har såsom Præses utgifvit 3 disputationer. — Gift med *Sara Tollsten*, Borgmästaredotter ifrån Lund. Han dog 1696, och hade i sitt äktenskap följande barn: 1. *Carl*, Tvilling, född d. 27 Decemb. 1690, död i barndomen; 2. *Anna Elisabeth*, Tvilling, född d. 27 Dec. 1690, äfven död i spädare åren; — 3. *Margareta Elisabeth*, född d. 5 Januar. 1693, död d. 2 Augusti 1756; gift d. 12 Octob. 1735 med då varande Kyrkoherden i Skartofta i Skåne, sedan Contracts-Prosten och Kyrkoherden i Brandstad, Magister Anders Litholander; — 4. *Anna Maria*, född d. 8 Januar. 1695, död 1699; och — 5. *Johan*, född d. 22 Januar. 1696, död i Wexiö 1728, Capitaine vid Enterkarlarne; gift med Lucia Djurson.

Digitized by Google

(Se von Döbeln l. c. Sectio 3, p. 144; Lindfors l, c. Pars Posterior, pag. 134, och Lidbecks Disputation Series Præfectorum Bibliothecæ Lundensis pag. 4).

JOHAN POPPELMAN. Han var född i Staden Warberg d. 6 Octob. 1649, Son af der varande Sjötulls-Inspectoren Johan Casperson Poppelman och Catharina Krakau. Efter inhämtad undervisning vid Götheborgs Schola och Gymnasium, blef han 1668 Student i Lund, der han i 3 år uppehöll sig, och for 1672 till Academien i Wittenberg, hvarest han, efter aflagda lärdoms prof, i October månad samma år promoverades till Philosophiæ Magister. Följande året besökte han Universitetet i Kiel och kom sedan tillbaka till fäderneslandet samt förordnades 1675 till Logices et Methaphysices Lector vid K. Gymnasium i Götheborg. När han i 5 år bestridt detta embete, erhöll han tillstånd att åter besöka främmande orter, for 1682 till Jena och följande året å nyo till Wittenberg, der han af den berömde Calovius promoverades till Theol. Doctor, hvarefter han dels längre, dels kortare tid uppehöll sig vid Universiteterna i Leipzig, Erfurt, Frankfurt, Helmstädt, Köpenhamn, Rostock och Greifswald, till dess han år 1688 återkom till Götheborg. Utnämndes d. 20 April 1692 till Andre Theol. Professor vid K. Academien i Lund och Prestvigdes samma år, innan han lemnade Lectors beställningen. Förmodeligen erhöll han äfven något præbende-pastorat, men hvilket det varit, har man sig icke bekant. Var Academiens Rector åren 1695 och 1707, och har såsom Professor utgifvit 5 disputationer, utom den de Ministerio Ecclesiastico, som han försvarade vid Prestmötet år 1695. Sedan han med heder i 19 års tid innehaft detta embete, blef han d. 12 April 1711 i nåder utnämnd till Biskop öfver Gö-

Digitized by Google

theborgs Stift. Död d. 30 Junii 1725, och begrafven i Örgryte Kyrka. — Gift d. 16 Aug. 1692 med *Rebecca Vallerius*, dotter af Biskopen i Götheborg, Magist. Daniel Vallerius; och af de barn, han ägde, öfverlefde honom 3 Söner och 2 döttrar, af hvilka sistnämnde man vet, att den ena dog sedermera ogift. En närmare uppgift om hans barn har icke kunnat erhållas, än att de voro: 1. *Elieser*, född d. 9 Octob. 1693, död 1767; Förste Theol. Lector vid Götheborgs Gymnasium samt Prost och Kyrkoherde i Säfve; — 2. *Daniel*, född d. 16 Nov. 1694, död 1763; Prost och Kyrkoherde i Starrkärr i Götheborgs Stift; — 3. *Johan*, född d. 21 Maji 1696; — 4. *Carl*, född d. 22 Junii 1697, död i barnåren; 5. *Catharina*, född d. 2 Julii 1699, äfven död i späda åren; — 6. *Charlotta*, född d. 25 Nov. 1700; — 7. *Carl*, född d. 27 April 1702; — 8. *Margareta*, född d. 21 Maji 1703: — 9. *Reinhold*, född d. 12 Oct. 1704; — 10. *Catharina*, född d. 25 Oct. 1706; — 11. *Cecilia*, född d. 19 Maji 1711, och 12. *En Dotter*, hvars namn och födelse-år man icke vet.

(Se von Döbeln l. c. Sectio 3, p. 188; Lindfors l. c. pars poster. p. 71; Rhyzelii Episcoposcopia Sviogothica 2 Del. s. 67; Professorn m. m. Doctor Bexells Historia och Beskrifning om Halland, 3 Del. s. 453, jemte benäget meddelade underrättelser så väl af sistnämnde Författare, som af Vice Pastorn och Cons. Notarien Herr Bromander i Götheborg.

THOMAS IHRE. Född i Wisby på Gottland d. 3 Septemb. 1659, Son af Rådmannen derstädes Nils Ihre och Elisabeth Thomæ dotter. Sedan han njutit undervisning i nämnde stads Schola, blef han Student i Köpenhamn 1677, och efter att hafva besökt några Tyska Universiteter, for han 1680 tillbaka till sin födel-

Digitized by Google

se-ort och genast derefter till Upsala, samt antogs 1682 till Informator i Landshöfdingen i Gefle, Friherre Leonard Ribbings hus, hvarpå han, efter försvarande af blott en enda Academisk afhandling, blef Magister i Upsala 1685, i skicklighet då befunnen näst dem, som innehade begge heders-rummen. Jemte förenämnde Friherre Ribbings äldste Son Pehr, sedermera Landshöfding öfver Upsala Län och ryktbar såsom Landtmarskalk vid 1719 års Riksdag, samt unge Herr Claës Ekeblad, slutligen Grefve och Riks-Råd, anträdde han 1687 en resa till fremmande orter och Lärosäten i Dannemark, Tyskland, Holland och Frankrike, och derunder i 3 år rikligen understödd af Konung Carl XI, som vid hans återkomst 1692 i nåder behagade utnämna Honom till Extraordinarius Theol. Professor i Upsala samt Kyrkoherde vid Hagby och Ramstads församlingar, öfver hvilka han kort derefter förordnades till Prost. Knappt var ett år förflutet, förrän han d. 23 Decemb. 1693 erhöll Konungens höga fullmakt att vara Tredje Ordinarius Theol. Professor vid Academien i Lund och Kyrkoherde vid Wallkärra och Stångby præbende-församlingar. Sedan han 1711 blifvit uppflyttad till andra Theologiska professionen med Kyrkoherde-beställningen i Uppåkra och Flackarp, förordnades han år 1717 till Dom-Prost i Linköping. — Såsom Professor i Lund var han Academiens Rector åren 1698, 1709 och 1710, och ehuru han ej utgifvit under sitt præsidium någon annan disputation, än den han försvarade vid Prestmötet 1696 de Nova Obedientia, præsiderade han ofta vid de Disputations Collegier han offentligen höll på Academien. Vid ett sådant tillfälle infann sig en dag, på Ihres uppmaning, Professor von Döbeln såsom Extra-Opponens, och som han, känd för en synnerlig industrie, hade då

Digitized by Google

nyligen ätagit sig en leverans af skor för ett af de Svenska Regementerna, hälsade Ihre honom vid framträdet, med de orden: Exue calceos, quia locus sacer est, (drag skorna af dig, ty rummet är heligt). Hans bekanta Latinska Grammatica, under titel: In nuce Roma, har flere gånger blifvit upplagd. Äfven har man af honom en Oratio funebris, hållen vid Lunds Academie 1702 öfver Lagmannen öfver Skåne och Blekinge, Friherre Carl Ehrensten. — Han dog i Linköping d. 11 Mars 1720. — Gift 1:o d. 29 Julii 1696 med *Brita Steuch*, död d. 21 April 1710 i pesten, dotter af då varande Biskopen i Lund, sedan Ärke-Biskopen, Doctor Matthias Steuchius; och — 2:o d. 19 Augusti 1713 med Fröken *Petronella Catharina Bilde*, som öfverlefde Honom, och var Dotter af Herr Christian Bilde till Dybeck. I sednare giftet hade han inga barn, men i det förra följande: 1. *Matthias*, född d. 8 Junii 1697, död i pesten d. 22 April 1710, redan känd för ett sällsynt snille; — 2. *Anna Elisabeth*, född d. 19 Decemb. 1698, död d. 18 Mars 1706; — 3. *Catharina*, född d. 1 Augusti 1700, död d. 17 Januar. 1739; gift d. 15 Januar. 1720 med då varande Kongl. Hof-Predikanten, sedan Biskopen öfver Linköpings Stift, Doctor Andreas Olavi Rhyzelius, hvars Barn blefvo adlade med namnet Odencrantz; — 4. *Maria Margareta*, född d. 7 Maji 1702, död ogift d. 26 Decemb. 1722; — 5. *Nils*, född d. 26 Dcemb. 1703, död d. 18 Nov. 1704; — 6. *Nils*, född d. 4 Octob. 1705, död d. 31 Mars 1706; — 7. *Johan*, född d. 3 Mars 1707, död d. 1 Decemb. 1780; Adlad med bibehållande af sitt namn; Canzli-Råd, Eloquentiæ et Politices Professor Skyttianus vid Academien i Upsala och Riddare af K. Nordst. Orden; gift 1:o d. 8 Maji 1738 med Friherrinnan Fröken Sara Charlotta Brauner, död d. 17 Sept. 1758

Digitized by Google

och 2:o d. 11 Decemb. 1759 med Fröken Charlotta Johanna Gerner, som dog nära 94 år gammal, d. 31 Maji 1822; samt — 8. *Carl*, född d. 16 April 1709, död i pesten d. 23 April 1710.

(Se von Döbeln l. c. Sectio 3, p. 106; Lindfors l. c. Pars Poster. p. 71; Gezelii Biographiska Lexicon 2 Del. s. 4; Personalierna vid Biskop Rudéns öfver Honom hållna Likpredikan; Lector Toerners Latinska parentation öfver Honom, hållen vid Linköpings Gymnasium, både särskildt utgifven och omtryckt i Nettelbladts Memoria Virorum in Suecia Eruditissimorum rediviva, Semi-decas 3, pag. 59—84; och Steuchiska Slägtens Ättartal, i handskrift uppsatt af framl. Herr Hof-Rätts Rådet, Lagmannen och Riddaren Johan Odencrantz, och gunstigt meddeladt af Dess Son. Herr Öfverste-Lieutenanten och Riddaren Carl Odencrantz.)

BONDE HUMERUS. Född d. 25 Februar. 1659 i Lekaryds prestgård i Albo härad och Wexiö Stift, hvarest Fadren Johannes Laurentii Humerus var Kyrkoherde och gift med sin företrädares Bonde Gudmundssons dotter Gunnilda. Med 2:ne sina äldre Bröder sändes han, på sitt 5:te år, till Scholan i Wexiö och sedan han der blifvit flyttad på Gymnasium, kom han efter Fadrens död 1677 till lika Lärovork i Calmar, hvarifrån han 1680 dimitterades till K. Academien i Upsala. Sedan han der vistats i 10 år, företog han, understödd af det Trolliska stipendium, år 1690 en resa till främmande orter. Öfver Lübeck, Hamburg och så vidare kom han d. 1 Sept. till Jena, hvarest han d. 17 Decemb. samma år tog Magister-graden ooh innehade vid promotionen andra heders-rummet. Följande året, sedan han besett Thüringen, Pfaltz, Bäjern, Böhmen och Österrike, anlände han d. 22 Julii till Wittenberg, dröjde der qvar i 9 månader, förfogade sig sedan till Leipzig och Halle, och kom i Maji månad 1693 tillbaka till Sverige. Hans vistande der blef likväl icke långvarigt; ty på Lundska Academiens då varande Canzlers, Herr Kongl. Rådet Grefve

Digitized by Google

Gyldenstolpes tillstyrkande for han åter i Octob. månad samma år till de Tyska Universiteter, som han tillförene bevistat och sedan han ett helt år å nyo uppehållit sig i Wittenberg samt äfven besett Berlin, kom han d. 21 Maji 1695 tillbaka till Stockholm. Der förblef han, till dess han i Augusti månad följande året förordnades till Præpositus vid Communitetet i Lund, hvarjemte han i December emottog fullmakt att tillika vara Academiæ Bibliothecarius. Utnämnd 1697 till Professor Extraordinarius, blef han omsider d. 6 Nov. 1702 Ordinarius Matheseos Professor. År 1710 utsedd till Kyrkoherde vid Stäfvie och Lackalänga församlingar, prestvigdes han följande året, och blef då äfven Prost öfver Torna Härads Contract. Flyttades till Linguarum Orientalium Professionen d. 5 Maji 1712, blef andre Professor i Theologiska Faculteten och Kyrkoherde i Uppäckra och Flackarp d. 25 Sept. 1716, och visades Honom den nåden, att Konung Carl XII täcktes bevista hans inaugurations act. Vardt samma år Prost öfver Bara Härads Contract. Knapt hade 2:ne år derefter förflutit, förrän han 1718 utnämndes till Förste Theol. Professor och Domprost i Lund, hvarpå följde Theol. Doctors värdigheten, hvarmed han vid Drottning Ulrica Eleonoras kröning år 1719 blef hogkommen och d. 20 Mars samma år af Sin Svärfader dertill promoverad, under det han samma år, såsom Stiftets Fullmäktig, bevistade den då hållna Riksdagen. Var K. Academiens Rector åren 1712 och 1713, och utom 15 Academiska Afhandlingar, som under hans inseende utkommit, har man af Honom den disputation, som han utgaf vid prestmötet 1720 de Notitia Dei naturali och ett efter hans död utgifvet, af honom på Svenska författadt, men sedan på Latin öfversatt arbete Om äktenskap emellan Syskonbarn. — Hans Fru

Digitized by Google

anslog efter hans död, genom testamente af d. 1 Oct. 1734, 16000 Dal. Koppar-mynt såsom fond till ett Stipendium vid Lunds Academie, under namn af Humero-Steuchianum, som skiftesvis skall tillfalla en af Humeri och en af Steuchiska slägtingarne, eller om ingen sådan anmäler sig, någon dertill utses af Småländska nationen, som njutit undervisning i Wexiö Schola och studerar vid Lunds Academie. — Han dog i Lund d. 7 Augusti 1727. — Såsom med Honom beskyldad, hade den Odödlige Archiater von Linné, näst Gud, byggt sitt hopp på Honom, vid sin första resa till Academien i Lund, men vid ankomsten till tullen, hörde han ringning i staden, och på sin fråga, hvad anledningen dertill var, fick han det krossande svaret, att den var till Domprosten Humeri begrafning. Försynen, som hade beröfvat honom detta stöd, böjde snart Archiater Stobæi hjerta att om honom draga den vård, som han af den bortgångne Anförvanten hade påräknat. Medicinal-Rådet Doctor Hedin, som nämner denna anecdoten i sitt öfver von Linné i Wexiö hållna Åminnelse-tal sid. 14 och 15, tillägger, »att Linné »ifrån den stunden aldrig, utan själens skakning och en »viss synbar vedervilja, kunde höra klockors ljud, och »att han i Upsala, derest han sedermera blef Lärare, och »der det af ålder är öfligt att vid Academiens fester låta »ringa med den stora och harmoniskt ljudande klockan, »alltid fann sig besvärad, och aldrig medgaf, att denna »ceremonie vid Medicinska Facultetens promotioner fick »äga rum.» — Det äktenskap var barnlöst, som Domprosten Humerus ingick d. 29 Augusti 1699 med *Anna Steuch*, Dotter af då varande Biskopen i Lund, sist Ärke-Biskopen, Doctor Matthias Steuchius. Hon dog d. 4 October 1737, sedan hon, efter sin förre Mans bortgång, den 29 Augusti 1728 trädt i nytt gifte med Lands-

Digitized by Google

höfdingen, Kammar-Rådet och Commendeuren af Kongl. Nordst. Orden Jonas Wulfwenstjerna, död d. 12 Decemb. 1762.

(Se von Döbeln l. c. Sectio 3, pag. 96; Lindfors l. c. pars post. p. 60; Lidbecks Series Præfectorum Bibliothecæ Lundensis p. 6; Fants Supplementum ad Historiam Litteraturæ Græcæ in Svecia p. 8; Personalierna bifogade Ärke-Biskopen Doct. Jac. Benzelii öfver Honom hållna Likpredikan; Gezelii Biograph. Lexicon 1 Del. s. 445, och Professor Möllers öfver honom hållna Latinska parentation, särskildt tryckt, och äfven införd i Nettelbladts Memoria Virorum in Svecia Eruditissim. rediviva, Semi-decas 3, pag. 1—32.)

JACOB FREDRIK BELOW. Föddes i Stockholm d. 25 Mars 1669 och var Son af Archiatern Doctor Bernhard Below i hans sednare gifte med Fru Vivica Schultzen, af adlig börd ifrån Holstein, som med Konung Carl X:s Gemål kom till Sverige. Sedan han först emottagit undervisning af sin Fader och sedan vid Upsala Academie, besökte han utländska lärosäten och blef d. 10 Junii 1691 i Utrecht promoverad till Medicinæ Doctor. Vid hemkomsten blef han Ledamot i Kongl. Collegio Medico och practiserade derefter Läkare-vetenskapen i Stockholm till dess han, efter en i Upsala utgifven disputation, i Junii månad 1695 förordnades till Medic. Professor i Dorpt, der han följande året var Academiens Rector. Utnämndes d. 30 Decemb. 1697 till Medic. Professor i Lund, och innehade derstädes Academiska Rectoratet 1705, men vid slutet af sistnämnde år kallad af Konung Carl XII till Svenska Arméen i Sachsen, förfogade han sig dit året derpå, följde sedan densamma till Ukraine, togs 1709 vid Pultava till fånga och fördes till Moskau, der han med medicinsk praktik rikligen försörjde sig, till dess han, angripen af en hetsig feber, i Mars månad 1716 derstädes slutade sina dagar. Han stod i stor nåd hos Czar Peter och

Digitized by Google

ansågs oumbärlig för hofvet, hvarföre hans trägna anhållan att få resa hem alltid blef afslagen. Till fångarnes Schola i Tobolsk testamenterade han sin siden-nattrock, som såldes för 7 Rubler och 20 Kopeker. Såsom Præses utgaf han 1 disputation i Upsala, 1 i Dorpt och 9 i Lund. — Gift 1694 med *Brita Hult*, dotter af Sjötulls-Inspectoren i Stockholm Anders Hult, och hade med henne följande barn: 1. *Hedvig Margareta*, född 1697, gift 1718 med slutligen Vice-Presidenten i K. Götha Hof-Rätt och Riddaren af K. Nordst. Orden, Gudmund Adlerbeth, som dog d. 19 Mars 1753; — 2. *Jacob Fredrik*, född d. 23 Dec. 1699, död i späda åren; — 3. *Carl Fredrik*, född d. 1 Decemb. 1702, död d. 13 Dec. 1703, och — 4. *Wibecha Charlotta*, född d. 17 Febr. 1704, före Fadrens bortgång afliden.

(Se von Döbeln l. c. Sectio 3, p. 11; Lindfors l. c. pars poster. p. 98; Sommelii Lexicon Erudit. Scanens. Tom. 1. pag. 159; Bergii Præsidii-tal s. 166; Sackléns Sveriges Läkare-Historia 1 Del. s. 624, och Majoren och Riddaren Ennes' Biographiska Minnen af Konung Carl XII:s krigare 1 Del. sid. 91.)

JÖNS STEUCHIUS. Medan hans Fader Magist. Matthias Steuchius, sist Theol. Doctor, Ärke-Biskop och K. Academiens i Upsala Pro-Canzler, ännu var Theol. Lector vid Gymnasium i Hernösand, föddes han derstädes d. 3 Januar. 1676. Modren var Anna Jönsdotter Terserus. Student i Upsala 1690 och i Lund 1695, for han följande året tillbaka till förstnämnde Academie, der han förblef till 1698, då han företog en vidsträckt resa till fremmande länder, under hvilken han i 3 år besökte de berömdaste Universiteter i Tyskland, Frankrike, England, Holland och Dannemark. Under denna sin bortovaro blef han Magister i Upsala 1700, och efter återkomsten 1701 genast antagen till Philosophiæ

Digitized by Google

Docens derstädes. Förordnades d. 6 Nov. 1702 till Extraordinarius Professor och Bibliothecarius vid K. Academien i Lund samt d. 23 April följande året att tillika vara Præpositus vid Communitetet. Blef Logices et Metaphysices Professor Ordinarius och derjemte Extraordin. Theol. Professor derstädes d. 24 Junii 1707. Innan 3 års förlopp erhöll han fullmakt d. 23 Febr. 1710 att vara Moralium Professor i Upsala, från hvilken lärare-befattning han d. 19 April samma år flyttades till Logices et Metaphysices Professionen derstädes. Vid Drottning Ulrica Eleonoras Kröning utnämnd till Theol. Doctor, blef han dertill af Sin Fader promoverad d. 20 Mars 1719 och erhöll d. 19 i nästföljande månad Näs församling till præbende. Blef Superintendent öfver Carlstads Stift d. 19 Mars 1723, och ej fullt 7 år derefter, eller d. 21 Januar. 1730 Biskop i Linköping, hvilket embete han likväl ej kom att tillträda, emedan han d. 20 Novemb. samma år, efter sin Faders bortgång, i nåder utnämndes till Svea Rikes Ärke-Biskop och Pro-Canzler vid K. Academien i Upsala. I denna egenskap var han Taleman för sitt Stånd vid de efter den tiden hållna Riksdagarne. Ehuru han, tillika med sin yngre Broder Elof, hade vid Drottning Ulrica Eleonoras Kröning blifvit d. 23 Maji 1719 upphöjd i Adligt Stånd och samma år under N:o 1582 på Riddarhuset introducerad, med namnet STEUCH, behöll han sjelf sitt förra namn oförändradt. — Död i Upsala d. 21 Junii 1742. Utom de disputationer han som Præses utgifvit, 7 i Lund och 97 i Upsala, har man af Honom 2:ne likpredikningar: 1. öfver Kämnären i Carlstad Jonas Bergman, 1730, och 2. öfver Förste Theol. Professorn och Domprosten i Upsala, Doctor Daniel Djurberg, 1736. — Gift 1:o d. 24 Augusti 1705 med *Elisabeth Spegel*, död d. 18 Julii 1720, dotter af Ärke-Biskopen och Acad. Pro-

Digitized by Google

Canzlern i Upsala, Doctor Haquin Spegel; och — 2:o d. 8 Junii 1724 med Fröken *Ulrica Eleonora Franc*, död i barnsäng d. 5 Julii 1725, dotter af Landshöfdindingen öfver Södermanland Peter Franc. Hans barn voro: Af förra giftet: 1. *Anna Margareta*, född d. 24 Maji 1706, död ogift d. 17 Augusti 1723; — 2. *Christina Maria*, född d. 1 Aug. 1708, död d. 23 Mars 1739; gift 1:o d. 2 Nov. 1727 med Kammarherren, Friherre Reinhold Cedercreutz, och 2:o d. 1 Januar. 1730 med Lagmannen Carl Johan Wattrang; — 3. *Matthias*, född d. 28 Julii 1709, död d. 11 Januar. 1722; — 4. *Ulrica*, född d. 17 Januar. 1712, död d. 19 April samma år; — 5. *Jacob*, född d. 20 Octob 1713, död d. 1 Octob. 1714; — 6. *Eva Elisabeth*, född d. 9 Januar. 1715, död d. 16 Junii samma år; — 7. *Elisabeth*, född d. 27 Junii 1717, död d. 3 Februar. 1724; — 8. *Ulric*, född d. 31 Aug. 1719, död d. 1 Decemb. samma år; och — Af sednare giftet: 9. *Jöns*, född d. 22 Junii 1725, död d. 7 Nov. 1769; Kammarherre och Kammar-Råd; gift 1:o d. 21 Junii 1750 med Friherrinnan, Fröken Ingrid Sophia Sture, död i barnsäng i Mars månad 1751; och 2:o d. 5 Maji 1752 med Grefvinnan Fröken Sophia Elisabeth Taube.

Se von Döbeln l. c. Sectio 3, p. 250; Lindfors l. c. pars poster. p. 79; Fernows Beskrifning öfver Wermeland s. 741; Lidbecks Series Præfectorum Bibliothecæ Lundensis p. 7; Rhyzelii Episcoposcopia SvioGothica 1 Del. s. 81; Gezelii Biograph. Lexicon 3 Del. s. 150; Lagmannen Friherre Rehbinders år 1782 utgifna Fortsättning af Adels-Matrikeln, s. 9; personalierna, bifogade Pastor Prim. Doctor Nordbergs öfver honom hållna likpredikan; Theol. Professorn, Doctor Melanders öfver honom i Upsala hållna Latinska Åminnelse-tal, och Steuchiska Slägtens Ätte-tafla, i handskrift, i Författarens samlingar.

JOHAN JACOB DÖBELIUS, Adlad VON DÖBELN. Född i Rostock d. 29 Mars 1674, der hans

Digitized by Google

Fader Medic. Doctorn Johan Jacob Döbelius var Matheseos Professor och gift med Anna Elisabeth von Hillen. Redan vid 10 års ålder beröfvad sina föräldrar, yttrade han från ungdomen mycken hog för Läkare-vetenskapen, hvaruti han 1690 i sin födelse-stad började begagna Professor Gerdes enskilta handledning, for följande året till Köpenhamn, för att öfva sig i Chirurgiska operationer och draga förmon af den undervisning, som meddelades af Doctorerne Jacobi och Bartholinus, begaf sig 1692 till Königsberg, och följande året till Danzig, hvarest han antogs till Hof-Medicus hos Starosten Grudzinski och fick derjemte tillfälle att practisera i Warschau hos åtskillige Polske Herrar. Återkommen 1694 till Rostock, aflade han erforderliga specimina, och blef der d. 18 April 1695 Medic. Doctor. I början af följande året förfogade han sig åter till Warschau, men uppehöll sig der icke länge, utan for vidare till Krakau och Velizkensiska Saltgrufvorna samt derpå till Wismar, hvarifrån han i Augusti månad gick om bord på ett Engelskt skepp, i tanka att derpå segla öfver till dess hemort, men blef drifven af storm och måste landstiga vid Götheborg. Sedan han i några månader der öfvat sin praktik, for han 1697 till Stockholm, legitimerade sig i Kongl. Collegio Medico och utnämndes d. 31 Maji till Provincial-Medicus i Götheborgs- och Bohus-Län. Jemnt ett år derefter företog han åter, med lemnadt tillstånd, en utrikes resa till Amsterdam, Harlem, Leyden, Rotterdam, Brehmen, Antwerpen och Brüssel samt ämnade sig äfven till Frankrike, men hindrades derifrån genom den kallelse, som för honom utföll d. 17 Mars 1699, att vara Provincial-Medicus i Skåne, hvarföre han återvände till Sverige och ankom i Julii månad samma år till Malmö. Sedan han i flere

Digitized by Google

år undersökt och pröfvat mineral-vattnets hälsosamma verkan och kraft vid Ramlösa, öppnade han d. 17 Junii 1707 denna hälsobrunn till allmänt begagnande, blef tillika 1704 Directeur öfver Barnhus-inrättningen i Malmö, och antogs 1709 till Stabs-Medicus vid de troupper, som under Generalen Grefve Stenbocks befäl voro i Skåne sammandragne. Derefter utnämndes han d. 14 Mars 1710 till Medic. Professor vid Kongl. Academien i Lund, och sedan Konung Carl XII några år derefter der tog Sitt hög-qvarter, kom han hos Honom i synnerlig nåd. På Hans befallning och i Hans höga öfvervaro försvarade han på Academien d. 20 Sept. 1716, alldeles oberedd, den satsen: Objecta movent sensus, non tam ratione quantitatis, quam qualitatis, emot Professor Quensel, och aflopp denna lärda tvisten med utmärkt heder för begge. Han emottog året derefter ett bevis af Konungens nådiga tillgifvenhet, då han d. 21 Januar. 1717 upphöjdes i Adeligt Stånd med namnet von DÖBELN, och blef i denna värdighet år 1719 introducerad, under N:o 1519. Han kallades d. 4 Dec. 1733 till Ledamot af K. Vetenskaps Societeten i Upsala, och d. 6 Julii 1736 af Kejserliga Academia Naturæ Curiosorum. Var Promotor i Medicinska Faculteten åren 1721, 1735 och 1738, samt Academiens Rector åren 1717, 1729 och 1742. Död i Lund d. 14 Januar. 1743 efter en förkylning, som han ådrog sig i Domkyrkan, då Drottning Ulrica Eleonoras begrafnings-dag derstädes firades. En af dem, som värdigt tecknat hans lefverne, har yttrat, »att han var »utmärkt älskad, hade ett hederligt sinnelag och myc»ken qvickhet, och talte med ifver, högt, häftigt och »friskt. Den ansenliga förmögenhet han efterlemnade, »hade han troligen samlat genom sina väl lyckade en»treprenader och upphandlingar för Svenska Arméen,

Digitized by Google

»under Danska Kriget. Han gjorde Björkholm med »underliggande 33 mantal, jemte ett i Wismar nedsatt »kapital, till fideicommiss för sin ätt.» — Utom 15 disputationer, för hvilka han i Lund præsiderat, har han utgifvit följande arbeten: 1. Carmen heroicum, quo victoriam Narvensem celebravit, 1700; — 2. Argumentum Relationis de Acidulis Scanicis, 1707, äfven öfversatt på Svenska; — 3. Beskrifning om Ramlösa Helso- och Surbrunns uppfinnande, dess belägenhet, natur, verkan och rätta bruk, 1708: — 4. Tre invärtes och ett utvärtes pestmedel, ibland många läkemedel utvalde; 1711; — 5. Disquisitio judicialis super Estheræ Norre Obyensis morbo, ob diuturnam inediam aliaque symptomata notabili, habita a Judice territoriali D. Sv. Hallenborg, et in Latinum sermonem translata, 1714; 6. Historia inediæ diuturnæ Estheræ Norre Obyensis Scanicæ, conscripta, 1715: 7, Discursus Academicus de Estheræ Norre Obyensis Angelo, Stella, Templo alto et deliquiis, occasione quæstionis: An Estheræ inedia decennis ad morbos ab incantatione, vel ad miracula, vel ad statum præternaturalem referri debeat? 1715, och — 8. Historia Academiæ Lundensis, i 3 Sectioner, Lund 1740—1742; oberäknade flera mindre artiklar af hans hand, införda i Lärda samfunds handlingar och Journaler. — Gift 1:o d. 26 Maji 1698 med *Dorothea von Minden*, död d. 4 Augusti 1737, dotter af Grosshandlaren i Götheborg Johan von Minden; och 2:o d. 3 Mars 1738 med Consistorii Notarien i Lund Johan Klinthes Enkefru *Maria Scheuer*, som dog d. 6 Januar. 1762. I sednare äktenskapet hade han inga Barn, men i det förra dessa efterföljande: 1. *Johan Jacob*, född d. 7 Sept. 1699, död d. 28 April 1764; Canzli-Råd; gift d. 9 Octob. 1740 med Catharina Ehrenstam, död d. 18 Octob. 1755; — 2. *Ernst Fre-*

Digitized by Google

drik, född d. 30 Octob. 1701, död d. 30 Mars 1766; Assessor och Häradshöfding i Skåne; gift 1:o d. 27 Decemb. 1724 med Helena Catharina Utfall, död d. 27 Junii 1750; och 2:o d. 10 April 1751 med Johanna Lovisa Mackelur; — 3. *Conrad Vilhelm*, född d. 20 Julii 1703, död d. 1 Novemb. 1770; Commendeur-Capitaine vid Kongl. Amiralitetet; gift 1:o d. 17 Maji 1733 med Maria Charlotta Schildt, död d. 9 Julii 1752; och 2:o d. 28 April 1759 med Johanna Catharina Brummer, död d. 11 Sept. 1806; — 4. *Carl Magnus*, född d. 2 Octob. 1709, död i Septemb. 1710; — 5. *Carl Magnus*, född d. 10 Junii 1711, död d. 4 Maji 1712; och — 6. *Anna Elisabeth*, född d. 10 Sept. 1714, död d. 21 Octob. 1794; gift d. 27 Sept. 1729 med då varande Lands-Secreteraren i Halmstad Hans Hummel, som sedermera blef adlad med namnet Hummelhjelm, Landshöfding öfver Hallands Län och Riddare af K. Nordst. Orden samt död d. 23 Novemb. 1772.

(Se Hans egen Historia Academiæ Lundensis, Sectio 3, p. 29; Lindfors l. c. pars poster. p. 98; Sommelii Lexicon Eruditorum Scanens. Tom. 2, p. 171; Bergii Præsidii-tal s. 178; von Stjernmans Adel. Matrikel 2 Del. s. 1135; Gezelii Biograph. Lexicon 1 Del. s. 256; och Sacklens Svenska Läkare-Historia 1 Del. s. 626).

ANDREAS RYDELIUS. Född i Linköping d. 24 Augusti 1671, der hans Fader Johan Rydelius då var Comminister vid Domkyrko-församlingen, men blef korrt derefter Kyrkoherde i Fornåsa och Prost öfver Bobergs Contract, gift med Catharina Hornéer. Vid sin framkomst till verlden var han så svag, att han genast fick nöd-dop; men redan i barndomen röjdes hos honom en qvickhet, som tycktes urarta till vild ostyrighet. Föräldrarne beslöto derföre att sända honom, ehuru ung, till Linköping, för att ställas under enskilt uppsigt; och

Digitized by Google

detta beslut stadgades ännu mera, i anseende till en händelse, som inträffade, då han nyss fyllt sitt 5:te år. Han hade då klättrat sig upp till en högd af öfver 50 famnar, på Kyrko-tornet i Fornäsa, ända till väderhanen, der han höll sig fast vid några stora spikar. När modren, som saknade honom, fick se honom i denna belägenhet, föll hon dånad ner af förskräckelse; men Klockare-hustrun, som i det samma infann sig, fattade det kloka rådet att taga några russiner och dermed locka honom till sig, hvilket ock så lyckades, att han, ehuru slintande med ena foten emot en spik, kom oskadd ner, till sina föräldrars glada förundran. År 1678 insattes han i offentliga Scholan i nämnde stad, och så väl der, som under den tiden han tillbragte på Gymnasium, förenade han med sin qvickhet en så berömlig flit, att han 1689 med heder dimitterades till K. Academien i Upsala. Der begagnade han i flere år lika berömligt sina ypperlige Lärares undervisning; men tillvann sig i synnerhet så Professor Bilbergs förtroende, att han antog honom till Informator för sin Son och förmådde honom att följa med till Örebro, dit han flyttade 1693, såsom förordnad till Kyrkoherde derstädes. Der förblef han ock några år, besökte under den tiden sina föräldrar och höll en Oration i Linköpings Gymnasio, hvilken vann det bifall af då varande Biskop Spegel och de öfrige Consistorii Ledamöter, att honom tillbjöds Consistorii Notarii tjensten derstädes, som han likväl undanbad sig. Vid återresan tog han med sig sin yngre Bror Magnus, som sedan blef Domprost i Lund och längre fram kommer att omnämnas, hvilken äfven upptogs i Professor Bilbergs hus. Med honom fortfor han att afhöra de lärda föreläsningar, som Bilberg gaf för flere Studerande Ynglingar, som voro un-

Digitized by Google

der hans vård, och det var äfven ämnadt att han med några af dem skulle besöka främmande Lärosäten, men mellankommande omständigheter förhindrade detta förslag. Han begaf sig derföre till Stockholm, hvarest han först antog condition hos då varande Assessorn, sedan Lagmannen Grönhagen, och derefter hos Kamereraren Ruth, samt höll under den tiden på Riddarhuset en Latinsk Oration på Konung Carl XII:s födelse-dag 1698, hvilken, ehuru den första af hans panegyriska tal, af kännare redan ansågs som ett fullkomligt mästerstycke. Han blef ock derigenom känd af Professorerne Anders Stobæus och Erland Lagerlöf ifrån Lund, som då uppehöllo sig i hufvudstaden, och rådde honom att för sin framtida befordran anropa Carolinska Academiens då varande Canzler, Herr Kongl. Rådet Grefve Gyldenstolpes nådiga protection. På denne Herres befallning begaf han sig 1699 till Lund, och antogs, ehuru icke graduerad, till Docens samt gick den Studerande Ungdomen i flere kunskaps-grenar så troget till handa, att Consistorium först 1700 och sedan å nyo följande året recommenderade honom hos nyssnämnde Canzler att blifva Philosophiæ Adjunct; men då derpå kom det svar, att som en sådan tjenst på stat ej dittills var inrättad, och dermed än vidare måste uppskjutas, anslogs honom af Philosophiska Faculteten ett dubbelt Kongl. Stipendium på 80 Daler Silfv. mynt, att i 3 års tid uppbäras, efter hvars förlopp han än vidare dervid bibehölls. Till ytterligare understöd emottog han ock omkring år 1706 Professor Silfverskölds 2:ne söner under sin handledning, och till deras tjenst författade han sin bekanta Grammatista Philosophans. Omsider uppgick för honom en skymt af ljusare framtid, då han d. 24 Julii 1707 förordnades till Præpositus vid Communitetet.

Digitized by Google

Efter nära 3 års förlopp fick han först d. 20 Maji 1719 Kongl. Senatens, och sedan d. 3 Octob. nästföljande Konungens fullmagt, den sistnämnde utfärdad i Bender, att vara Ordinarius Philosophiæ Theoreticæ Professor. Sedan han d. 6 Mars 1725 erhållit Hardeberga och Sandby pastorat till præbende, blef han korrt derefter prestvigd, och utnämndes d. 11 Dec. 1730 till Tredje, och i Augusti månad följande året till Andre Theol. Professor. Blef i nåder utnämnd och d. 23 Februar. 1732 i Upsala promoverad till Theol. Doctor; och samma år d. 27 Maji Prost öfver Bara Härads Contract, samt d. 6 nästföljande Septemb. Förste Theol. Professor och Domprost. Året derefter promoverade han på 4 särskilta dagar till Theol. Doctorer: d. 23 Febr. sin Bror, Professor Magnus Rydelius; d. 3 Mars Theol. Professorn Carl Papke; d. 10 i samma månad Theol. Professorn Henrik Benzelius samt en vecka derefter eller d. 17 då varande Domprosten i Wexiö, sedan Biskopen derstädes Olof Osander. Sedan Biskopen, Doctor Jonas Linnerius d. 10 Febr. 1734 med döden hade aflidit, och valet i Stiftet till hans Efterträdare blifvit utsatt att hållas d. 10 April, upprättades Förslaget till detta embete i Consistorio d. 15 i följande månad, då derå uppförde: 1:o Domprosten Doctor Anders Rydelius, med 182 röster; 2:o Theol. Professorn Doctor Papke med 108, och 3:o Biskopen i Götheborg Doctor Jacob Benzelius med 102. Näst desse hade Professorn Doctor Henrik Benzelius erhållit 59 röster och derefter då varande Kyrkoherden i St. Clara. Doctor Nordberg 6. — Ett dylikt förtroende hade Doctor And. Rydelius 2:ne gånger förut rönt af Presterskapet i sin födelse-ort, då han både 1729 och 1731 innehaft rum på förslagerne till Biskops-embetet i Linköping. Just vid samma tid, då

Digitized by Google

detta Biskops-val i Lunds Stift var befalldt att hållas, ankom ock kallelse till en då instundande Riksdag. Presterskapet hade lemnat de fleste rösterna till Doct. Rydelius, att vara Consistorii fullmäktig, men sedan han undanbedt sig detta förtroende af 3 skäl, nemligen först i anseende till flere mål, som i Consistorio voro oafgjorda; dernäst att han ej så fått sköta sin församling i Lund, som han önskade, och slutligen för att undgå misstankan att vilja söka någon enskilt fördel, föreslog han Professor Papke, såsom den der näst honom fått mesta rösterna, att åtaga sig denna resa, hvilket både af honom antogs och af Presterskapet samtycktes. När Biskops förslaget var upprättadt, sändes det till Doctor Papke, som till Stockholm redan ankommit, att vederbörligen aflemnas. Man vill med visshet känna, att Konung Fredrik tillbjöd Papke detta embete, men att han, på ett för honom utmärkt hedrande sätt, i underdånighet undanbad sig det, med den önskan, att hans gamle trogne Lärare Doctor Rydelius måtte, vid dess tillsättande, komma i nådig åtanka. Denna önskan blef ock uppfylld, då Rydelius d. 18 Decemb. samma år i nåder utnämndes till Biskop öfver Lunds Stift och Pro-Canzler vid K. Carolinska Academien. Den tid han innehade detta embete, blef väl korrt, men utmärkt af det berömligaste nit för Stiftets bästa. Tvenne gånger höll han prestmöte, och vid det senare, år 1737, præsiderade hon å nyo för disputationen de admirandis Divinæ Providentiæ consiliis et operibus, sedan han förut, såsom Philosophiæ Theoreticæ Professor, vid ett lika möte 1729, försvarat Synodal-afhandlingen de Articulis doctrinæ fidei. Utom dessa, har han ock såsom Præses utgifvit 93 disputationer, och varit Academiens Rector åren 1714, 1723 och 1732. — Under resan till Riksdagen

Digitized by Google

1738, höll han flere visitationer, och blef efter en, som han förrättat i Wankifva, mycket matt och illamående, men for det oaktadt till en lika förrättning i Wisseltofta och kom till Ousby, hvarest han efter en i 13 dagar tilltagande svaghet, slutade sin ärofulla lefnad d. 1 Maji sistnämnde år, och de sista ord han uttalade, voro: Spero, sed sileo. Då hans lik fördes till Lund, der jordfästningen skedde d. 31 i samma månad, åtföljdes det genom hvarje Contract af der boende Presterskap och ringning förrättades i hvarje kyrka, som passerades. — Hans större utgifna arbeten äro: 1. Grammatista Philosophans, första gången tryckt i Lund 1714; — 2. Nödiga Förnufts-öfningar i 5 delar; Norrköping 1718 och 1737; — 3. Nödiga och välmenande Påminnelser emot den så kallade Apokatastasin ton panton, eller alla fördömdas änteliga återställning i sitt förlorade salighets stånd; Norrköp. 1728; — 4. Sede-bok, först tryckt i Stockholm 1731; — 5. Anmärkningar till Christiani Democriti så kallade Demonstratio Evangelica; ställda emot Dippel; 1 Delen Link. 1732 och 2 Del. Norrköping 1736; — 6. Sententiæ Philosophicæ Fundamentales, tr. först i Lund 1733; — 7. Compendium Logices brevissimum; Frankfurt och Leipzig 1739, och — 8. Thomæ Goveani, Britanni Artis Sciendi Pars specialis et praxi propior in summam breviorem coarctata; 1716. . — Utom några Svenska versar har man äfven af honom: Herda-bref till Skånska och Blekingska Presterskapet något efter nyåret 1735; Den Riksdags-predikan, som han hade ämnat att hålla 1738, och Likpredikningar öfver Prosten i Landscrona Petrus Quiding 1731, öfver Biskopen i Lund, Doctor Jonas Linnerius 1734 och öfver Prosten i Malmö Samuel Fredrik Corvin 1736, samt dess Andeliga Memorial till 1738 års Riksdag, och dess Testament, både på Latin

Digitized by Google

och Svenska, 1744. — Genom den berömde Professor Lidéns föranstaltande utkommo i Norrköping 1778 hans Opuscula Latina, innefattande Orationes, Testimonia Academica, Programmata et Carmina. De förstnämnde äro: 1. Panegyricus natali quinto decimo Principis Caroli sacratus; — 2. Oratio panegyrica natali secundo et vicesimo Sæculi duodevicesimi tertio, Magni Principis, Admirandi Victoris, Pii patriæ Patris Caroli XII consecrata; — 3. Oratio Ludibunda pro Scepticismo, 1706; — 4. Oratio habita in Convictorio Regio Lundensi 1708; — 5. Oratio in memoriam Zachariæ Rudmanni, Academiæ Carolinæ Secretarii dicta 1709; — 6. De laconismo philosophico Oratio inauguralis ad Professionem Logices et Metaphysices 1710; 7. Oratio funebris in memoriam Erlandi Lagerlöf, Eloquentiæ Professoris recitata; — 8. Oratio paræenetica, qua, circa initium Consulatus sui 1714, honestissimos Academiæ Cives ad studium vitæ, Academicis hominibus dignæ, suscipiendum inflammare est conatus; — 9. Oratio gratulatoria de adventu Regis nostri Caroli XII ab Oriente ad Stralsundiam, 1714; — 10. Oratio habita die Carolino 1725 de veritatis veræque virtutis gloriosa infamia; — 11. Oratio parentalis in memoriam meritorum Andreæ Stobæi, Historiarum et Poëseos Professoris ac Bibliothecarii dicta 1715; — 12. Oratio habita 1716 die Caroli, cum Celsissimus Comes Carolus Adolphus Gyllenstjerna Rector Illustris crearetur; — 13. Imago vitæ eruditæ simul et Christianæ, ex felici memoria Olai Langelii, Archi-Præpositi Lincopensis, in documentum sæculi, ad pejora omnia ruentis, sine adulatione expressa, 1717; — 14. Oratio in obitum Haquini Stridsberg, Theol. Professoris Primarii, habita 1718; — 15. Oratio promotorialis, habita 1719. (Denna promotion lär han hafva blifvit hindrad att förrätta, emedan

Digitized by Google

den, enligt säker uppgift, verkställdes af Professor Quensel.) — 16. Declamatio solennis, habita 1723, cum 33 Viri Juvenes Philosophiæ Magistri pronuntiarentur, veniam dante Andrea Rydelio; — 17. Oratio consularis de Republica Academica, habita die Caroli 1724; — 18. Oratio introductoria ad Professionem Theologicam de Simplicitate Christiana et Theologica vera et non simulata, 1731; — 19. Oratio Synodalis paræenetica, habita 1735; — 20. Prologus et Epilogus Synodalis 1737. Till dessa hans Orationer hafva i nämnde samling blifvit bifogade 3:ne följande arbeten af hans hand: Præfatio mortis, seu moribundi dissertatio epistolica ad cæcos in terra cursores, — Lapis panegyricus Stanislao I Regi Poloniæ in Scania erectus, och — Monumentum volans, quo vitam et mortem Magni Stenbockii ingenua manus ingenuorum hominum memoriæ commendavit. — Han var förlofvad med Mamsell Hedvig Eleonora Bilberg, dotter af hans Lärare och Välgörare Professorn, sist Biskopen i Strengnäs, Johan Bilberg, men efter hennes bortgång 1714 blef han orygglig i sitt beslut att förblifva ogift. Ur den grafskrift, som han egnade hennes minne, och som är införd i Andra delen af Bergii Allehanda, har Professor Fant, i sin fortsättning af Lidéns Historiola Poëtarum Svecanorum, 5 delen sid 121 infört följande strophe:

Lit ej på glas, det brister så gerna,
Gör ej på mull din räkning så lång:
Ser du i öster uppgå en stjerna,
Vet, att hon har till väster sin gång.
Sent eller fort hon måste gå under:
Ack! hvarför ej fort?
Räkna så långt fåfängliga stunder,

Digitized by Google

Det gagnar ej stort.
Flyktiga verld, ho vill dig berömma,
Som känner dig rätt?
Nöjas i dig, är fastande drömma,
Att magen är mätt.

Det var en rättvis gärd åt hans förtjenster, när det nu mera upplösta Uppfostrings-Sällskapet i Stockholm utsatte Minnet öfver honom till täflings-ämne. Högsta belöningen tilldeltes d. 1 Novemb. 1782 Historiarum Professoren i Lund, Magister Erland Samuel Bring; och accessit tillföll då varande Philos. Adjuncten, sedan Professorn i Upsala, Doctor Daniel Boëthius. Begge desse skrifter blefvo genast tryckta, och af den förra inhämtas fullständig underrättelse både om hans lefnads öden och arbeten och derjemte om Academiens tillstånd under hans tjenstetid. En ny väl förtjent ära visades hans minne, då Svenska Academien år 1822 utsåg honom till föremål för den minnes-penning, som den årligen låter prägla öfver någon högt förtjent bortgången Medborgare, och på sin högtidsdag d. 20 Decemb. utdela, vid uppläsandet af dess lefnads-teckning. Den penning, som då öfver honom blef slagen, föreställer på åtsidan hans bröstbild med omskrift: Andreas Rydelius Th. Doct. Episcopus Lundensis. På frånsidan ses en Man i antik drägt, hållande en pappers-rulle i handen, med inskrift: Cui mentem animumque Delius inspirat. I afskärningen läses: Philosophus et Orator Egregius. — Den upplyste Domare, som författat det då uppläste minnet, yttrar sig om honom: »Såsom han redan i sin första ungdom, i »egenskap af enskilt lärare, hade egnat åt sitt kall, »icke några få ögonblicks flygtiga uppmärksamhet, utan »den hufvudsakligaste delen af sin dag och sin omsorg:

Digitized by Google

»så gjorde han det ännu på sin höga ålderdom, såsom »Biskop. Utom den consistoriela värden, samt årliga »visitationer, höll han tvenne prestmöten inom de tre »och ett halft år, som han styrde stiftet. Dessutom un»derviste han sjelf blifvande prester: och hvad skulle »icke en sådan mans lärdom verka! Det var icke en»dast en undervisning, utan en invigning i embetet, som »föregick den offentliga, då han lade på deras hufvuden »sina obefläckade händer. Oegennytta och oväldighet i »befordringar, jemte nit om skolverket och allt hvad till »Kyrkoväsendet hör, förstås af sig sjelfva hos en man »af hans tänkesätt. Oaktadt sitt hjertas mildhet och »saktmod var han i sitt embete oblidkeligt sträng, när »det behöfdes, och begaf sig sjelf till de församlingar, »ifrån hvilka något klagomål öfver presterna spordes, »för att anställa en undersökning. Blotta hans person, »genom den Christeliga anda, som upplifvade allt hvad »han talade och gjorde, måste verka till uppbyggelse, »hvar han än syntes, i samqväm som för altaret, på re»sor som hemma. Dertill bidrog sjelfva hans vördnads»värda utseende, som skall haft en förvånande likhet »med Cardinalen Fleury's. Så kunde han inom den »korta tid, han förestod stiftet, förvärfva sig, både af »samtid och efterverld, ett obestridt namn ibland Sveri»ges värdigaste Biskopar.»

(Se von Döbeln l. c. Sectio 2, p. 81; Lindfors l. c. pars poster. p. 61; Holmgrens Porträtt-Galleri, 1 Häft. s. 3; Rhyzelii Episcoposcopia Sviogothica 2 Del. s. 45; Alnanders Anvisning till ett Theologiskt Bibliothek, 7 Del. sid. 296; Gezelii Biographiska Lexicon 2 Del. s. 427; Personalierna, bifogade Biskop Papkes öfver honom hållna Likpredikan; Professor Nils Stobæi Oratio funebris in Ejus memoriam; då varande Professor Nils Lagerlöfs Program till denna parentations afhörande, omtryckt i Rydelii förenämnda Opuscula; Professorerne Erland Samuel Brings och Doctor Daniel Boëthii förut åberopade och af Uppfostrings-

Digitized by Google

Sällskapet belönta Minnesskrifter öfver honom, samt Biskopen m. m. Doctor Franzéns Minne öfver honom, uppläst i Svenska Academien, vid den öfver honom slagna Minnespenningens utdelande, på dess högtidsdag 1822, både särskildt tryckt och infördt i Svenska Academiens Handlingar ifrån år 1796, 10 Delen, sid. 309-386.)

MARTIN HEGARDT. Född i Malmö d. 2 Febr. 1685, hvarest hans Fader Peter Hegardt var Rådman och Handlande, gift med Margareta Faxe. Sin första undervisning njöt han dels hemma i Föräldrarnes hus af enskilt lärare, dels hos sin Morbroder, Kyrkoherden i Skabersjö Jacob Faxe, till dess han om sommaren 1702 upptogs ibland de Studerandes antal vid K. Academien i Lund. Der uppehöll han sig i 3 år, och derefter i lika lång tid i Rostock, dit han for 1705, och der han följande året blef Magister. I Greifswald, dit han begaf sig år 1708, blef han Theol. Baccalaureus, hvarpå han hade ämnat att besöka de Sachsiske Universiteterne; men den underrättelse, han fick om sin Faders sjukliga tillstånd, föranlät honom att, efter nära ett års fördröjande i Greifswald, fara tillbaka till Malmö. Vid hemkomsten uppfördes han af Consistorium Academicum i Lund på förslaget till den, genom Professor Winslows död, ledigblefna Extraordinarie Professionen i Historia Ecclesiastica och Chronologia Sacra, men det oaktadt fast i sitt beslut att än vidare bese fremmande länder, for han om hösten 1709 till London, blef der genast känd af den lärde Kyrkoherden Edzardus, i hvars hus han i 3 års tid bodde, och af hvilken han vid afresan fick det betyg, att han genomgått alla den Hebræiska grund-textens böcker med de Rabbiniske Commentarierernas jemförande och derjemte förskaffat sig en tillräcklig kunskap i de andre Orientaliska språken: Chaldaiskan,

Digitized by Google

Syriskan, Arabiskan och Persiskan. I anledning af de Danskes inbrott under denna tiden i Skåne, ville de Svenske, som i London uppehöllo sig, och dittills med dervarande Danskar haft gemensam Kyrkoherde, skilja sig från denna förening, och sedan de beslutat att utgöra en särskild församling, emottog han deras kallelse af d. 21 Mars 1710 att blifva deras själsörjare, hvarpå han 5:te Söndagen i Fastan blef af bemälte Edzardus prestvigd och i detta Kyrkoherde-embete insatt. Knapt voro några månader förflutna, förrän han fick veta, att Kongl. Senaten d. 24 Maji hade utnämnt honom till den förbemälte Extraordinarie Professionen efter Winslow, hvarpå d. 3 påföljande October utföll Konungens confirmation genom fullmakt ifrån Bender; men som både han sjelf och den honom ombetrodda församlingen önskade hans qvarblifvande i London, fick han Konungens nådiga tillätelse att der fördröja, till dess Consistorium fann nödigt att hemkalla honom. Då detta år 1712 inträffade, ville han innan återkomsten till fäderneslandet, än vidare besöka fremmande orter och berömda lärosäten, och sedan han dels längre, dels kortare tid uppehållit sig i Oxford, Cambridge, Amsterdam, Leyden, Utrecht, Hamburg och Rostock, kom han till Greifswald, hvarest han efter undergången examen och försvarad gradual-disputation, blef d. 11 Oct. 1714 promoverad till Theol. Doctor. Återkommen till Sverige, blef han d. 16 Nov. samma år introducerad i den honom uppdragna professionen, och någon tid derefter köpte han i Lund den gård, som sedan tillföll hans Måg, derefter varit i flere Ägares hand, och nu innehafves af Herr General-Majoren och Commendeuren Clairfelt; äfven deraf märkvärdig, att Konung Carl XII, under sitt nära 2 åriga vistande i denna stad, täcktes den samma bebo, och lemna He-

gardt flere dyrbara vedermälen af sin synnerliga nåd; ty sedan han d. 25 Sept. 1716 utnämnt honom till tredje Theol. Professor och Kyrkoherde i Wallkärra och Stångby, hvarefter han erhöll Biskopens förordnande att vara Prost öfver Torna Härads Contract, upphöjde Han d. 12 Aug. 1717 hans äldste Son i adlig värdighet med namnet von Hegardt, och var följande månaden Fadder vid en yngres döpelse-act. — Författaren, som vid detta arbete, i uppmuntran, upplysningar och biträde, rönt det mest utmärkta ädelmod af Herr Biskopen, Pro-Canzleren och Commendeuren, Doctor Wilhelm Faxe, hvilket han med djupaste vördnad och tacksamhet erkänner, har af honom emottagit följande utdrag ur Lunds Kyrko-bok: »1717 d. 24 Septemb. Christnades Högvördige Herr »Theol. Doctorn Martini von Hegardts och Fru Libo»ria Corsvantens barn Carl, född d. 19 kl. ½ 9 om afto»nen. Faddrar voro: Hans Kongl. Maj:t Carl XII i »egen person; Kongl. Rådet och Fältmarskalken, Hög»välborne Herr Grefve Nils Gyllenstjerna; Hans Excel»lence Herr Ombuds-Rådet Baron Casten von Feif; Herr »Öfversten Baron d'Albedyhll; Hans Excellence, Herr »Ombuds-Rådet (Friherre) Samuel (Salomon) Cron»hjelms Fru Charlotta Sparre; Herr Ombuds-Rådet Lill»jenstedts Fru Törnflycht och Fröken Ulrica Fahlström.» År 1718 d. 23 Julii flyttades Hegardt ifrån tredje till andra Theologiska Professionen, Kyrkoherde-embetet i Uppåkra och Flackarp och Contracts-Proste-Syslan i Bara härad. Förrättade d. 1 Maji 1725 Theologiæ Doctors promotionen i Lund med då varande Kyrkoherden vid Tyska församlingen i Carlscrona, sist Prosten och Kyrkoherden i Wolgast, Johan Fredrik Franck. Sin sista befordran emottog han d. 23 Maji 1728, då han utnämndes till Förste Theol. Prosessor och Domprost.

Digitized by Google

Ifrån den tiden var hans hälsa i synbart aftagande, och han dog d. 4 April 1732. Utom en af honom som Præses utgifven disputation, har man ock af honom en annan de Scriptura Sacra, som han försvarade vid Prestmötet 1722. Han var Academiens Rector åren 1719 och 1727. — Samma dag, då han i Greifswald promoverades till Theol. Doctor, eller d. 11 Octob. 1714, trädde han derstädes i äktenskap med *Liboria von Corsvanten*, Dotter af Öfver-Directeuren vid Pommerska Landt-Cassan, Commerce-Commissarien och Borgmästaren i Greifswald Christopher von Corsvanten, då Enka efter Professorn derstädes Johan Philip Palthenius, och död i Lund d. 3 April 1754. Med henne hade han följande barn: 1. *Peter Fredrik*, född d. 27 Julii 1716, död d. 4 Junii 1780; såsom förut är nämdt, Adlad d. 12 Aug. 1717, under namnet von Hegardt och introducerad 1719, under N:o 1536, samt Friherre d. 15 Octob. 1771 och i denna värdighet 1776 introducerad under N:o 288; Stats-Secreterare och Commendeur af K. Nordst. Orden; gift d. 28 Julii 1762 med Presidenten i K. Götha Hof-Rätt och Commend. af K. Nordst. Orden, Friherre Erik Matthias von Nolckens Enke-Fru, Friherrinnan Anna Regina Horn, af Åminne, död d. 21 Novemb. 1796; — 2. *Carl*, född d. 19 Sept. 1717, död d. 30 Octob. samma år; — 3. *Margareta Liboria*, född d. 23 Julii 1719, död d. 10 Augusti 1791; gift 1737 med Medic. et Phys. Professorn vid K. Academien i Lund, Doctor Gustaf Harmens; — 4. *Christian Adolf*, född d. 25 Junii 1721, död d. 21 Septemb. samma år, och — 5. *Johan Philip*, född d. 19 Aug. 1726, död d. 2 Maji 1727.

(Se von Döbeln l. c. Sectio 3, p. 80; Lindfors l. c. pars poster. p. 61; von Stjernmans Adels-Matrikel 2 Del. s. 1149; Gezelii Biograph. Lexicon 1 Del. s. 402; Professor Nehrmans (sedan

Digitized by Google

Revisions-Secreteraren Ehrenstråles) öfver honom hållna Latinska parentation, och Personalierna, bifogade Biskopen, Doctor Papkes öfver honom hållna Likpredikan.)

ELOF STEUCHIUS, sedan Adlad STEUCH. Född d. 11 Septemb. 1687 i Hernösand, medan hans Fader Matthias Steuchius, som slutligen blef Theol. Doctor, Ärke-Biskop och Pro-Canzler vid K. Academien i Upsala, der var Superintendent, och gift med Anna Jönsdotter Terserus. Sedan han först idkat sina studier vid Upsala Academie, företog han en utländsk resa, begaf sig, efter återkomsten, till Lund, der Fadren då var Biskop, och efter aflagda lärdomsprof blef han derstädes Magister d. 26 Januar. 1706, då han vid promotionen innehade första heders-rummet. Vid bemälte Academie blef han d. 24 Maji 1710 Præpositus vid Communitetet och Philosophiæ Professor Extraordinarius samt d. 5 Maji 1713 Ordinarius Græcæ Linguæ Professor. Derifrån flyttades han d. 22 Julii 1719 till Matheseos Professionen i Upsala, sedan han d. 23 Maji samma år blifvit upphöjd i Adligt stånd med namnet STEUCH, i hvilken värdighet han ock inom årets slut tog introduction under N:o 1582. Då han på underdånig ansökan erhöll afsked ifrån denna sin innehafda Lärare-beställning d. 1 April 1728, tillades honom Commerce-Råds namn, heder och värdighet. Död på Oby sätesgård i Småland d. 1 Junii 1772. Under hans præsidium hafva 3 disputationer utkommit i Lund, och 11 i Upsala. — Gift 1:o 1715 med *Elisabeth Hedvig Rosencrantz*, död 1720, dotter af Öfverste-Lieutenanten Axel Rosencrantz till Örup och Glimminge; och — 2:o d. 13 Januar. 1732 med *Anna Christina Juel*, död d. 17 Decemb. 1791. — Hans Barn voro: Af förra giftet: 1. *Matthias*,

Digitized by Google

född d. 20 Julii 1716, död d. 28 Decemb. 1717; och af det sednare: 2. *Anna Hedvig*, född d. 20 April 1733, död vid slutet af samma månad, och — 3. *Sophia Elisabeth*, född d. 15 Maji 1738, död i hög ålderdom; gift d. 7 Septemb. 1756 med Öfverste-Lieutenanten och Riddaren af Kongl. Sv. Orden, Grefve Carl Gustaf Mörner, af Morlanda.

(Se von Döbeln l. c. Sectio 3, p. 252; Lindfors l. c. pars poster. p. 114; Fants Supplementa ad Historiam Litteraturæ Græcæ in Svecia p. 11; von Stjernmans Adels-Matrikel 2 Del. sid. 1189, och Steuchiska Slägtens Ättartal, i handskrift förvarad i Författarens samlingar.)

CONRAD QUENSEL. Född i Stockholm d. 16 April 1676 och Son af slutligen Hof-Rätts Rådet i K. Åbo Hof-Rätt Wilhelm Johan Quensel och dess Fru Maria Broms. Efter enskild undervisning i Föräldrarnes hus blef han, under fortsatt vård af sin handledare, Student i Upsala 1686. När han derefter i 3 år varit under Magist. Christiern Alanders information, som sedan blef Eloquentiæ Professor i Åbo; och Fadren blifvit Häradshöfding på Åland, kom han 14 år gammal, till sistnämnde Academie, och hade den tiden ämnat att ingå i det Andliga Ståndet. Sedan han inom en månad aflagt sina Specimina och, hvad som då var högst ovanligt, vid 18 och ½ års ålder d. 26 Novemb. 1694 med heder undergått Magister-promotionen, tillvann han sig den mest utmärkta aktning och förtroende. Utnämnd 1702 till Philosophiæ Adjunct i Åbo, blef han i slutet af år 1704 förordnad till Ordinarius Matheseos Professor vid Academien i Pernau, och d. 10 Augusti följande året att derjemte vara Räntemästare vid samma Universitet. Efter några års förlopp nödgades han, vid Ryska härarnes inbrott i Lifland, öfvergifva sin station och för-

Digitized by Google

foga sig öfver Revel till Stockholm; men straxt efter sin ditkomst måste han, i anseende till den der härjande pesten, derifrån flykta till Umeå, och sedan hans maka der slutat sina dagar, och den olyckliga farsoten afstadnat, återvände han till Stockholm. Några månader efter sin återkomst dit, fick han den glädjen att emottaga Konung Carl XII:s nådiga fullmakt, utfärdad i Bender d. 5 Maji 1712, att vara Ordinarius Matheseos Professor vid K. Academien i Lund, hvilket embete han i Maji månad följande året tillträdde. Kallades 1728 till Ledamot af K. Vetenskaps Societeten i Upsala. Innehade Academiska Rectoratet i Pernau år 1708, och præsiderade derstädes för 3 disputationer. I Lund har han utgifvit 18; och varit Academiens Rector åren 1718 och 1730, samt Promotor i Philosophiska Faculteten d. 11 Decemb. 1719, då 34 Candidater af honom emottogo Lagerkransen. Ifrån 1715 till 1732 utgaf han de årliga Almanachorna; och dessutom har man af honom: den Latinska parentation, han höll i Åbo, öfver Biskopen i Wiborg, Doctor Petrus Bång, tryckt 1696; — en Computus Ecclesiasticus, och — den anvisning till Usus globorum, som, genom hans Sons föranstaltande, utkom efter hans död. Den inträffade i Lund, efter mångårig sjukdom, den 13 Januar. 1732. —Han var 3:ne gånger gift: 1:o d. 26 Julii 1706 med *Anna Wallwik*, död i Umeå d. 1 Decemb. 1711; Dotter af Assessorn i Kongl. Svea Hof-Rätt Jöns Wallwik; — 2:o d. 10 Sept. 1714 med *Ingeborg Tholin* ifrån Malmö, död 1719; och 3:o d. 4 Sept. 1720 med *Anna Petronella Svågersdotter* ifrån Landscrona, som dog d. 14 April 1734. — Hans barn voro: af första giftet: 1. *Vilhelm Johan*, född d. 27 April 1707, död såsom student i Lund, d. 1 Mars 1739; — 2. *Jöns*, född d. 12 Sept. 1708, död d. 11 Januar.

Digitized by Google

1709; — 3. *Maria Magdalena*, född d. 9 Maji 1710, död d. 13 Decemb. samma år; — af andra giftet; 4. *Christina*, född d. 15 Julii 1715, död d. 1 Febr. 1718; — 5. *Josua*, född d. 18 Februar. 1717; Rådman i Carlstad; gift d. 24 Sept. 1756 med Anna Elisabeth Wennerstjerna, död d. 4 Febr. 1758; — af tredje giftet: 6. *Anna*, född d. 9 Febr. 1722, död 1731; — 7. *Jacob*, född d. 12 Januar. 1724, död d. 9 Febr. 1802; Prost öfver Södra Åsbo Härads Contract och Kyrkoherde vid Ausås och Ströfvelstorps församlingar i Skåne; gift d. 17 Mars 1761 med Ulrica Benedicta Billberg, död 1806; — 8. *Catharina Elisabeth*, född d. 25 Febr. 1725, död d. 21 Junii 1750; gift 1745 med då varande Stads-Physicus i Malmö, sist Artis Obstetriciæ Professorn vid Lunds Academie, Doctor Kilian Stobæus; — 9. *Conrad*, född d. 29 Januar. 1727, död d. 7 Junii 1762; Hall-Rätts Notarius i Malmö; gift 1755 med Märta Maria Flensburg; — 10. *Fredrik*, född d. 24 April 1729, död d. 24 Junii 1741, och — 11. *Maria Christina*, född d. 19 Septemb. 1730, död nästföljande året. — Såsom besynnerligt må anföras, att Professor Quensel, genom sitt första gifte, blef Svåger med sin Far, i hans andra äktenskap; emedan deras Fruar voro Köttsliga Systrar.

(Se von Döbeln l. c. Sectio 3, p. 195; Lindfors l. c. Pars poster. p. 103; von Stjernmans Aboa Litterata p. 16 et 135; Gezelii Biographiska Lexicon, 2 Del. s. 652, och Directeur Hülphers' Ättar-Tal öfver den Svenska Slägten Wallwik s. 14 och 15.)

MAGNUS RYDELIUS, Broder till den förenämnde Biskopen, Doctor Anders Rydelius. Född i Fornåsa prestgård i Östergöthland d. 24 Junii 1676, der hans Fader Johan Rydelius var Kyrkoherde och Prost öfver Bobergs Contract samt gift med Catharina Hornèer. Vid 6 års ålder insattes han i Linköpings Schola, genomgick

Digitized by Google

alla dess classer, uppflyttades sedan på der varande Gymnasium och begagnade der i 3 år undervisningen. Med sin äldre Broder Andreas for han 1693 till Örebro, der han både njöt hans och dess Patron Professor Bilbergs handledning, till dess han följande året, försedd med den sistnämndes testimonium, blef i Upsala antagen till Student. Sedan han året derefter, vid ett prestmöte i Linköping, utan concept uppläst en af honom på Grekiska författad Oration, och i Upsala 1703 blifvit Magister, tillböds honom korrt derefter att blifva Philosophiæ Theoreticæ Professor i Pernau; men då denna sysla, genom Försynens nådiga styrelse, tillföll en annan, begaf han sig, på sin förenämnde Broders tillstyrkan, i början af år 1711 till Lund, der han både genast fick tillstånd att vid Academien docera och erhöll fullmakt på Rectors beställningen vid der varande Schola, som han d. 1 Maji samma år tillträdde, men blott under en korrt tid innehade, emedan Han i början af följande året emottog Räntemästare-tjensten vid Academien. När Eloquentiæ professionen, genom Erland Lagerlöfs frånfälle år 1713, blef ledig, fick han förordnande att densamma bestrida, hvarmed han ett helt år fortfor, och som Professor Stobæus under den tiden äfven slutade sina dagar, utnämndes Han d. 21 April 1715 till Historiarum et Poëseos Professor Ordinarius. Sedan han med heder i 16 år förestått detta embete, blef 1731 den förändring dervid, att den Historiska vetenskapen fick särskild Lärare, och Rydelius utnämndes till Eloquentiæ et Poëseos Professor, från hvilken tid dessa yrken förblifvit förenade. Sistnämnde år fick Han fullmakt på Kyrkoherdebeställningen i Stäfvie och Lackalänge præbende-pastorat, hvarföre han d. 23 Novemb. blef Prestvigd. Efter försvarad disputation blef han af sin Broder d. 23 Febru-

Digitized by Google

ar. 1733 promoverad Theol. Doctor. Utnämndes d. 28 Julii 1735 till Tredje Theol. Professor och Kyrkoherde i Wallkärra och Stångby; flyttades till Andra Theologiska Professionen och dermed förenade Uppåkra pastorat 1739, och blef omsider 1740 Primarius Theol. Professor och Domprost i Lund. — Utom en i Upsala från öfre Cathedern försvarad disputation, har han i Lund som Præses utgifvit 89, ibland hvilka den de fine studii historici är derföre märkvärdig, att då den ventilerades d. 26 Mars 1716, infann sig oförmodadt Konung Carl XII, åtföljd af sin Sväger, Landt-Grefven af Hessen, sedermera Konungen Fredrik I jemte ett ansenligt antal af Höge Herrar och Generals-Personer, hvilka alla hedrade denna acten med Sin närvaro ända till slutet. Man har äfven af honom 2:ne Latinska parentationer: den ena öfver Kongl. Rådet Herr Grefve Nicodemus Tessin, införd i 4:de Stycket af Nettelbladts Schwedische Bibliothek s. 244—261; och den andra öfver Professor Johan Lundersten, tryckt i samme Författares Memoria Virorum in Svecia Eruditissimorum rediviva, Semi-decas 3, pag. 85-112. — Tvenne gånger förrättade han Promotion i Philosophiska Faculteten; först, i sin ofta nämnde Broders ställe, d. 8 Decemb. 1726, då 27, — och sedan d. 19 Junii 1730, då 33 Candidater blefvo Philosophiæ Magistrar. Äfven var han Kongl. Academiens Rector åren 1724, 1733 och 1740. — Han dog i Lund d. 1 Decemb. 1742. — Gift d. 6 April 1716 med *Elisabeth Stobæus*, död d. 4 Maji 1739, Dotter af Historiarum Professorn i Lund Andreas Stobæus. — Deras barn voro: 1. *Andreas Johannes*, född d. 31 Julii 1717; blef Magister i Lund 1741, sedan Docens derstädes, men for derefter till en sin Cousin, General-Consuln i Smirna Anders Rydelius; — 2. *Magnus*, född 1719, som sedan han länge

Digitized by Google

varit Student, njöt öm vård af gamla Fröknarne Lewenhaupt på Thorsjö sätesgård i Skåne, der han ock afled vid slutet af sistledne sekel; — 3. *Johannes*, född d. 1 Novemb. 1721; tjente först en tid som Under-Officer, hvarpå han ordinerades 1761 till Hus-Prest hos då varande Fröken Ridderschantz, sedan Fältmarskalkinna Staël von Holstein på Araslöf, och blef sedermera Bruks-Predikant på Gusum i Östergöthland; gift med en Jungfru Björkman och död d. 13 Januar. 1777; — 4. *Catharina Geska*, född 1724, var ogift och svag och vistades hos en sin anhörig Prosten Ring i Slätthög i Småland; samt — 5. *Lars Israel*, född d. 11 Augusti 1726, död d. 19 Febr. 1728.

Författaren har känt en i hög ålder afliden aktningsvärd Enke-Fru, som i sin barndom beröfvad sina föräldrar, upptogs, ehuru oskylld, i Doctor Rydelii hus, njöt der den ömmaste uppfostran och, aldrig utan största rörelse, omtalade både hans och dess Frus gränslösa välgörighet emot alla behöfvande. Till ett bevis på förändrade tider, må ock nämnas hvad hon ofta berättade, att Doctor Rydelius årligen, några dagar före Juhlhelgen, lemnade sin Fru 40 Dal. silf. mynt till bestridande af de utgifter, som fordrades för att under den instundande högtiden dagligen gifva måltider åt de talrika vänner, som de bjödo till sig, och alltid hederligen undfägnade. — Trenne gånger var han hemsökt af eldsvådor, enligt Professor Brings uppgift i sitt Minne öfver Brodren; och han berättar ock, att han till vexten var mycket stor och undersätsig, och hade ett starkt och genomträngande målföre, samt att Konung Carl XII om honom haft det yttrandet »att det var en karl att sätta såsom »Öfverste framför spetsen af ett regemente.»

(Se von Döbeln l. c. Sectio 3, p. 210; Lindfors l. c. Pars poster. p. 64; Sommelii Skånska Clericiets Historia s. 137; Gezelii

Biographiska Lexicon, 2 Del. s. 430; Brings Minne öfver Biskop Anders Rydelius s. 102, och den vid samma arbete bifogade Underrättelsen om Ätten Rydelius.)

JOHAN HERMANSSON. Född i Stockholm d. 23 Septemb. 1679, Son af Vax-Fabriqueuren derstädes Herman Hermansson, och dess Maka Christina Hansdotter. Sedan han först erhållit enskilt undervisning och derefter i 2:ne år med största beröm tillbragt sin tid vid Stockholms Stor-Schola, blef han Student i Upsala d. 1 Sept. 1694. Der tillvann han sig väl snart sine öfrige Lärares tillgifvenhet, men omfattades likväl i synnerhet med den välvilja af Juris Professoren Carl Lundius, att han i 2 år både bodde och njöt fritt underhåll i hans hus. Utan att hafva tagit Magister-graden, förordnades han d. 4 Februar. 1707 till Juris Adjunct vid der varande Academie, och sedan han det följande året hållit ett tal på Latinsk vers öfver Konung Carl XII:s födelsedag, kom han i Augusti månad i fråga vid tillsättandet af den då lediga Poëseos Professionen. Så fördelaktigt känd, antogs han 1710 af då varande General-Lieutenanten och Gouverneuren i Skåne Friherre Burensköld till handledare för dess Söner; och några år derefter af Consistorium Academicum i Lund föreslagen till Juris Naturæ et Moralium Professionen derstädes, erhöll han derå Konungens nådiga fullmakt d. 21 April 1715. Han hade likväl icke i 2 år innehaft detta embete, förrän han d. 11 Februar. 1717 utnämndes till Eloquentiæ et Politices Professor Skyttianus vid K. Academien i Upsala. Innan han företog denna flyttning, hade han af Konungen blifvit utnämnd till Lagman. Såsom Præses har han utgifvit 7 disputationer i Lund, och 208 i Upsala, samt vid sistnämnde Lärosäte d. 4 Junii 1728 promoverat 55 Candidater till Philosophiæ Magistrar. Af honom har man

Digitized by Google

Oratio metrica in natalem Regis Caroli XII, tryckt 1708, och Latinska Parentationer öfver hans Svåger, Protocolls-Secreteraren Matthias Steuchius 1714; Mathem. Professorn i Upsala Johan Wallerius 1718; Herr Riks-Rådet och Fältmarskalken Grefve Nils Gyllenstjerna 1721; Kongl. Rådet och Fältmarskalken, Herr Grefve Carl Gustaf Rehnsköld 1722; öfver Academiæ Räntemästaren i Upsala Birger Rommel 1726 och öfver Theol. Professorn derstädes, Doctor Johan Palmroot 1727. Sedan han i Upsala med döden aflidit d. 9 Febr. 1737, blefvo, för hans förtjenster, hans barn upphöjde i Adlig värdighet d. 4 Januar. 1744, och introducerade 1746 under N:o 1896, med namnet von HERMANSSON. — Gift d. 27 Junii 1715 med *Margaretha Steuch*, död d. 7 Decemb. 1770, Dotter af dåvarande Biskopen i Lund, sist Ärke-Biskopen och Acad. Pro-Canzleren i Upsala, Doctor Matthias Steuchius och dess Fru Anna Terserus. — Med henne hade han följande barn: 1. *Matthias*, född d. 13 Maji 1716, död d. 25 Julii 1789; Friherre d. 10 Decemb. 1762 och under N.o 256 introducerad; Grefve d. 15 Octob. 1771 och i denna värdighet under N:o 90 introducerad år 1775; Kongl. Maj:ts och Svea Rikes Råd, President i Kongl. Kammar-Collegio, Riddare och Commendeur af K. Maj:ts Orden samt En af de Aderton i Svenska Academien, vid sjelfva stiftelsen, af Konung Gustaf III dertill i nåder utnämnd; gift 1:o d. 30 Julii 1747 med Maria Elisabeth von Bahr, död d. 30 Augusti 1761; och 2:o d. 17 April 1770 med Friherrinnan, Fröken Ulrica Fredrica Cedercreutz, död d. 7 Mars 1784; — 2. *Anna Christina*, född d. 9 Octob. 1718, död d. 16 Decemb. 1782; gift d. 18 Maji 1734 med Archiatern, Medic. Professorn vid K. Academien i Upsala och Riddaren af K. Nordst. Orden, Doctor Nils

Digitized by Google

Rosèn von Rosenstein, död d. 16 Julii 1773; — 3. *Else Maria,* född d. 5 Decemb. 1719, död d. 24 Mars 1794; gift 1755 med slutligen Biskopen i Strengnäs, Doctor Jacob Serenius, i hans andra äktenskap, hvilken dog d. 4 Sept. 1776; — 4. *Elisabeth Margareta,* född d. 21 Maji 1721, död d. 11 Mars 1773; gift d. 31 Aug. 1740 med sist Biskopen i Hernösand, Doctor Olof Kjörning, död d. 11 Junii 1778; — 5. *Ulrica,* född d. 23 Januar. 1724, död d. 18 Dec. 1798; gift d. 28 Dec. 1746 med Medic. Professorn vid K. Academien i Lund, Doctor Eberhard Rosenblad, död d. 21 Mars 1796; — 6. *Johan,* född d. 8 Mars 1726, död d. 19 Novemb. 1793; General Major, General-Qvartermästare och Directeur vid Kongl. Fortificationen, Commendeur af K. Svärds-Orden och Ledamot af K. Vetenskaps Academien; gift d. 18 April 1774 med Friherrinnan, Fröken Christina Charlotta Gyllenkrok, död d. 23 Junii 1776, och — 7. *Jöns,* född d. 14 Febr. 1734, död 1785; Öfverste-Lieutenant vid K. Lif-Regementet och Riddare af K. Sv. Orden; gift d. 21 Augusti 1760 med Fröken Ulrica Appelbom.

(Se von Döbeln l. c. Sectio 3, p. 85; Lindfors l. c. Pars Poster. p. 92; Wåhlbergs Disputation de Poëtis in Svio-Gothia Latinis, p. 47; Gezelii Biogr. Lexicon 4 Del. s. 231; von Stjernmans Adl. Matrikel 2 Del. s. 1497; Kammar-Rådet och Professorn Frondins öfver Honom i Upsala hållna Latinska Parentation, och Steuchiska Slägtens Ättar-tafla, i handskrift ibland författarens samlingar).

CARL SCHULTÉN. Föddes 1677 i Svedvi prestgård i Westmanland, der hans Fader Samuel Schultén var Kyrkoherde. Ännu icke 15 år gammal blef han Student i Upsala, der hans hog tidigt vändes åt Österländska Litteraturen, sedan han förut flitigt afhört Professorerne Reftelii och Palmroths föreläsningar. Följande sin böjelse för nyssnämnde studium, blef det för ho-

Digitized by Google

nom en lycka att der träffa bekantskap med en Man, som den tiden uppehöll sig derstädes, Rabbi Moses de Cracovia, sedan, efter Christna lärans antagande, känd under namnet Johan Kemper. Sedan han med trägnaste flit begagnat hans undervisning, aflade han de lärdoms-prof, som fordrades för Magister-graden, som han ock i Upsala erhöll 1703. Han utnämndes året derefter till Philos. Theoreticæ professionen i Pernau och 1707 till Historiarum Professor derstädes, hvarest han både utgaf flere disputationer och äfven höll ett Tal på Hebraiska öfver Ryssarnes nederlag vid Gemeurthoff; men sedan de åter vunnit framgång och öfversvämmade Lifland, måste han liksom hans medbröder taga till flykten. Han begaf sig derföre vid slutet af år 1709 till Åbo och derifrån öfver Åland till Stockholm, dit han ankom sjelfva nyårsdagen följande året; men som pesten vid sommar-tiden der började allt mera utbreda sig, flyttade han till Södermanland, hvarest han i 3 år uppehöll sig med hustru och barn, under de trångaste omständigheter, i en by, i grannskapet af Strengnäs. Sedan begaf han sig till Roslagen, der han af Commenderande Befälhafvaren Grefve Thure Bjelke öfvertaltes att under krigs-oroligheterna anföra en rote bönder, som höllo sig beredde att, om så fordrades, gå fienden i möte. Vid den tiden inträffade en olyckshändelse, som gjorde ett djupt intryck på hans sinne; ty då han en dag for i en släda öfver isen, i sällskap med sin Svärfader, som äfven hade måst flykta ifrån Lifland, körde de ned på en sjö, hvarvid denne, som ej lika hastigt, som Mågen, kunde kasta sig ur slädan, satte till lifvet. Efter så många utståndna vidriga öden, uppgick för honom en blidare utsigt, då Han d. 2 Maji 1715 i nåder utnämndes till Eloquentiæ Professor vid Academien i

Digitized by Google

Lund; men ännu mera instämde det med hans önskan, då han d. 25 Sept. följande året flyttades till Professionen i Österländska språken och derjemte förordnades till Kyrkoherde vid Stäfvie och Lackalänge församlingar. Vid tillträdandet af detta Academiska embete, höll Han äfven ett tal på Hebraiska språket, då Konung Carl XII behagade benåda denna acten med sin höga närvaro. I brist på husrum den tiden i Lund, måste han med hustru och barn bo i förenämnde sitt præbende-pastorat; men till sina göromåls förrättande försummade han aldrig att fara till staden. En dag, då han inkommit till Lund, fick han bud, att hans Hustru hastigt hade sjuknat; men han fullgjorde först hvad hans embete ålåg, och när han sedan kom hem, fann han henne redan död. — När han i 12 år innehaft nämnde sysla, blef han d. 13 Augusti 1728 utnämnd till Tredje Theologiæ Professor och Kyrkoherde i Wallkärra och Stångby samt korrt derefter Prost öfver Torna härads Contract. — Under sin tjenstetid i Lund var han Academiens Rector 1721, och förrättade d. 24 Maji 1723 Magister-promotion med 33 Candidater, samt har der som Præses utgifvit 27 disputationer, af hvilka 15 utgöra Rabbi Jehuda Lebh, versione, notis, paraphrasi, emendatione textus, interstinctione, dictorumque Sacræ Scripturæ in margine notatione illustratus. Han dog af blodspottning i Lund d. 5 Octob. 1730. — Gift 1:o 1707 med *Maria Sophia Loen,* död 1717, Dotter af Landt-Räntemästaren i Lifland Loen; och — 2:o d. 26 Januar. 1720 med Fru *Sara Liljegranat,* hvilken förut hade varit gift, först med Contracts-Prosten och Kyrkoherden i Christianstad, Magister Andreas Hellman, och sedan med Primar. Theol. Professorn och Domprosten i Lund Magist. Haquin Stridsberg. — I sitt sednare äktenskap hade han inga barn;

Digitized by Google

men 8 i det förra. Om 4 af dem har man ingen underrättelse; men de öfriga voro: 1. *Maria Magdalena,* gift med Kyrkoherden vid Sandsjö och Wallsjö församlingar i Wexiö Stift, Magister Zacharias Blackstadius; — 2. *Carl,* Borgmästare i Christianstad 1743, från hvilken beställning han, på underdånig ansökan, erhöll nådigt afsked d. 22 Maji 1775, då honom tillades Commerce-Råds namn, heder och värdighet; död på Walljö; gift med Elisabeth Knape; — 3. *Sophia Dorothea,* död 1743; gift med Contracts-Prosten och Kyrkoherden i Jönköping Doctor Carl Tiliander, och — 4. *Samuel,* född d. 1 Februar. 1716, var Controlleur, då han på 1750 talet bodde i Christianstad. —

(Se von Döbeln l. c. Sectio 3, pag. 224; Lindfors l. c. pars post. p. 75; Gezelii Biograph. Lexicon 4 Del. s, 454; Biskopen Doctor Papkes öfver honom hållna Latinska parentation, och Professor Brings Minne öfver Biskop Rydelius; sid. 104.)

PETRUS AURIVILLIUS. Född i Gefle d. 13 Novemb. 1677. Fadren var Logices et Physices Lector vid dervarande Gymnasium och tillika Kyrkoherden i Elfkarleby, Magister Olof Aurivillius och Modren Anna Blix. Blef Student i Upsala 1695 och Magister derstädes 1707. Tvenne år derefter antogs han af Kongl. Rådet och Ofver-Ståthållaren, Herr Grefve Christopher Gyllenstjerna till handledare för dess Son Carl Adolf, hvilken förut är nämnd, såsom Carolinska Academiens Rector Illustris år 1716. Sistnämnde år d. 25 Septemb. blef Aurivillius förordnad till Academiæ Bibliothecarius i Lund, och sedan han det nästföljande blifvit utnämnd till Extraordinarius Professor, tillades honom, genom Kongl. resolution af d. 3 Mars 1720, tour och företräde framför de yngre Ordinarie Professorerne. Hvarken

Digitized by Google

har han såsom Præses utgifvit någon disputation, eller äger man något annat arbete af hans hand. Död d. 14 Novemb. 1728. — Gift 1717 med *Maria Elisabeth Radhe*, Borgare-dotter ifrån Götheborg, som följande året blef med sin Stjuffader, Amiralitets-Capitainen vid Götheborgska Escadern Lars Båtman, adlad under namnet Palmencrona. Med henne hade han barnen: 1 *Catharina*, född d. 8 Julii 1718; — 2. *Anna Ingrid*, född d. 25 Octob. 1719; — 3. *Olof*, född d. 28 Decemb. 1720; — 4. *Elisabeth*, född d. 3 Junii 1722; — 5. *Jonas*, född d. 7 Augusti 1723; antingen han eller dess äldre broder dog d. 19 Mars 1725; men hvilkendera det varit, kan ej bestämmas, emedan namnet icke uppgifves i Lunds Kyrko-bok, hvarutur uppgiften är hämtad; — 6. *Eva Maria*, född d. 25 Oct. 1726; — 7. *Margaretha*, född d. 2 Julii 1728, död 1785; gift med Collega Scholæ i Lund, Magister Kilian Stobæus, i hans första äktenskap, och — 8. *Petrus*, född, efter Fadrens död, d. 29 Julii 1729.

(Se von Döbeln l. c. Sectio 3, pag. 7; Lindfors l. c. pars poster. p. 135; Lidbecks Series Præfectorum Bibliothecæ Lundensis p. 10, och Sommelii Lexicon Eruditor. Scanens. Tom. 1, p. 103.)

CARL PAPKE. Född i Lund d. 1 Octob. 1681, Son af då varande Prim. Theol. Professorn, sist Biskopen och Acad. Pro-Canzlern, Doctor Christian Papke och dess Fru Cicilia Torslow. Vid 6 års ålder beröfvad sin Fader, njöt han i sin Moders hus enskilt undervisning, till dess han 1703 blef Student och ifrån den tiden i synnerhet begagnade den store Anders Rydelii föreläsningar. Sedan han år 1706 i Lund blifvit Magister, uppnådde han fullbordandet af den önskan, han länge hade hyst, att få besöka utländska lärosäten. Han for 1708 till Greifswald, der han 3 gånger intog öfre Cathe-

Digitized by Google

dern, vidare till Rostock, Hamburg, Berlin och Wittenberg, der han ett helt år uppehöll sig, och hade äfven ämnat att besöka de öfriga Universiteterna i Tyskland, Holland och England; men måste derifrån afstå, i anseende till bristande tillgångar, helst under de krigs-oroligheter, som då åter utbrusto i hans födelse-ort. Vid sin hemkomst i slutet af år 1710 fick han veta, att Consistorium föreslagit honom att blifva Extraordinarius Professor i Historia Ecclesiastica, i ledigheten efter Professor Winslow; men då en annan dertill blef utsedd, anmäldes han å nyo att blifva Præpositus vid Communitetet med caractere af Extraordin. Professor, och ehuru Kongl. Senaten dertill lemnat sitt bifall, undgick honom äfven denna beställning. Utan att äga annat understöd, än det han genom egen flit förmådde bereda sig, syntes utsigten för hans bergning bekymmersam, men lyckligtvis skingrades de moln, som honom omgåfvo, då Konung Carl XII, femte dagen efter sin höga ankomst till Lund, eller d. 25 Septemb. 1716, i nåder behagade utnämna honom till Eloquentiæ Professor derstädes och korrt derefter personligen öfvervara hans inaugurationsact. Sedan han något öfver 14 år med största heder innehaft detta embete, flyttades han i början af år 1731 till Philosophiæ Theoreticæ Professionen. Dessförinnan hade han d. 28 Mars 1729 erhållit Kyrkoherde-beställningen vid Stäfvie och Lackalänge præbende församlingar, och till den ändan d. 19 Maji samma år blifvit prestvigd. Han kom likväl icke att tillträda den sistnämnde Professionen, emedan han d. 22 Sept. 1731 utnämndes till 3:dje rummet i Theologiska Faculteten med åtföljande Kyrkoherde-lägenhet i Wallkärra och Stångby. Sedan han i början af år 1733 uppflyttats till Andra Theologiska Professionen, och, efter försvarad Inaugural-disputation,

Digitized by Google

d. 3 Mars samma år blifvit promoverad till Theol. Doctor, utsågs han följande året att i Biskopens ställe, under då varande vacance, vara Fullmäktig vid den då hållna Riksdagen, hvarefter han d. 5 Mars 1735 förordnades till Primarius Theol. Professor och Domprost. Vid förslagets upprättande i Consistorio d. 31 Augusti 1738, till det efter Doctor Rydelius ledigt blefna Biskopsembetet, erhöll han derå första rummet med 201 röster, Theol. Professorn Doctor Henrik Benzelius det andra, och Professorn Doctor Magnus Rydelius det tredje, begge med lika antal af röster eller 93, hvarefter Doctor Papke d. 8 Nov. samma år i nåder utnämndes till Biskop öfver Lunds Stift och der varande Kongl. Academiens Pro-Canzler, en värdighet, som han likväl blott på andra månaden efter ett års förlopp innehade. Han var 1725 Kongl. Academiens Rector, och har der 39 gånger intagit som Præses öfre Cathedren, utom det att han vid prestmötet 1732 præsiderade för sin Synodaldisputation de Imagine Dei in homine integro. Äfven har man af honom 2:ne Latinska parentationer: öfver Theol. Professorn, Magister Carl Schultén 1730, och öfver Biskopen och Pro-Canzlern, Doctor Jonas Linnerius 1734; samt följande Lik-predikningar: öfver Studiosus Johan Stridsberg 1731; öfver Förste Theol. Professorn och Domprosten i Lund, Doctor Martin Hegardt 1732; öfver Kyrkoherden i Håslöf Lars Morsing 1735; öfver Biskopen och Acad. Pro-Canzleren i Lund, Doctor Anders Rydelius 1738, och öfver Contracts-Prosten och Kyrkoherden i Köpinge och Lyngsjö Magister Priedbjörn Blanxius 1739. — Död i Lund d. 1 Febr. 1740. Öfver honom parenterade väl vid Academien då varande Theol. Professorn Nils Lagerlöf och Magister Docens Levin Möller, men dessa tal hafva icke blifvit tryckte. Till

Digitized by Google

hans heder bör nämnas hans ömma hjertelag för alla behöfvande, hvilket ock förmådde honom att, sedan han blifvit Professor, vid hvarje Magister-promotion bestrida omkostnaderne för 2 eller 3 af de fattigaste, som antogo graden. Den nådige Guden vedergällde ock detta rikligen på hans barn, ehuru hvartdera af dem icke fick mera än 15 Dal. Silfvermynt i arf efter hans död. — Gift 1714 med *Christina Repplerus*, död vid 95 års ålder i Åbo, Dotter af Theol. Lectorn vid K. Gymnasium i Calmar, Contracts-Prosten och Kyrkoherden i Ljungby, Magister Olof Repplerus. — Med henne hade han följande barn: 1. *Cicilia Helena*, född d. 22 Februar. 1715, död 1745; gift d. 28 Augusti 1743 med då varande Logices et Metaphysices Professorn vid K. Academien i Greifswald, sist Domprosten i Linköping, Doctor Levin Möller, i hans första gifte, hvilken dog d. 22 Nov. 1768; — 2. *Elisabeth*, född d. 17 Mars 1716; gift d. 18 Junii 1736 med Prosten och Kyrkoherden i Borreby i Järestads härad i Skåne, Magister Johan Engstedt i hans första äktenskap, hvilken sedan blef 2:ne gånger gift och dog d. 12 Januar. 1782; — 3. *Christian*, född d. 1 Maji 1717, död d. 25 Januar. följande året; — 4. *Christian*, född d. 28 Julii 1718, död d. 1 Julii 1761; först Juris Professor Extraordinarius vid K. Academien i Åbo; och sedan han 1752 blifvit Juris Doctor, befordrad till Assesor i Kongl. Götha Hof-Rätt; gift 1:o 1758 med Ingeborg Hård, död d. 21 Junii 1759, och 2:o 1760 med Helena, dotter af Borgmästaren i Westerwik, Sven Johansson, och som sedan blef gift med Ryttmästaren och Riddaren Carl Stålhammar, och dog 1774: — 5. *Charlotta Christina*, född d. 6 Augusti 1719; gift i Junii månad 1757 med Contracts-Prosten och Kyrkoherden i Winslöf och Näflinge i Lunds Stift Carl Kröger, i hans

Digitized by Google

tredje äktenskap, hvilken dog d. 3 Julii 1773, både såsom Riksdagsman och för sitt snille allmänt aktad och berömd; — 6. *Olof*, född d. 20 Octob. 1720, död i början af 1770 talet; Öfverste-Lieutenant vid Björnbergska Värfvade och i Finland förlagda Regementet samt Riddare af Kongl. Svärds Orden; gift i Holland, under den tiden han der var i tjenst, och dit hans Enka sedermera flyttade; — 7. *Johanna Catharina*, född d. 24 Decemb. 1721; gift med Theol. Professorn vid K. Academien i Åbo, Doctor Carl Mesterton, som dog d. 29 Novemb. 1773 (och ej, såsom det af en författare blifvit uppgifvet, 1769); — 8. *Carl*, född d. 30 Mars 1723, död d. 15 Maji 1767; Theol. Doctor, Kongl. Öfver-Hofpredikant, Prost och Kyrkoherde i Vestra Wingåker i Södermanland; gift 1762 med Magdalena Steen; — 9. *Georg Magnus*, född d. 28 Octob. 1724, död d. 11 Novemb. samma år; — 10. *Jonas*, född d. 21 Nov. 1725, död; Häradshöfdinge i Norra och Södra Möre häraders domsaga i Calmar Län; gift d. 2 Januar. 1754 med Demoiselle Catharina Maria Hyphoff: — 11. *Anna Maria*, född d. 2 April 1727 och — 12. *Ulrica Eleonora*, född d. 13 Nov. 1731, död d. 2 Septemb. 1736.

(Se von Döbeln l. c. Sectio 2, pag. 96; Lundfors l. c. pars poster. p. 61, 123 och 129; Brings Minne öfver Biskopen Doct. Rydelius s. 105, och Rhyzelii Episcoposcopia Svio-Gothica 2 Del. s. 46.)

PETRUS FORMEL. Om ingen af Professorer vid Lunds Universitet har man mindre utförliga underrättelser än om honom. Hvad man känner, är, att han var född i Småland, blef Magister i Greifswald d. 1 Decemb. 1706; af Kongl. Senaten förordnad d. 24 Maji 1710 till Academiæ Secreterare i Lund, hvarå Konungens bekräftelse utföll i Bender d. 3 Octob. samma år,

Digitized by Google

och utnämnd d. 25 Septemb. 1716 att vara Eloquentiæ Professor Extraordinarius derstädes. — Död i Lund d. 8 Junii 1729. Om han varit gift, är äfven obekant.

(Se von Döbeln l. c. Sectio 3, p. 71, och Lindfors l. c. pars poster. p. 8 och 125.)

ARVID MOLLER. Född på gården Vorhoff vid Dorpt i Lifland d. 19 Febr. 1674. Fadren Christian Moller, ägare af Laivakullahoff, var Krigs-Commissarius, och Modrens namn var Maria Jernel. Efter enskild undervisning i Föräldrarnes hus, kom han vid 11 års ålder till Kongl. Lyceum i Dorpt och blef Student vid der varande Academie 1691. Genom de Latinska carmina han under den tiden författade, vann han synnerligt förtroende hos Eloqu. et Poëseos Professorn derstädes Olof Hermelin, och då denne flyttades till Juridiska Professionen, blef äfven Mollers hog dragen åt Lagfarenheten. Förmonligt känd för 2:ne tal, som han höll, det ena, reciteradt ur minnet, de otio, och det andra de innocentia Christi, blef han, emot sin förmodan, d. 1 Sept. 1697 utnämnd till Rector vid förenämnde Lyceum eller Schola i Dorpt, och fick korrt derefter befallning att vid Academien derstädes hålla offentligt tal, i anledning af Konung Carl XI:s timade frånfälle, hvilket först 40 år derefter af trycket utkom. Jemte sina göromål vid Scholan, gick han ock den Academiska Ungdomen med undervisning till handa, innan Universitetet korrt derpå flyttades till Pernau. Snart nödgades han, vid Sachsiska och Ryske härarnes inbrott i Lifland år 1700, att för sin säkerhet fly till Revel och derifrån sjöledes till Stockholm; men sedan fienden genom de segrande Svenska vapnen var fördrifven, återkom han i Octob. månad 1701 till Pernau. Den 2 Maji följande året erhöll han

Digitized by Google

fullmakt att vara Juris et Matheseos Professor vid Gymnasium i Revel, hvilket embete han genast tillträdde och under den tiden ofta intog sitt rum såsom adjungerad Ledamot vid den der varande Öfver-domstolen. Sedan han d. 25 Mars 1710 på Gymnasium hållit offentligt Fägne-tal öfver den då nyligen vunna Segren vid Helsingborg, tillböds honom vid midsommars-tiden samma är, att blifva Justitiæ Borgmästare i Revel; men som Ryska härarne allt mer och mer framträngde, måste han åter genom flykten söka sin räddning, och begaf sig först till Åbo och vidare till Stockholm, dit han d. 17 Augusti anlände. I anseende till pestens härjande derstädes, for han i slutet af följande månad till Westerås, och sedan denna farsot stillats, återkom han vår-tiden 1711 till hufvudstaden, gjorde derefter en resa till Finland, för att öfverföra hvad som af hans ägendom ännu var öfrigt efter fiendens sköfling, och kom om vintren tillbaka till Stockholm. I det bekymmer, hvari han var stadd, var det honom en hugnad att erfara den uppmärksamhet, man gjorde på hans förtjenster, då han 1712 kom i fråga vid tillsättandet af Moralium Professionen i Upsala, och 1715, då han af Kongl Canzli- Collegium uppfördes på förslaget att blifva Censor librorum. Förstnämnde året uppdrogs honom af K. Kammar-Collegium att undersöka den balance vid Kronomedlen i Östergöthland, som upptäckts efter den aflidne Landt-Räntemästarens frånfälle, och 3 år derefter att derstädes förrätta ägendomarnas värdering, till vinnande af en billig jemkning i Krono-utskylderna. Sedan han med heder svarat emot ett sådant förtroende, uppbar han en väl förtjent belöning, då Han d. 2 Maji 1717 utnämndes till Juris Naturæ et Moralium Professor vid Kongl. Academien i Lund. Vid inställandet i detta embete d. 3

Digitized by Google

nästföljande September, visades Honom den hedren, att flere af Konglige Råden, Franske Ambassadeuren Grefve De la Marc och åtskillige andre Höge Herrar täcktes öfvervara den acten. Under denna sin embetstid förrättade han flere gånger, enligt förordnande, Lagmans-tingen i Skåne. Omsider erhöll Han, på underdänig ansökan, nådigt afsked ifrån nämnde Profession d. 9 Novemb. 1743, med den hugnaden att få en sin värdige Svärson till sin Efterträdare, och dog i Lund d. 6 April 1758. Vid der varande Academie innehade Han Rectors embetet åren 1720, 1728 och 1741; var Promotor i Philosophiska Faculteten d. 10 Junii 1734, då 55 Candidater af Honom emottogo Lagerkransen, och har der, såsom Præses, utgifvit 56 Disputationer. Utom dem har man af Honom följande arbeten: 1. Planctus, quo Regium funus Monarchæ Caroli XI, Regali pompa et magnificentia, Holmiæ in Aede Ridderholmensi d. 24 Nov. 1697 humo mandatum, postridie ejus diei in Academia Dorpatensi prosecutus est; Lund (1737) — 2. Epicinium ob memorabilem de Danis victoriam, sub ductu Magni Stenbockii, anno 1710 d. 28 Februar. ad Helsingburgum partam, oratione panegyrica recitatum; Revel 1710, in folio; — 3. Laudatio Funebris Bonde Humeri, Theol. Doctoris et Professoris Primarii nec non Archi-Præpositi Lundensis, 1727, införd i Nettelbladts Memoria Virorum in Svecia Eruditissimorum rediviva; Semi decas 3, pag. 1-32; — och 4. Den i hans höga ålderdom författade Beskrifningen öfver Est- och Lifland, samt Staden Dorpts öde. Westerås 1756. — Känd såsom synnerligt lycklig Latinsk Skald, har Han med egen hand skrifvit en samling af sina Latinska, Tyska och Svenska versar, som nu förvaras i Hans Dottersons Sons, Herr Biskopen, Pro-Canzlern och Commendeuren Doctor

Digitized by Google

Vilhelm Faxes dyrbara Bibliothek. — Gift d. 20 Octob. 1708 med Fröken *Christina Margareta Lagercreutz*, död d. 3 Septemb. 1759, Dotter af Biskopen öfver Linköpings Stift, Doctor Jacob Lang, och hade med henne 2 Söner och 6 Döttrar, af hvilka sistnämnda 2:ne äro mig obekanta. — De öfrige äro: 1. *Anna Christina*, född 1709, död d. 1 Decemb. 1750; gift 1:o d. 18 Novemb. 1729 med Kyrkoherden vid Skabersjö och Törringe församlingar i Lunds Stift, Magister Vilhelm Jacobsson Faxe, död d. 1 April 1743; och 2:o med dennes Efterträdare, Prosten och Kyrkoherden Magister Peter Wählin; död 1768; — 2. *En Dotter*, död ogift i Lund d. 1 Augusti 1742; — 3. *Magdalena*, född 1713, död d. 19 Mars 1790; gift d. 10 Febr. 1744 med Juris Naturæ et Moral. Professorn i Lund, Prosten och Kyrkoherden i Stäfvie och Lackalänga, Doctor Johan Nelander; — 4. *Arvid*, född d. 15 Septemb. 1718, död d. 30 Mars 1802; Ofverste, Place-Major i Götheborg och Riddare af K. Svärds Orden; — 5. *Maria Charlotta*, född d. 14 Junii 1721, död d. 22 Mars 1722, och — 6. *Jacob*, född d. 25 Januar. 1725, död d. 8 Mars samma år.

(Se von Döbeln l. c. Sectio 3, p. 159, — Lindfors l. c. pars poster. p. 92; Kongl. Bibliothecarien Gjörwells Svenske Mercurius, 4 Årgången, 1 Delen s. 29; Brings Minne öfver Biskop Rydelius s. 106; Gezelii Biographiska Lexicon 4 Del. s. 366, och Primar. Theol. Professorn och Domprosten Doctor Jonas Wåhlins öfver Honom hållna Oratio Funebris).

JACOB BENZELIUS. Född i Upsala d. 25 Febr. 1683, medan Fadren, Doctor Erik Benzelius var Theol. Professor derstädes, hvilken 4 år derefter blef Biskop i Strengnäs och sist Svea Rikes Ärke-Biskop. Modren var Margareta Odhelius. Efter enskild undervisning, och tillika begagnande af de vid Strengnäs Gymnasium

Digitized by Google

då varande Lärare, kom han åter till sin födelse-ort, der Han 1703 blef promoverad Magister, följande året Philosophiæ Adjunct och 1706 flyttad till lika beställning inom Theologiska Faculteten. Under de derpå följande 2:ne åren besökte han de mest berömda Universiteter i Dannemark, Tyskland, Frankrike och Holland, uppvaktade vid den tiden Konung Carl XII, som då stod i Sachsen, och blef 1709, kort efter sin återkomst, hugnad med Kyrkoherde-beställningen i Näs, såsom præbende. Efter 12 års förlopp utnämndes han d. 22 Juli 1718 till Tredje Theol. Professor vid Lunds Academie och Kyrkoherde vid Wallkärra och Stångby församlingar samt straxt derpå till Prost öfver Torna Härads Contract. Förrän han flyttades till Andra Theologiska Professionen, och dermed förenade Kyrkoherde-embete i Upåkra och Flackarp d. 13 Augusti 1728, hvarjemte han inman korrt förordnades till Prost öfver Bara härads Contract, hade han, efter försvarad Inaugural-disputation, d. 8 Junii 1725 af Biskop Linnerins blifvit i Lund promoverad till Theol. Doctor. Tvenne gånger blef Han sedan sin äldre Broders Doctor Erik Benzelii Efterträdare: först då han utnämndes d. 16 Augusti 1731 till Biskop öfver Götheborgs Stift, och sedan d. 8 Mars 1744 att vara Svea Rikes Ärke-Biskop och Pro-Canzler vid K. Academien i Upsala. I sednare egenskapen förrättade Han d. 18 Aug. samma år på Drottningholm då varande Arf-Fursten Adolf Fredriks höga vigsel-act med K. Preussiska Prinsessan Lovisa Ulrica, och döpte d. 16 Januar. 1746 den nyfödde Arf-Prinsen Gustaf, äfvensom han var Taleman för sitt Stånd vid den samma år öppnade Riksdagen, sedan Han förut bevistat dylika möten åren 1719, 1720, 1726, 1731, 1734, 1738 och 1743, vid hvilket sistnämnde han var en af de deputerade,

Digitized by Google

som sändes den förvillade Dal-allmogen till mötes, för att söka återbringa den till sansning. Under sin embetstid i Götheborg inlade han en odödlig förtjenst genom sitt nit vid grundläggandet af der varande Barnhus, hvarvid han hvarken sparade egna uppoffringar, eller underlät att uppmana andra till befrämjande af denna inrättning. — Under påstående Riksdag afsomnade Han i Stockholm d. 19 Junii 1747, och 6 veckor derefter eller d. 7 Augusti blefvo hans Barn upphöjde i Adligt stånd, adopterade under hans Bröders namn Benzelstjerna och samma år introducerade under Nummer 1628 — I Lund var Han Academiens Rector 1722, och præsiderade derstädes för 4 disputationer, oberäknad den, som han försvarade vid Prestmötet 1724 de Scriptura Sacra. Hans öfriga skrifter äro: 1. Epitome Repetitionis Theologicæ in usum inferiorum patriæ Scholarum adornata, tryckt första gången 1734; 2. Repetitio Theologica, summa doctrinæ Christianæ capita, ad verbi Divini normam, sistens, in usum juventutis patriæ collecta, först utgifven 1735; 3. Högmässo-predikan på Andre Söndagen efter Päska, hållen under 1727 års Riksdag i Stockholm; 4. Predikan på Palm-Söndagen, äfven hållen i Stockholm 1731; 5. Dito vid Riksdagens slut 1734; 6. Dito på 20:de Söndagen efter Trinitatis, hållen på Kongl. Hofvet 1742; Likpredikningar: 7. öfver Primar. Theol. Professorn och Domprosten i Lund, Doctor Bonde Humerus, 1727; 8. öfver Prosten och Kyrkoherden i Querrestad Olof Hindbeck, 1729; 9. öfver Biskopen i Skara, Doctor Jesper Svedberg, 1736; 10. öfver Biskopen i Götheborg, Doctor Johan Poppelmans Enke-Fru, Rebecca Wallerius, 1737; 11. öfver Prosten och Kyrkoherden i Halmstad, Magister Jacob Hummel, 1739; 12. öfver Prosten och Kyrkoherden i Landvetter Arvid Grundell 1744,

Digitized by Google

och 13. öfver Prosten och Kyrkoherden i Kalf, Gudmund Carlberg, samma år, samt 14. Tal vid Deras Kongl. Högheters Sveriges Rikes Arf-Prins' och Arf-Prinsesas höga Bilägers-act på Drottningholms Slott, 1744; 15. Tal vid Hans Kongl. Höghet, Svea Rikes borne Arf-Furstes Prins Gustafs döpelse-act i Stockholm 1746; och 16. Tal, hållet, på Preste-Ståndets vägnar, på Riks-Salen i Stockholm vid Riksdagens början sistnämnde år. — Gift d. 28 Julii 1709 med *Catharina Edenberg*, Dotter af Commissions-Secreteraren Mathias Edenberg, och hade med henne följande barn: 1. *Margareta*, född d. 13 Novemb. 1710, död d. 30 Nov. 1792; gift d. 7 Januar. 1735 med då varande Linguarum Orientalium et Græcæ Professorn, sist Biskopen och Academiæ Pro-Canzlern i Lund, Doctor Johan Engeström, död d. 16 Maji 1777; — 2. *Erik*, född d. 12 Januar. 1712, död; Assessor i K. Svea Hof-Rätt; — 3. *Matthias*, född d. 8 Septemb. 1713, död ogift d. 11 Mars 1791; Stats-Secreterare, Öfver-Post-Directeur och Commendeur af K. Nordst. Orden, som af samtid och efterverld gjort sig odödligt förtjent, genom sin testamentariska författning, att till allmänhetens begagnande upplåta sitt i hufvudstaden anlagda dyrbara Bibliothek; — 4. *Jacob*, född d. 8 Mars 1716, död d. 16 i samma månad; — 5. *Johan Jacob*, född d. 13 Augusti 1720, död d. 24 Octob. 1773; Kammar-Råd, Juris Professor vid K. Academien i Greifswald och någon tid Informator för Hans K. Höghet, Hertig Fredrik Adolf af Östergöthland; — 6. *Eva Catharina*, född d. 19 April 1722, Stifs-Fröken, död ogift d. 22 Octob. 1806, och — 7. *Beata Jacobina*, född d. 22 Octob. 1728, död Enka d. 11 Mars 1791; gift med Lagmannen i Wermeland Gustaf Plaan.

Digitized by Google

(Se von Döbeln l. c. Sectio 3, p. 13; Lindfors l, c. pars poster. p. 72; Salvii Lärda Tidningar för 1747. Num. 37, Brings Minne öfver Biskop Rydelius s. 106; von Stjernmans Adels-Matrikel 2 Del. s. 1241; Gezelii Biograph. Lexicon 1 Del. s. 68; Rhyzelii Episcoposcopia Sviogothica 1 Del. s. 84; Sommelii Lexicon Eruditor. Scanens. Tom. 1, p. 190; Kleins Stockholmisches Magazin 2 Th. s. 74; Personalierne bifogade den Likpredikan, som öfver honom hölls af Ärke-Biskopen, Doctor Sam. Troilius; och då varande Theol. Professorn i Upsala, sist Biskopen i Skara, Doct. Engelb. Halenii öfver honom hållna Latinska parentation.)

PETER ESTENBERG. Född i Stockholm d. 3 Junii 1686, der hans Fader Pehr Olofsson, sedan adlad med namnet Estenberg, då var Bokhållare vid Liquidations-Commissionen, blef derefter Kamererare i Kongl. Kammar-Collegio och erhöll vid afskedstagandet Assessors caractere; gift med Elsa Balck. Af enskilte Informatorer handledd i Föräldrarnes hus, kom han 1696 till Upsala Academie, och sedan han der med nytta tillbragt 13 år, begaf han sig till Lund, der han 1715 höll ett åminnelse-tal öfver Kongl. Rådet, Herr Grefve Gabriel Falkenberg, och blef följande året antagen till Philos. Adjunct derstädes samt erhöll derå Konung Carl XII:s nådiga stadfästelse. Af honom utsågs han sedan till handledare för unge Grefve Carl Gyllenstjerna på dess resor till fremmande länder, och besåg under den tiden Holland, Frankrike och Tyskland, samt hade den nåden att blifva så känd af Polske Konungen Stanislaus, att han år 1718 antog honom till sin Hand-Secreterare, hvilket förtroende han icke länge bestridde, emedan han efter sin hemkomst utnämndes d. 19 Oct. 1719 till Græcæ Linguæ Professor i Lund. Under de 8 är, som han innehade detta embete, utgaf han såsom Præses 3 disputationer, och var Academiens Pro-Rector 1726, under det styrelsen var anförtrodd Friherre Edmund Gripenhjelm, i egenskap af Rector Illustris, hvilken Her-

Digitized by Google

re, lika utmärkt för sitt ädla hjerta, som lyckliga snille, hade både sjelf och genom höge Förespråkare utbedt sig denna utmärkelse, och dog derefter i sina unga år i Halle 1731. — För Estenberg utföll omsider Konungens nådiga fullmakt af d. 3 Octob. 1727, att vara Kyrkoherde vid Jemshögs och Näsums församlingar i Lunds Stift, öfver hvilka han sedermera förordnades till Prost. — Der slutade han ock sina dagar d. 26 April 1740. — Gift d. 6 Februar. 1722 med *Regina Westersköld*, död d. 12 April 1764, Dotter af Inspectoren vid Stora Sjötullen i Helsingborg Anders Westersköld. — Med Henne hade han följande barn: 1. *Elsa Sara*, född d. 7 Februar. 1723, död d. 11 Januar. 1762; gift med Rusthållaren i Wånga Jöns Pehrsson; — 2. *Christina Regina*, född d. 12 Augusti 1724, död d. 25 April 1725; — 3. *Hedvig Beata*, född d. 12 Novemb. 1725, död d. 28 Maji 1783; gift d. 15 Januar. 1756 med Majoren i Norrsk tjenst Carl Gustaf von Kyhle; — 4. *Carl*, född d. 21 Januar. 1728, död d. 13 Februar. 1815; Hof-Rätts Råd i Kongl. Svea Hof-Rätt; gift d. 4 April 1762 med Christina Reiss, död d. 15 Maji 1789; — 5. *Sara Regina*, född d. 5 Junii 1729, död Enka d. 26 Augusti 1804; gift med Hemmansbrukaren Bengt Jeppsson i Jemshög; — 6. *Gabriel*, född d. 21 Februar. 1732, död ogift d. 3 Septemb. 1759; Fält-Kamererare i Pommern; — 7. *Christina*, född d. 23 Maji 1733, död d. 9 Novemb. 1803; gift i Septemb. månad 1763 med Extraord. Theol. Professorn i Köpenhamn, Christian Langemach Leth, i hans tredje gifte, hvilken dog d. 19 Augusti 1764; — 8. *Fredrica*, född, Tvilling, d. 31 Aug. 1736, död d. 8 Januar. 1800; gift d. 23 Febr. 1772 med Vice-Krono-Fogden Johan Dahlman; och — 9. *Ulrica*, född, Tvilling, d. 31 Augusti 1736: gift d. 25 Octob. 1763 med

Digitized by Google

Lieutenanten vid Westgötha-Dahls Regemente Jacob Ludvig Schorman.

(Se von Döbeln l. c. Sectio 3, p. 70; Lindfors l. c. pars poster. p. 114; Prosten Doctor Öllers Beskrifning öfver Jemshögs Socken. s. 287 och 319; Brings Minne öfver Biskop Rydelius s. 106; Fants Supplementa ad Historiam Litteraturæ Græcæ in Svecia p. 13, och Sommelii Lexicon Erudit. Scanens. Tom. 2, pag. 305.)

HENRIK BENZELIUS, Broder till den förenämnde Jacob Benzelius; Son af Ärke-Biskopen, Doctor Erik Benzelius, den äldre, och dess Fru Margareta Odhelius, samt född i Strengnäs d. 7 Augusti 1689, under det hans Fader der var Biskop. Tolf år tillbragte han i Föräldrarnes hus under enskild undervisning, och blef, vid Fadrens flyttning till Upsala, Student derstädes 1701. Sedan han der i 10 år uppehållit sig och under den tiden försvarat en afhandling de Alexandria Ægypti, samt derefter gjort en resa till Westerbotten, företog han en ännu vidsträcktare till fremmande orter. Han for då 1712 sjövägen ifrån Stockholm till Königsberg, och derifrån till Danzig och Berlin. Sedan han der besökt den store Pufendorfs Enke-Fru, fortsatte han resan genom Frankfurt, Breslau, Olmütz och flere andra märkeligare ställen till Wien, dit han anlände d. 1 Decemb. Derifrån ställdes vägen till Ungern, Siebenbürgen och Moldau; och då han kom till Bender, emottogs han der med synnerlig nåd af Konung Carl XII, som befallte honom att der afbida Hans ytterligare tillsägelse. Just vid samma tid inträffade der den ryktbara Calabaliquen, hvarvid han delade de öfrige sina Landsmäns öde, blef af Tartarerne tillfånga tagen, men, på Konungens föranstaltande, 9 dagar derefter lösgifven. Han besåg genast

Digitized by Google

den då förfallna boningen i Bender, der Konungen så tappert hade försvarat sig, och fann följande vers, af en okänd hand på muren antecknad:

Dum domus hæc rueret, Dominus stetit; unicus Ille
Orbe licet toto stare cadente potest;

hvarefter han i Demotica åter uppvaktade Konungen, och sedan han der biträdt med presterlig tjenstgöring, sändes han på Hans bekostnad till Constantinopel, dit han ankom d. 15 Januar. 1714, för att göra sig underrättad om Ottomanniska Rikets författning, och derefter fortsätta resan till Orienten. I denna staden tillbragte han 1 ¼ år, öfvade sig än mera i de Österländska språken och drog mycken fördel af sin bekantskap med den lärde Patriarchen i Jerusalem Chrysanthus och den ansedde Effendi Ibrahim. Sedan han, i egenskap af Legations-Prest, med Svenske Ambassadeuren Friherre von Grothusen, haft företräde hos Sultanen och Stor-Viziren, lemnade han förenämnda Turkiska hufvudstad d. 15 April 1715, öfverfor Propontiden, Hellesponten och de öfriga Grekiska hafven och besäg Tenedos, Lesbos, Chio, Samos, Pathmos, Rhodus, Cypern och flere andra märkvärdiga orter. Vidare togs vägen om Troja till Phenicien, Libanons berg och Damascus, på hvilka begge sistnämnde orter han gjorde bekantskap med der varande Patriarcher; Sidon, Ptolomais, Nazareth, Canaan, Tabor, Hermon, Nain, Joppe, der han bodde i Munk-klostret, beläget på samma ställe, der Simon lädermakares hus stått, i hvilket Apostelen Petrus vistades, då han emottog den hugneliga uppenbarelsen, att skillnaden emellan Judar och hedningar var upphäfven, — sedan till Rama och Lydda, hvarifrån han d.

Digitized by Google

26 Novemb. 1715 genom den Bethlehemitiska porten ankom till Jerusalem. Vid ditresan blef den Caravan, med hvilken han följde, anfallen af röfvare, som skonade de resandes lif, emot det att de tillegnade sig några kappor af de i sällskapet varande handlande. Pröfvande flere vidrigheter, och ovan vid climatet, inföll han i en häftig feber och måste i 3 veckor i ett Latinskt kloster hålla sig vid sängen; men efter återvunnen helsa, besåg han Christi graf, Golgatha, Josaphats dal, der man visar Jungfru Mariæ graf, Sions Berg, Bethlehem och den dervid bevarade heliga krubban, samt antog på sina armar det märke, som plägar intryckas på dem, som besöka dessa heliga orter. Om hans sorgfällighet att skaffa sig underrättelse om allt det märkvärdiga, som på dessa ställen förekommer, fick han både ett hedrande betyg af högsta Andeliga Förmannen derstädes, och när den berömde Hasselquist, 35 år derefter, besökte dessa länder, råkade han ännu en munk, som med fägnad påminte sig Benzelius från den tiden, då han såg honom i Bethlehem. Sedan han genomvandrat Palæstina, kom han i Januar. månad 1716 till Damiata i Egypten, for till Cairo, besåg de ryktbara Pyramiderna, Catacomberna och Nilometern, fortsatte resan till Steniga Arabien, och lemnade hvarken Sinai eller Horebs berg obesökte. Han använde all upptänklig flit att samla och till fäderneslandets framtida nytta förvara hvad märkvärdigt han kunde öfverkomma, och har detta sedermera stadnat vid Kongl. Academien i Lund, hvars Museum bär vittne om hans outtröttliga forskning. Efter så långvariga och mödosamma färder längtade han att återkomma till sitt fädernesland. Han for derföre ifrån Alexandria till Livorno, dit han anlände om sommaren 1716, och kom

Digitized by Google

igenom Marseille till Paris i September månad, vann der utmärkt förtroende hos en Bignon, Montfaucon, du Pin, Fourmont och den berömda Madame Dacier med flere, och uppehöll sig der ett helt år, under hvilken tid han en dag gick in i det så kallade Kongliga Collegio, för att höra Professorn i Syriskan Henrion, hos hvilken hans Broder Jacob Benzelius några år förut hade bodt. Då han inträdde, steg nämnde Professor med mycken ärebetygelse genast ned ifrån Cathedern, och bad honom vara välkommen ifrån Orienten, hvarifrån ryktet om hans förtjenster redan hade utbredt sig. Då han tillspordes, huru han visste, med hvem han talade, svarade han, att han väl kände igen Herr Henrik Benzelius på hans Broder, som många gånger talt om honom, och sedan igenom sina bref berättat, att han väntades hem ifrån Österländerna. — Från Paris begaf han sig till Strasburg och genom Nürnberg till Altdorf, der han under Doctor Bayer utgaf en disputation de Gratia Dei erga homines lapsos et redemtione Christi. I Junii månad 1718 lemnade han sistnämnde stad, passerade Cassel, begaf sig till Holland och förblef i Leyden till October månad, under hvilken tid han meddelade flere upplysningar åt den lärde Relandus i Utrecht, som då var syslosatt med författandet af sin beskrifning öfver Palæstina, hvari han ock tacksamt erkänt sin förbindelse till honom. Från Amsterdam förfogade han sig sjövägen till Götheborg, dit han anlände i Novemb. månad nyssnämnde år. Der mötte honom Konung Carl XII:s nådiga befallning, att han genast skulle hos honom infinna sig i Fredrikshall. Till åtlydnad deraf, företog han straxt resan dit; men då han under vägen fick i Strömstad den sorgliga underrättelsen om Konungens oförmodade död, for han derifrån till Upsala. Följande året

Digitized by Google

d. 9 Octob. förordnades han till Præpositus vid Communitetet i Lund, hvarjemte han d. 3 Mars 1720 erhöll fullmakt att vara Extraordin. Philosophiæ Professor. Utnämndes d. 30 Decemb. 1728 till Ordinarius Linguarum Orientalium et Græcæ Professor, och d. 10 Octob. 1732 till Tredje Theol. Professor och Kyrkoherde vid Wallkärra och Stångby församlingar. Efter försvarad Inaugural-disputation blef han af då varande Domprosten Doctor Anders Rydelius promoverad Theol. Doctor d. 10 Mars 1733. När han d. 28 Julii 1735 uppflyttades till Andra Theologiska Professionen, beviljades hans begäran att få qvarblifva vid Kyrkoherde-beställningen i de nyssnämnda præbende församlingarne. Blef Primarius Theol. Professor och Domprost i Lund d. 6 Decemb. 1738. Sedan Biskops-embetet derstädes blifvit ledigt, genom Doctor Papkes bortgång, upprättades förslaget dertill d. 4 Junii 1740, då derå uppfördes 1:o Domprosten Doctor Henrik Benzelius, med 197 röster; 2:o Theol. Professorn Doctor Magnus Rydelius, med 108, och 3:o då varande Biskopen i Götheborg, Doctor Jacob Benzelius, med 44; och vid utnämningen d. 18 Augusti samma år, förordnades i Nåder den förstnämnde till Biskop öfver Lunds Stift och Kongl. Carolinska Academiens Pro-Canzler. Under innehafvandet af denna värdighet förrättade han 2:ne gånger promotion i Theol. Faculteten, först d. 3 April 1742, då Superintendenten i Carlstad Nils Lagerlöf; och sedan d. 2 Maji 1746, då Primar. Theol. Professorn och Domprosten i Lund Johan Engeström; Theol. Professorerne derstädes Ambrosius Westring och Jonas Wåhlin; Amiralitets Superintendenten i Carlscrona Lars Muhrbeck; Prosten och Kyrkoherden i Jönköping Carl Tiliander och Theol. Adjuncten i Lund Gustaf Ernst von Bildstein blefvo Theol. Doctorer. Sistnämnde år

Digitized by Google

valdes han till Ledamot af Kongl. Vetenskaps Academien. Efter sin Broders Doctor Jacob Benzelii bortgång, erhöll han d. 16 Septemb. 1747 Konungens Nådiga Fullmakt att vara Svea Rikes Ärke-Biskop och Pro-Canzler vid K. Academien i Upsala. I denna egenskap förrättade han Konung Fredrik I:s jordfästning, Konung Adolf Fredriks och dess Gemåls kröning, döpte de Kongl. Arf-Furstarne Carl och Fredrik Adolf samt den Kongl. Prinsessan Sophia Albertina; var Taleman för Preste-Ståndet vid Riksdagarne 1747, 1751 och 1755, sedan han förut såsom Ledamot bevistat dem, som höllos 1741 och 1743, samt förrättade 3 gånger i Upsala Theol. Doctors promotioner. Först d. 15 Junii 1752, då, i anledning af Deras Maj:ters Kröning, dertill promoverades då varande Biskopen i Westerås Samuel Troilius, Biskopen i Borgå Johan Nylander, Biskopen i Calmar Magnus Beronius, Kongl. Öfver-Hofpredikanterne Göran Schröder och Adolf Christopher von Aken, Theol. Professorerne i Upsala Matthias Asp, Engelbert Halenius, Gabriel Mathesius och Lars Benzelstjerna; Theol. Professorerne i Åbo Gabriel Lauræus, Samuel Pryss och Johan Tillander; Philos. Professorerne i Upsala Lars Hydrén, Nils Wallerius och Olof Celsius; Professorerne i Åbo Carl Fredrik Mennander och Carl Mesterton; Academiæ Bibliothecarien i Lund Johan Corylander; Kyrkoherdarne i Stockholm: Abraham Pettersson, vid Riddarholms församlingen; Andreas Murray, vid den Tyska; Johan Forsskäl, vid Mariæ och Johan Gustaf Hallman, vid Ulricæ Eleonoræ; Superintendenten i Stralsund Paul Rehfeldt; Domprosten i Westerås Jacob Svedelius; Domprosten i Wexiö Sven Bælter; Prosten i Tierp af Upsala Stift Carl Johan Lohman; Prosten i Nyköping Jacob Serenius; Prosten i Orebro Erik Lidius; Prosten i Munktorp af Westerås

Digitized by Google

Stift Johan Lind; Kongl. Öfver-Hofpredikanten och Kyrkoherden i Leksand af samma Stift Johan Nordman, och Prosten i Malmö Casten Aulin. — Sedan d. 2 Septemb. samma år, då Domprosten i Borgå Gabriel Fortelius, — och vidare d. 23 April 1755, då Prosten och Kyrkoherden vid Svenska församlingen i London Carl Noring fingo Doctors-hatten. — I Lund var han Kongl. Academiens Rector 1734, och der har han præsiderat för 50 disputationer, hvilka, sedermera omtryckte, utkommit i 2:ne tomer i Frankfurt och Leipzig 1745. Hans öfriga arbeten äro: 1. Predikan vid Riksdagens början 1740; 2. Predikan på Fastlags Söndag, hållen inför Deras Majestäter 1741; — Likpredikningar: 3. öfver Konung Fredrik I, i folio; 4. öfver Contracts-Prosten och Kyrkoherden i Malmö Jöns Rönbeck 1740; 5. öfver Archiatern ech Histor. Professorn i Lund, Doctor Kilian Stobæus 1742; 6. öfver Jungfru Petronella Widing 1743; 7. öfver Prosten i Oppmanna Hans Widing 1744; 8. öfver Kyrkoherden i Borrlunda Anders Textorius 1745, och 9. öfver Contracts Prosten och Kyrkoherden i Knutby Erik Beckman 1749, samt Tal: 10. vid Hans Kongl. Höghet Prins Carls Döpelse-act 1748; 11. vid Hans K. Höghet Prins Fredrik Adolfs döpelse-fest 1750; 12. vid Hennes Kongl. Höghet Prinsessan Sophia Albertinas dop-act 1753; 13. vid Claræ Kyrkas invigning efter vådelden, hållet Påskedagen samma år; 14. Vid Slotts-Kyrkans invigning, Andre Söndagen i Advent 1754; 15. Encænia Templi Fridericiani, eller Carlscrona Stads nya Kyrkas invigning 1744; 16. Vid Kyrkoherden Anders Bålds inställning i Embetet, 26:te Söndagen efter Heliga Trefaldighets dag 1747; 17. Vid inträdet i Kongl. Vetenskaps Academien d. 6 Decemb. 1746, sammantryckt med det, som vid lika tillfälle hölls af d. v. Vice-Biblio-

Digitized by Google

thecarien i Upsala, sist Biskopen i Lund m. m. Doctor Olof Celsius; och 18. Åtskilligt Tal å Preste-Ståndets vägnar, hållne vid Riksdagarne 1751, 1755 och 1756, hvartill må läggas hans Företal framför Liebmans Postilla, och för Büchners Concordans. — Han dog i Upsala d. 20 Maji 1758. — Utan lifsarfvingar var det äktenskap, som han ingick d. 15 Julii 1725 med Fröken *Emerentia Rudenschöld*, död d. 2 Januar. 1770, Dotter af Biskopen i Linköping, Doctor Torsten Rudén, och Syster till framl. Hans Excellence, Herr Riks Rådet m. m. Grefve Carl Rudenschöld.

(Se von Döbeln l. c. Sectio 3, p. 15; Lindfors l. c. pars poster. p. 38 et 62; Brings Minne öfver Biskop Rydelius s. 108; Fants Supplementa ad Historiam Litteraturæ Græcæ in Svecia p. 18; Rhyzelii Episcoposcopia Sviogothica 1 Del. s. 85; Gezelii Biogr. Lexicon 1 Del. s. 70; Sommelii Lexicon Eruditor. Scanens. Tom. 1, p. 169; Professor Carl Aurivillii Oratio parentalis, hållen öfver honom i Upsala; Canzli-Rådet Lagerbrings öfver honom i Lund hållna Oratio Exsequialis, och Presidenten och Commendeuren Carlesons Åminnelse-tal öfver honom, hållet för Kongl. Vetenskaps-Academien.)

DAVID NEHRMAN, Adlad EHRENSTRÅLE. Född i Malmö d. 14 Julii 1695. Fadren var Handelsmannen derstädes Hans Nehrman, och Modren Ingeborg Faxe. Efter förvärfvade förberedande kunskaper, blef han Student i Lund i början af år 1712, der han i synnerhet begagnade den store Anders Rydelii undervisning, och företog 2 år derefter en resa till de Tyska Universiteterna, af hvilka han besökte Rostock, Jena, Leipzig och Halle, for sedermera till Holland, der han uppehöll sig i Haag, Leyden, Utrecht och Amsterdam, och hade äfven ämnat att begifva sig till Frankrike; men enligt sina föräldrars önskan, återvände han om sommaren 1717 till fäderneslandet. Efter några veckors förlopp for han till Jönköping, der han antogs till Auscultant i Kongl.

Digitized by Google

Götha Hof-Rätt, och sedan han derpå besökt både Stockholm och Upsala, och i Lund, under Professor Mollers præsidium, försvarat sin utgifna disputation de Collisione Testium, utnämndes han d. 13 Mars 1720 till Extraordinarius, och d. 4 Octob. följande året till Ordinarius Juris Professor vid Kongl. Carolinska Academien. Huru han uppfyllt denna plats, intygar en upplyst Domare, framl. Canzli-Rådet Lagerbring, i programmet till afhörande af parentationen öfver honom, med de orden: »Per triginta trium annorum spatium jurisprudentiam »in Carolina Lundensi Academia ita docuit, ut scientiæ »legitimæ vel natæ, vel renatæ epocham in nostris oris cum »hoc Doctore conjungere oporteat. Fuit igitur et spartæ »suæ et jurisprudentiæ et universæ Academiæ maximo »honori, decori et ornamento.» Sedan han 1731 varit Academiens Rector, præsiderat för 27 disputationer, 2:ne gånger eller 1731 och 1740 varit Ledamot i vigtiga Commissioner; af Kongl. Götha Hof-Rätt föredragen till Lagmans beställning och af Kongl. Canzli-Collegio 2:ne gånger föreslagen till Revisions-Secreterare-embetet, tillades honom deraf d. 16 Octob. 1749 namn, heder och värdighet. Professorn och Riddaren Doctor Rabenius säger, i sitt Program till Juris-Doctors promotionen i Upsala 1818, att Professor Nehrman år 1752 blifvit utnämnd till Juris Doctor, och åberopar sig dervid Kongl. brefvet af d. 7 Maji sistnämnde år; men denna omständighet är förbigången af alla dem, som tecknat hans lefnads-öden. I Adligt Stånd upphöjdes han d. 5 Nov. 1746, och introducerades 1756 under N:o 1961, med förenämnde namn EHRENSTRÅLE. Från sin med så mycken heder innehafda Profession erhöll han, på underdånig begäran, nådigt afsked d. 12 Mars 1753, och tillbragte sedan sina återstående dagar på sin sätesgård

Digitized by Google

Saby i Småland intill sin död, som inträffade d. 6 Maji 1769. Utom de förut nämnda disputationerna har han utgifvit: 1. Inledning till den Svenska Jurisprudentiam Civilem, af naturens lag och Sveriges Rikes äldre och nyare stadgar utdragen och uppsatt; Lund 1729; — 2. Inledning till den Svenska Processum Civilem, efter Sveriges Rikes äldre och nyare Stadgar författad och uppsatt; Lund 1732; — 3. Föreläsningar öfver Giftermåls-Balken, hållne vid K. Academien i Lund; Stockholm 1747; — 4. Inledning till den Svenska Processum Civilem, efter Sveriges Rikes Lag och Stadgar författad, samt nu å nyo ökt och förbättrad; Stockholm och Upsala 1751; — 5. Föreläsningar öfver Ärfda Balken, hållne vid K. Academien i Lund; Stockholm och Upsala 1752; — 6. Den Svenska Jurisprudentia Civilis, efter Sveriges Rikes år 1734 antagna lag, förbättrad; Stockholm 1746; — 7. Inledning till den Svenska Jurisprudentiam Criminalem, efter Sveriges Rikes lag och stadgar författad; Stockholm och Upsala 1756; — 8. Inledning till den Svenska Processum Civilem, efter Sveriges Rikes Lag och Stadgar författad. Stockholm och Upsala 1759, och — 9. Oratio Parentalis in memoriam Martini Hegardt, Theol. Doctoris atque Professoris Primarii et Archi-Præpositi Lnndensis, 1732. — Gift d. 1 Sept. 1724 med Fröken *Helena Maria Linnerhjelm*, död d. 9 Juni 1790, Dotter af Biskopen och Acad. Pro-Canzlern i Lund, Doctor Jonas Linnerius; och hade med henne följande 3 Söner; 1. *Jonas*, född d. 21 Octob. 1725, död d. 17 Novemb. 1748 ogift; Canzlers Secreterare vid Kongl. Academien i Lund; — *Hans*, född d. 24 Sept. 1727, död d. 8 Julii 1790; Öfverste och Riddare af K. Svärds Orden; gift med Maria Elisabeth Uggla; och —

Digitized by Google

3. *Fredrik,* född d. 1 Decemb. 1731, död ogift d. 16 Novemb. 1754; Extra-Fiscal i Kongl. Götha Hof-Rätt.

(Se von Döbeln l. c. Sectio 3, p. 173; Lindfors l. c. pars poster. p. 86; Brings Minne öfver Biskop Rydelius s. 107; Gezelii Biograph. Lexicon 1 Del. s. 268; Lagmannen Friherre Rehbinders år 1781 utgifna Fortsättning af Adliga Matrikeln s. 210; Sommelii Lexicon Eruditor. Scanens. Tom. 2, p. 214; Canzli-Rådet Lagerbrings öfver honom i Lund hållna Latinska Parentation, och Prosten Collianders Tal vid hans jordfästning.)

OLOF WENNERSTEDT. Född i Konungssunds prestgård, nära Norrköping, d. 13 Augusti 1685. Fadren var Kyrkoherden derstädes Jonas Wennerstedt, och Modren Maria Groth. Vid 8 års ålder sändes han väl till Linköping, men intogs först året derefter i der varande Schola. Sedan han i 5 år genomgätt alla dess classer, upptogs han en tid af sin Svåger, då varande Rectorn i Norrköping Wretander, i dess hus, för att af honom enskilt undervisas, flyttades derifrån 1700 till Gymnasium i Linköping och blef 1705 Student i Upsala, der han i 6 år uppehöll sig. Under sitt vistande på sin hemort i Östergöthland 1710, blef han bekant med den odödlige Anders Rydelius, som viste honom så mycken godhet, att han beslöt att följande året resa till Lund. På Grefve Carl Gyllenborgs recommendation for han i Sept. månad 1714 till England, för att der i ett förnämt hus blifva Informator; men då han efter många besvärligheter kom 1716 tillbaka, njöt han åter mycken ynnest af Professor Rydelius, som tog honom med sig till Östergöthland, der han nyttjade Medevi brunn, och öfver allt bestod omkostnaderna. Sedan han, till erhållande af Philosophiska Adjuncturen, hade, under sin välgörares inseende, följande året utgifvit sin disputation de lusibus phantasiæ deliræ, fick han först en ung La-

gerbjelke ifrån Carlscrona och sedan några andra Ädlingar Palmcrantz och Stjernblad under sin handledning, och blef 1720 utnämnd till Philosophiæ Theoreticæ Professor Extraordinarius, men under fortfarande knappa omständigheter, njöt han in på tredje året fritt underhåll hos sin förenämnde ömme Vårdare, till dess han 1723 blef Rector Scholæ i Malmö, och när han detta embete i 10 år med heder innehaft, utnämndes han 1733 till Kyrkoherde vid Söfde och Blentarps församlingar i Lunds Stift, och dog d. 21 Januar. 1741. — Har i Lund, såsom Præses, utgifvit en disputation. — Gift med *Anna Granskog,* med hvilken han hade en Son och en Dotter, af hvilka den förre dog i späda barndomen.

(Se von Döbeln l. c. Sectio 3, pag. 292; Lindfors l. c. pars poster. p. 132, och Brings Minne öfver Biskop Rydelius sid. 107.)

KILIAN STOBÆUS. Född i Winslöfs socken i Västra Göinge härad i Skåne d. 6 Februar. 1690, sedan hans Föräldrar ett är förut måst, för spökeri, flytta ifrån sin egendom Skyrup, som de förut bebodt. Hans Fader, Nils Stobæus, yngre broder till Professor Anders Stobæus, var den tiden Academiæ Räntemästare i Lund, men hade förut varit Krono-Befallningsman öfver Göinge häraderna. (Andre nämna väl dessa hans innehafda embeten i omvänd ordning; men man har här följt Friherre Tilas' uppgift i Stamtaflan öfver Stobæiska Slägten.) Modren var Brita Sophia Treutiger. Fadren, som för sin hurtighet i Skånska Snapphane-Kriget, fick af Konung Carl XI det låford, att han var den förste inföddde Skåning, som gjort honom och Svenska Kronan någon besynnerlig tjenst, berättas hafva helsat denne Sonen, vid dess framkomst till verlden, med de

Digitized by Google

orden: »God morgon, Doctor Kilian!» men hans tidiga bortgång fyra år derefter betog honom den hugnaden att värda hans uppfostran. — Ännu icke 7 år gammal, skickade Modren denne sin Son till sin Sväger Bergmästaren Dimberg i Åkaröd, för att undervisas af enskild Informator; men han hade knapt varit der ett år, förrän han inföll i en sjukdom, som först hotade att beröfva honom synen, och sedan så medtog hans krafter, att han gjorde ett svårt fall på höften, som förorsakade verk och svulst med lårets aftynande, så att han måste sändas till Carlscrona till sin der varande Morbror, der han så ömt vårdades, att han väl återställdes till hälsan, men i all sin tid förblef illa halt. Efter tilfrisknandet upptogs han i sin Farbror Professor Anders Stobæi hus i Lund, och med hans barn njöt samfäld undervisning; men efter 2 års förlopp föll han åter i så häftig sjukdom, att han nödgades öfvergifva studierna. Han begaf sig derföre till sin förenämnde Anhörig Dimberg, som nu blifvit Post-Inspector i Christianstad och var, efter återvunnen hälsa, honom någon tid till biträde; men då en annan hans Morbror Rådmannen i Götheborg Kilian Treutiger korrt derefter kom till Skåne, för att besöka hans Mor, fattade han för denne hennes Son den kärlek, att han tog honom med sig vid sin hemresa, och sökte vända hans hog åt Lagfarenheten; och då han mera yttrade sin böjelse för Läkare-vetenskapen, upptogs han på Gymnasium i Götheborg och dessutom under flere enskilte Lärare gjorde de framsteg icke blott i Mathematik och vitterhet, utan äfven i medicinen, chirurgien, Apothekare-vetenskapen och botaniken, att han, efter något mera än 5 års förlopp, med största heder blef år 1709 inskrifven ibland de Studerandes antal vid Lunds Academie. Följande året for han till Carls-

Digitized by Google

crona, der han antogs till biträde i Läkare-vården på Svenska flottan, och förblef der till början af år 1713, då han åter förfogade sig till förenämnde Lärosäte och understöddes med ett dubbelt Kongl. Stipendium. Under 1720 års Riksdag föreslogs han att blifva Provincial-Medicus i Skåne, hvilken tjenst han icke erhöll, och efter 2:ne försvarade disputationer, blef han d. 29 Mars följande året af Professor von Döbeln promoverad till Medic. Doctor. På denne sistnämndes begäran och under dess sjuklighet förestod han i nära 2 års tid hans profession, kallades d. 24 April 1724 till Stads Läkare i Götheborg; men som Skånska Adlen önskade honom tillbaka, för att njuta hans trogna vård; utfäste sig att i årlig lön gifva honom 597 Dal. Silfv. mynt, emot det förbehåll, att han i denna landsort skulle blifva boende och gå de sjuke tillhanda, och Magistraten i Malmö d. 24 Nov. samma år dessutom lofvade honom årligen 100 Dal. i samma mynt, uppfyllde han deras önskan och kom i Januar. månad följande året tillbaka till Skåne. Vid Professor Estenbergs befordran, nära 3 år derefter till Kyrkoherde-beställningen i Jemshög, behagade Konungen i Nåder förordna, att Græcæ Linguæ Professionen skulle hädanefter förenas med den i Österländska språken, och deremot en ny Profession inrättas i Philosophia Naturalis och Experimental-Physiken, till hvilken Stobæus, i egenskap af Extraordinarius, i nåder utnämndes genom fullmakt af d. 3 Decemb. 1728, med bibehållande af lika lön, som Estenberg hade uppburit. I samma månad erhöll han ock kallelse att vara Ledamot af K. Vetenskaps-Societeten i Upsala. Något mer än 3 år derefter, då Professor Magnus Rydelius blef flyttad till Eloquentiæ Professionen, stadgades, att Poëseos professionen, som han dittills bestridt,

Digitized by Google

skulle med den förenämnda förenas; men deremot föreläsningarne i Historien, som honom derjemte varit ålagde, hädanefter gifvas af en Lärare, som för denna vetenskap enskildt skulle förordnas, erhöll Stobæus d. 29 Januar. 1732 Konungens nådiga fullmakt att vara Ordinarius Historiarum Professor; och d. 1 Maji samma år tillades honom Archiaters namn, heder och värdighet. Vid K. Academien i Lund har han præsiderat för 7 disputationer, och då han 1735 innehade Rectors embetet, förärade han till Kongl. Academien sin dyrbara Naturalsamling. Sjuttio en Candidater blefvo af honom d. 15 Maji 1738 promoverade till Philosophiæ Magistrar. Utom förenämnde disputationer har man af honom: 1. Dissertatio Epistolaris ad Dominum Doctorem Theodorum Vilhelmum Grothaus, Orphanotrophei, quod Hafniæ est Regii Medicum, de Nummulo Brattensburgensi, singulari illo in Scania fossili, nec non obiter de nonnullis aliis ad hanc historiæ naturalis partem pertinentibus, inprimis frondosis cornu Ammonis cujusdam majoris fragmentis; 1731; och — 2. Schema Genealogicum Friderici, Regis, Stemma augustissimum ab Ynglingis, Skioldungis, Carolingis, Folkungis, antiquissimis et illustrissimis totius septentrionis, immo Orbis familiis, repetens et rite deducens. När härtill läggas de många i handskrift varande arbeten, som han författat, och man eftersinnar den vidsträckta brefvexling, han förde både med Lärde män och patienter, och att han i flere år, såsom Intendent, hade inseende vid Ramlösa brunn, måste man så mycket mera beundra hans verksamhet, som hans hela lefnad åtföljdes af beständig sjuklighet. Han gynnade och på allt sätt understödde de ynglingar, som i Lund studerade medicinen; och de förbindelser, som den Store Linné, ifrån sin ungdom, erkände till honom, bevarade

Digitized by Google

han alltid i det tacksammaste minne. Annars var han, utom sin halthet, till vexten liten och osynlig samt enögd, och brukade en stor svart peruk, gemenligen af en hel marks vigt. — Det äktenskap, han ingick på Widtsköfle d. 6 April 1725 med Mamsell *Florentina Schubert*, var barnlöst. — Sjelf dog han i Lund d. 13 Februar. 1742.

(Se von Döbeln l. c. Sectio 3, p. 264; Lindfors l. c. pars poster. p. 119; Friherre Tilas' Ättar-tafla öfver Stobæiska Slägten; Brings Minne öfver Biskop Rydelius s. 107; Salvii Lärda Tidningar för år 1745 N:o 37; Lagerbrings Samling af Handlingar och Påminnelser, som kunna gifva ljus i Svenska Historien, 1 Del. s. 33; Bergii Inträdes-tal s. 193; Gezelii Biograph. Lexicon 3 Del. s. 191, och Sackléns Svenska Läkare-Historia 1 Del. s. 632).

NILS LAGERLÖF. Född i Arvika prestgård i Wermland d. 7 Januar. 1688. Hans Fader, Magister Daniel Lagerlöf, Broder till den förutnämnde Professor Erland Lagerlöf, var derstädes Prost och Kyrkoherde, gift med Magdalena Hofsten. Till sitt 10:de år njöt han i Fadrens hus enskilt undervisning, men genomgick sedan Scholan och Gymnasium i Carlstad och blef 1708 Student i Lund, der han af sin förenämnde Farbror emottog faderlig omvårdnad. När 3 år derefter, vid de Danskes infall i Skåne, den Academiska undervisningen afbröts, begaf han sig till Christianstad, der han fick condition hos der varande Handelsmannen Ludvig Plattfus, hvarefter han 1711 åter förfogade sig till Lund, men måste straxt derefter, för den der härjande pesten, fly derifrån till Össjö sätesgård, der han i 2 år handledde afl. Professor Silfverschölds yngste Son, efter hvilkas förlopp han återvände till Academien, och hade i flere år ett lika förtroende i då varande Domprosten Linnerii hus, hvars yngste Son blef honom anförtrodd.

Digitized by Google

Under denna tiden aflade han sina Academiska lärdomsprof, och då han 1717 försvarade sin gradual-disputation under Professor Magni Rydelii præsidium, behagade Konung Carl XII i nåder öfvervara denna acten. Vid en resa till Stockholm och Upsala år 1719 hade han haft tillfälle att se högtidligheterna vid Drottning Ulrica Eleonoras kröning, och blef korrt derefter af då varande Canzlern vid Lunds Academie, Herr Grefve Nicodemus Tessin, antagen till Docens, förrän han vid slutet af samma år undergick Magister-promotionen. Blef 1723 Philosophiæ Adjunct, sedan han året förut emottagit kallelse till Moralium Professionen i Åbo, ett förtroende, som åter visades honom 1724, då honom tillböds att der blifva Philosophiæ Theoreticæ Professor. Utnämndes d. 29 Febr. 1729 till Academiæ Bibliothecarius i Lund, med Extraord. Professors namn, heder och värdighet; erhöll fullmakt d. 22 Januar. 1732 på Philosophiæ Theoreticæ Professionen, och blef d. 28 Julii 1735 tillika Kyrkoherde vid Stäfvie och Lackalänga præbende-församlingar, samt korrt derefter Prestvigd. Sedan han följande året af Konungen blifvit förordnad till Ledamot af Consistorium Ecclesiasticum, utnämndes han d. 25 Junii 1739 till Tredje Theol. Professor och Kyrkoherde i Wallkärra och Stångby, blef äfven Prost öfver Torna härads Contract och flyttades i Maji månad 1741 till andra Theologiska Professionen. Sistnämnde år d. 6 Octob. erhöll han Konungens Nådiga Fullmakt att vara Superintendent i Carlstads Stift; men förrän han tillträdde detta embete, blef han, efter en försvarad Theologisk afhandling, af då varande Biskopen i Lund Henrik Benzelius d. 3 April 1742 promoverad till Theol. Doctor. Ett ytterligare vedermäle af Konungens Nåd erfor han d. 26 Oct. 1756, då hans barn blefvo upphöj-

Digitized by Google

de i Adlig värdighet, hvaruti de 1776 togo introduction under N.o 2038 med namnet von LAGERLÖF. Vid K. Academien i Lund har han præsiderat för 65 disputationer, och var Pro-Rector vid bemälte Universitet är 1736, under det Friherre Gabriel Falkenberg, som sedan blef Landshöfding öfver Westmanlands Län, Commendeur af K. Wasa-Orden och Riddare af Kongl. Nordst. Orden, var Academiens Rector Illustris. Efter den tiden har denna utmärkelse vid Lunds Academie icke visats någon, utom den odödlige Skalden, Canzli-Rådet, Riddaren af K. Nordst. Orden och en af de Aderton af Svenska Academien, Herr Grefve Gustaf Fredrik Gyllenborg, som 1750 innehade denna värdighet. — Utom förenämnde disputationer och en Predikan, hållen vid Riksdagen 1743, har Doctor Lagerlöf utgifvit likpredikningar, öfver 1. Bruks-Patronen Henrik Kolthoffs Fru, Agneta Bratt, 1742, — 2. Bruks-Patronen Lars Bratt, 1744; — 3. Prosten i Nyed Axel Norén 1751; — 4. Bruks-Patronen Lars Bratts Enke-Fru, Sara Grund, 1758; — 5. Prosten i Wissnum Axel Noréns Fru Maria Iser, 1760, och — 6. öfver Prosten i Philipsstad Christopher Risell, 1762. — I egenskap af Stiftets Förman bevistade han Riksdagarne åren 1742, 1746, 1751, 1755 och 1760. Död på Biskops-sätet Eknäs vid Carlstad d. 14 Decemb. 1769. — Gift 1:o i Octob. 1729 med sin Cousine, *Anna Catharina Lagerlöf*, död d. 3 Sept. 1741, Dotter af Eloquentiæ Professoren i Lund, Erland Lagerlöf; och — 2:o d. 25 Junii 1745 med Theol. Adjuncten vid K. Academien i Upsala, Magister Gustaf Åmans Enke-Fru, *Maria Camitz*, död d. 2 Maji 1749; Dotter af Bruks-Patronen på Degernäs, Johan Camitz. I sednare äktenskapet hade han inga barn; men i det förra desse fyra: 1. *Elisabeth Christina*, född d. 10 No-

Digitized by Google

vemb. 1731, död d. 3 Maji 1777; gift d. 22 Augusti 1771 med Kyrkoherden i Gillberga i Carlstads Stift, Peter Olofsson Ollongren; — 2. *Anna Magdalena*, född d. 7 Octob. 1733, död i barnsäng d. 21 Decemb. 1769; gift d. 21 Junii 1768 med sin Cousin, Prosten och Kyrkoherden i Arvika i nyssnämnde Stift, Magister Daniel Johan Lagerlöf; — 3. *Erland*, född d. 24 Julii 1736, död d. 18 Januar. 1803; Expeditions-Secreterare i Inrikes Civil-Expeditionen; gift d. 27 Decemb. 1772 med Fröken Agneta Margareta Uggla, och — 4. *Olof*, född d. 21 Augusti 1739, död ogift d. 30 Maji 1792; Actuarie i K. Bergs-Collegio.

(Se von Döbeln l. c. Sectio 3, p. 133; Lindfors l. c. pars poster. p. 76; Ärke-Biskopen, Doctor Henrik Benzelii Program till hans Doctors-promotion; Brings Minne öfver Biskop Rydelius s. 109; Lidbecks Series Præfectorum Bibliothecæ Lundensis, pag. 10; Fernows Beskrifning öfver Wermland s. 741; Friherre Rehbinders år 1781 utgifna Fortsättning af Adels-Matrikeln s. 333, Rhyzelii Episcoposcopia Sviogothica, 2 Del. s. 103; Personalierna, bifogade Lectorn och Prosten Doctor Ullholms Likpreeikan öfver honom; Lector Erik Eurén öfver honom utgifna Oratio Funebris, och Lectorn och Prosten, Doctor Olof Spaks i Svensk bunden stil öfver honom hållna Åminnelse-tal.)

NICLAS OELREICH, Adlad von OELREICH. Född i Örsjö Socken i Wemmenhögs härad i Skåne d. 12 Januar. 1699. Fadren, som 3 månader före denne Sonens framkomst till verlden hade aflidit, var Auditeuren vid det då så kallade Södra Skånska Cavallerie-Regementet och Vice-Lagmannen i Skåne, Nils Oelreich, och Modren Cicilia Wandalin, som dog, innan han ännu var 4 år gammal, och hade förut, under sina tryckande omständigheter, anförtrodt hans vård åt sin broder, Hospitals-Föreståndaren Wandalin i Malmö; men sedan han lätit honom intagas i dervarande Schola, undanryck-

Digitized by Google

tes han, genom en oförmodad död. Då all utsigt för hans bergning, såsom värnlös och i saknad af anhörige, för menniskors ögon syntes tillstängd, böjde den nådige Guden en gammal Bonde-gummas hjerta, att dela med honom det knappa underhåll, som tillföll henne, såsom sjuk-vakterska i hospitalet, till dess han i Julii månad 1716 blef inskrifven såsom Student vid Lunds Academie, och ännu någon tid derefter fortfor hon, att, så mycket hon förmådde, lindra hans nöd; men sedan då varande Prosten i Södra Willie, (hvarunder Örsjö är annex) Albert Hildebrand fått underrättelse både om hans tryckande fattigdom och ovanliga flit och snille, åtog han sig omsorgen om hans underhåll. Snart blef han ock känd af den ädle Anders Rydelius, som både gratis tillböd honom sin undervisning och i öfrigt bar för honom det ömmaste Faders-hjerta. På sådant sätt understödd, aflade han de erforderliga lärdoms-profven, och blef med utmärkt heder promoverad Magister 1726. Följande året antogs han till Docens i Geometrien, Trigonometrien och Usus Globorum samt derjemte till Præpositus Vicarius vid Communitetet; och blef 1727 Philosophiæ Adjunct. Emedlertid hade ryktet om hans skicklighet så utbredt sig, att han 1730 kallades till Stockholm, för att handleda då varande Presidenten i K. Svea Hof-Rätt, Grefve Hans von Fersens 2:ne Söner. Blef Academiæ Bibliothecarius och Professor Extraordinarius d. 8 Maji 1732; men som han ännu fortfor att vistas i hufvudstaden, bestriddes detta embete först ett års tid af Johan Engeström, och sedan af Lars Laurel, begge sedermera Professorer vid K. Carolinska Academien. Förordnades d. 28 Julii 1737 till Historiæ Litterariæ Professor Ordinarius, med rättighet att uppbära lika lön, som Professorer af Philosophiska Faculteten, när någon

Digitized by Google

af dem var frånvarande. Med nådigt tillstånd anträdde han i slutet af följande året en vidsträckt utrikes resa, från hvilken han först återkom 1744. Under sitt vistande i Berlin, emottog han den underrättelsen, att han d. 17 Novemb. 1739 blifvit flyttad till Philosophiæ Theoreticæ Professionen i Lund. Sedan han der såsom Præses utgifvit 17 disputationer och åren 1738 och 1746 varit Academiens Rector, blef han d. 25 Augusti sistnämnde år förordnad att vara Censor Librorum, med hvilket embete han fortfor, tills det, genom Kongl. Förordningen om Skrif- och Tryckfriheten, år 1766 upphörde. Under den tiden ådrog han sig flere ledsamheter genom sitt nit för tankfriheten, som han frimodigt yttrade. Utnämndes d. 3 Mars 1749 till Extra-Ordinarie Canzli-Råd. Blef d. 16 Decemb. samma år Adlad, med namnet von OELREICH, och under N:o 1955, år 1756 introducerad; samt Stats Secreterare med lön d. 15 Junii 1762. Erhöll Hof-Canzlers namn, heder, värdighet och befordringsrätt d. 16 Octob. 1766, hvarefter han d. 4 Mars 1767 utnämndes till President i Kongl. Commerce-Collegio. I våra dagar förekommer det besynnerligt, att han i så upphöjda embeten icke innehaft Riddare-värdighet; men om den varit honom tillbuden, och hvad under den tiden icke var ovanligt, af honom blifvit vedersakad, är författaren obekant. — Död i Stockholm d. 4 Septemb. 1770, och i St. Claræ kyrka begrafven. — Ehuru anonymt utgifna, anser man följande arbeten vara af hans hand: 1. En Ärlig Svensk, tryckt i Stockholm 1755, der äfven de begge sednare utkommit; — 2. Öfversättning af Gordons Betraktelser öfver Sallustius, 1763, och — 3. En gammal Mans Instruction för sin Son, då han första gången bevistade Riksdagen, 1765. — Gift d. 14 Augusti 1751 med Friherrinnan Frö-

Digitized by Google

ken *Anna Palbitzki*, som var dotter af Riddaren af Kongl. Wasa-Orden, Friherre Gustaf Adolf Palbitzki; blef sedan gift med General-Lieutenanten och Commendeuren med Stora Korset af K. Svärds-Orden, Grefve Mauritz Casimir Lewenhaupt, i hans sednare äktenskap, och dog, Enka efter honom, d. 18 Decemb. 1803. Med henne hade han barnen: 1. *Nils Gustaf*, född d. 24 Julii 1757, död af ett olyckligt fall d. 6 Julii 1759; — 2. *Bernhard Gottlieb*, född d. 1 Septemb. 1758, död d. 12 Octob. 1823; först Lif-Drabant, sedan Prest, Extraord. Kongl. Hof-Predikant och slutligen Prost och Kyrkoherde i Gillberga och Lidsta församlingar i Södermanland; gift med Maria Eleonora Askengren; — 3. *Anna Sophia*, född d. 6 Junii 1761, död d. 4 Augusti 1763; — 4. *Carl Gustaf*, född d. 21 Januar. 1766, död d. 23 Aug. 1769; och — 5. *Adam Ulrik*, född d. 28 Mars 1768, död d. 18 April samma år.

(Se von Döbeln l. c. Sectio 3, p. 184; Lindfors l. c. pars poster. p. 129; Brings Minne öfver Biskop Rydelius, s. 110; Lidbecks Series Præfectorum Bibliothecæ Lundensis p. 11; Friherre Rehbinders år 1781 utgifna Fortsättning af Adels-Matrikeln s. 198, och Gezelii Biographiska Lexicon 2 Del. s. 214.)

GUSTAF HARMENS. Född i Stockholm d. 4 Novemb. 1699, Son af Grosshandlaren derstädes Henrik Harmens och Magdalena Törne. Undervist af enskilte Informatorer, fattade han tidigt hog för medicinen, dertill öfvertalad af sin Svåger, Archiater Riben, men njöt derjemte handledning i lärda språken af Professorn i Åbo Anders Pryss, som, vid Ryssarnes härjande i Finland, måst flykta till Stockholm, och i mathematiken af Magister Erik Burman, som sedan blef Professor i Upsala. Sedan han ett års tid afhört Doctor Bromells föreläsningar, som blifvit förordnad till Lärare i Anatomi-

Digitized by Google

en, vid den i hufvudstaden för denna vetenskap då nyss inrättade profession, begaf han sig 1717 till Upsala, der hans böjelse snart vändes från Läkare-vetenskapen till Lagfarenheten, så att han blef inskrifven i Kongl. Canzliet. Af samma Kongl. Collegium utsågs han om sommaren 1720, att vara en ibland de Canzlister, som skulle afgå till Freds-congressen i Braunschweig, dit han ock kort derefter begaf sig; men sedan underhandlingarne upphört, återkom han följande året till Stockholm, och antogs till Canzlist vid Kongl. Sundhets-Commissionen. De göromål, som dervid föreföllo, upplifvade hans hog för det yrke, han först valt, hvarföre han lemnade sin tjenst, vinlade sig åter om Läkare-vetenskapen, och, till vinnande af större framsteg deruti, företog han på egen bekostnad i början af 1722 en resa till utrikes orter. Den ställdes först till Leyden, der han i 3 år flitigt begagnade Professorerne Boerhaves, Albini och Gravesandes föreläsningar, for sedan genom Hertzogenbusch, Mastricht, Aachen, Spa, Lüttich, Loewen till Brüssel, och vidare öfver Hennegau till Paris, hvarest han i 2 år öfvade sig i Anatomie, Chirurgie, och Chemie hos Winslov, Duverney och Geoffroy, såg den berömde Bouldues experimenter och besökte de stora der varande hospitalerna. Derifrån begaf han sig till England, der han i 7 månader uppehöll sig, delade sitt vistande emellan London, Oxford och Cambridge, samt omfattades med vänskap af de berömde Läkarne Cromwell, Mortimer, Wallis, Cook, Hody, Duval och flere. I slutet af sommaren 1726 anträdde han sin hemresa och for ifrån Harwick till Stockholm; men som han ännu icke antagit Doctors graden och fann sig i behof af vidare förkofran i sin vetenskap, omfattade han med glädje det tillbud, honom gjordes af General-Lieutenan-

Digitized by Google

ten Friherre Johan Banér, att såsom Gouverneur åtfölja dess Son Johan Mauritz på resor till fremmande länder. Med honom for han i Octob. månad 1727 ifrån Ystad till Pommern; Berlin; Halle, der han hos Professor Hoffman hade ett collegium privatissimum, och vidare till Frankfurt am Main, Manheim, Strasburg, Basel, Lausanne och Geneve, der de ett helt år förblefvo. Om hösten 1730 fortsatte de resan genom Turin, Milano, och Padua, der han blef känd af Wallisneri och Morgagni, besökte som hastigast Venedig, återvände till Padua, och kommo genom Verona, Brescia, Bergamo, Ferrara, Pisa och Ancona till Rom. Under vistandet der gjorde han om våren 1730 en kort resa, till Neapel och Vesuvius, och lemnande Rom, kom han genom Siena, Lucca och Bologna till Genua, hvarifrån han i Augusti månad for sjöledes till Marseille, tillbragte vintern i Montpellier, besökte för andra gången England, som han likväl snart lemnade, skyndade sig till Holland, och sedan han, efter försvarade Medicinska theser, blifvit d. 20 Aug. 1731 promoverad Medic. Doctor i Harderwik, återkom han, genom Westphalen, Hamburg och Dannemark, i November månad samma år till fäderneslandet. Sedan han d. 8 Maji 1732 erhållit Konungens Nådiga fullmakt på den då inrättade Extraordinarie Philosophiæ Experimentalis Professionen i Lund, och om sommaren förestått Läkare-syslan vid Kongl. Djurgårds hälso-brunn, tillträdde han i slutet af året sitt nyssnämnde embete; hvarefter han 1735 utnämndes till Medicinæ et Physices Professor Ordinarius och bestridde denna sysla till år 1771, då han, på underdånig ansökan, erhöll tjenstfrihet. Under denna tiden har han præsiderat för 42 disputationer; varit Promotor i Medicinska Faculteten 1744, 1745 och 1756; tilldelade, såsom Promo-

Digitized by Google

tor i den Philosophiska, 65 Candidater Lagerkransen d. 18 Junii 1745, och var Academiens Rector åren 1737, 1745, 1751 och 1768. Vid sistnämnde är inträffade Academiens Jubelfest, och såsom dess Styresman höll han, i anledning deraf, ett offenteligt tal på första dagen af denna högtid eller d. 23 Junii. Utom hans utgifna disputationer, har man af honom: 1. Oratio Funebris öfver Herr Riks-Rådet, Canzli-Presidenten och Acad. Canzleren, Grefve Carl Gyllenborg, hållen i Lund 1747; — 2. Tal i anledning af Konung Adolf Fredriks och Dess Gemåls höga Kröningsfest 1751; — 3. Åminnelse-Tal, på Academien i Lund 1753, öfver Kongl. Rådet Herr Grefve Carl Pipers Enke-Fru, Christina Törnflycht, och — 4. Föreläsningar om jordens fruktbarhet och grunden till åkerbruket, Lund 1758. — Han dog i Lund d. 18 Novemb. 1774. — Gift d. 4 Januar. 1737 med *Margareta Liboria Hegardt*, död d. 10 Augusti 1791, Dotter af Förste Theol. Professorn och Dom-Prosten i Lund, Doctor Martin Hegardt. — Deras barn voro; 1. *Liboria Magdalena*, född d. 9 April 1738, död d. 15 Januar. 1795; gift d. 18 Novemb. 1755 med Kammarherren Arvid Trolle, död d. 6 Maji 1797; — 2. *Maria Dorothea*, född d. 9 Maji 1740, död d. 23 Mars 1744; — 3. *Margareta Fredrica*, född d. 14 Augusti 1741, ogift, vådeligen omkommen Bönesöndagen d. 21 Maji 1775 eftermiddagen, under ett besök på Torups sätesgård, nära Lund, då hon med sina 3 Syster-barn, Cornetten Fredrik Trolle och hans begge Systrar Brita Sophia och Elisabeth Augusta rodde på sjön i trädgården vid nämnde säteri och båten kantrade, hvarvid de alla 4 satte till lifvet; — 4. *Martin*, född d. 1 Julii 1743, död ogift 1777, tjenstgörande vid Kongl. Lif-Gardet; — 5. *Ulrica*, född d. 9 Julii 1744, död ogift; —

Digitized by Google

6. *Eleonora Sophia*, född d. 28 Septemb. 1745, död d. 6 Mars 1828; gift med Capitainen och Riddaren af K. Svärds-Orden, Nils Georg von Hagendorn, död den siste af sin ätt, d. 24 Mars 1807: — 7. *Henrietta Charlotta*, född d. 9 Febr. 1748, död d. 22 Mars 1749; — 8. *Henrik*, född d. 20 Octob. 1749, död d. 2 Julii 1811; adlad d. 13 Octob. 1809, med namnet af Harmens och följande året under N:o 2209 introducerad; tog, såsom Ryttmästare vid Smålands Cavallerie-Regemente, 1786 afsked med Majors caractere; gift d. 17 Sept. 1787 med Fröken Anna Regina Braun; — 9. *Gustaf*, född d. 9 Aug. 1752, död d. 11 Maji 1831; Häradshöfdinge i Handbörds, Stranda och Norra Möre Häraders Domsaga i Calmar Län, och Riddare af Kongl. Wasa-Orden; gift d. 1 Januar. 1788 med Fröken Fredrica Ulrica Braun; — 10. *Adolf Ludvig*, född d. 11 Septemb. 1754, död d. 10 April 1755; — 11. *Hans*, född d. 22 Maji 1757, död d. 1 Januar. 1824; Fändrik; gift med en Bonde-dotter, vid namn Christina, ifrån Högsby; och — 12. *Peter Fredrik*, född d. 8 Decemb. 1759, död d. 2 Januar. 1760.

(Se von Döbeln l. c. Sectio 3, pag. 72; Lindfors l. c. Pars Poster. p: 100; Brings Minne öfver Biskop Rydelius s. 109, och Sackléns Sveriges Läkare-Historia, 1 Del. s. 636.)

DANIEL MENLÖS. Född i Arboga d. 27 Novemb. 1699. Fadren var Rådmannen och Harniskmakaren derstädes Johan Menlös, och Modren Susanna Schnack. Ifrån 1707 till 1710 inhämtade han i nämnde Stads Schola de kunskaper, som för den åldren kunde fordras; men i anseende till den då grasserande pesten, afbröts denna undervisning, och som hans faders svaga omständigheter icke ville medgifva att hålla denne yngre Sonen vid studier, helst han måste undsätta en äl-

Digitized by Google

dre, som då skulle sändas till Gymnasium, sökte han tjenst för honom, först såsom Skrifvare, och sedan i någon handelsbod; men då begge desse försök misslyckades, antog han honom till biträde vid den profession han sjelf idkade. Som han fann, att han använde sina lediga stunder till bokliga öfningar, och hans äldre Bror både blifvit Student och genom condition fått någon utsigt för sin bergning, så skickade fadren honom i början af år 1717 till Gymnasium i Westerås, der han inom korrt vann det förtroende, att honom ombetroddes värden om de detta Läroverk tillhöriga mathematiska instrumenterna, och vid en anställd Examen väckte han äfven ett synnerligt uppseende hos då varande Biskop Iser, genom ett af honom skrifvet zirligt Calendarium för instundande året. Under denna tiden hade han ämnat att ingå vid militairen; men denna hogen förföll vid tidningen om Konung Carl XII:s död. Han beslöt då att med tiden blifva Prest och begagnade med outtröttlig flit sina Lärares undervisning, så att han i Februarii månad 1720 undergick Student-examen i Upsala. Korrt derefter blef han upptagen i Landshöfdingen, Friherre Reuterholms hus, såsom Informator för dess Söner, och som denne lärde Mannen fann både hans fallenhet och insigt i de Mathematiska vetenskaper, tillstyrktes Menlös både af denne sin Patron och af Kammar-Rådet Wattrang att använda sina kunskaper till öfning i mechaniska arbeten. Till den ändan genomreste han 1723 en stor del af Sverige, Finland och Ryssland, besåg de förnämsta mechaniska verk, som förekommo, och tog deraf noggranna ritningar. Vid hemkomsten hugnades han med en årlig pension af 200 Daler Silfver-mynt, som han innehade till 1731, och fick derjemte det Grefliga Piperska Stipendium, som till uppmuntran för dylika

Digitized by Google

öfningar var anslaget. Om vintren, våren och hösten 1728 biträdde han Director Mechanicus Märten Trievald vid de offentliga föreläsningar i naturkunnigheten, som han höll på Riddarhuset i Stockholm, och samma år verkställde han det uppdrag han fått af K. Kammar-Collegium, att gifva sitt yttrande om det project, som var gjordt till byggnaden af Söder-ströms sluss i Stockholm. Ar 1729 hade han gemensamt med Trievald, uppsigten öfver Järn- och Stålverken vid Wedevåg och Quarnbacka, och följande året läste han ensam, med allmänt bifall, Experimental-Physiken på Riddarhuset. Han gjorde ock i Stockholm 1731 flere lyckliga försök i Dykerikonsten, och steg sjelf, i närvaro af en mängd åskådare, ned på djupet i Dykare-klockan, hvarföre K. Bergs-Collegium tillade honom ett så kalladt Stipendium Mechanicum af 300 Daler Silfvermynt. Utnämndes d. 19 Maji 1732 till Matheseos Professor i Lund, der Han redan förut var så aktad, att han hade blifvit i 3:dje rummet uppförd på förslaget till Professionen i Experimental-Physiken. År 1736 blef han kallad till Ledamot af Kejserliga Academia Naturæ Curiosorum. — I Lund har han som Præses utgifvit 4 disputationer; förrättade Magister-promotionen derstädes d. 27 Junii 1741 med 62 Candidater, och hade blott något öfver 4 månader innehaft Rectors-embetet, då Han dog d. 13 Junii 1743. — Gift d. 16 Januar. 1733 med *Brita Schenström*, död d. 4 April 1743, Dotter af Bruks-Patronen samt Råd- och Handelsmannen i Westerås, Magnus Schenström. Deras barn voro: 1 *Magnus*, född d. 23 Februar. 1734, död i späda åren; — 2 *Johan Daniel*, född d. 24 Decemb. 1735; Actuarius i Kongl. Commerce-Collegio; — 3. *Magnus Gabriel*, född d. 30 Januar. 1737, död d. 3 April samma år; — 4. *Engel Brita*, född

Digitized by Google

d. 1 Junii 1738; gift med Bryggaren i Stockholm Radoun; — 5. *Jonas*, född d. 26 Junii 1739, död d. 18 Julii 1740, och — 6. *Fredrica*, född d. 15 Octob. 1740, död d. 30 Decemb. samma år. — Utom de nämnde disputationerna, har Han utgifvit Afhandling om Hydrostatiska våg-balancens bruk och nytta, tryckt 1728.

(Se von Döbeln l. c. Sectio 3, p. 151, — Lindfors l. c. pars poster. p. 103: Lohmans Arboga-känning s. 201; Brings Minne öfver Biskop Rydelius s. 111, och Gezelii Biographiska Lexicon, 4 Del. sid. 362).

JOHAN ENGESTROM. Född i Lilla Slågerup, d. 21 Novemb. 1699*). Fadren var Krono-Befallningsmannen i Oxie, Skytts och Wemmenhögs häraders fögderi i Malmöhus-Län, Jonas Åkesson Engeström, och Modren Maria Saur. Efter Fadrens död intogs han 1709 i Malmö Schola, och blef 1715 Student i Lund; men, i anseende till den farhoga man hyste för ett nytt anfall från Danska sidan, sökte han att i ostördt lugn vinna förkofran i sina studier, och uppnådde sin önskan i den fristad Honom tillböds i Prosten Schönbecks hus i Wälinge, hvars ansenliga boksamling han begagnade, till dess han efter återvunnen fred kom 1720 tillbaka till Academien. Hans redan då yttrade hog för Philologien och kännedomen af Österländska språken tillvann honom snart förtroende hos Professor Schultén, hvars föreläsningar han träget bevistade, och under hvars inseende han utgaf sina begge disputationer, hvarpå han företog en resa till Hamburg, der han blef känd af de berömde Männerne Fabricius och Wolf samt flere lärde

*) Sjelfva födelse-dagen uppgifves olika af dem, som skrifvit hans biographie.

Digitized by Google

Rabbiner vid Judiska Synagogan, och efter någon tids vistande så väl der, som i Lybeck, återkom han till Lund, der han i Maji månad 1723 blef promoverad Magister. Redan förut öfvad att undervisa ungdom, antogs han korrt derefter till handledare för Assessor Daniel Lilljenbergs Söner, och erhöll d. 29 April 1729 fullmakt på den enda Adjunctur, som då vid Academien fanns inom Philosophiska Faculteten. Man beundrade med skäl hans vidsträckta språk-kunskap, ty, utom de fleste lefvande, och hans grundliga kännedom af Grekiskan och Hebräiskan, förstod han äfven Caldäiskan, samt Syriska, Persiska, Arabiska, Turkiska, Ethiopiska, Coptiska och Samaritanska språken. Snart ökade han sin namnkunnighet genom sin i 8 disputationer utgifna Grammatica Hebræa Biblica, och detta arbete jemte hans öfrige inlagda förtjenster beredde honom den rättvisa belöningen, att han d. 10 Novemb. 1732 utnämndes till Linguarum Orientalium et Græcæ Professor vid K. Carolinska Academien. Sedan han på tionde året med utmärkt heder innehaft detta embete, erhöll han d. 3 April 1742 flyttning till Andra Theologiska Professionen och dermed förenade Kyrkoherde-beställning i Uppåkra och Flackarp, blef samma månad Prestvigd, och d. 10 nästföljande Maji förordnad till Prost öfver bemälte församlingar. Sedan han d. 2 Decemb. 1743 blifvit utnämnd till Förste Theol. Professor och Dom-Prost, följande året innehaft rum på Biskops-förslaget i Götheborg, och, efter försvarad disputation, d. 2 Maji 1746 af då varande Biskopen, Doctor Henrik Benzelius, blifvit promoverad Theol. Doctor, återstod för Honom att uppbära ett hedrande vedermäle af Stiftets förtroende, som honom ock visades, vid den sistnämndes förflyttning till Ärke-Biskops stolen, ty vid förslagets upprät-

Digitized by Google

tande i Consistorio, i slutet af år 1747, till Biskops-embetet i Lund, uppfördes Han derå i 1:sta rummet, med 199 röster; Theol. Professorn, Doctor Jonas Wählin i det 2:dra, med 105, och Theol. Professorn, Doctor Ambrosius Westring i det 3:dje, med 72 röster; hvarefter Doctor Engeström d. 11 Mars 1748 erhöll Konungens Nådiga Fullmakt att vara Biskop öfver Lunds Stift och Kongl. Carolinska Academiens Pro-Canzler, sedan Han från Öfre Cathedren försvarat 147 disputationer, utom den vid Prestmötet 1745 de Unione duarum naturarum, in Christo, personali, communione item, tam naturarum, quam idiomatum, och varit Academiens Rector 1739. Jemte ett nitiskt uppfyllande af de pligter, som detta embete åligga, blef han, genast efter dess emottagande, förordnad till Ledamot i directionen öfver byggnaden af Landscronas fästning, hvarmed han fortfor till år 1766, då denna Deputation upphörde; vid inrättandet af Bibel-Commissionen 1773 kallades han till en af dess förste Ledamöter, och bevistade Riksdagarne åren 1751, 1755 och 1760. Under påståendet af den första, emottog Han ett bevis af Konung Adolf Fredriks Nåd, då Han vid Sin Kröning, den 22 Novemb. 1751 behagade tilldela hans barn Adligt stånd och värdighet, hvaruti de följande året introducerades under N:o 1948, med namnet von ENGESTRÖM. På sin ålderdom var det honom en fägnad att öfverlefva den högtid, då Kongl. Academien i Lund år 1768 firade Minnet af dess 100 är förut vunna inrättning. Under Canzlerens frånvaro, tillkännagaf han, på första högtidsdagen d. 23 Junii, efter förrättad predikan i Domkyrkan, på Konungens Nådiga befallning, Dess höga välbehag öfver samtlige Lärarnes visade nit och trohet i sina embeten jemte Dess förnyade bekräftelse af Academiens privilegier; och den

Digitized by Google

25 i samma månad tilldelade Han, på hög befallning, Theol. Doctors värdigheten åt följande Herrar, som Konungen dermed behagat benåda: Biskopen öfver Skara Stift, Magister Anders Forssenius, sedan Commend. af K. Nordst. Orden; — Öfver-Hofpredikanten hos Hans Kongl. Höghet Kron-Prinsen, Magister Anders Monthelius, sedan Prost och Kyrkoherde i Vestra Wingåker; — Theol. Professorn i Upsala, Magister Christopher Clewberg; — Theol. Professorn i Lund, Magist. Sven Munthe; — Juris Naturæ et Moral. Professorn i Lund, Magist. Johan Nelander; — Linguarum Oriental. Professorn i Upsala, Magist. Erik Hesselgren, sist Biskop i Hernösand och Commendeur af K. Nordst. Orden; — Oecon. Professorn i Åbo, sedan äfven Ledamot af K. Wasa-Orden, Peter Kalm; — Oecon. Professorn i Lund, Magist. Claës Blechert Trozelius; — Kyrkoherden vid Tyska församlingen i Stockholm, Magist. Samuel Wilcke; — Kyrkoherden vid Finska församlingen derstädes, Magist. Carl Gustaf Werander; — Domprosten i Westerås, sist Biskopen i Carlstad, Magist. Daniel Herweghr; — Prosten och Kyrkoherden i Landscrona, Åke Engeström, Biskopens Broder; — Prosten och Theol. Lectorn i Skara, sist Domprosten derstädes, Theol. Licentiaten, Magister Anders Knös; — Prosten och Kyrkoherden i Norrköping, Magist. Peter Lagerman; — Prosten och Theol. Lectorn i Linköping, sist Domprosten derstädes, Magist. Johan Sparschuch; — Prosten och Kyrkoh. i Borås, Magist. Axel Peter Luth; — Græcæ Linguæ Lectorn i Wexiö, sist Domprosten derstädes, Magist. Johan Rogberg, och — Prosten och Kyrkoherden i Raflunda i Lunds Stift, Magist. Anders Thomæus. — Biskop Engeström afled i Lund d. 16 Maji 1777. — Som man förut, så vida underrättelse derom

Digitized by Google

kunnat erhållas, omnämnt flere upprättade förslager till Biskops-embetet i Lund, vill man här äfven anföra, att å det, som företogs, efter Doctor Engeströms frånfälle, uppfördes 1:o den året förut utnämnde Biskopen i Strengnäs, Doctor Carl Jesper Benzelius, med 208 röster; 2:o Theol. Professorn i Lund, Doctor Petrus Munck, med 185, och 3:o Theol. Professorn derstädes Doctor Nils Hesslén med 173. Näst dem hade Pastor Primarius i Stockholm, Doctor Olof Celsius, med 71 röster, kommit i fråga; men huru den sistnämnde erhöll detta embete, oaktadt ingen af de föreslagne formelt afsagt sig förtroendet, är allmänt bekant, och inhämtas äfven af Biskopen Doctor Wallquists Handbok öfver Ecclesiastique Befordrings-Mål, sid. 422, i noten. — Utom de förut nämnda disputationerna, har Biskop Engeström utgifvit: Predikan, hällen vid Riksdagens slut 1752, och Lik-predikningar öfver Kyrkoherden i Reng, Magist. Petrus Wankif, 1752; Contracts-Prosten och Kyrkoherden i Mjällby, Magist. Nils Hellman, samma är; Kyrkoherden i Vestra Sallerup, Magist. Segud Langvagen, 1754; Contracts-Prosten och Kyrkoherden i Herslöf, Magist. Johan Gane 1755; Kyrkoherden i Tommerup Lars Nobelius, 1758, och Contracts-Prosten och Kyrkoherden i Fjelkinge Jöns Petersson Ring, 1765. — Gift d. 7 Januar. 1735 med Fröken *Margareta Benzelstjerna*, död d. 30 Novemb. 1792; Dotter af Ärke-Biskopen, Doctor Jacob Benzelius. — Deras barn voro: 1. *Jacob*, född d. 1 Novemb. 1735, död d. 14 Nov. 1802; Canzli-Råd och Riddare af K. Nordst. Orden; gift d. 30 Junii 1776 med Fröken Beata Sophia Benzelstjerna, död d. 19 Febr. 1820, Dotter af Biskopen i Westerås och Commend. af K. N. O. Doctor Lars Benzelstjerna; — 2. *Margareta Catharina*, född d. 6 Octob. 1736, död d. 7 Junii

Digitized by Google

1740; — 3. *Jonas*, född d. 12 Augusti 1737, död d. 7 Julii 1807; Juris Doctor och Lagman i Wermlands Lagsaga; gift d. 27 Decemb. 1764 med Fröken Hedvig Maria Ihre, död d. 3 Februar. 1798, Dotter af Canzli-Rådet, Professorn i Upsala och Ridd. af K. N. O. Johan Ihre; — 4. *Gustaf*, född d. 1 Augusti 1738, död d. 12 Augusti 1813; Bergs-Råd; gift d. 20 Novemb. 1769 med Fröken Abela Charlotta Lagerbring, död d. 9 Maji 1785, Dotter af Canzli-Rådet, Juris Doctorn och Histor. Professorn i Lund, Sven Lagerbring; — 5. *Henrik*, född d. 7 Aug. 1739, död d. 12 Octob. samma år; — 6. *Catharina Maria*, född d. 19 Augusti 1740, död d. 11 Augusti 1742; — 7. *Margareta Johanna*, född d. 26 Octob. 1741, död d. 23 Augusti 1742; — 8. *Margareta Catharina*, född d. 15 Octob. 1742, död d. 7 Januar. 1746; — 9. *Johan*, född d. 13 Octob. 1743, död d. 30 Decemb. 1807; Protocolls-Secreterare vid Krigs-Expeditionen; gift d. 21 Decemb. 1774 med Sara Catharina Herweghr, död 1782, Dotter af Biskopen i Carlstad, Doctor Daniel Herweghr; — 10. *Maria Beata*, född d. 2 Nov. 1744, död d. 8 Septemb. 1822; gift d. 2 Augusti 1779 med då varande Theol. Professorn, sist Biskopen och Acad. Pro-Canzlern i Lund samt Commendeuren af K. N. O. Doctor Nils Hesslén, död d. 13 April 1811; — 11. *Ulrica*, född d. 27 Junii 1746, död ogift i Lund d. 27 Junii 1829; — 12. *Catharina*, född d. 22 Junii 1748, död d. 5 Februar. 1749; — 13. *En Dotter*, död straxt efter födelsen; — 14. *Lars*, född d. 13 Decemb. 1751, död på sitt gods Jankowitz i Pohlen d. 19 Aug. 1826; Friherre d. 29 Junii 1809, och Grefve d. 28 Januar. 1813, i förra värdigheten introducerad 1810, under N:o 333; och i den senare år 1814, under N:o 121; En af Rikets Herrar, Stats-Minister för Utrikes Ärenderna, Canzler

Digitized by Google

vid K. Academien i Lund, Riddare och Commendeur af K. Maj:ts Orden, Riddare af Konung Carl XIII:s Orden, Storkors af Kongl. Franska Heders-Legionen, Riddare af Kongl. Preussiska Svarta och Röda Örns Orden och Riddare med Stora Korset af Kongl. Ungerska St. Stephans-Orden; gift d. 3 Octob. 1790 med Fröken Rosalie Drya Chlapowsky, dotter af Under-Landt-Domaren i Stor-Pohlen Johan Drya Chlapowsky, och — 15. *Adolf*, född d. 18 Mars 1753, död d. 11 Julii 1825; Bergs-Råd och Riddare af K. Nordst. Orden; gift d. 21 Februar. 1792 med Margareta Lovisa Vauchez.

(Se von Döbeln l. c. Sectio 3, p. 58; Lindfors l. c. pars poster. p. 66; Brings Minne öfver Biskop Rydelius s. 111: von Stjernmans Adels Matrikel, 2 Del. s. 1552; Rhyzelii Episcoposcopia Sviogothica 2 Del. s. 47; Sommelii Lexicon Eruditor. Scan. Tom. 2, p. 247; Personalierna, bifogade Prosten Doctor Munthes öfver honom hållna Likpredikan, och Professorn, Doctor Nelanders Sermo Funebris in Ejus obitum.)

NILS STOBÆUS. Son af den förut nämnde Historiarum et Poëseos Professorn, Anders Stobæus och dess Fru i sednare giftet, Geska Hörling, föddes han i Lund d. 2 Octob. 1694. Sedan enskilte Informatorer i föräldrarnes hus besörjt hans första undervisning, och han ibland de Studerandes antal blifvit upptagen, utmärkte han sig med den skicklighet, att han 1714 antogs till Amanuens vid K. Academiska Bibliotheket, och samma år, efter Fadrens död, som derom haft vården, förordnades att förestå Bibliothecarii tjensten, under ledigheten, hvarmed han fortfor till den 1 Maji 1716, då han af samtlige Professorerne föreslogs till handledare för några unge Söner af Fältherren för Zaporowiska Cossakerne, Philip Orlick, den ryktbare Mazeppæ efterträdare, som den tiden uppehöll sig i Skåne, och i hvars hus han förblef i halft annat års tid, till dess denne Her-

Digitized by Google

ren lemnade orten. Sedan han derefter haft flere Ädlingar under sin tillsyn, för han mot slutet af år 1719 till Stockholm, der han snart blef känd af Svenske Envoyén Neugebauer, som lofvade att antaga honom till Legations-Secreterare vid sin tillämnade beskickning till Constantinopel; men som densamma blef inställd, begaf han sig, efter ett på Riddarhuset hållet tal på Drottning Ulrica Eleonoras födelse-dag, år 1720 till Lund, der han följande året höll åter ett tal, i anledning af Konung Fredriks kröning, antogs 1723 till Docens, förordnades 1726 att förestå Academiæ Secreterare-tjensten och erhöll 3 år derefter fullmakt på nämnde beställning. Efter 6 års förlopp, utnämndes han 1735 till Eloquentiæ et Poëseos Professor Ordinarius. Han har såsom Præses utgifvit 35 disputationer; var Academiens Rector åren 1747 och 1752, och förrättade Magister-promotionen d. 21 Junii 1748, då 46 Candidater af honom emottogo sina diplomer. Af de flere Latinska tal, han hållit, har intet blifvit tryckt, utom det öfver Biskopen Doctor Anders Rydelius. Ibland hans efterlemnade handskrifter har man anmärkt hans bittra satyr öfver Danske Amiralen Tordenskild. — Hans valspråk var: Bene qui latuit, bene vixit; och dermed instämde devisen på hans signet, som föreställde några lutande ax, med öfverskrift: Nutando Stabiles. Under sina sista 7 lefnads-år var han mycket plågad af sten-passion, som ock slutade hans dagar d. 7 Decemb. 1754. — Gift 1729 med *Maria Ingelström*, dotter af Kyrkoherden i Södra Rörum och Häglinge församlingar i Lunds Stift, Magister Peter Ingelström. Deras barn voro: 1. *Anna Geska*, född 1730, död d. 1 Mars 1760, känd såsom författarinna af flere Svenska och Tyska skaldestycken; gift d. 7 Sept. 1753 med då varande Theol. Lectorn i Wexiö, sist Dom-

Digitized by Google

prosten derstädes, Doctor Nils Alin, i dess förra äktenskap; — 2. *Anders Peter*, född d. 19 Novemb. 1732, död d. 12 Januar. 1799; Juris Doctor och Eloqu. et Poëseos Professor i Lund, hvars biographie framdeles kommer att upptagas; — 3. *Florentina Beata*, född 1734, död ogift d. 29 Mars 1799; — 4. *Kilian*, död 1796, Magister och Collega Scholæ i Lund; gift 1:o med Margareta Aurivillius, död 1785, och 2:o med Sibilla Tengwall, död 1794; — 5. *Elisabeth Christina*, född d. 26 Maji 1736, död d. 22 Junii 1773; gift 1763 med Biskopen i Wexiö och Ledamoten af K. Nordst. Orden, Doctor Olof Osander, i hans andra äktenskap; — 6. *Lars*, född d. 16 Octob. 1737, död d. 1 Januar. 1738; — 7. *Brita Juliana*, född d. 27 Octob. 1738; — 8. *Magnus*, född d. 13 April 1740, död d. 8 Februar. 1798; Prost och Kyrkoherde vid Billeberga och Tirups församlingar i Lunds Stift; gift med Christina Holmer; — 9. *Margareta*, född d. 24 Februar. 1742, gift med Constorii Notarien i Wexiö, Magister Daniel Anander, som dog d. 22 Januar. 1811; — 10. *Jöns*, född d. 12 Julii 1743, död d. 20 Novemb. 1745; och — 11. *Adolf*, född d. 10 April 1746, död d. 30 April 1747.

(Se von Döbeln l. c. Sectio 3, pag. 278; Lindfors l. c. pars poster. p. 123; Brings Minne öfver Biskop Rydelius, s. 112; Canzli-Rådet Lagerbrings d. 13 Junii 1755 utfärdade program till afhörande af Professor Sven Munthes Latinska Parentation öfver Professor Nils Stobæus; Gjörwells Svenske Mercurius, 1 Årgången, s. 260, och Gezelii Biographiska Lexicon 3 Del. s. 196.)

AMBROSIUS WESTRING. Född i staden Öregrund d. 22 Novemb. 1692, der Fadren Sten Westring var Tull-Inspector och Postförvaltare, gift med Elisabeth Appelberg. Efter Fadrens frånfälle, då denne sonen

Digitized by Google

blott var 2 år gammal, flyttade Modren till Södermanland, hvarpå han intogs 1701 i Strengnäs Schola, kom 1705 på der varande Gymnasium och blef Student i Upsala 1713. Sedan han uppehållit sig der på 6:te året, antog han condition i Wermland för 2:ne unge Adelsmän Linroth, med hvilka han 1722 begaf sig till Kongl. Academien i Lund. Två är derefter lemnade han dessa sina Lärjungar, då Herr Riks-Rådet och General-Gouverneuren i Skåne Grefve Hård anförtrodde sine begge Söner i hans vård, hvilka han i 7 år behöll under sin handledning. Huru stort anseende han sig förvärfvat, bevises deraf, att han, ännu ogradnerad, antogs 1725 till Docens vid K. Academien, och utnämndes d. 21 Mars 1729 till Præpositus vid Communitetet, hvarefter han d. 14 Augusti följande året blef Prestvigd i Strengnäs, och, utan ansökning eller aflagda specimina, Magister i Lund d. 10 Junii 1734, då han vid promotionen innehade första heders-rummet. Den 15 Julii följande året erhöll han fullmakt på Wirestads Pastorat i Wexiö Stift, hvaröfver han d. 23 Junii 1739 förordnades till Prost. Sedan han med heder utfört det uppdrag han fått, att vid Prestmötet i Wexiö följande året præsidera för sin utgifna disputation de Caussa Peccati, erhöll han samma år Stiftets förtroende att vara dess Ombud vid den då sammankallade Riksdagen. Utnämnd d. 20 Octob. 1741 till Tredje Theol. Professor i Lund och Kyrkoherde i Wallkärra och Stångby, flyttades han 1745 till Andra Theologiska Professionen och Pastorsbeställningen i Uppåkra och Flackarp, hvarefter han d. 2 Maji 1746, efter försvarad Inaugural-disputation, af då varande Biskopen, Henrik Benzelius blef promoverad Theol. Doctor, och erhöll d. 19 Decemb. 1748 nådig fullmakt att vara Primarius Theol. Professor och Dom-

Digitized by Google

prost i Lund. Der har han såsom Præses utgifvit 44 Disputationer, och då han 1744 var Academiens Rector, hade han den nåden att, vid då varande Kron-Prinsens höga besök, tolka deröfver sin egen och Lärosätets allmänna glädje. Det enda arbete man har af honom, utom förenämnde disputationer, är det Tal, han då höll på Academien d. 16 Julii sistnämnde år, och som in folio utkommit, under titel: Panegyris, qua Sacram Regiam Celsitudinem, Adolphum Fridericum, Electum Regni Sveo-Gothici Principem Hæreditarium nec non Holsatiæ Ducem et Administratorem Maximum, ad Academiam Carolinam clementissime præsentem, Lundensium Camenarum nomine, subjectissima devotione excepit. — Död d. 13 Decemb. 1762. — Gift d. 18 Decemb. 1735 med Fru *Ebba Maria Berghman*, Dotter af Assessorn och Häradshöfdingen Gustaf Berghman, och som förut 2:ne gånger blifvit Enka, först efter Ryttmästaren Jöran Rosenbjelke, och sedan efter Prosten och Kyrkoherden i Wirestad, Magister Håkan Flintensten. Med henne hade han 10 barn, af hvilka ett är till namnet okändt. De öfriga voro: 1. *Elisabeth Margareta*, född 1736, död d. 15 Januar. 1799; gift d. 27 Januar. 1757 med Juris Patrii et Romani Professorn i Lund, Doctor Lars Johan Colling, död d. 10 Mars 1786; — 2. *Maria Christina*, född 1737, död d. 13 April 1797; gift med Prosten och Kyrkoherden vid Hofmantorp och Furuby församlingar i Wexiö Stift, Candidat Håkan Ekeberg, död d. 15 Januar. 1820; — 3. *Gustaviana*, född 1740, död ogift d. 12 Julii 1801; — 4. *Ulrica Amalia*, född d. 30 Novemb. 1742; — 5. *Ebba Fredrica*, född d. 26 Octob. 1744, död Enka d. 27 Mars 1830; gift med Tullförvaltaren Sven Botin; — 6. *Beata Charlotta*, född 1746, död d. 16 Mars 1819; gift d. 13 Junii 1793 med Prosten och Kyrkoher-

Digitized by Google

den i Thorslunda på Öland, Doctor Johan Segrelius, i hans andra gifte, hvilken dog d. 30 Maji 1812; — 7. *Hedvig Regina*, född d. 13 Augusti 1747; — 8. *Carl*, född d. 10 Octob. 1748, död d. 3 Septemb. 1749; och — 9. *Ambrosius*, född d. 15 Augusti 1752, död i Octob. månad 1797; Häradshöfding i Östra och Medelstads häraders domsaga i Blekinge; gift d. 19 Julii 1790 med Fröken Maria Helena Klingspor.

(Se von Döbeln l. c. Sectio 3, p. 295; Lindfors l. c. pars poster. p. 66; Professer Laurels Program, utgifvet d. 3 Maji 1763, till afhörande af Parentationen öfver honom; Rogbergs Beskrifning öfver Småland s. 361; Personalierna, bifogade Prosten Lundæi öfver honom hållna Likpredikan, och Professorn, Doctor Nelanders öfver honom utgifna Oratio Funebris.)

SVEN BRING, Adlad LAGERBRING. Född d. 24 Febr. 1707 och Son af Kyrkoherden vid Bosjöklosters församling i Lunds Stift, Ebbe Bring och dess Fru Abela Klinthæus. Enskilt undervist i Föräldrarnes hus, blef han Student i Lund 1720, der han bodde tillsamman med den förut nämnde Niclas Oelreich och drog af hans umgänge mycken båtnad. Sedan han, under Juris Professorn Nehrmans inseende, utgifvit sin första Academiska afhandling, och en Adjunctur i Juridiska Faculteten i Lund blifvit inrättad, blef den honom 1731 uppdragen. Korrt derefter antogs han af Presidenten i Kongl. Svea Hof-Rätt Grefve Hans von Fersen till Handledare för dess yngste Son, den sedan så namnkunnige Herr Riks-Rådet och Fältmarskalken, Grefve Fredrik Axel von Fersen, och under sitt flerårige vistande i detta lysande hus blef han Auscultant i nyssnämnde Hof-Rätt och vann derjemte tillträde till Riks-Archivet samt begagnade dessa tillfällen till förvärfvande af ännu grundligare förkofran både i Lagfarenheten och

Digitized by Google

Historien. Utnämnd till Academiæ Secreterare i Lund 1741, blef han samma år föreslagen till den då i Upsala inrättade Jurisprudentiæ, Oeconomiæ et Commerc. Professionen, efter en der från Öfre Cathedern försvarad Academisk afhandling; men sedan denna befordran undgått honom, erhöll han d. 20 Septemb. följande året Konungens Nådiga Fullmakt att vara Historiarum Professor vid K. Academien i Lund. Jemte bestridande af detta embete, förestod han äfven någon tid Philosophiæ Theoreticæ Professionen, under dess Innehafvares bortovaro. Den 4 Julii 1751 förrättade han Magisterpromotionen med 40, som då erhöllo Lagerkransen; och i anledning af Konung Adolf Fredriks kröning samma år, utnämndes han till Juris Doctor. Under Deras Majestäters höga besök i Skåne om sommaren 1754, hade han den nåden att, i Drottning Lovisa Ulricas höga öfvervaro, d. 28 Augusti, på Academien, såsom Præses, försvara en af honom, för samma tillfälle författad disputation, innehållande Anmärkningar öfver äldre och nyare tiders förmon, för hvilken sedermera Vice-Presidenten i K. Götha Hof-Rätt och Commendeuren af K. N. O. Friherre Gustaf Mauritz Posse var Respondens. Kallades af Högstbemälta Drottning d. 24 Julii 1755 till Ledamot i den af Henne inrättade Kongl. Vitterhets-Academien, och då, efter hennes död, den åter upplifvades och utvidgades, under namn af Kongl. Vitterhets-Historiæ och Antiquitets-Academien, blef han 1786 af Konung Gustaf III upptagen ibland hennes Arbetande Ledamöter. Då samme Höge Herre, såsom Kron-Prins, första gången benådade Lunds Academie med sitt besök, under resan till Helsingborg, för att emottaga Sin utsedda Gemål, hade Professor Bring den nåden att, med hans synbart yttrade höga välbehag, på Aca-

Digitized by Google

demien inför honom hålla ett Tal, d. 3 Octob. 1766, innefattande detta Lärosätets historia, hvilket genast blef på trycket utgifvet. Vid K. Academiens Jubelfest 1768, förrättade han d. 27 Junii promotionen i Juridiska Faculteten, då Juris Patrii et Rom. Professorn i Lund, Lars Johan Colling; der varande Acad. Räntemästaren, Magist. Erik Eek; Häradshöfdingen i Jemtland, sedan Lagmannen, Jonas von Engeström; Häradshöfdingen öfver Göinge häraderne, sist Landshöfdingen i Halmstad, Friherre Salomon von Otter; Borgmästaren i Lund Jacob Samuel Borup; Borgmästaren i Malmö, sedan Lagmannen och Riddaren af K. W. Orden, Carl Fredrik Widegren, och Juris Adjuncten i Lund, sist Theol. Doctorn, Domprosten i Wexiö och Ledamoten af K. N. O. Samuel Cronander blefvo Juris Doctorer. Följande året uppdrogs honom, på Riksens Ständers underdåniga tillstyrkande, att fortsätta sin påbegynta Svea Rikes Historia, och så väl till nödiga resors anställande för detta ändamål, som till bestridande af öfriga kostnader, anslogos honom 4000 Daler Silfver-mynt, hvarjemte honom beviljades tjenstledighet, till detta arbetets fullbordan. Samma år d. 3 Julii upptogs han i Adligt stånd och värdighet, med namnet LAGERBRING, och introducerades 1772 under N:o 2061. Erhöll Canzli-Råds namn, heder och värdighet d. 25 Sept 1770. Oaktadt det lugn, som blifvit honom förunnadt, ville han, af sitt varma nit för sin vetenskap, och ömma fäderliga tillgifvenhet för den studerande ungdomen, ännu en gång se sig af densamma omgifven, och höll derföre gratis Vår-terminen 1781 privata föreläsningar öfver Numismatiken, hvilka icke allenast mangrannt bevistades af de Studerande, som för honom buro en högst förtjent och gränslös dyrkan, utan äfven af då varande Biskopen Doctor Celsius

Digitized by Google

och samtlige Professorerne och öfrige Lärare och Magistrar vid Academien. Samma termin intog han ock för sista gången Cathedern, då han præsiderade för disputationen de Dapifero, Principe quondam Senatus Svio-Gothici, vulgo Drotset, vid hvilket tillfälle Academiens då varande Rector, Professor Colling framträdde såsom Extra-Opponens, och i ett rörande tal betygade honom, å egna och Lärosätets vägnar, sin kärlek, vördnad och förbindelse. Den 1 Novemb. samma år öfverlemnades honom af Blekingska Nationen, anförd af dess då varande Curator, slutligen Prosten och Kyrkoherden i Hvellinge, Magister Jonas Nehrman, den Skådepenning i Guld, som hon lätit pregla till bevis af sin odödliga tacksamhet för den mångåriga ömma vård, som han om henne burit. Den visar, å ena sidan, hans bröstbild, med omskrift: Sveno Lagerbring Historicus; å den andra läsas de orden: Inspectori Suo per XXXII annos bene merentissimo Natio Blekingica Lundensis MDCCLXXXI. Knapt har någon Lärare förtjent, och knapt någon uppburit en mera oinskränkt kärlek, vördnad och välsignelse af sine Lärjungar, än han, och få lära de varit, som förenat en mera förekommande vänlighet och nedlåtande med det fullkomligaste bibehållande af sin värdighet. Sjelf hade han icke tagit Magister-graden, och då han 1751 förrättade Magister-promotionen, höjde han upp den honom sjelf ämnade kransen, och lade den genast ifrån sig, med de orden: Nec sum, nec fui Magister. Till hans förtjenta beröm kan intet ärofullare om honom sägas, än hvad den upplyste Domaren, Kongl. Danske Kammarherren Suhm yttrat, då han kallat honom: »Historiæ »Stator, candore, eruditione, pietate nulli secundus, Sve»ciæ decus, Sæculi Ornamentum.» Död i Lund d. 5

Digitized by Google

Decemb. 1787. Han har som Præses utgifvit 196 disputationer, när man till dem räknar den de Banno majori et minori, som, ännu handskrifven, ventilerades, men sedermera tryckt, å nyo försvarades af hans Brorsson och efterträdare, Professor Erland Samuel Bring. Af dessa utgöra 36 hans Monumenta Scanensia, hvilket arbete äfven med serskildt titel-blad är försedt. Åren 1748, 1755 och 1769 var han Academiens Rector. Utom disputationer har han utgifvit: 1. Historia Litteraria, eller Inledning till Vetenskaps historien; Lund 1748; — 2. Kongl. Rådet, General-Gouverneuren och Fältmarskalken, Herr Grefve Rutger von Aschebergs Lefverne; Lund 1751, — 3. Samling af åtskilliga Handlingar och Påminnelser, som förmodeligen kunna gifva ljus i Svenska Historien; 3 Delar, af hvilka den första ej uppgifver trycknings-året, men de båda andra utkommit i Lund 1754 och 1758; — 4. Bref till Canzli-Rådet och Riddaren Johan Ihre, om Svenska och Turkiska språkens likhet, Lund 1764; — 5. Svea Rikes Historia ifrån de äldsta tider till är 1457; 4 Delar i qvart-format; Stockholm 1769 till 1783; — 6. Mindre Sammandrag af Svea Rikes Historia, till ungdomens tjenst uppsatt; Stockholm 1775; — 7. Större Sammandrag af Svea Rikes Historia, från de äldsta till de nyaste tider, 6 Delar; Stockholm 1778 till 1780; — 8. Nya Stats-Historien i sammandrag, till Svenska ungdomens tjenst, 1 Delen om Dannemark; Stockholm 1777; — 9. Företal till den af Öfverste-Lieutenant Anckarström och Kongl. Bibliothecarien Gjörwell år 1777 påbegynta Encyclopedien, innehållande en korrt jemförelse emellan äldre och senare tiders vetenskaper och vitterhet i Sverige; — 10. Beskrifning på en gammal penning, som förvaras uti Mynt-samlingen vid Universitetet i Lund, införd i 4

Digitized by Google

Delen af K. Vitterhets-Academiens äldre handlingar, ifrån sid. 82 till 140; — 11. Svea Rikes Stats-Kunskap, omarbetad och ökad upplaga af 1 Delen af hans Större Sammandrag af Svea Rikes Historia, Stockholm 1784; — 12. Justa parentalia manibus Regis Regnique Senatoris &c. Comitis Caroli Gyllenborg persoluta 1747; — 13. Oratio exsequialis in memoriam Theol. Doctoris et Archi-Episcopi Henrici Benzelii, 1759; — 14. Tal, då Hans Kongl. Höghet, Kron-Prinsen Gustaf första gången benådade Kongl. Carolinska Academien med sin höga närvaro d. 3 Octob. 1766, och — 15. Memoria Viri nobilissimi et Consultissimi David Ehrenstråle, Supremæ Revisionis Secretarii et Juris Patrii et Romani Professoris Celeberrimi, justis celebrata funebribus, 1769. — Gift 1746 med Fröken *Maria Beata Lagercreutz*, död d. 15. April 1760, Dotter af General-Auditeuren Jacob Lagercreutz. Deras barn voro: 1. *Ebba Maria*, född d. 24 Dec. 1747, död d. 22 April 1828; gift d. 23 Novemb. 1764 med Hof- och Öfver-Jägmästaren i Skåne, Friherre Otto Julius von Schwerin, död d. 23 Decemb. 1780; — 2. *Carolina*, född 1748, död i barndomen; — 3. *Birger Jacob*, född d. 21 Januar. 1750, död d. 1 Mars samma år; — 4. *Carl*, född d. 15 April 1751, död d. 14 Mars 1822; Friherre d. 28 Januar. 1813, och Grefve d. 11 Maji 1818; i förra värdigheten introducerad under N:o 346 år 1815, och i den sednare år 1821 under N:o 134; En af Rikets Herrar, Stats-Råd, Riddare och Commendeur af Kongl. Maj:ts Orden samt Ordens Vice-Canzler; gift d. 30 Septemb. 1800 med Sophia Dorothea Brunström, dotter af Handlanden i Uddevalla Anders Brunström, och som då var Enka efter Grosshandlaren i Stockholm Arvid Hasselgren, och dog d. 24 April 1818; — 5. *Abela Charlotta*, född d. 15 Maji 1752, död d. 9 Maji

Digitized by Google

1785; gift d. 20 Novemb. 1769 med Bergs-Rådet Gustaf von Engeström, död d. 12 Augusti 1813; och — 6. *Anna Sophia*, född d. 6 Decemb. 1753, död i barndomen.

(Se Lindfors l. c. Pars poster. p. 119; Friherre Rehbinders år 1781 utgifna Fortsättning af adliga Matrikeln s. 384, Sommelii Lexicon Eruditor. Scanens. Tom. 1, p. 353; Gjörwells Allmänna Tidningar för år 1788, 1 Delen, s. 273; Kongl. Lif-Medici och Professorn, Doctor Wollins öfver honom hållna Oratio Funebris, och Canzli-Rådet von Engeströms Lefvernesbeskrifning öfver honom, uppläst i K. Vitterhets-, Historie- och Antiquitets-Academien 1788, och införd i dess Handlingar 4 Del. sid. 341—383.)

PETRUS FILENIUS. Född i Rödinge prestgård i Färs härad i Skåne d. 15 April 1704. Fadren var Kyrkoherden vid Rödinge och Ramsåsa församlingar, Magister Peter Nilsson Filenius och Modren Fru Juditha Dorothea Winquist. I deras hus uppfostrades han till år 1719, då han intogs i Lunds Schola, och blef Student vid dervarande Academien d. 15 Maji 1721. Sedan han först undervist 2:ne sine bröder, antog han 1725 Amiralen von Utfalls och Assessorn i Kongl. Commerce-Collegio Göthenstjernas söner under sin information, hvarmed han i några år fortfor, och blef 1730 i Lund promoverad Magister. Två år förut hade han med den ene af sine disciplar gjort en resa till Stockholm, der han, till sin framtida lyckas beredande, blef så känd af Herr Riks-Rådet, Canzli-Presidenten och Canzleren vid K. Academien i Åbo, Grefve Arvid Bernhard Horn, att han utsåg honom till handledare för sin ende Son, sedermera Riks-Rådet och Riks-Stallmästaren Herr Grefve Adam Horn. Ifrån inträdet i detta lysande hus omfattades han af sin Höge Patron med synnerlig tillgifvenhet. Han utnämnde honom d. 11 Maji 1731 till Philosophiæ Adjunct vid Åbo Academie, och genom Hans

Digitized by Google

gällande förord, erhöll Han d. 29 Januar. följande året Kongl. fullmakt på Academiæ Secreterare beställningen derstädes, samt 3 år derefter eller d. 23 April 1735 på Linguarum Orientalium Professionen vid nämnde Universitet. Med nådigt tillstånd företog han om sommaren följande året en resa till England, uppehöll sig förnämligast i Oxford och London, vann förtrolig bekantskap med detta landets ypperste lärde, Doctor Shaw, Professorerne Gagnier och Hunt, Secreteraren vid Vetenskaps-Societeten Mortimer; den till London då ankomne Ärke-Biskopen af Apamæa i Syrien Stephan Evodius Assemani, som sedan blef Bibliothecarius i Vaticanen; Biskopen i Durham, Doctor Chandler och Ärke-Biskopen i London, Doctor Potter, ålades af desse begge sistnämnde att författa något arbete, rörande gamla Nordiska antiquiteterna, hvarföre han ock skref flere artiklar, som infördes i det bekanta verket the Universal History, och under sitt 2 åriga vistande i detta land antogs han till Ledamot, i Augusti månad 1737, af Kongl. Antiquitets-, och, i Februar. 1738, af Kongl. Vetenskaps-Societeten i London. I sällskap med en rik köpmans-Son, Hamerton, for han derifrån till Frankrike, der bekantskapen förnyades med Clairaut och Maupertuis, som under deras vistande i Stockholm, hade i Grefve Horns hus lärt känna honom, och genom deras förord vann han förtroende hos Cardinalen Polignac, Duc de Rohan, Abbé Bignon och Professorn i Chinesiska Språket, Fourmont den äldre, äfvensom han under vistandet i Paris tillvann sig den tillgifvenhet, hvari han sedan alltid bibehölls, af Herr Riks-Rådet, Grefve Carl Fredrik Scheffer och Amiralen och Landshöfdingen Grefve Diedric Henrik Taube. Efter återkomsten på Svensk botten i slutet af Augusti månad 1739, blef han d. 9 Junii

Digitized by Google

1740 prestvigd i Åbo, och dersammastädes, efter försvarad gradual-disputation, vid Academiens Jubelfest d. 15 Julii samma år af Biskopen Doctor Fahlenius promoverad Theol. Doctor. Sedan han d. 26 Maji 1741 blifvit utnämnd till Theol. Professor, blef han d. 8 Junii samma år förordnad till Kyrkoherde vid Nådendals, Reso och Merimasku præbende församlingar. I början af år 1742, under hvilket han var Academiens Rector, kallades han till Correspondent af Kongl. Vetenskaps Societeten i Upsala; men, i anseende till det då emellan Sverige och Ryssland utbrustna kriget, måste han, vid fiendtliga härens närmare annalkande, öfvergifva Åbo, för att öfver Stockholm förfoga sig till Sin Svärfader i Linköping, men hade derunder den olyckan, att på Ålands haf förlora större delen af sin dyrbara boksamling. För hans utkomst öppnades snart en hugnande utsigt, då han d. 28 Octob. samma år förordnades till Linguarum Orientalium et Græcæ Professor vid Kongl. Academien i Lund. Hans vistande der blef likväl icke långvarigt, ty d. 1 Maji 1744 utnämndes han till Domprost i Linköping, och efter der varande Biskopen Doctor Rhyzelii död, erhöll han d. 6 Septemb. 1761 Konungens Nådiga Fullmakt att vara dess Efterträdare. Dels i denna egenskap, dels förut, såsom Stiftets Ombud, bevistade han Riksdagarne åren 1746, 1751, 1755, 1760, 1765, 1769 och 1771. Under då varande Ärke-Biskopens sjuklighet förrättade Han 1765 till det mesta Talemans-embetet i Prest-Ståndet, hvilket han, vald och kallad, ensamt bestridde under 1769 års Riksdag. Derjemte hade han det höga förtroendet att år 1771 förrätta Konung Adolf Fredriks jordfästning och att vid Konung Gustaf III:s kröning hålla predikan följande året, samt 1774, vid Hertig Carls och dess Gemäls förmäl-

Digitized by Google

nings-act, det tal, som Ärke-Biskopen, under sin sjuklighet, icke förmådde att hålla. Utom 2 disputationer, som han, såsom Præses, utgifvit i Åbo, och 1 i Lund, försvarade han äfven vid prestmötet i Linköping 1744 sin Synodal-afhandling de Societate Conjugali. Likaledes har man af hans hand: 1. Tal, inför då varande Kron-Prinsen Adolf Fredrik 1744, vid öfverlemnandet af den vid Lunds Academie öfver hans lyckliga ankomst till Riket hållna orationen; — 2. Likpredikan öfver Konung Adolf Fredrik, hållen vid Hans jordfästning, tryckt i Stockholm 1772, in folio; — 3. Predikan vid Konung Gustaf III:s och Dess Gemåls kröningsfest, 1772, i lika format, och — 4. Tal, hållet vid H. K. H. Hertig Carls och Dess Gemåls höga förmälnings-act, 1774. — Ömsint och välgörande, var han Ledamot af det Samfund, som i tysthet öfvar barmhertighets verk, och till Kongl. Gymnasii Bibliotheket i Linköping anslog han sin icke obetydliga bok-samling. — I sistnämnde stad slutade han sina dagar d. 2 Junii 1780. — Gift 1:o d. 5 Augusti 1740 med Fröken *Ulrica Benzelstjerna*, död d. 11 Maji 1766, Dotter af då varande Biskopen i Linköping, sist Ärke-Biskopen, Doctor Erik Benzelius, den yngre; och — 2:o d. 2 Junii 1767 med Demoiselle *Maria Worster*, död d. 14 April 1795, Dotter af Grosshandlaren i Stockholm Samuel Worster, och afkomling af den odödlige Doctor Martin Luther; hvilket sistnämnde äktenskap var ofruktsamt. — I förra giftet hade han flere barn, af hvilka de fleste dogo i barn-åren; men de, som hunno till mogen ålder, voro: 1. *Erik*, född 1741, död ogift d. 13 Sept. 1788; Professor och Vice-Bibliothecarius vid Kongl. Academien i Upsala; och — 2. *Anna Dorothea*, född d. 2 Mars 1745, död d. 23 Mars 1797; gift d. 31 Decemb. 1762 med Professorn, Domprosten i

Digitized by Google

allmänt erkännes. Han dog i Lund d. 26 Octob. 1789. Ur den grafskrift, som Magister Docens Älf öfver honom författade, må följande stropher anföras:

På vetenskapers fält man såg Nelander skörda,
Ej i ett hungrigt hopp om brödet, som det ger,
Ej för det lärda namn, det kanske några vörda,
Men som är obekant för tusen gånger fler.
Nej, detta ljus och denna värma,
Som ses och kännes af en vis,
Dem ville han sitt väsen närma,
Att i sin lefnad sedan härma
Den första verldens paradis.

Han gjorde det. — Af tro, af redlighet och ära,
Af Philosophens lugn hans dag ju var ett rön?
O Yngling! sen du känt hans lefnads sedolära,
Din kärlek Dygden vann, som der du såg så skön.
Af sympathiens krafter dragen,
Uti hans fotspår oskuld gick;
Om skuggan täflade med dagen,
Var det Socratiska behagen
Med Catos allvar i hans blick.

Han blef gift d. 10 Februar. 1744 med *Magdalena Moller*, död d. 19 Mars 1790, Dotter af Juris Naturæ et Moralium Professorn i Lund, Magister Arvid Moller, och hade med henne följande barn: 1. *Christina Margareta*, född d. 20 Mars 1745, död d. 8 Augusti samma år; — 2. *Margareta Wendela*, född d. 21 Junii 1746, död i barnsäng d. 11 Junii 1781; gift d. 20 Februar. 1778 med Academiæ Räntemästaren i Lund, Magister Olof Nenzelius; — 3. *Arvid Adam*, född d. 27 Julii 1747, död, Packhus-Inspector i Norrköping, och titulerad

Digitized by Google

4. *Anders Magnus*, Fiscal; gift med Lovisa Ulrica Lettström; — *Carl*, född 1749, död d. 10 [illegible] 1748, död d. 12 Maji 1751; — 5. *Gustaf*, född d. 17 Octob. 1750; död; Philos. Kand. — 6. först Philos. Practicæ Docens och Extraord. Amanuens vid Academiska Bibliotheket i Lund, men flyttade sedan på Landsbygden i Östergöthland, och blef der gift; — 7. *Jacob Eduard*, född d. 18 Mars 1753; Sjöfarande; — 8. *Christina Catharina*, född 1754, död d. 15 April 1755, och — 9. *Maria Charlotta*, född d. 1 April 1755, död d. 13 Octob. 1796; gift 1785 med Auditeuren vid Kongl. Södermanlands Regemente Arvid Wåhlin.

(Se Lindfors l. c. Pars Poster. p. 94; Primar. Theol. Professorn och Domprosten Doctor Ambrosii Westrings d. 9. Febr. 1744 utfärdade program till hans inauguration, och Kongl. Lif-Medici och Professorn Doctor Christian Wollins öfver honom hållna Latinska Parentation.)

EBERHARD ROSÉN, Adlad ROSENBLAD. Född i Sexdräga prestgård i Kinds härad i Westergöthland d. 16 Novemb. 1714. Fadren var Kyrkoherden vid Sexdräga, Roasjö, Ljushults och Hillareds församlingar i Götheborgs Stift, Erik Rosenius och Modren Anna Wellander. I dopet hade man ämnat honom namnet Esbjörn, efter en Slägtinge; men Fadren hade måst göra Biskop Svedberg det löftet att aldrig gifva sina barn något hedniskt namn. Sedan han tillbragt sina barn-år i Föräldrarnes hus, der han hade sin fader till sin första Lärmästare, och derefter fortsatt sina studier vid Scholan och Gymnasium i Götheborg, blef han 1732 Student i Upsala. I likhet med den store Holländske Läkaren, Professorn Doctor Boerhave, hade han i början ämnat att blifva Prest; men under en långvarig sjukdom, som åkom honom, och i hvilken han ömt sköttes af sin äldre

broder, den sedan så vidtfrägdade Archiater Rosèn [illegible] nog för Rosenstein, ändrade han sitt beslut [illegible] han af honom grundligen Läkare-vetenskapen [illegible] dess han 1741 af honom promoverades [illegible] Medicinæ Doctor. Samma år begaf han sig till Stockholm, vann der, för utöfningen af sin vetenskap, utmärkt förtroende, antogs till Medlem af Kongl. Collegium Medicum, fick uppdrag att föra protocollet vid de förhör, som utrikes promoverade Doctorer och Apothecare der undergingo, och kallades samma år till Ledamot af K. Vetenskaps Societeten i Upsala. Följande året var han Expeditions-Medicus på Kongl. Örlogs-Flottan, med den ådagalagde skicklighet, att han efter hemkomsten blef d. 7 Januar. 1743 befordrad till Assessor i Kongl. Collegium Medicum, hvarefter honom anförtroddes vården om de sjuke, som ifrån Arméen och Dal-orten inkommit på Sjukhusen i Stockholm. Utnämnd d. 26 Sept. 1744 till Medicinæ Professor i Lund, företog han, med nådigt tillstånd, följande året en resa till Göttingen, för att, under den store Läkaren Baron von Hallers inseende, ännu mera fullkomna sina insigter i Anatomie och andra grenar af sin vetenskap, hvaremot Rosén undervisade honom i Svenska språket, och uppstod dem emellan den förtroligaste vänskap, som under hela deras lifstid ännu mera ökades och befästades. Återkommen till Fäderneslandet 1746, sedan han efter vistandet i Göttingen äfven besökt Strasburg, Halle och Berlin, tillträdde han genast den honom uppdragna Professionen, var derjemte i nära 36 år Intendent vid Ramlösa Hälso-brunn, idkade en vidsträckt praktik, och med sina djupa kunskaper och sin oförtrutna flit danade han åt Fäderneslandet en mängd af skicklige Läkare. Lika tillgänglig för lägre, som högre, ägde han allmän vörd-

Digitized by Google

nad, kärlek och förtroende. Då H. K. H. Hertig Carl, vid Lägret i Skåne 1773 hade fallit i en häftig feber, som hotade med en oundviklig död, var han ett medel i Försynens hand att derifrån rädda honom. Af Kongl. Vetenskaps Academien kallades han 1752 till dess Ledamot, och d. 23 Januar. 1770 upphöjdes han i adlig värdighet, hvaruti han 1774 tog introduction under N:o 2013, med namnet ROSENBLAD. Åren 1754 och 1771 var han Academiens Rector, och 4 gånger Promotor i Medicinska Faculteten, deribland vid Academiens Jubelfest d. 28 Junii 1768, då han till Medic. Doctorer promoverade Kongl. Archiatern Herman Schützer, sedan adlad Schützercrantz; Demonstrator Botanices i Stockholm Peter Strandman; Läkaren vid koppympnings-Institutet dersammastädes, Licentiaten Carl Gustaf Sandmarck; Medic. Licentiaten Carl Gustaf Laurin; Med. Licentiaten och då varande Prosectorn, sedan Professorn i Lund, Anders Ejl. Barfoth; Med. Licent. och Lazaretts-Läkaren i Lund, Samuel Feuk, Stads-Läkaren i Ystad, Med. Licent. Georg Henrik Bæyer och Medic. Licentiaterne Kilian Muhrbeck och Gustaf Jonas Hjertzeel. Vid 70 års ålder erhöll han d. 13 Decemb. 1784, på underdänig anhållan, tjenstfrihet med bibehållande af lönen och öfriga förmoner. Tre år derefter lät Götheborgska Nationen i Lund, hvars Inspector han var, till bevis af sin tacksamhet, öfver honom slå en Skådepenning, hvars ena sida föreställer hans bild, med omskrift: Eberhardus Rosenblad Medicus; och å den andra läses: Inspectori Optimo anno jam XXV curam Nationis agenti, Studiosa Juventus Gothoburgica Lundensis 1787, hvarunder synes Mercurii staf. Utom 34 under hans præsidium utkomna disputationer, har han utgifvit: 1. Observationes Botanicæ circa plantas quasdam Scaniæ non ubivis obvias,

Digitized by Google

et partim quidem in Svecia huc usque non detectas; quibus accedit Brevis disquisitio de strage bovilla quotannis in pascuis Christianstadii observata; Lund 1749; — och 2. Förslag till boskapssjukdomens dämpande vid Christianstad, Lund 1756. Det bör ock nämnas, att en af hans disputationer de viribus brassicæ in sanitatem humanam blifvit på Tyska öfversatt och utgifven. Med sina öfriga kunskaper förenade han en djup kännedom och utmärkt styrka i Romerska vältaligheten. En af hans loftalare har derföre om honom yttrat: »Omnibus »et naturæ et artis præsidiis ad dicendum erat paratus. »Flos et color nunquam defuerunt: Ornatus verborum »et insignis et castus erat: Cuncta ad tumorem perducta »non extra sanitatem, sed extra naturam esse censebat. »Audires Romanæ eloquentiæ tersam et expeditam proflu»entiam, quæ aculeos infixit alta mente repostos. Audi»res veneres et gratias, non quæsitas aut paratas, sed »innatas ac vernaculas. Verbo, audires Oratorem, quasi »ad ipsam Hippocrenem, natum atque nutritum.» — Död i Lund d. 21 Mars 1796. — Gift d. 28 Decemb. 1746 med Fröken *Ulrica von Hermansson*, död d. 18 Decemb. 1798, Dotter af Eloqu. et Politic. Professor Skyttianus i Upsala Johan Hermansson. — Deras barn voro: 1. *Anna Margareta*, född d. 24 Decemb. 1747, död d. 30 Septemb. 1757; — 2. *Nils*, född d. 22 April 1749, död d. 3 Oct. 1827; General-Adjutant, Öfverste i Arméen, efter att hafva tjent vid Kongl. Fortificationen, och Riddare af K. Svärds-Orden; gift 1:o i Septemb. 1795 med Borgmästaren i Carlshamn, Berndt Lorentz Cervins Enkefru Anna Elisabeth Richert, död i barnsäng d. 14 Maji 1796; och 2:o d. 12 Augusti 1800 med Fröken Eva Elisabeth Ehrenborg; — 3. *Ulrica Eleonora*, född d. 24 Aug. 1750, död d. 20 Octob. 1793; gift d. 13 Octob. 1769 med dä

varande Theol. Adjuncten och Prosten, sist Biskopen öfver Lunds Stift, Acad. Pro-Canzleren och Ledamoten af K. Nordst. Orden, Doctor Petrus Munck, i hans andra äktenskap; — 4. *Christina Maria*, född d. 9 Mars 1752, död d. 22 Maji 1825; gift d. 24 April 1772 med då varande Juris Doctorn och Justitiæ Borgmästaren i Malmö, sedan Lagmannen, Ledamoten i Konungens Högsta Domstol och Riddaren af Kongl. Wasa-Orden, Carl Fredrik Widegren, äfven i hans andra gifte, som dog d. 15 April 1803; — 5. *Johan Erik*, född d. 22 Julii 1753, död d. 17 Octob. 1825; Öfverste, efter slutad tjenstgöring vid Kongl. Norra Skånska Cavallerie-Regementet, och Riddare af K. Svärds-Orden; gift d. 16 Octob. 1782 med Jeannette Lidbeck; — 6. *Elisabeth Fredrica*, född d. 14 Sept. 1754, död d. 4 April 1829; gift d. 6 Novemb. 1795 med Friherre Sven Philip Bogislaus von Schwerin, Ägare af Rosenlund och Riddare af Kongl. Wasa-Orden, död d. 1 Mars 1820; — 7. *Elof*, född d. 16 Octob. 1756, Friherre d. 29 Junii 1809, adopterad och introducerad 1811 under N:o 323, hvilket hans yngre Herr Broder då innehade; General-Lieutenant och Commendeur med Stora Korset af Kongl. Svärds-Orden; gift d. 22 Junii 1797 med Charlotta Elisabeth Ström; — 8. *Matthias*, född d. 23 Junii 1758, Friherre d. 1 Mars 1805; Grefve d. 7 Januar. 1815, i förra värdigheten introducerad 1805, under N:o 323; och i den senare år 1815, under N:o 123; En af Rikets Herrar, Justitiæ Stats-Minister, Riddare och Commendeur af K. Maj:ts Orden, Ordens Vice-Canzler, Riddare af Konung Carl XIII:s Orden och år 1818 i Upsala promoverad Juris Doctor; gift d. 20 Maji 1790 med Charlotta Maria Toutin; — 9. *Margaretha Sophia*, född d. 20 Novemb. 1759, död d. 18 April 1831; gift d. 11 Novemb.

Digitized by Google

1785 med då varande Majoren, sist Öfverste Lieutenanten och Riddaren af K. Svärds-Orden, Kjell Christopher Hagerman, som 1799 blef adopterad och Adlad under namnet Rosenblad, och dog d. 2 Septemb. 1808, samt — 10. *Anna Brita*, född d. 20 Septemb. 1765, död d. 9 Decemb. samma år.

(Se Lindfors l. c. pars poster. p. 100; Friherre Rehbinders år 1781 utgifna Fortsättning af Adels-Matrikeln s. 295; Biskopen Doctor Hesséns d. 10 Junii 1796 utfärdade Program till afhörande af parentationen öfver honom i Lund; Sacklèns Sveriges Läkare-Historia, 1 Delen, s. 642; Medicinal Rådet Doctor Odhelii i Kongl. Vetenskaps-Academien öfver honom hållna Åminnelse-tal; Kongl. Lif-Medici och Professorn, Doctor Christian Wollins parentation öfver honom i Lund, utgifven under titel: Rosarum Folia in Ejus tumulum sparsa; Justitiæ Rådet Torèns Åminnelse-tal öfver honom, hållet för Göthebörgska Nationen vid Lunds Academie, och Steuchiska Slägtens Ättar-tal, i handskrift förvarad hos författaren.

JONAS WÅHLIN. Född d. 8 Maji 1699, medan Fadren Anders Wählin var Comminister vid Eneby och Kisa församlingar i Östergöthland, hvilken sedan blef Kyrkoherde i Östra Stenby. Modren var Ingeborg Bellnerus, hvilken tidigt blef honom beröfvad. På sitt nionde år intogs han i Linköpings Schola, genomgick sedan der varande Gymnasium och blef 1718 inskrifven ibland de Studerandes antal vid K. Academien i Upsala. Sedan han der i 4 års tid uppehållit sig, for Han 1722 till Lund, hvarest han, efter aflagda lärdoms-prof, blef 1730 promoverad Magister. Samma år tillböds honom att förestå en ledig Lectors-beställning i Linköping, och det följande att blifva Consistorii Notarius derstädes, men han afslog beggedera, dels emedan han var mera böjd för den Academiska befordringsvägen, dels såsom redan utsedd till handledare för Presidenten Friherre Conrad Ribbings Son, i Stockholm. I det stället ut-

Digitized by Google

nämndes han d. 10 Februar. 1731 till Docens i Philosophiska Faculteten i Lund, och prestvigdes samma är i Stockholm, på kallelse af nyssnämnde Herre, att tillika vara Dess Huspredikant. Följande året blef han Philosophiæ Adjunct, och flyttades 1733 till en lika beställning i Theologiska Faculteten. Sedan han allt intill den tiden kämpat med nog knappa omständigheter, erhöll han d. 24 Octob. 1735 Konungens Nådiga fullmakt på Academiæ Secreterare-syslan vid Kongl. Academien i Lund. Någon tid derefter uppförd på förslag, 1738 till Kyrkoherde-embetet vid Malmö Stads St. Petri församling, och följande året till Philosophiæ Theoret. Professionen i Lund; men begge gångerna, vid tillsättningen, förbigången, blef han d. 27 Novemb. 1740 utnämnd till Academiæ Bibliothecarius, och inlade, under den tid han detta embete innehade, den förtjensten att aldraförst hafva upprättat fullständig Catalogue på der varande böcker och handskrifter. Den 26 Octob. 1744 befordrades han till Tredje Theol. Professor och Kyrkoherde i Wallkärra och Stångby, promoverades d. 2 Maji 1746, efter försvarad disputation, af då varande Biskopen Henrik Benzelius till Theol. Doctor, flyttades 1749 till andra rummet i Theologiska Faculteten och dermed förenade Kyrkoherde-embete i Uppåkra och Flackarp, och erhöll slutligen Nådig Fullmakt d. 9 Maji 1763 att vara Primarius Theologiæ Professor och Domprost i Lund, der hans grundliga lärdom och utmärkta förtjenster ännu bibehållas i ärofull åminnelse. Såsom Stiftets och Consistorii Fullmäktig, bevistade han Riksdagarne åren 1765, 1769 och 1771. På första dagen af Academiens Jubelfest d. 23 Junii 1768 höll han predikan i Domkyrkan öfver den utsedda Texten Psalmen 147, vers. 12 och 13. Trenne gånger innehade han rum på förslagen

Digitized by Google

till Biskopsembetena i Linköping, Lund och Carlstad, äfvensom honom visades ett lika förtroende vid ledigheten af Pastor Primarius i Stockholm. Var Academiens Rector åren 1753 och 1770. Jemte det han som Præses utgifvit 21 Disputationer, och vid Prestmötet 1748 sin Synodal-afhandling, de Triplici Christi Officio Mediatorio, har man af honom en Latinsk Parentation öfver Juris Naturæ et Moral. Professorn Arvid Moller. — Död i Lund d. 23 Maji 1777. — Gift d. 9 Novemb. 1738 med *Martha Maria Wassman*, död 1785, Dotter af Råd- och Handelsmannen i Landscrona Erik Wassman. — Deras barn voro: 1. *Ingeborg Anna*, född 1739, död d. 3 Octob. 1814; gift d. 30 Novemb. 1764 med Kongl. Lif-Medicus och Medic. et Chemiæ Professorn i Lund, Doctor Christian Wollin, död d. 7 Septemb. 1798; — 2. *En son*, född 1740, död d. 20 Januar. 1741; — 3. *Anna*, född 1742, död d. 19 Decemb. 1791; gift d. 20 Junii 1777 med Lagmannen och Academiæ Secreteraren i Lund Gustaf Adolf Löwenhjelm; — 4. *En dotter*, till namnet obekant, död i späd ålder; — 5. *Anders*, född d. 25 Nov. 1745, död d. 22 Junii 1809; Hof-Rätts Råd i K. Götha Hof-Rätt, Riddare af K. Nordst. Orden, och 10 dagar före sin bortgång utnämnd till Justitiæ-Råd; gift d. 27 Mars 1785 med Friherrinnan Fröken Anna Charlotta Klingspor, död d. 24 Februar. 1803; — 6. *Ulrica*, född d. 9 Januar. 1747; gift d. 2 Octob. 1781 med då varande Majoren vid K. Norra Skånska Cavallerie-Regementet, sedan Öfversten och Riddaren af Kongl. Svärds Orden, Olivier Salomon von Hausswolff, i hans andra äktenskap, hvilken dog d. 30 Novemb. 1808; — 7. *Brita Christina*, född d. 14 Mars 1750, död d. 4 Octob. 1812; gift d. 16 April 1773 med då varande Assessorn i Kongl. Collegio Medico, sedan

Digitized by Google

Medicinal-Rådet, Doctor Johan Lorenz Odhelius, äfven i hans andra gifte, som dog d. 23 Augusti 1816, och — 8. *Erik Gustaf*, född d. 15 Augusti 1755, död ogift d. 10 Julii 1796; Revisions-Secreterare.

(Se Lindfors l. c. pars poster. p. 69; Personalierna, bifogade Prosten, Doctor Munthes öfver honom hållna Likpredikan; Professorn Doctor Nelanders Oratio funebris in Ejus memoriam, och Lidbecks Series Præfectorum Bibliothecæ Lundensis, p. 13.)

LARS LIEDBECK. Son af Rådmannen i Jönköping Nils Liedbeck och dess Fru Maria Billing, var han född i nyssnämnde Stad d. 13 Julii 1707 och njöt först enskilt undervisning i Föräldrarnes hus, till dess han 1720 intogs i Jönköpings Schola, och år 1722 vid Gymnasium på Wisingsö, samt i början af Junii månad 1727 blef Student i Lund, der han tidigt fattade hog för de mathematiska vetenskaperna. För att deruti än vidare förkofra sig, for han 1730 till Upsala, der han flitigt begagnade den berömde Klingenstjernas undervisning, hvarjemte han äfven skaffade sig insigt i anatomien och botaniken. Snart gjorde han de framsteg, att han 1732 kunde anmäla sig såsom sökande till Matheseos Lectionen vid Gymnasium i Calmar, och följande året till Adjuncturen i samma vetenskap vid K. Academien i Lund; men då begge desse syslorna undgingo honom, antogs han 1733 till Auscultant i K. Bergs-Collegio. År 1736 begaf han sig till Carlscrona, och kort derpå antagen till Extra-Canzlist i K. Amiralitets Collegium, vann han samma är tjenste-befattning vid den då företagna Sjö-Expeditionen, och utnämndes till Under-Styrman. Följande året förordnad till Öfver-Styrman och anbefalld att åtfölja en expedition till Baltiska hafvet, blef han vid återkomsten befordrad till Fändrik vid

Digitized by Google

K. Örlogs-Flottan. Utsågs 1738 att vara en af besättningen på Skeppet Sverige, som var bestämdt att afgå till Constantinopel, men då det i slutet af November månad förolyckades nära Spanien, återkom han följande året, utblottad, till Carlscrona, och anmälte sig till den i Greifswald då lediga Mathematum Professionen. Till upprättelse för det missödet att vid dess tillsättande blifva förbigången, utnämndes han 1740 till Lieutenant vid K. Amiralitetet och Under-Lärare vid Skepps-Gosse-Scholan, hvarefter han ofta, under Öfver-Lärarens frånvaro, bestridde dess åligganden. Efter aflagdt præsidium för sin, till legitimerande af sin ansökan, ålagda disputation de Architectura navali et speciatim de structura navis militaris, qua in aquam immergitur, erhöll han omsider d. 10 Novemb. 1744 Konungens Nådiga Fullmakt att vara Ordinarius Matheseos Professor vid Kongl. Academien i Lund. — Såsom Promotor i Philosophiska Faculteten utdelade han d. 23 Junii 1757 Lagerkransen åt 40 Candidater, och var år 1760 Academiens Rector. Utom 85 disputationer, som under hans præsidium utkommit, har han utgifvit: 1. Korrt och nyttig Arithmetica, tryckt första gången i Stockholm 1737, och — 2. Afhandling om himmel- och jord-globernas rätta bruk, nytta och egenskaper, efter de nyare Mathematicorum lärosätt sammanfattad; första gången upplagd derstädes 1734. — Död i Lund d. 5 Augusti 1762. — Gift d. 28 Augusti 1752 med *Sophia Lieffertz*, död d. 26 Septemb. 1771, Dotter af Handelsmannen i Lund Casper Lieffertz. Deras barn voro: 1. *Nils Caspar*, född d. 3 Decemb. 1754, död ogift d. 27 Mars 1799; Magister och Philosophiæ Pract. Docens i Lund; och — 2. *Maria Margareta*, gift d. 30 Januar. 1778

Digitized by Google

med slutligen Lagmannen och Häradshöfdingen i Östbo och Westbo häraders domsaga i Småland Carl Hadders.

(Se Lindfors l. c. pars poster. p. 104, och Domprosten Doctor Westrings d. 9 Januar. 1745 utfärdade program till hans introduction.)

SVEN MUNTHE. Ehuru denne Ättens namn, genom lärdom och förtjenster, beredt sig tillräcklig ärofull åminnelse, bör det ej förtigas, att denna Slägten leder sitt ursprung ifrån Brabant, hvarifrån den måste flykta för de grymma religions-förföljelser, som anställdes af Hertigen af Alba, då den sökte en fristad i Dannemark och Sverige, och att det Adliga vapen, den fört, förekommer i den gamla Nürnbergska vapenboken. — Född d. 3 Novemb. 1714, och Son af Kyrkoherden i Slågerup af Lunds Stift Jöns Munthe, och dess Fru Christina Engeström, Biskopens Syster, njöt Professor Munthe undervisning först i föräldrarnes hus och sedan i Scholan i Landscrona, tilldess han upptogs i de Studerandes antal vid Kongl. Academien i Lund, der han blef Magister 1738; Docens i Österländska språken 1741, och d. 10 Decemb. följande året utnämnd att deruti vara Adjunct. Känd för sina i denna litterature förvärfvade insigter, fick han i början af år 1745 det hedrande förtroendet att vid Kongl. Canzliet blifva brukad såsom Tolk vid den Tripolitanska Beskickningen, hvarefter han d. 1 Mars samma år erhöll fullmakt att vara Linguarum Orientalium et Græcæ Professor vid Lunds Academie. Enligt Skånska Presterskapets hos Consistorium yttrade önskan, utnämndes han d. 26 Junii 1764 till Fjerde Theol. Professor och Kyrkoherde vid Hardeberga och Sandby församlingar, då honom väl ålades att i Österländska språken fortfara med deras examina, som ville blifva Philosophiæ Candidater; men utan rättighet att längre i Philosophiska Faculteten äga säte och

Digitized by Google

stämma. Han blef Prost öfver nämnde församlingar d. 17 Julii 1765; Theol. Doctor vid Academiens Jubelfest, d. 25 Junii 1768 och följande året Tredje Theol. Professor och Kyrkoherde i Wallkärra och Stångby præbende-pastorat. Vid Prestmötet 1770 præsiderade han för sin utgifna Synodal-disputation de Origine et Sacramento Circúmcisionis; och promoverade d. 20 Junii 1772, då varande Theol. Adjuncten, sist Domprosten m. m. Johan Jacob Hellman till Theol. Doctor, sedan han d. 20 Junii 1760 i Philosophiska Faculteten haft lika förrättning med 40, som då erhöllo Magisters diplome. Var Academiens Rector åren 1749, 1761 och 1773. — Utom förenämnde, och 57 andra från Öfre Cathedren försvarade disputationer, har han utgifvit Likpredikan öfver Contracts-Prosten och Kyrkoherden i Löderup, Magister Nils Östman 1771. — Död i Lund d. 29 Augusti 1774. — Gift d. 26 Septemb. 1746 med *Magdalena Ulrica Hellichius*, Syster till framl. General-Lieutenanten och Riddaren Gustafschöld, och Dotter af Kyrkoherden i Allerum i Lunds Stift, Olof Hellichius. — Deras barn voro: 1. *Johan Olof*, född d. 23 Julii 1747, Canzlist i Kongl. Canzli-Collegio, men blef svagsint och dog i hospitalet i Malmö; — 2. *Carl Magnus*, född d. 7 Maji 1750, död d. 18 April 1809, Borgmästare i Carlshamn; gift 1:o med Gustava Nehrman, död d. 11 April 1795, och 2:o d. 26 Januarii 1796 med Helena Sophia Sorbon. — 3. *Christina Catharina*, född d. 26 Decemb. 1752, död d. 29 Julii 1756; — 4. *En dotter*, född i Maji månad 1754, död d. 1 Junii 1755; — 5. *Christina Catharina*, född d. 14 Octob. 1757; lefver ogift; — 6. *Åke*, född d. 28 Octob. 1759, Magister i Lund 1778 och sedan Tullskrifvare i Dalarön: samt — 7. *Ulrica*, född d. 10 Junii 1764, död d. 1 Januar. 1766.

Digitized by Google

(Se Lindfors l. c. pars prior p. 109 och 113, samt pars poster. p. 78; Lunds Veckoblad för år 1776, N:r 19, Professorn, Doctor Harmens's d. 10 Junii 1745 till hans inauguration utfärdade Program och benäget lemnade uppgifter af Herr Rector Scholæ Ruuth i Carlshamn).

JOHAN CORYLANDER. Ehuru han icke haft Professors namn, har man ansett honom förtjent att räknas ibland dem, som burit det, helst han varit den förste af Academiens Bibliothecarier, som, i denna egenskap, hållit offentliga föreläsningar i vetenskaps-historien. Han var född i Östergöthland d. 17 Januar. 1707, der hans Fader Nils Corylander var Prost och Kyrkoherde i Styrestad. Modrens namn är obekant. I Lund blef han Student 1721, Magister 1730, Docens i Philosophiska Faculteten d. 24 April 1734, och i den samma Adjunct d. 6 Maji följande året. Sedan han i 4 års tid förestått Historiarum Professionen och i ett halft år Academiæ Secreterare-syslan, samt en gång varit föreslagen till den förra, och 2:ne gånger till den sednare, utnämndes han d. 5 Junii 1745 till Academiæ Bibliothecarius, hvarefter han väl blef uppförd å förslag, 1747 till Philosophiæ Theoreticæ, 1750 till Tredje Theologiæ och 1755 till Eloquentiæ et Poëseos Professionen, men hvarje gång vid tillsättningen förbigången. Prestvigd d. 5 Junii 1751, blef han, i slutet af samma år, vid Krönings-festen, utnämnd till Theologiæ Doctor, och följande året dertill i Upsala promoverad. Enligt Canzlerens förordnande ålades honom år 1754 att gifva offentliga föreläsningar i Lärdoms Historien, och, enligt Riksens Ständers beslut, förunnades honom 1756, såsom den lyckligaste Latinske Poët, den pension af 600 Daler Silfver-mynt, som den berömde Capitaine Gustaf Lithou förut hade uppburit. Sedan han d. 7 Julii 1766 blifvit

Digitized by Google

utnämnd till Kyrkoherde vid Jemshögs och Näsums församlingar i Lunds Stift, förordnades han till Prost öfver dem nästföljande året. Utom 12 under hans præsidium utkomna disputationer, har man af honom: 1. Tal, i bunden Stil, hållet vid Academien i Lund 1743, i anledning af Herr Riks-Rådet, Grefve Johan Gyllenborgs antagande af Canzlers embetet derstädes; — 2. Åminnelse-Tal öfver samme Herre, hållet vid Lunds Academie 1752, och infördt i Kongl. Bibliothecarien Gjörwells Svenska Bibliothek, 2 Delen ifrån sid. 63 till 119; — 3. Carmen Sæculare, in memoriam Pacis, quæ Roschildiæ constituta fuit d. 26 Febr. st. v. anno 1658, jubente Senatu Academico, in Alma Gothorum Carolina eodem die anni 1758 recitatum; — 4. Gustavologia, circa Sveciæ Regis, Gustavi Tertii, Festum Coronationis, IV Cal. Jun. An. 1772 modulata, införd i förenämnde Gjörwells Thesaurus Sveo-Gothicus, ifrån pag. 1 till 11; och 5. Anmärkningar vid Danske Amiralen Peder Tordenschölds Lefverne, och öfver stora och namnkunniga menniskors lefvernesbeskrifningar, 1 Delen, Stockholm 1755; införde i Gjörwells Svenske Mercurius för år 1764, s. 743 till 754. — samt en mängd vid olika tillfällen författade Carmina Latina. Död d. 8 Februar. 1775. — Gift med *Beata Juliana Berghman*, Dotter af Assessorn och Häradshöfdingen Gustaf Berghman; och hade med Henne Sonen *Gustaf Fredrik*, född d. 17 Octob. 1750, död; sist Lands-Secreterare i Carlscrona; i dopet uppkallad efter Sin Faders älskade Lärjunge, den odödlige Skalden, Canzli-Rådet, Riddaren af Kongl. Nordstjerne-Orden och En af de Aderton i Svenska Academien, Grefve Gustaf Fredrik Gyllenborg.

(Se Lindfors l. c. pars poster. p. 135; Lidbecks Series Præfectorum Bibliothecæ Lundensis p. 14; Prosten Doctor Öllers Be-

Digitized by Google

skrifning öfver Jemshögs Socken i Blekingen s. 319, och Sommelii Lexicon Eruditor. Scanens. Tom. 2, p. 106.)

LARS LAUREL. Son af Assessorn och Gouvernements Kamereraren i Skåne Johan Laurel och dess Fru Anna Balk, och född i Stockholm d. 25 Maji 1705, uppfostrades han under enskilt undervisning i Föräldrarnes hus, till dess han mot slutet af år 1721 blef antagen till Student vid Lunds Academie, der han i synnerhet begagnade Professorerne Anders Rydelii och Nehrmans föreläsningar. Efter några års förlopp drogs hans håg till Lagfarenheten, och sedan han någon tid öfvat sig deruti vid Lagmans-tingen, antogs han till Notarius vid en i Wester-Dalarne tillförordnad Extra-Commission. Men återvändande till det Läroverk, han öfvergifvit, utnämndes han 1733 till Vice-Bibliothecarius i Lund, churu han först 2 år, förrän han lemnade denna befattning, kom i ätnjutande af någon lön. Under den tiden blef han Magister 1738. Erhöll d. 30 Junii 1747 Konungens Nådiga Fullmakt att vara Philosophiæ Theoreticæ Professor, och kallades samma år till Ledamot af Kongl. Vetenskaps Academien. Sedan han såsom Præses utgifvit 61 disputationer; d. 23 Junii 1763 med 27 Candidater förrättat promotionen i Philosophiska Faculteten, och åren 1762 och 1774 varit Academiens Rector, erhöll han, på underdånig begäran, nådigt afsked d. 27 Septemb. 1782. Då man med visshet känner, att han varit tryckt af flere tillstötande bekymmer, torde han förtjena ett skonsammare bedömmande, än det han erfarit, churu alla måste instämma i det yttrande, som om honom blifvit fälldt: »Vir fuit, qui scriptis suis non tam »inclaruit, quam innotuit.» Utom nämnde disputationer har han utgifvit: 1. Åminnelse-tal, hållet för Kongl. Vetenskaps-Academien, öfver Capitaine Mechanicus Mår-

Digitized by Google

ten Triewald, 1747; — 2. Förslag till Svenska Skrif-Lagen, 1748, — 3. Inledning till rätta förståndet om dess förslag till Svenska Skrif-Lagen, 1750; — 4. Räfst med sina Orthographiska arbeten, 1756; — 5. Oratio ad mutationem Rectoratus, 1763; — 6. Nordens Hufvud-Document, eller Runa-Alphabetets hemlighet, (1768); — 7. Oratio parentalis in memoriam Regis Regnique Senatoris et Academiæ Corolinæ Cancellarii, Comitis Caroli Gustavi Löwenhjelm, 1768; — 8. Den allmänna biskötseln, efter förfarenhet och försök i ordning ställd, 1771; — 9. Oratio in Cancellariatum Academiæ Carolinæ Regis Regnique Senatoris Melcher Falkenberg, 1772; — 10. Slut-Reflexioner öfver Nordens Hufvud-Document, 1777 och — 11. O du glaf och staf, eller Svenska Språket utredt, 1779. — Han dog i Lund d. 20 Octob. 1793. — Gift 1752 med *Aletha Catharina Sundborg*, död d. 29 Januar. 1790, Dotter af Assessor Sundborg, boende i Vestergöthland. — Deras barn voro: 1. *Fredrik Josias*, född d. 10 Oct. 1753, död d. 4 Januar. 1754; — 2. *Lars Wilhelm*, född d. 7 Decemb. 1754, död d. 27 Decemb. 1756; — 3. *Johan Adolf*, född d. 30 Decemb. 1755, död ogift i Linköping d. 24 Junii 1787; Philos. Adjunct vid K. Academien i Lund; — 4. *Carl Ulric*, född d. 7 Febr. 1757, död d. 28 Decemb. 1773; Student; — 5. *Erik Gustaf*, född d. 16 April 1758; död ogift d. 3 Augusti 1787; Qvartermästare vid K. Södra Skånska Cavallerie-Regementet; — 6. *Lars Vilhelm*, född d. 2 Junii 1759, död d. 30 Septemb. 1774; Studerande; och — 7. *Aletha Fredrica*, född d. 7 Julii 1765, död ogift i början af Sept. månad 1781.

(Se Lindfors l. c. pars poster. p. 131; Canzli-Rådet Lagerbrings Program till hans introduction, utfärdadt d. 12 April 1748,

Digitized by Google

och Stats-Secreteraren och Commendeuren, Friherre Rosenhanes Anteckningar, hörande till Kongl. Vetenskaps-Academiens Historia, framlagde i ett Tal vid præsidii nedläggande derstädes, s. 236.)

CARL JESPER BENZELIUS. Under det hans Fader, Erik Benzelius, den yngre, sist Theol. Doctor och Ärke-Biskop, ännu var Academiæ Bibliothecarius i Upsala, föddes denne Sonen derstädes d. 15 Januar. 1714. Hans Moders namn var Anna Svedenborg. Vid nära 16 års ålder antogs han 1729 till Student i Lund, der han, af Fadren redan från barn-åren ämnad att en dag ingå i Andeliga Ståndet, förnämligast begagnade sin Farbrors, då varande Professor Henrik Benzelii, och Adjuncten Johan Engeströms undervisning. Sedan han af sin Fader, den tiden Biskop i Linköping, blifvit prestvigd d. 29 April 1738, och den 14 i derpå följande månad, Magister i Lund, då han vid promotionen innehade första heders-rummet, anträdde han så skyndsamt en resa till fremmande orter, att han d. 2 Junii landsteg på kusten af England. Försedd med ett gynnande recommendations-bref från Herr Riks-Rådet Grefve Erik Sparre, omfattades han genast, vid ankomsten till London, med förekommande godhet af Landets Primas, Ärke-Biskopen i Canterbury Potter och de flere der varande ypperste Lärde Gibson, Candler, Pointz och i synnerhet Sloane, och efter längre tids vistande derstädes, for han till Oxford, der han vann förtrolig bekantskap med den berömde Doctor Shaw. Något mera än 2 år voro tillbragte i England, när han i slutet af år 1740 begaf sig till Paris, der hans Faders mänge vänner, en Montfaucon, Rollin, Fontenelle, Fourmont och flere gjorde hans vistande lika angenämt, som lärorikt. I Julii månad följande året for han till Holland, hvarest

Digitized by Google

han väl ämnat att någon tid fördröja, men underrättelsen om hans Faders sjuklighet föranlät honom att återse sitt fädernesland, som ock i September månad emottog honom. Med fägnad fick han då veta, att Konungen, under hans frånvaro, i Mars månad 1741, i Nåder behagat utnämna honom till Extraord. Hofpredikant. Personligen känd, uppfördes han snart eller d. 28 Maji 1742 på ordinaire staten; och med nådig tillåtelse, och försäkran att, under sin bortovaro, få uppbära den honom anslagna lönen, företog han 1743 en resa till Helmstedt, hvarest han, efter en under den store Mosheim försvarad disputation, d. 29 Maji följande året promoverades till Theol. Doctor. Under sitt vistande der, företog han ett korrt besök i Berlin, för att bevista då varande Svenske Kron-Prinsen Adolf Fredriks och Kongl. Preussiska Prinsessan Lovisa Ulricas Bilägers högtidlighet. Efter återkomsten till Sverige fortfor han med sin tjenstgöring vid Kongl. Hofvet, till dess han d. 20 Aug. 1750 utnämndes till Tredje Theol. Professor vid K. Academien i Lund och den dermed förenade Kyrkoherde-beställningen i Wallkärra och Stångby. Vid Konung Adolf Fredriks kröning följande året adopterades han med sine bröder under sine Farbröders adliga numer på Riddarhuset, med namnet Benzelstjerna, men sjelf behöll han sitt, förut burna, namn oförändradt. Sedan han vid prestmötet i Lund 1753, som Præses, försvarat sin utgifna disputation de Vocatione, flyttades han 10 år derefter till Andra Theologiska Professionen och Uppåkra och Flackarps præbende-pastorat. Promoverade d. 14 Junii 1769 då varande Theol. Adjuncten Magister Petrus Munck, äfvensom d. 17 i samma månad dennes Medbroder, Magister Nils Hesslén till Theol. Doctorer. Utnämndes d. 10 Octob. 1776 till Biskop i

Digitized by Google

Strengnäs Stift, sedan han, utom förenämnde Synodal-disputation, utgifvit såsom Præses 2:ne andra och varit Kongl. Academiens Rector åren 1756 och 1766. På förslaget till Biskops-embetet i Lund, efter Doctor Engeströms död 1777, innehade han första rummet med 208 röster, hvilka, otvunget afgifna, vittnade om den kärlek, han af Stiftet tillvunnit sig, och uppriktigheten af dess önskan att i honom få vörda sin Styresman. Han afsade sig väl icke skrifteligen detta förtroende; men då Konung Gustaf III, som den tiden ofta vistades på Gripsholm, förklarat honom, under en der gjord uppvaktning, Sitt nådiga välbehag att behålla honom i Strengnäs, och anse honom der, såsom sin egen Biskop, och Benzelius i underdånighet erkänt denna synnerliga nåd och sin förnöjelse öfver den till Strengnäs beramade flyttningen, uttydde Konungen hans svar på det sätt, att ett rum på Biskopsförslaget i Lund vore derigenom ledigt, hvarå Doctor Celsius uppfördes och till detta embete befordrades. Ett nytt vedermäle af Sin nåd behagade samme Konung visa honom, då han på Ordensdagen d. 28 April 1779 med Egen hand öfverlemnade honom Seraphimer-Ordens tecknet, att bäras i en guld-kedja, till erinran deraf, att då Konung Fredrik I på första Ordensdagen d. 28 April 1748 var af opasslighet hindrad, att i Riddarholms-Kyrkan afhöra den predikan, som der hölls af Ordens-Predikanten, sedermera Ärke-Biskopen, Doctor Samuel Troilius, hade Biskop Benzelius samma dag hållit predikan för Konungen i Dess rum på gamla Kongs-huset. — Sist utnämndes han d. 27 Nov. 1786 till Ledamot af Kongl. Nordstjerne-Orden. — Död i Strengnäs d. 2 Januar. 1793, och derstädes begrafven tillika med sin Fru, som blott 12 dagar öfverlefde honom. — Gift d. 15 Decemb. 1748 med *Johanna Helena*

Digitized by Google

Arnell, död d. 14 Januar. 1793, Dotter af Kyrkoherden vid St. Jacobs och Johannis församlingar i Stockholm, Doctor Lars Arnell. Deras barn voro: 1. *Carl Erik*, född d. 19 Novemb. 1749, död d. 7 Mars 1826; Öfverste-Lieutenant; gift d. 19 Augusti 1783 med Friherrinnan, Fröken Eleonora Sophia Stjernblad, död d. 24 Febr. 1829; — 2. *Anna Elisabeth*, född d. 3 Junii 1752, död ogift d. 20 Junii 1782; — 3. *Johanna Ulrica*, född d. 3 Septemb. 1754, död d. 15 April 1755; — 4. *Carolina Helena*, född d. 13 Decemb. 1755; död ogift i Stockholm d. 21 Mars 1825, och — 5. *Johanna Christina*, född d. 9 Augusti 1759; gift d. 6 Mars 1783 med Bergs-Rådet Jonas Cederstedt, död d. 9 Decemb. 1811.

(Se Lindfors l. c. pars poster. p. 77; då varande Rectoris Illustris, sedan Canzli-Rådet och Riddaren m. m. Grefve Gustaf Fredrik Gyllenborgs d. 15 Nov. 1750 utfärdade program till hans inauguration; Friherre Rehbinders år 1782 utgifna Fortsättning af Adels-Matrikeln s. 13; Biskopen, Doctor Wallqvists Handbok öfver Ecclesiastique Befordrings-mål, s. 422, i noten; Prosten Doctor Westéns Svenska Kongl. Hof-Clericitets Historia, 1 Del. 3 Afdeln. s. 168; Sommelii Lexicon Eruditor. Scanens. Tom. 1, p. 162; Professorn och Lectorn Doctor Bruhns vid Gymnasium i Strengnäs öfver honom hållna Latinska Parentation, och den Oratio Parentalis, som Lectorn Magister Nicolai höll öfver honom vid Prestmötet i Linköping 1793, till betygande af der varande Läroverks förbindelse till honom för den dyrbara donation, som han gjort åt Kongl. Gymnasii Bibliotheket derstädes af sin Faders samlade Handskrifter och Brefvexling, öfver hvilka Professor Lidén upprättade och utgaf en fullständig Catalogue.)

GUSTAF ERNST von BILDSTEIN. Född i Stockholm d. 1 Maji 1703. Hans Fader Gustaf Henrik von Bildstein, Capitaine vid Stenbockska Dragon-Regementet, fick icke se denne sin Son, emedan han, en månad före dess födelse, hade så svårt blifvit blesserad, i actionen vid Pultowsk, att han efter 2 års förlopp, deraf

Digitized by Google

afled i Marienburg. Efter hans död trädde Modren Christina Brenner åter i äktenskap med Fält- och Contracts Prosten samt Kyrkoherden i Hvellinge vid Malmö Peter Hedengrahn, som, förtrolig vän af hennes förste Man, åtog sig både sjelf och med biträde af andre handledare denna Stjufsonens undervisning, så att han 1719 blef i Lund antagen till Student. Vid samma tid tillsändes honom fullmakt på Fändriks beställning vid det värfvade Regemente, som stod under befäl af hans Fars Cousin, General-Majoren, Friherre von Bildstein, men han afslog detta tillbud, ocb begaf sig 1721 till Stockholm och derifrån till Upsala. Sedan han der i 2 år berömligt användt sin tid, anmodades han af sin nyssnämnde Slägting, såsom ogift och sjuk, att vid Riksdagen 1723 vara hans fullmäktig, emot löfte, att, genom hans bemedlande, blifva adopterad till Friherre; men då han stadgat sitt beslut att i litteraire väg söka sin fortkomst, vedersakade han denna utmärkelse, och förfogade sig åter till Lund. Följande året begaf han sig till Köpenhamn, i egenskap af Commissions-Secreterare hos der varande Svenske Envoyén, sedermera Herr Riks-Rådet Friherre Adlerfelt, och använde sina lediga stunder att besöka bibliothekerne derstädes, hvarjemte han gjorde sig så känd af Bartholin, Stenbuch, Lintrup och Biskop Worm, att han bestridde den sistnämndes offentliga föreläsningar, gaf privat undervisning i homiletiken och fick anbud att både blifva Theol. Doctor och Professor Extraordinarius, men 2:ne år efter sin oförgätlige Stjuffaders frånfälle, for han 1729 tillbaka till Lund, då han antogs till handledare för Öfverste-Lieutenant Trolles Son, sedermera Kammarherren Arvid Trolle. Utnämnd d. 21 Februar. 1733 till Docens i Theologien, Vitterheten och Europæiska Språken, blef han d. 17 Junii 1735

Digitized by Google

förordnad till Theol. Adjunct, och d. 10 Mars följande året prestvigd. Under vistandet i Stockholm 1740 afslog han äfven det tillbud honom gjordes att blifva Kongl. Hofpredikant, och sedan han flere gånger predikat för Deras Majestäter, for han samma år tillbaka till Lund. Blef d. 26 Maji 1741 Kyrkoherde vid Hardeberga och Sandby præbende församlingar, och förordnades till Prost öfver dem nästföljande året. Föreslagen af Philosophiska Faculteten, blef han Magister 1745, med första hedersrummet vid promotionen, hvarefter han, sedan han försvarat sin inaugural-disputation, blef af då varande Biskopen, Doctor Henrik Benzelius, d. 2 Maji 1746 promoverad Theol. Doctor. Uppförd 1750 på förslaget till Tredje Theologiska Professionen, blef han, vid utnämningen, förbigången; men erhöll d. 9 Novemb. samma år nådig fullmakt att vara Fjerde Theol. Professor. Tvänne år förut hade en besynnerlig händelse inträffat, som väckte mycket uppseende, då han, på modersmålet, d. 11 Oct. 1748 höll ett offentligt tal på Academien, till glädjebetygelse öfver H. K. H. Prins Carls födelse. Sedan Consistorium Academicum deruti funnit så betänkliga uttryck, att det beslöt, att ingen, som ej vore Professor, skulle hädanefter få hålla något dylikt, utan att det förut af Academiens Rector blifvit censureradt, kom ifrån då varande Landshöfdingen i Malmö, Amiralen Friherre Sjöblad, ett embets-bref till Consistorium, med antydan att allvarligen beifra några af Talaren hafda obetänksama yttranden emot grundlagarne och det då rådande partiet, då han, ibland annat sagt, att den nyfödde Prinsen en dag skulle på något sätt uppstiga på den Thron, som Honom vid födelsen icke var ämnad. I anledning deraf blef Talet öfversändt till Academiens då varande Canzler, Herr Riks-

Digitized by Google

Rådet Grefve Johan Gyllenborg, som befallte Författaren att inställa sig i Stockholm, för att förklara sin mening. Han infann sig ock der, androg mycket till mildrande af sin sak, varnades att hädanefter iakttaga större försigtighet, och fick den försäkran, att det, som förelupit, icke vidare skulle ligga honom till last. Vid prestmötet 1749 præsiderade han för disputationen de Duplici Statu Christi, gjorde 1753 en resa till Stockholm, hvarunder han inföll i en sjukdom, som hotade att beröfva honom synen, och nödgade honom att afsäga sig den kallelse han fått, att söka den då lediga Kyrkoherde-beställningen vid Kongsholms församlingen, innehade 1755 rum på förslaget till Christianstads pastorat, och blef 1763 uppflyttad till Tredje Theologiska professionen och Kyrkoherde-embetet i Wallkärra och Stångby. Var Academiens Rector 1759, och har, utom förenämnde disputation, och 11 andra, från öfre Cathedern försvarade, utgifvit Likpredikan öfver Contracts-Prosten, Förste Stads-Comministern i Lund och Kyrkoherden i Stora Råby och Bjellerup, Magister Nils Angelin, hållen 1764. Död i Lund d. 19 Augusti 1769. — Gift 1:o år 1736 med *Lycke Sophie Friis*, då Gouvernante för Öfverste-Lieutenant Trolles Döttrar, född på Fyen i Octob. månad 1692, dotter af Borgmästaren i Odensee Georg Friis, och död i Lund d. 5 Decemb. 1747, känd för sin ovanliga bildning och såsom författarinna af versar ej blott på sitt modersmål, utan äfven på Grekiska, Latin, Tyska, Fransyska och Italienska språken, och var hennes dotter äfven utmärkt för sin insigt i flere af dessa; — 2:o d. 9 Decemb. 1757 med *Petronella Munthe*, död d. 25 Octob, 1791, Dotter af Tullförvaltaren i Halmstad, Hans Munthe. — Barnen voro af förra giftet: 1. *Lycka Christina*, född 1738, död

d. 23 Decemb. 1806; gift med Borgmästaren och Post-Inspectoren i Lund, Nils Sommelius; — 2 *Gustaf Brenner*, död, i 6:te året, d. 6 Julii 1746, redan förvånande med en ovanlig qvickhet; — af sednare giftet: 3. *Gustaviana Regina*, född d. 18 Septemb. 1758, död d. 21 Januar. 1814; gift med Major Mechanicus Polheimer; — 4. *Hans Christian*, född d. 29 Novemb. 1759, död ogift d. 24 Maji 1831; Öfverste-Lieutenant vid Konungens eget Värfvade Regemente och Riddare af Kongl. Svärds Orden; — 5. *Gustaf*, född d. 29 Octob. 1761, död i barndomen, och — 6. *Justus Christopher*, född d. 3 Sept. 1762, död d. 2 Novemb. 1827, Professor, Prost och Kyrkoherde vid Bösarps och Simlinge församlingar i Lunds Stift; gift 1:o i April 1803 med Elisabeth Susanna Herlin, död i barnsäng d. 28 Maji 1804; och 2:o d. 5 Octob. 1805 med hennes Syster, Eva Herlin, död d. 8 April 1829.

(Se Lindfors l. c. pars prior, p. 49; och pars post. p. 78; Lunds Tidningar för år 1773, författade af framl. Herr Professor Sommelius, N:o 24, 25 och 26; Densammes Lexicon Erudito. Scanens. Tom. 1, p. 233, och Philos. Adjuncten och Rectorn i Malmö, Magist. Berndt Munthes öfver Honom författade, handskrifna, Personalier).

JOHAN HENRIK BURMESTER. Son af Handelsmannen i Christianstad Berndt Johan Burmester, var han född i nämnde Stad 1720, *) och inhämtade i der varande Schola sin första undervisning, samt blef Student i Lund 1735. Sedan han derstädes 1741 blifvit Magister, följande året d. 9 Maji Docens, och d. 28

*) Herr Professor Sommelius i sitt Lexicon Erudit. Scanens. uppgifver icke hans födelse-dag; men i Christianstads kyrkobok, der den icke heller är utsatt, är anteckna dt, att han blef döpt d. 4 Maji.

Digitized by Google

Febr. 1746 Adjunct i Philosophiska Faculteten, företog han samma år en resa till utrikes orter, hvarunder han besökte de ryktbaraste Städer och Universiteter i Tyskland, Holland, England och Frankrike, vann bekantskap med de mest ansedde Lärare och vinlade sig i synnerhet att öka den kännedom af mathematik och naturkunnighet, som han redan sig förvärfvat. Efter återkomsten till Fäderneslandet, var han den förste, som vid Lunds Academie blef förordnad till Oeconomiæ Professor, hvartill han d. 9 Novemb. 1750 erhöll nådig Fullmakt. Kallades 1755 till Ledamot af Kongl. Vetenskaps-Academien, och flyttades d. 6 Augusti 1756 till Eloquentiæ et Poëseos Professionen, samt förrättade d. 23 Junii 1766 Magister-promotionen med de 27, som då erhöllo Lagerkransen. — Död i Lund natten emellan d. 15 och 16 Novemb. 1770. Under hans præsidium hafva 7 disputationer utkommit. — Gift med Friherrinnan, Fröken *Hedvig Charlotta von Köhler*, Dotter af Öfversten och Riddaren von Köhler, men de ägde inga barn.

(Se Lindfors l. c. pars poster. p. 125, och Sommelii Lexicon Eruditor. Scanens. Tom. 1, pag. 402.)

LARS JOHAN COLLING. Dottersson af den förut nämnde, namnkunnige Biskopen i Götheborg, Lars Norrman. Född i Stockholm d. 17 Febr. 1714, Son af Bergs-Rådet Olof Colling och dess Fru Elisabeth Norrman. Handledd af skicklige lärare i Föräldrarnes hus, blef han Student i Upsala 1726, der han i 10 år förnämligast använde sin tid på vitterheten och Lag-kunskapen, och begaf sig 1737 till Academien i Lund. Efter någon tids vistande derstädes antog han condition hos Öfversten och Riddaren Johan Casper von Berch på Wrambs Gunnarstorp, hvars begge Söner, Otto Christopher, sedan Öfverste och Riddare af K. Sv. Orden,

Digitized by Google

och Fredrik, slutligen Canzli-Råd, alltid erkände sin förbindelse till honom för deras trogna undervisning. Under den tiden antogs han d. 1 Nov. 1743 till Juris Docens, och d. 10 Januar. följande året till Adjunct i samma Facultet. Sedan han någon tid förestått Academiæ Secreterare-tjensten och 2:ne gånger varit föreslagen till vidare befordran, utnämndes han d. 13 Decemb. 1753 till Juris Patrii et Romani Professor vid K. Universitetet i Lund. Kallades år 1755 till Ledamot af Churfurstliga Mayntziska Academia Scientiarum Utilium, och promoverades, vid Jubelfesten i Lund d. 27 Junii 1768, af Canzli-Rådet och Histor. Professorn Sven Lagerbring till Juris Doctor. Sedan han præsiderat för 209 disputationer och varit Academiens Rector åren 1757, 1767 och 1781, erhöll han på underdånig ansökan nådigt afsked d. 14 Decemb. 1785 och afled d. 10 Mars följande året. Utom nämnde disputationer, har han ock utgifvit: 1. Register uppå innehållet af Kongl Majts Resolutioner, Förordningar och Placater, så ock Kongl. Öfver-Rätternas och Collegiernas, samt Öfver-Ståthållarens och Magistratens i Stockholm Universalier, Bref och Publicationer, som ifrån början af år 1729, till 1736 års slut utkomne äro af trycket; Stockholm 1738; — 2. Tillökning på Registret öfver Sveriges Rikes Lag, som år 1734 på Riksdägen är antagen, och 1736 tryckt; Stockholm 1740, sedermera å nyo upplagd, under titel af Förbättradt Register m. m.; — 3. Minne af Drottning Ulrica Eleonoras Konungsliga begrafning, i ett Tal på Lundska Lärosalen d. 4 Dec. 1742, tryckt i Götheborg; och — 4. Underdånig Fägnad på Hans Kongl. Höghet, Svea Rikes Arf-Furstes Hertig Adolf Fredriks hugneliga födelse-dag d. 3 Maji 1744 på Stora Läro-salen i Lund underdånigst uttolkad; tryckt i Stockholm; begge i bun-

Digitized by Google

den stil. — Gift d. 27 Januar. 1757 med *Elisabeth Margareta Westring*, död d. 15 Januar. 1799, Dotter af Primar. Theol. Professorn och Domprosten i Lund, Doctor Ambrosius Westring. Oaktadt allt författarens bemödande att få underrättelse om hans barn, har han likväl icke kunnat erhålla den så utförlig, som han önskat. De af dem, som han känner, äro: 1. *Olof Fredrik*, född d. 30 Januar. 1758: Fändrik; — 2. *Ambrosius;* Sjöfarande; — 3. *Ebba Elisabeth*, född d. 27 Septemb. 1762; — 4. *Carolina*, född d. 23 Januar. 1765, död d. 15 Februar. samma år; — 5. *Johanna Margareta*, född d. 9 Julii 1766, — och — 6. *En Dotter*, till namnet okänd, född 1768.

(Se Lindfors l. c. pars poster. p. 89; Professorn, Doctor Eberhard Rosenblads Program till hans inauguration, utgifvet d. 30 Januar. 1751, och Sommelii Lexicon Eruditor. Scanens. Tom 2, pag 77.

ERIK GUSTAF LIDBECK. Född d. 21 Junii 1724 på Bräcke i Hesselskogs socken på Dalsland, der Fadren Håkan Lidbeck var Kronofogde, gift med Catharina Hahl. Vid 9 års ålder intagen i Carlstads Schola och sedan uppflyttad på dervarande Gymnasium, blef Han 1741 Student i Upsala, der han, genast hogfälld för Natural-historien, vann snart det förtroende hos Archiater von Linné, att Han antog honom, sedan han undergått de vanliga examina, och disputerat pro exercitio, samt blifvit Ämnesvän i Kongl. Vetenskaps-Academien, till sin följeslagare på den Resa, som Han, efter Riksens Ständers anmodan, år 1746 företog till Westergöthland, och hvarvid Han uppdrog honom att föra dagboken. Af honom föreslogs han följande året hos K. Vetenskaps-Academien, att såsom Naturforskare, åtfölja en till Bengalen ämnad, men sedan inställd, Expe-

Digitized by Google

dition, och sedan han fullgjort de återstående prefven för Magister-graden, antogs han samma år till Auscultant i K. Commerce-Collegio, der han i synnerhet skaffade sig kännedom af allt hvad som hörde till Manufactur-verket. 1748 utnämnd till Docens i Oeconomien och Natural-historien vid Upsala Academie, blef han följande året derstädes Magister. Den 10 April 1750 befullmäktigades han att vara Medicinæ Adjunct vid Lunds Universitet, med uppdrag att undervisa i Natural-historien och att hafva inseendet öfver anläggningen af Botaniska trägården. Följande året föreslogs han att blifva Professor i sistnämnde vetenskap, men då Riksens Ständer ej tilläto att den derföre projecterade lönen fick utgå ur Manufactur-fonden, förordnades han d. 4 Junii samma år till Præfectus Horti, med åliggande att i samma vetenskap hålla offentliga föreläsningar och att besörja om nyttiga planteringar i Skåne, hvarefter han genast företog en resa till Dannemark, Tyskland och Holland, för att inhämta vidare kunskap om allehanda färge-, medicinal- och hushållsväxters plantering och tillredningssätt, samt att skaffa plantor och frön till dylika anläggningar i Skåne, dit han återkom efter 5 månaders bortovaro. De följande åren använde han så mycken möda på värdigt bestridande af sitt kall, att Riksens Ständer föreslogo 1755 hos Konungen nödvändigheten af inrättandet af en serskild Profession för Natural-historien vid Lunds Academie, och Honom att dertill utnämnas, hvarföre han ock d. 31 Mars 1756 erhöll derpå Nådig Fullmakt samt att tillika vara Directeur öfver Plantagerne i Skåne. Förut hade han ock i 3 år förrättat Academiæ Secreterare-tjensten, och 1755 blifvit kallad till Ledamot af K. Vetenskaps-Academien, hvilken samma år belönte honom med en guld-jetton

Digitized by Google

af 10 ducaters vigt, för beskrifningen på planterings- och tillrednings-sättet af färg-örten Krapp. År 1765 förde han præsidium i Kongl. Vetenskaps-Academien. Vid Jubel-festen i Lund 1768 förrättade han d. 29 Junii Magister promotionen, hvarvid 32 dels Prestmän, dels Scholæ-Lärare, utan fullgörande af de annars vanliga profven, af synnerlig Kongl. nåd, erhöllo Lagerkransen, och ibland dem då varande Philosophiæ Baccalaureus, S. Minist. Candidaten och Predikanten vid Harboë kloster i Dannemark, Peder Orlog. De öfrige, som, efter aflagde specimina, då blefvo Magistrar, voro 3 Östgöthar, 3 Vestgöthar, 8 Småländningar, 10 Skåningar, 11 Blekingsboar, 3 Götheborgsboar, 2 Calmarboar och 3 Vermländningar. — Han utnämndes d. 1 Sept. 1773 till Riddare af kongl. Wasa-Orden, och år 1786 uppdrogs honom att äfven bestrida Oeconomiska Professionen, hvilken, enligt Kongl. Maj:ts förordnande af år 1765, skulle förenas med den i Historia Naturali, så snart dess då varande innehafvare afgingo. Med de nådigaste uttryck, erhöll han ändtligen, på underdånig begäran, tjenstledighet år 1795 för sin öfriga lifstid, sedan han, som Præses, utgifvit 10 disputationer, och varit Academiens Rector åren 1763, 1775 och 1783. Om hans öfriga förtjenster en dag skulle förgätas, skall hans minne länge bevaras vid den erinran, att han förnämligast bidragit till förskönandet af Lundagård och Paradis-lyckan. Utom förenämnde disputationer och flere, i andra arbeten införda, mindre afhandlingar, har han utgifvit: 1. Tal, yttrande Svea Rikes allmänna fröjd på Hans Kongl. Höghet Prins Adolf Fredriks valdag; Upsala 1748; — 2. Tal, vid inträdet i Kongl. Vetenskaps-Academien, om Skånska Plantagerne, Stockholm 1755; — 3. Berättelse om vilda träns plantering, der-

Digitized by Google

sammastädes 1759; — 4. Tal, vid præsidii nedläggande, i Kongl. Vetenskaps Academien, om Planteringar, derstädes 1766; och — 5. Svar på Kongl. Vetenskaps-Academiens fråga: Huru maskar, som göra skada på fruktträden, medelst löfvens affrätande, bäst kunna förekommas och fördrifvas; sammantryckt med 4 andra svar, Stockholm 1763.—Han dog i Lund d. 9 Februar. 1803. — Gift d. 28 Sept. 1760 med *Clara Grape*, död d. 2 Julii 1817, Dotter af Prosten och Kyrkoherden i Södra Wi och Djursdala i Linköpings Stift, Magister Johan Arendt Grape. De hade 13 barn, af hvilka det ena, både till namn, födelse- och döds-år, är obekant. De öfrige voro: 1. *Johan Arendt*, född d. 26 Junii 1761, död d. 5 Sept. samma år; — 2. *Catharina*, född d. 19 Augusti 1762; gift 1:o d. Octob. 1781 med Handelsmannen i Lund Carl Ludvig Bager, död i slutet af 1780 talet, och 2:o d. 16 Octob. 1791 med Öfver-Jägmästaren i Malmöhus-Län Erik Magnus Cronacker, död d. 29 April 1829; — 3. *Anna Elisabeth*, född d. 27 Septemb. 1763, död d. 17 Mars 1828; gift d. 21 April 1791 med Contracts-Prosten och Kyrkoherden i Arby och Hagby församlingar i Calmar Stift, Magister Erik Casper Roosval, död d. 6 Decemb. 1807; — 4. *Jeannette*, född d. 16 Septemb. 1764, gift d. 16 Octob. 1782 med Öfversten och Riddaren af K. Svärds-Orden, Johan Erik Rosenblad, död d. 17 Octob. 1825; — 5. *Clara*, född d. 25 Januar. 1766; gift d. 16 Decemb. 1789 med Prosten och Kyrkoherden i Rengs och Stora Hammars församlingar i Lunds Stift, Magister Pehr Magnus Lovén, död d. 5 Maji 1832; — 6. *Carolina Jubilæa*, född. d. 23 Junii 1768, död d. 24 Septemb. samma år; — 7. *Erica Gustava*, född d. 20 Julii 1769; gift d. 13 Octob. 1793 med Kammarherren, Majoren, Commendanten i

Digitized by Google

Ystad och Riddaren af Kongl. Svärds-Orden, Carl Ehrenfried von der Lancken; — 8. *Håkan*, född d. 22 Mars 1771, död i sina unga år, såsom Auscultant i Kongl. Götha Hof-Rätt; ogift; — 9. *Anders*, född d. 26 Julii 1772, död d. 11 Maji 1829; Æsthetices Professor och Bibliothecarius vid Kongl. Academien i Lund; gift d. 22 Mars 1807 med Fröken Brita Catharina Munck af Rosenschöld; — 10. *Carl Johan*, född 1774, död d. 28 Julii 1817; Öfver-Masmästare i Nerikes, Östergöthlands, Westergöthlands, Södermanlands och Calmar-Län; — 11. *Maria Margareta*, född i Julii månad 1776, död d. 16 Januar. 1778, och — 12. *Maria Margareta*, född d. 13 Septemb. 1780; gift 1:o d. 21 Sept. 1803 med Capitainen vid Kongl. Maj:ts Eget Värfvade Regemente Adolf Ulrik Ström, död d. 21 Januar. 1822, och 2:o d. 15 Octob. 1826 med Capitainen vid K. Södra Skånska Infanterie-Regementet Fredrik Vilhelm Gyllencreutz.

(Se Lindfors l. c. pars poster. p. 141; då varande Professorn, sedan Biskopen, Doctor Carl Jesper Benzelii till hans introduction d. 28 Maji 1756 utfärdade Program; Åbo Allmänna Litteratur-Tidning för år 1803, N:o 56; Sackléns Sveriges Läkare-Historia, 1 Del. s. 678, och Professorn och Riddaren Anders Johan Retzii för Kongl. Vetenskaps-Academien öfver honom hållna Åminnelse-Tal.)

CLAËS BLECHERT TROZELIUS. Född i Södra Tjusts härad i Calmar Län och Linköpings Stift i Augusti månad 1719. Fadren var Prosten och Kyrkoherden vid Lofta och Lofta-hammars församlingar, Magister Bengt Trozelius, och Modren Maria Edling; men tidigt beröfvad deras vård, den förres, vid ett, och den senares, vid 7 års ålder, försattes han i de mest bekymmersamma omständigheter. Sedan han af sine tvenne äldre bröder njutit den första undervisningen, inhämtade han den vidare vid Linköpings Schola och Gym-

Digitized by Google

nasium, hvarifrån han begaf sig till Kongl. Academien i Upsala, der han 1737 antogs till Student, och i 3 år fortsatte sina studier, med understöd af den condition han antagit hos Krigs-Rådet och Commendeuren Friherre Ludvig Manderström; hvarefter han 1741 besökte Kongl. Academien i Lund. Som han saknade utväg att der kunna uppehålla sig, antog han med glädje det tillbud honom gjordes af Assessorn i K. Svea Hof-Rätt Johan Adelheim, boende i Wermland, att undervisa dess stjufson och en dess anhörig. Sedan han något öfver 2:ne år uppehållit sig i hans hus, med det bifall af sin Patron, att han lofvade fördubbla lönen, om han ville der längre qvarblifva, reste han åter till Lund, der han 1745 blef Magister, fick nämnde condition Academisk, antogs någon tid derefter till Philosophiæ Practicæ Docens, och sedan han 1748 gjort en Oeconomisk resa genom flere Rikets provincer, for han till Upsala med sine begge elever; men som de ej längre behöfde hans handledning, åtog han sig, efter 2 års förlopp, tillsynen öfver Landshöfdingen i Dalarne von Hauswolffs 2:ne Söner, och förordnades till Oeconomiæ Docens vid sistnämnde Universitet. Blef Prestvigd i Linköping i början af år 1754, på kallelse att vara Pastors Adjunct vid Storkyrko-församlingen i Stockholm, och utnämndes 1756 till Kongl. Hofpredikant. Befordrades till Oeconomiæ Professor vid K. Academien i Lund 1758. Promoverad Theol. Doctor vid Kongl. Academiens Jubelfest d. 25 Junii 1768. Kyrkoherde i Hardeberga och Sandby præbende-församlingar 1769. Prost samma år. Erhöll, på underdånig ansökan, nådigt afsked ifrån sin ofvannämnde Profession d. 14 Augusti 1786. Förrättade promotionen i Philosophiska Faculteten d. 23 Junii 1772, då 41 Candidater blefvo Magistrar. Var Academiens

Digitized by Google

Rector åren 1764 och 1776. Af nit för sin vetenskap skänkte han tid efter annan till K. Academien en summa af 2000 R:dr Banco, med det vilkor, att af den deraf utgående räntan skulle 100 R:dr anslås till lön för en Oeconomiæ Adjunct, vid hvilken syslas tillsättande han sjelf förbehöll sig rättigheten att utnämna förste innehafvaren, och skulle den öfriga delen såsom stipendium tillfalla någon Oeconomiæ Studiosus. Utom 5 i Upsala, och 109 i Lund ifrån öfre Cathedern försvarade disputationer, har han utgifvit: 1. Oratio panegyrica, in natales Principis Caroli, Upsaliæ habita, de auspiciis Familiæ Gustavianæ in œconomiam patriæ, 1750; — 2. Anders Rosenstens Tankar om Skogars skötsel, tillökte och förbättrade, 2:dra Uplagan 1752, och den 3:dje 1771; — 3. Beskrifning på en Trösk-machine, 1754; — 4. Predikan på Nionde Söndagen efter Trinitatis, samma år; — 5. Öfversättning af Observations on the Swedish history, proper to be read by the subjects of a free governement, tryckt 1757; — 6. Afskeds-tal i Stockholms Storkyrka på Trettonde-dagen 1759; — 7. Äreminne öfver Philos. Adjuncten vid K. Academien i Åbo, Magist. Samuel Chydenius, hållet i Kongl. Vetenskaps Academiens rum, samma år; — 8. Åminnelse-tal öfver Biskopen i Linköping, Doctor Anders Ol. Rhyzelius, hållet i Lund 1761, och bifogadt Biskopen, Docter Jöran Schröders öfver honom hållna Likpredikan; — 9. Oratio Panegyrica in tumulum Regis Regnique Senatoris, Liberi Baronis Nicolai Palmstjerna, hållen i Lund 1766, — och 10. Gratiarum Actiones ac Vota, peracta festiva in Facultate Theologica Promotione Doctorali, in Regia Academia Carolina, anno ejus sæculari, et quidem primo, d. 25 Junii Anno 1768 celebrata, tryckte 1770. — Han dog i Lund d. 1 Novemb. 1794. — Gift 1:o d. 21 Sep-

Digitized by Google

temb. 1760 med *Eva Hjertzell*, ifrån Wermland, död d. 8 Maji 1775, och — 2:o d. 22 Mars 1786 med *Helena Thim*, död 1800. Det sednare äktenskapet var barnlöst; men af det förra voro: 1. *Maria Catharina*, född d. 17 Augusti 1761, gift med Krono-Befallningsmannen öfver Norra och Södra Åsbo häraders fögderi i Skåne, Hans Niclas Tyrell, och — 2. *Eva Sophia*, född d. 18 Maji 1764, död d. 25 i samma månad.

(Se Lindfors l. c. pars poster. p. 140; Prosten Doctor Schenmarks vid slutet af år 1793 upprättade Linköpings Stifts-Matrikel; Professorn Doctor Gustaf Ernst von Bildsteins till hans inauguration d. 20 Mars 1759 utfärdade Program; Professorn och Riddaren Matthæi Fremlings Program till Rectors ombytet, utgifvet d. 27 Januar. 1795, och Prosten, Doctor Westéns Svenska Kongl. Hof-Clericiets Historia, 3 Afdelningen, sid 407.)

CHRISTIAN WOLLIN. Född d. 22 Maji 1731 i Cimbritshamn, hvarest hans Fader Magnus Wollin var Rådman och Handlande, gift med Maria Mörk. Efter enskild undervisning i Föräldrarnes hus, blef han Student i Lund 1746, der han in på 5:te året fortsatte sina studier, och under den tiden aflade derstädes sitt första lärdoms-prof; men då han var i begrepp att der äfven undergå Candidats examen, hade ett missförstånd uppstått emellan en af Lärarne och honom, hvilket förmådde honom att begifva sig till Greifswald, der han d. 1 Julii 1750 blef Magister. Återkommen derifrån, fick han underrättelse om det till Rikets Academier afgångna Kongl. påbud, att ingen, som i Greifswald blifvit promoverad, fick intaga öfre Cathedern, förrän någon Professor af Philosophiska Faculteten, genom anställdt förhör, godkänt hans skicklighet. Underkastande sig denna pröfning, tillvann han sig utmärkt beröm, och sedan han, med största heder, vid 20 års ålder, som Præses försvarat en af honom utgifven disputation, blef han

Digitized by Google

1751 förordnad till Docens i Österländska Litteraturen. Kort derefter blef han, på recommendation af då varande Academiæ Cancelleren, Herr Riks Rådet Friherre Palmstjerna, antagen af Herr Presidenten m. m. Grefve Carl Fredrik Piper till Informator för dess andre Son, Grefve Fredrik Piper, hvilken i sine unga år afled såsom Capitaine vid det då så kallade Prins Fredrik Adolfs Regemente. Som detta Herrskap den tiden bodde i Stockholm, begagnade han detta tillfälle att söka en annan väg för sin fortkomst, och antogs till Extraord. Cancellist i Kongl. Cancellie-Collegio; men då han, efter någon tids förlopp, fick med sin Eleve besöka Kongl. Academien i Upsala, der de bodde i Archiatern von Rosensteins hus, väcktes hos honom hog för Läkare-vetenskapen, hvilken han började under denne store Lärarens handledning att studera, jemte det han tillika afhörde Herrarne von Linnés, Klingenstjernas och Johan Gottskalk Wallerii föreläsningar i Natural-historien, Physiken och Chemien. Blef Medicinæ Adjunct vid Kongl. Academien i Lund 1758, och sedan han samma år responderat för Doctors graden, erhöll han densamma d. 22 Mars 1760, medan han ännu, såsom Practicus, vistades i Stockholm. Vid denna tiden hade Riksens Ständer föredragit nödvändigheten af inrättandet af en Chemiæ Profession äfven vid K. Carolinska Academien, i anledning hvaraf Konungen i Nåder behagade utnämna honom d. 4 Decemb. 1761 till Chemiæ et Pharmaceutices Professor derstädes, och d. 30 Januar. följande året till Kongl. Lif-Medicus. Var Promotor i Philosophiska Faculteten d. 23 Junii 1775, då 40 Candidater af honom emottogo Lagerkransen, äfvensom i den Medicinska d. 6 Maji 1780 och d. 2 Decemb. 1797, då vid förra tillfället 3, och vid det sednare 10 blefvo Medicinæ Docto-

Digitized by Google

rer. Åren 1765 och 1782 var han Kongl. Academiens Rector. Utom 17 under hans præsidium utkomna disputationer, har han utgifvit: 1. Laurea Cupressina, seu Oratio funebris in memoriam Svenonis Lagerbring, Regiæ Cancellariæ Consiliarii, Juris Doctoris et Historiarum Professoris Lundensis, 1788; — 2. Oratio Panegyrica in obitum Johannis Nelandri, Theol. Doctoris et Moralium in Athenæo Lundensi Professoris, 1790, och — 3. Rosarum Folia (Oratio funebris) in tumulum Eberhardi Rosenblad Medic. Doctoris, Professoris Medicinæ Lundensis et Assessoris Regii Collegii Medici, 1796. — Han dog, under ett sjuk-besök, i Öfraby prestgård i Skåne d. 7 Septemb. 1798. — Gift d. 30 Novemb. 1764 med *Ingeborg Anna Wåhlin*, död d. 3 Octob. 1814, Dotter af Primar. Theol. Professorn och Domprosten i Lund, Doctor Jonas Wåhlin, och hade med henne följande barn: 1. *Jonas*, född d. 4 Octob. 1765, död, under fälttåget i Tyskland 1813; Ryttmästare vid nu så kallade Kongl. Skånska Hussar-Regementet; gift med Agneta Sylvan; — 2. *Maria*, född d. 21 Januar. 1768; gift 1805 med Historiæ Naturalis Professorn i Lund, Magister Carl Fredrik Fallén; — 3. *Carl Magnus*, född d. 26 Febr. 1771, Rådman i Cimbritshamn; gift 1828 med Margaretha Gadd; — 4. *Christian Adolf*, född d. 18 Augusti 1776, död 1822, Tull-Inspector i Lidköping; gift med Agneta Hjort; och — 5. *Gustaf*, född d. 14 April 1780, Secreterare och Landthushållare; gift 1821 med Lovisa Wollin.

(Se Lindfors l. c. pars poster. p. 142; Professor Lars Laurels d. 18 Junii 1762 utfärdade Program till hans introduction; Sackléus Sveriges Läkare-Historia, 1 Del. sid. 646; då varande Philos. Candidaten, sist Prosten och Kyrkoherden i Gärdslösa, Doctor Anders Fornanders Oratio in Ejus memoriam, hållen vid Calmar Nations sammankomst i Lund d. 6 Febr. 1799, och i handskrift förvarad ibland författarens samlingar, samt benäget

meddelade underrättelser af Prosten och Kyrkoherden i Mellby, Magister Pehr Samuel Falck.)

NILS SCHENMARK. Född i Östra Stenby socken i Östergöthland d. 14 Maji 1720, under det hans Fader Lars Schenmark der var Comminister, hvilken sedan blef Prost och Kyrkoherde i Östra Ny och Rönö i Linköpings Stift, och var gift med Brita Wåhlin. På sitt 8:de år insattes han i Norrköpings Schola, flyttades 7 år derefter på Gymnasium i Linköping, och blef Student i Lund 1738, der han njöt ömmaste omvårdnad af sin Morbroder, då varande Academiæ Secreteraren, sedan Förste Theol. Professorn och Domprosten, Doctor Jonas Wåhlin. Sedan han något mer än 2 år derefter emottagit condition hos då varande Revisions-Secreteraren, sist Presidenten i K. Åbo Hof-Rätt, Peter Silfversköld, hvarmed han någon tid fortfor, blef han Magister i Lund 1745, och efter en försvarad Academisk afhandling de Quadratura circuli geometrica, följande året Matheseos Docens och Custos Machinarum dersammastädes. För att begagna Professor Klingenstjernas undervisning, begaf han sig korrt derpå till Upsala, hvilket lärosäte han likväl lemnade sistnämnde år, besökte derefter sin födelse-bygd och återkom till Lund vid slutet af vår-terminen 1747. Blef Astronomiæ Observator 1749, men utan lön, och blott bibehållen vid det stipendium, som redan förut blifvit honom anslaget. Han emottog likväl korrt derefter ett smickrande bevis på upplyste kännares öfvertygelse om hans skicklighet, ty då för att nogare bestämma Månens, Veneris och Martis parallaxer, observationer i Norden skulle anställas, som svarade mot dem, hvilka den berömde Franske Astronomen De la Caille företog vid Goda Hopps Udden, och

Digitized by Google

deras förrättning blifvit uppdragen i Stockholm åt den förtjente Wargentin och i Upsala åt Professor Strömer, utsågs Schenmark till ett lika förtroende i Sveriges nordligaste landskaper. Han for derföre om våren 1751 till Hernösand, uppehöll sig der något öfver ett år och utförde sitt värf med den hedrande noggranhet, att Kongl. Vetenskaps Academien år 1753 kallade honom till sin Ledamot. Sedan han så berömligen utmärkt sig genom grundliga kunskaper både i de Lärda språken och flere vetenskaper, är det motbjudande att nämna, att han allt jemnt blef förbigången vid sina ansökningar till Observators syslan i Upsala, Matheseos Lectionen och Rectoratet i Linköping, Informators beställningen vid den då nyligen i Carlscrona inrättade Cadet-Scholan och Oeconomiska Professionen i Lund, och vid tillsättningen af den sistnämnda, måste han söka en upprättelse i då varande Canzlern Friherre Palmstjernas intyg, att han ägde för stora insigter i mathematiken, för att dragas ifrån detta sitt egentliga yrke. För att gifva honom någon ersättning för detta lidande, tillslogs honom 1755 i årligt understöd ett hundrade plåtar ur Academiens cassa, hvarefter man nödgade honom att sedermera emottaga en skänk af 300 plåtar. Mera uppmuntrande var det säkert för honom att åter blifva ombetrodd en vigtig förrättning. Man hade länge önskat ett nogare bestämmande af orternas geographiska läge, utmed hela sträckan af stranden omkring Cattegat och Sundet. På Amiralitets-Collegii tillstyrkan uppdrog Konungen honom detta värf. Till den ändan begaf han sig 1758 till Bohus-län, och fortsatte detta arbete vid pass i 3 år, med undantag af den tid, som han måste använda på Academiska göromål i Lund. Han anställde på nödiga ställen Astronomiska observationer, för att utröna

Digitized by Google

orternas längd och bredd; mätte sig en grund-linea på isen i skären vid Strömstad och fortsatte en triangelmätning från Svinsund genom Bohus-län, Halland och Skåne ända till Cimbritshamn, samt inlemnade till Amiralitets Collegium beskrifning på hela förloppet. Under vistandet i Strömstad, då väderleken hindrade fortfarandet af hans arbete, författade han ett sammandrag på Latin af Maclaurins vidlyftiga verk om Fluxionerna, hvilket fanns efter hans bortgång, fullbordadt i hans förvar. Efter så utmärkte inlaggde förtjenster utnämndes han omsider d. 8 Decemb. 1763 till Matheseos Professor vid K. Carolinska Academien, hvarefter han kallades till Ledamot af K. Uppfostrings Sällskapet i Stockholm och det Physiographiska i Lund. Såsom Promotor i Philosophiska Faculteten d. 23 Junii 1778, tilldelade han 40 Candidater den Academiska Lagren, och föregående året var han Academiens Rector. Utom 11 under hans præsidium utkomna disputationer, har han utgifvit: 1. Computus Ecclesiasticus, inrättad efter den nya stylen, samt det förbättrade och hos oss i Sverige brukliga calendarium, 1759; — 2. Samma arbete, tillökt och inrättadt så väl efter den gamla, som nya stylen, 1780, och — 3. Geometria Analytica, hvaruti jemte de första grunderna till Algebra, visas tillämpning deraf till Elementar-Geometrien och Koniske Sectionerne 1785. Sedan han under sina 4 sista lefnadsår varit oafbrutet sängliggande, afsomnade han i Lund d. 28 Sept. 1788, allmänt vördad och saknad. — Gift d. 17 April 1770 med Fröken *Elisabeth Märtha Silfversparre*, död d. 18 Junii 1797, dotter af Hof-Jägmästaren och Riddaren af Kongl. Svärds-Orden Lars Johan Silfversparre; men deras äktenskap var barnlöst. Efter sin Mans död skänkte hon till Nosocomium i Lund 100

Digitized by Google

R:dr. Banco och till Academiens Observatorium derstädes alla hans astronomiska både instrumenter och böcker.

(Se Lindfors l. c. pars poster. p. 106; Canzli-Rådet, Professorn och Riddaren Doctor Norbergs öfver honom hållna Latinska Parentation; Professorn och Riddaren Nordmarks Åminnelse-tal öfver honom, hållet för Kongl. Vetenskaps Academien, och Stats-Secreteraren och Commendeuren Friherre Rosenhanes Anteckningar, hörande till Kongl. Vetenskaps-Academiens Historia, sid. 257).

GUSTAF SOMMELIUS. Son af Rådmannen i Malmö Johan Sommelius och dess Fru Anna Elisabeth Hoffinghoff, var han född i nyssnämnde Stad år 1726. Vid 5 års ålder beröfvad sin Fader, upptogs han af sin Farbroder, Borgmästaren i Lund Gustaf Sommelius, såsom eget barn, och sattes af honom i Lunds Schola 1735, hvarifrån han i Februarii månad 1742 dimitterades till der varande Academie. Antogs 1746 af då varande Domprosten, sedan Biskopen, Doctor Johan Engeström, till Informator för dess tre äldste Söner, for med dem följande året till Upsala, men lemnade samma lärosäte i April månad 1748, då han begaf sig till Greifswald, hvarest han d. 4 Julii samma år erhöll Magister-diplome. Förordnades d. 18 April 1749 till Docens i Österländska och Grekiska språken vid Lunds Academie, och d. 13 Mars 1751 till Collega vid dervarande Schola. Sedan han d. 26 Mars 1756 bekommit Adjuncts tour, emottog han d. 1 Decemb. samma år fullmakt på Rectors beställningen vid nyssnämnde Schola. Erhöll Professors namn, heder och värdighet d. 3 Mars 1763, och utnämndes d. 7 April 1767 till Academiæ Bibliothecarius i Lund. Bekom, genom Konungens nådiga resolution, år 1777 för sig och sine efterträdare i detta embete lika lön och förmoner, som de öfrige

Digitized by Google

Professorerne. Kallades 1783 till Ledamot af Uppfostrings-Sällskapet, och erhöll, på underdånig ansökan, år 1799 tjenstledighet från sitt innehafda embete. Såsom Promotor i Philosophiska Faculteten utdelade han d. 23 Junii 1787 Lagerkransen åt 40 Candidater, och utfärdade sedermera, på Konungens Nådiga befallning, Magister-diplomet åt 5 andre, som, öfver det bestämda antalet, hade anmält sig till promotionen. — Såsom Præses har han utgifvit 410 disputationer, af hvilka 33 utgöra Första Bandet, och 44 det Andra af hans Lexicon Eruditorum Scanensium; begge sedan försedde med särskildta titel-blad och uppgift af Respondenternes namn; men för Tredje Bandet hann han ej utgifva mera än 2 disputationer. Ibland hans öfriga Academiska arbeten förtjenar kanhända i synnerhet att nämnas det de Templo Cathedrali Lundensi, utgörande 20¾ ark, som vittnar om hans outtröttliga forskning. Utom dessa afhandlingar har han utgifvit: 1. Försök till en Grekisk Grammatica, på Svenska, 1759; — 2. Tredje Delens Första Stycke af Skånska Clericiets Historia, om Lärare vid Lunds Gymnasium och Schola, 1763; — 3. Imitationer att bruka till de Ciceronis Epistlar, hvilka Melch. Junius utdragit, under namn af Selectarum Epistolarum ex M. T. Ciceronis familiaribus et aliis Volumina tria, 1772 och 4. Academiska och Stifts-Tidningar, utgifne i Lund 1773. — Denne högst vördnadsvärde och oförgätlige Mannens minne skall aldrig återkallas utan välsignelse och den lifligaste tacksamhet af dem, som ägt den lyckan att hafva varit hans lärjungar. Hans outtröttlighet var förvånande, och högst sällsynt hans gåfva att sprida ljus öfver och fästa uppmärksamhet på de ämnen han behandlade. Huru önskeligt vore det icke, att de handskrifna arbeten, han efterlemnat, måtte en dag

Digitized by Google

komma till Allmänhetens kännedom! Desse äro: 1. Catalogi Svecorum Dissertationum et Orationum; — 2. Anmärkningar vid Rogbergs och Rudas Historiska Beskrifning om Småland, och — 3. Anmärkningar vid Aurelii Strengnäs Stifts Herdaminne. — Hade hans lefnads- och tjenste-tid blifvit förlängd, hade man säkert af honom fått emottaga fortsättningen af hans Regiæ Academiæ Gustavo-Carolinæ sive Dorpato-Pernaviensis Historia, ett ypperligt arbete, hvaraf första delen utkom, med serskildt titel-blad 1796, hvilken han i 23 disputationer utgifvit. Det är en oersättelig förlust, att han ej fick fullborda utgifvandet af sitt Lexicon Eruditorum Scanensium, hvaruti flere articlar rörande dem, som, genom sina förtjenster, gjort sig framför andra berättigade till en ärofull hogkomst, vittna om hans sällsynta författare-förmåga. — Han dog i Lund d. 19 Junii 1800. Hans närmaste efterträdare har om honom rättvist yttrat sig: »Vir fuit perfecta eruditione et summa diligentia præclarus, cujus memoriam in nostra »quidem Academia nullus umquam dies delebit.» — Gift d. 23 Septemb. 1768 med Demoiselle *Gertrud Dorothea Held*, död 1821, Dotter af Capitainen Reinhold Held, och Systerdotter af Canzli-Rådet Lagerbring; samt hade med henne följande Barn: 1. *Sven Gustaf*, född d. 19 Julii 1769; Professor och Bibliothecarius samt Lärare i Tyska språket vid Kongl. Krigs-Academien på Carlberg; — 2. *Johan Reinhold*, född d. 25 Julii 1770, Kyrkoherde vid Mörrums och Elleholms församlingar i Bleking; gift med Carolina Gustava Trägård, och efter henne Enkling sedan d. 5 Januar. 1829; — 3. *Ebba Charlotta*, född d. 28 Julii 1771, ogift; — 4. *Jacob*, född d. 13 Junii 1773, död ogift 1829; Vice-Häradshöfding; — 5. *Carl*, född d. 20 Maji 1774, Courtier

Digitized by Google

de navires i Nantes; gift med Mery Gabriel, från Irland; — 6. *Daniel*, född d. 16 Sept. 1775, Med. Doctor, Philos. Magister, Kongl. Lif-Medicus, Assessor och Provincial-Läkare i Örebro Län med station i Nora; — 7. *Anna Elisabeth*, född d. 15 Augusti 1776, död d. 28 i samma månad; — 8. *Beata Sophia*, född d. 18 Augusti 1777, död d. 20 Maji 1778 och — 9. *Beata Sophia*, född d. 23 Novemb. 1778; gift med Assessorn och Commissions-Landtmätaren i Malmöhus Län Gustaf Svedenborg, och efter honom Enka.

(Se hans egen Skånska Clericiets Historia, sid. 152; Lindfors l. c. pars poster. pag. 139, och Lidbecks Academiska Afhandling Series Præfectorum Bibliothecæ Lundensis, pag. 16).

PETRUS MUNCK. Född i Ljungby prestgärd i Willands härad i Skåne d. 3 Julii 1732. Hans Fader Magister Zacharias Munck, Kyrkoherde vid Ljungby och Gualöfs församlingar, var för sin lärdom och i synnerhet för sin grundliga insigt i de Österländska språken å ansedd, att han utan ansökning blef 1732 uppförd på förslaget till den då lediga Linguarum Orientalium et Græcæ Professionen i Lund. Hans Moder, Catharina Sophia Winding, flyttade efter Sin Mans frånfälle till Lund, der denne Sonen, då 10 år gammal, insattes i Cathedral-Scholan, men efter ett års förlopp anförtroddes han åt enskild undervisning, till dess han d. 19 Octob. 1745 blef antagen till Student. Lika utmärkt för flit och snille, blef han Magister i Lund 1751, och i början af år 1753 Docens i Österländska och Grekiska språken, hvarefter han samma år i October månad begaf sig till Stockholm, der han emottog Presidenten von Hauswolffs yngre Son under sin handledning. Med honom besökte han Upsala Academie, der han tillbrag-

Digitized by Google

te åren 1754 och 1755 samt någon del af det nästföljande, och försvarade der, som Præses, med utmärkt heder 2:ne Academiska afhandlingar, af hvilka den senare, de jure devolutionis, i hvilken han försvarade en Regents rätt att afgöra theologiska stridigheter och bestämma den rådande religionen, vid de tillfällen, då församlingen sjelf, icke utan tvedrägt och fara för statens lugn, kan utöfva denna rättighet, dock utan att kränka samvetsfriheten, väckte den uppmärksamhet, att alla der varande Faculteterne vägrade den censure, hvarefter han deröfver anmälte klagan hos Kongl. Canzli-Collegium, som befallte, att disputationen skulle censureras och hållas. Med ett hedrande vitsord om hans skicklighet, utnämndes han 1756 till Politices Docens i Upsala, men han lemnade samma år detta Lärosäte, och begaf sig till Lund, hvarest han under 2:ne terminer förestod föreläsningarne i Natural-historien. Prestvigd 1757, utnämndes han d. 21 Junii samma år till Theol. Adjunct, hvarefter han nästan ständigt i 7 års tid förestod Professioner i samma Facultet. Sedan Konungen i Nåder behagat anslå præbenden till Theol. Adjuncter vid Lunds Academie, i likhet med den förmon, som blifvit samme Embetsmän i Upsala förunnad, utnämndes han 1764 till Kyrkoherde i Hellestad, Dalby och Bonderup, och förordnades samma år till Prost öfver dessa församlingar. Præsiderade vid Prestmötet i Lund 1767 för disputationen de Foederibus et Testamentis Divinis. Blef, efter en från öfre Cathedern försvarad disputation, af då varande Theol. Professorn, sedan Biskopen i Strengnäs, Doctor Carl Jesper Benzelius, d. 14 Junii 1769 promoverad Theol. Doctor. Utnämndes d. 28 Novemb. samma år till Linguarum Orientalium et Græcæ, och d. 22 Maji 1775 till Tredje

Digitized by Google

Theol. Professor och Kyrkoherde i Wallkärra och Stångby, hvarefter han i slutet af år 1776 förflyttades till andra rummet i sistnämnde Facultet och dermed förenade Kyrkoherde-beställning i Uppåkra och Flackerup. Blef d. 14 Febr. 1778 Primarius Theol. Professor och Domprost i Lund. Kallad 1791 till Ledamot af Sällskapet Pro Fide et Christianismo, var han följande året Stiftets Fullmäktig vid Riksdagen i Gefle, äfven som 1793 en af de deputerade till Mötet i Upsala, hvars beslut han äfven undertecknade. Redan 1777 uppförd i Andra rummet på Biskops-förslaget i Lund, erfor han ett förnyadt vedermäle af Stiftets aktning och kärlek, då samma embete 1794 blef ledigt, genom Biskopen och Commendeuren Doctor Celsii d. 15 Februar. timmade frånfälle. Vid förslagets upprättande intog han första rummet med 219 röster; Professorn Doctor Nils Hesslén det andra, med 211, och Professorn, Doctor Johan Jacob Hellman det tredje med 122 röster; hvarefter han d. 14 Junii samma år i Nåder utnämndes till Biskop öfver Lunds Stift och Kongl. Carolinska Academiens Pro-Canzler. Officierade 1799 vid f. d. Kron-Prinsen Gustafs döpelseact; och d. 16 Novemb. samma år behagade då varande Konungen tilldela hans Barn Adeligt Stånd och värdighet, hvari de följande året under N:o 2160 togo introduction, med namnet MUNCK AF ROSENSCHÖLD. Bevistade såsom Stiftets Styresman Riksdagen i Norrköping 1800, höll predikan vid dess öppnande, och utnämndes d. 14 Junii samma år till Ledamot af Kongl. Nordstjerne-Orden. Död under vistandet vid Ramlösa Brunn d. 18 Julii 1803. Vid hans graf lemnades honom det vitsord, »att han skall alltid räknas bland de Bisko»par, som uppfyllt deras första ändamål, och när histo»rien en gång tecknar Religionens öden i vårt Land,

Digitized by Google

»skall hon med beröm nämna hans namn bland deras, »som på sin tid allvarligen bidragit till dess upprätthållande och försvar.» — Han var Academiens Rector 1780, och utom de förut nämnda 2:ne disputationerne, som utkommit i Upsala, och den vid Prestmötet 1767, har han i Lund såsom Præses utgifvit 125 Academiska afhandlingar. Hans öfriga af trycket utkomna arbeten äro: 1. Marci Wöldike Compendium Theologiæ Theticæ, cum notis dogmaticis et polemicis B. Schnabel, ab Illo insigniter auctis et emendatis, tryckt första gången 1760; — 2. Prælectiones Academicæ in Epistolam Apostoli Judæ Catholicam, 1761; — 3. Compendium Theologiæ Biblicæ Novi Testamenti, seu Dicta Novi Testamenti Classica, commentario exegetico et dogmatico illustrata, 1765; — 4. Fråga, föreställd vid den Theol. Doctorspromotion, som hölls vid Carolinska Academiens Jubelfest i Lund d. 25 Junii 1768, och ifrån Latinska språket öfversatt: Om man utaf den Theologiska lärdomens närvarande tillstånd kan göra sig något visst hopp om Theologiens tillkommande tillvext? — 5. Predikan på Femtonde Söndagen efter Trinitatis, 1760; — 6. Predikan på Nittonde Söndagen efter Trinitatis, 1761; — 7. Predikan på Tjugoandra Söndagen efter Trinitatis, s. år; — 8. Predikan på tjugosjunde Söndagen efter Heliga Trefaldighets, s. år; — 9. Predikan på Tredje Söndagen i Fastan, 1762; — 10. Predikan på klagodagen öfver Konung Gustaf III:s död, 1792; — 11. Predikan vid Riksdagens början i Norrköping, 1800; — 12. Likpredikan öfver Kyrkoherden i Björnekulla och Broby församlingar, Petrus Lundegård, tr. 1775; — 13. Likpredikan öfver Theol. Doctorn, Contracts Prosten öfver Ingelstads härad och Kyrkoherden vid Ingelstorps och Walleberga församlingar, Magister Magnus Sommar, 1782,

Digitized by Google

och — 14. Oratio Parentalis in memoriam Andreæ Ol. Rhyzelii, Theol. Doctoris et Episcopi Lincopensis, hållen i Lund 1761, sammantryckt med Professor Trozelii öfver honom hållna Svenska Åminnelse-tal, och bifogad Biskop Schröders öfver nämnde Biskop hållna Likpredikan. — Gift 1:o d. 14 Maji 1765 med Demoiselle *Anna Catharina Bring*, död d. 24 Novemb. 1767, Dotter af Prosten och Kyrkoherden i Ausås, Magist. Jöns Bring, och Brorsdotter till framl. Canzli-Rådet och Professorn, Doctor Lagerbring; — och 2:o d. 13 Octob. 1769 med Fröken *Ulrica Eleonora Rosenblad*, död d. 20 Octob. 1793, Dotter af Medic. Professorn, Doctor Eberhard Rosenblad. — Hans Barn voro: af förra giftet: 1. *Elisabeth Sophia*, född i Augusti månad 1766, död ogift d. 11 Februar. 1795; — 2. *Zacharias Justus*, född 1767, död i späda barndomen. — Af senare giftet: 3. *Margareta Ulrica*, född d. 7 Junii 1771, död d. 5 Maji 1777; — 4. *Anna Maria*, född d. 15 Augusti 1772, död d. 30 i samma månad; — 5. *Christina Eleonora*, född d. 24 Decemb. 1773, död d. 4 Augusti 1803; gift d. 27 Octob. 1797 med Amiralitets Superintendenten och Kyrkoherden vid Carlscrona Stads med Ramdala och Jämjö församlingar, Doctor Anders Lorentz Fahnehjelm, i dess andra gifte, hvilken dog d. 15 Junii 1807; — 6. *Eberhard Zacharias*, född d. 3 Augusti 1775; Medic. Doctor, Philos. et Chirurgiæ Magister, Medic. Theoret. Professor vid Lunds Academie, Heders-Ledamot af Kongl. Sundhets Collegium, Brunns-Intendent vid Ramlösa och Riddare af Kongl. Nordstjerne-Orden; ogift — 7. *Pehr*, född d. 13 April 1777, död ogift d. 8 Junii 1815; Hof-Junkare, Protocolls Secreterare vid Kammar-Expeditionen och f. d. Härold vid K. Seraphimer-Orden; — 8. *Margareta Ulrica*, född d. 6 Novemb. 1778, gift d. 23 Juni 1805

Digitized by Google

med Artis Obstetriciæ Professorn vid K. Academien i Lund, Doctor Carl Fredrik Liljewalch; — 9. *Matthias*, född d. 18 April 1780, död ogift i Cölln d. 28 Junii 1814; Lieutenant vid Kongl. Maj:ts Eget Värfvade Regemente; — 10. *Johan*, född d. 2 Octob. 1781; Lagman och Häradshöfding i Norra Ångermanlands Domsaga; gift 1803 med Maria Rebecca Lemchen; — 11. *Gabriel*, född d. 2 Maji 1783, nu mera Svensk Consul i Flensburg; gift d. 28 Novemb. 1810 med Hedvig S. Lovén; — 12. *Maria Fredrica*, född d. 26 Julii 1784, död d. 6 Decemb. 1828; gift d. 15 Octob. 1808 med nu varande Canzli-Rådet, Canzlers-Secreteraren vid K. Academien i Upsala och Riddaren af K. Nordst. Orden Johan Julius Fredenstam; — 13. *David*, född d. 20 Septemb. 1786, Theol. Candidat, Professor, Prost och Kyrkoherde vid Quistofta och Glumslöfs församlingar i Lunds Stift; gift d. 19 April 1811 med Hedvig Juliana Bruzelius; — 14. *Brita Catharina*, född d. 4 Januar. 1788, Ledamot af Kongl. Musicaliska Academien; gift d. 22 Mars 1807 med Aesthetices Professorn och Academiæ Bibliothecarien i Lund, Magist. Anders Lidbeck, och efter honom Enka; — 15. *Nils Elof*, född d. 26 Februar. 1789, död ogift d. 26 Decemb. 1823; Landbrukare, och — 16. *Jacob*, född d. 19 Septemb. 1790, död d. 11 Februar. 1794.

(Se då varande Theol. Professorn, sedan Biskopen Doctor Carl Jesper Benzelii Progam, utfärdadt d. 13 Junii 1769 till hans Theol. Doctors promotion; Rothliebs år 1807 utgifna Fortsättning af Matrikeln öfver Svea Rikes Ridderskap och Adel sid. 113; Kyrkoherden Åkermans Beskrifning öfver Hellestads Pastorat sid. 32; Prosten Doctor Nils Johan Sundii Personalier öfver honom, uppläste vid Hans jordfästning och både biſogade Professorn Doctor Hylanders öfver honom hållna Likpredikan, och införde i Författarens Samling af Predikningar och Åminnelse-Tal, sid. 154 till 176, samt Canzli-Rådet, Professorn och

Riddaren Doctor Norbergs öfver honom utgifna Latinska Parentation, äfven införd i 1 Delen af hans Opuscula.

ANDREAS PETER STOBÆUS. Son af Eloquentiæ et Poëseos Professorn Nils Stobæus och dess Fru Maria Ingelström, var han född i Lund d. 19 Novemb. 1732. Blef Magister derstädes 1751, och i Mars månad följande året antagen till Docens i Romerska vältaligheten och skaldekonsten, Historien, Antiquiteterne och de lärda språken. Förordnades 1756 till Academiens Vice-Secreterare, och blef Philosophiæ Adjunct d. 20 Octob. 1758. Befordrades till Ordinarie Academiæ Secreterare d. 24 Mars 1763, och utnämndes till Eloquentiæ et Poëseos Professor d. 31 Julii 1771. I det program, som utfärdades till hans introduction d. 4 Octob. samma år af då varande Rector Magnificus, framlidne Professorn Doctor Rosenblad, lika upplyst domare, som fri ifrån den svagheten att slösa med låford, yttrar han sig om honom: »Parentis et Avi, Professorum in hac quondam »Academia eloquentissimorum vestigiis institit, idem nunc, »quod Illi tenuerunt munus, raro exemplo Tertius et oc»cupans et ornans.» — Vid Konung Gustaf III:s kröning 1772 erhöll han Juris Utriusque Doctors värdigheten, som han 4 år tillförene vid Academiens jubelfest förgäfves hade sökt. Såsom Promotor i Philosophiska Faculteten d. 23 Junii 1781 tilldelade han 40 Candidater Magisters diplomet. Var Academiens Rector åren 1778 och 1787, och bör det anmärkas, att det program, som han i denna egenskap förstnämnde året utgaf till afhörande af fägne-talen öfver den då varande Kron-Prinsens födelse, är det enda, som i Svensk bunden stil vid Lunds Academie blifvit utfärdadt. Under hans præsidium hafva 19 disputationer utkommit. Det betydliga bibliothek, som hans Farfader grundlagt, och af

Digitized by Google

hans Fader och honom sjelf blifvit ökadt, försåldes efter hans död, som inträffade d. 12 Januar. 1799. — Vid deu Rättegång, som anställdes 1793 och sedan än vidare fortsattes, öfver de oordningar, som förelupit i Lund, vid jubelfestens firande nyssnämnde år, försvarade han nitiskt Academiens anseende. Fast i den tillgifvenhet, han efter mogen pröfning fattat, och till sin caractere oryggelig, skall hans minne aldrig återkallas af dem, som rätt ägt den lyckan att känna honom, utan saknad, vördnad och välsignelse. — Gift d. 10 Januar. 1774 med Demoiselle *Margareta Maria Junbeck*, död d. 12 Februar. 1812, Dotter af Hof-Rätts Rådet i Kongl. Götha Hof-Rätt Erland Junbeck, hade han endast Dottern *Christina Maria*, född d. 19 Decemb. 1774, död ogift 1829. — För upplysningar, rörande denna biographie, erkänner författaren med djupaste vördnad och tacksamhet sin förbindelse till Herr Biskopen, Academiæ Pro-Canzleren och Commendeuren, Doctor Vilhelm Faxe, utom hvars outtrötteliga biträde och ynnest detta arbete icke kunnat fullbordas.

NILS HESSLÉN. Sitt tillnamn antog han af gården Hässlycke i Wisseltofta Socken och Vestra Göinge härad i Skåne, hvarest han var född d. 2 Septemb. 1728. Fadren var Härads-Domaren Måns Sunesson, och Modren Sara Måns' dotter. Sedan han i sina föräldrars hus först njutit undervisning af en Norrsk Student Christopher Castberg, och sedan af sin Slägting, slutligen Prosten och Kyrkoherden i Reng, Magister Pehr Lovén, intogs han i 3:dje classen af Christianstads Schola 1740, och bibehöll alltid i tacksamt minne sin förbindelse till de 2:ne Lärare, som der vårdat hans undervisning, Collega Scholæ, sist Kyrkoherden i Nöb-

Digitized by Google

belöf vid Ystad, Magister Henrik Hahne, och den högst förtjente Rectorn, slutligen Contracts-Prosten och Kyrkoherden i Raflunda, Doctor Andreas Thomæus. Försedd med denne sednares hedrande vittnesbörd, blef han Student i Lund d. 1 Februar. 1745. Magister derstädes d. 4 Julii 1751, antogs han samma år till handledare för Biskopen Doctor Engeströms Söner, i hvars hus han tillbragte 15-år, och blef under denna tiden Docens i Theologiska Faculteten d. 3 Junii 1755, bestridde senare terminen af detta och den förra under följande året de offentliga föreläsningarne i Natural-historien, fick fullmakt på Collegatet vid Lunds Schola d. 19 Octob. 1757 och förordnades till Philosophiæ Adjunct d. 15 Febr. 1760. Sedan han 1763 varit uppförd på förslaget till den då lediga Academiæ Secreterare-beställningen, utnämndes han i slutet af samma år till Theol. Adjunct. Som Konungen äfven vid Lunds Academie behagade i Nåder anslå innehafvarne af detta embete præbende-pastorat, blef han prestvigd d. 1 Maji 1764, och erhöll följande året fullmakt på Kyrkoherde-embetet vid Husie och Vestra Skräflinge församlingar, öfver hvilka han korrt derefter förordnades till Prost. Efter försvarad Inaugural-disputation, blef han af då varande Theol. Professorn, sedan Biskopen i Strengnäs, Doctor Carl Jesper Benzelius d. 17 Junii 1769 i Lund promoverad Theol. Doctor. Utnämndes till Prost öfver Oxie Härads Contract 1770. Præsiderade vid Prestmötet i Lund 1773 för sin utgifna disputation de Sacramento Agni Paschalis. Erhöll Nådig Fullmakt d. 22 Maji 1775 att vara Fjerde Theol. Professor vid Kongl. Carolinska Academien, hvarifrån han i slutet af år 1776 förflyttades till Tredje Theologiska Professionen och Kyrkoherde-beställningen i Wallkärra, samt 1778 till Andra

Digitized by Google

rummet inom nämnde Facultet med det samma åtföljande præbende-pastoratet Uppåkra och Flackarp. På förslaget till Biskops-embetet i Lunds Stift år 1777, i ledigheten efter Doctor Engeström, innehade han 3:dje rummet, med 173 röster; och på det, som upprättades 1794, efter Biskopen m. m. Doctor Celsii bortgång, det andra, med 211 röster. Var en af stiftets Deputerade till bevistande af Jubel-festen i Upsala 1793; och följande året d. 20 Novemb. erhöll han fullmakt att vara Förste Theol. Professor och Domprost i Lund. När Biskops-embetet derstädes blef ledigt 1803, genom Doctor Muncks frånfälle, och förslaget dertill skulle upprättas, intog han derä första rummet med 199 röster; Theol. Professorn och Ordens-Ledamoten, Doctor Johan Jacob Hellman det Andra, med 175, och då varande Förste Theol. Adjuncten, nu mera Biskopen öfver-Gottlands Stift och Ledamoten af K. Nordstjerne-Orden, Doctor Carl Johan Eberstein det Tredje, med 133 röster. Då varande Konungens långa frånvaro ur Riket fördröjde tillsättningen af detta embete till d. 1 Mars 1805, då Doctor Hesslén dertill i Nåder utnämndes, och insattes deruti i Lunds Domkyrka om sommaren samma är af då varande Ärke-Biskopen Herr Doctor Jacob Axelss. Lindblom, med ett tal, som genast på Tyska öfversattes af den vid denna acten närvarande Theol. Professorn, sedan Biskopen öfver Sjellands Stift, Doctor Fredrik Münter, och samma år trycktes i Köpenhamn. — Af Kongl. Nordstjerne-Orden utnämndes han till Ledamot d. 28 Junii 1807, och till Commendeur d. 3 Julii 1809. Var Kongl. Academiens Rector åren 1784 och 1797, och Medlem af Physiographiska Sällskapet i Lund och Samfundet Pro Fide et Christianismo. Utom förenämnde Synodal-disputation, hafva 10 Academiska Af-

Digitized by Google

handlingar under hans præsidium utkommit. — Det vitsord, han vid sin graf så förtjent uppbar af Sin Efterträdare, må här intagas: »Huru många ovanliga egen»skaper vördade vi icke hos honom! Hvilken outtrött»lighet, som Lärare eller Styresman! Under hans lång»variga embetstid begärte han aldrig någon veckas tjenst»ledighet, och lemnade icke sin embets-förvaltning, »knappt då dödens bild redan var tecknad i Hans anlete. »Förde icke fromheten, redligheten, förtroligheten alltid »hans steg? Hvem vördade icke hos honom den ovanli»ga Apostoliska ödmjukheten, det sanna Evangeliska ni»tet? Kände någon enda tyngd af hans förmanskap? »Han iakttog den yttersta noggranhet; men förenade med »ett värdigt sätt att bibehålla den, en lätthet och behag»lighet, som voro honom alldeles egne. Huru skarpsynt »och genomträngande var icke den blick, hvarmed han »granskade alla förekommande mål! Han innehade den »vishet, som förmår allt, ser allt, som genomtränger alla »andar, huru förståndige, rene och skarpe de äro. Huru »väl öfverlagde, stadgade och mogne blefvo alltid hans »omdömen? Ofverilning och förhastande voro för honom »alldeles okände. Fordrade hans embete lagarnes strång»het, blef utöfningen icke myndighetens eller förebråel»sens, utan mildhetens och det ömma nitets förbättrande »språk.» I den grafskrift, som Herr Biskopen m. m. Doctor Tegnèr öfver honom författat, är hans lefnad och caractere så mästerligt tecknad, att, då den icke fått rum i den utgifna Första Delen af hans smärre Dikter, och således torde vara mindre känd, följande stropher derutur må här intagas:

Ej på bördens tomma slump och flärden,
på dig sjelf din lycka stödde sig.

Digitized by Google

Utur kojan steg du fram för verlden,
dina anor räknar Du från dig.
Lik en bäck, bland ängens blommor faren,
spegelklar och ren din lefnad låg.
Ingen afund häfte vid Tiaren,
intet harmse öga stjernan säg.

Inga moln uppå Prelatens panna
skrämde ringheten ifrån hans dörr.
Med det rätta, redliga och sanna
räknade Du slägt ännu som förr.
Dock fast intet hot din vilja tydde,
fast hvart bud sin herrskardrägt tog af,
styrkans högmod undrade — men lydde
gubben lutad mot sin graf.

Pedantismens mörka andar drogo
långt ifrån din boning med sitt hot
Gästfrihet och glädje togo
på din tröskel vän och fremling mot.
Med en min, som ej på vördnad pockar,
med en Väns, ej en Beskyddares,
satt Du lugn bland dina silfverlockar
som en christnad Socrates.

Mognad vishet låg i hvad Du sade,
sjelf i glädjens ton den låg ändå;
ty ditt skämt, likt biet, hade
icke honung blott, men gadd också.
Mången träffad narr med blygsel vände
hem ifrån dig, undrande med skäl,
att den lugne Vise kände
all hans galenskap så väl.

Digitized by Google

Stilla verka, gagnande försvinna,
ej att prisas utaf bygd och hof,
var det mål Du ville vinna,
ensam fremling för ditt eget lof;
lik den dagg, som himlen droppa låter,
endast nattens öra hör dess fall;
men när solen tändes åter,
grönska både dal och vall.

Tvenne menskoåldrar gick Du nära
hand i hand med Tiden, nöjd och god;
ty Du lyssnade till Gubbens lära,
och hans djupa ande Du förstod.
Ingen hörde dig den gamla klandra,
och när ändtlig delte sig Er stråt,
skildens J ifrån hvarandra,
som två vänner skiljas åt.

Fredligt, fridens Man, Du hvile
i den jord vi alla samlas i.
Oron, Hatet och Intrigen ile
bäfvande din graf förbi.
Blott den stilla sorgen smyge
dit i natten, och det rädda Hopp.
Sångens milda svanor flyge
från dess mullhög till din himmel opp.

Så väl i anledning af hans yttrade vilja, som af egen ädel böjelse, anslog, efter hans död, hans Vördnadsvärda Enke-Fru af sin förmögenhet 1333 R:dr 16 sk. Banco till fond för ett Stipendium vid Kongl. Academien i Lund, hvaraf räntan tillfaller någon behöfvande, flitig och anständig Studerande, med företräde för en slägtinge af dessa egenskaper; och en lika summa, ställd un-

Digitized by Google

der tillsyn och vård af Domprosten och 2:ne Ledamöter, hvilka af Magistraten och Staden väljas, till inrättande af en fattig-schola i Lund. — Han var barnlös i det äktenskap, som han ingick d. 2 Augusti 1779 med Fröken *Maria Beata von Engeström*, död d. 8 Sept. 1822, Dotter af Biskopen och Academiæ Pro-Cancelleren i Lund, Doctor Johan Engeström.

(Se Professor Sommelii Skånska Clericiets Historia, sid. 231; Professorn, sedan Biskopen i Strengnäs, Doctor Carl Jesper Benzelii d. 13 Junii 1769 utgifna program till hans Theol. Doctors promotion; Professorn och Riddaren Erik Gustaf Lidbecks program, utfärdadt d. 22 Sept: 1775 till hans introduction såsom Professor; Personalierne, uppläste vid hans jordfästning, bifogade Biskopen och Commendeuren, Doctor Vilhelm Faxes öfver honom hållna Likpredikan; samme Herr Biskops Tal, hållet vid hans Enke-Frus begrafning, sid. 23, och Canzli-Rådet, Professorn och Riddaren, Doctor Norbergs öfver Biskop Hesslén hållna Latinska Parentation, omtryckt i 1:sta Delen af Författarens Selecta Opuscula Academica.)

SAMUEL LEMCHEN, hvars biographie skall visa, att få lärde hafva, med outtröttelig arbetsamhet och utmärkta förtjenster, erfarit en trögare lycka, än han. Son af Directeuren öfver Skeens pappersbruk i Annerstads Socken i Kronobergs Län Johan Lemchen och dess Fru Rebecca Heurlin, var han född d. 13 Junii 1720. Sin första undervisning emottog han af en enskild Lärare, till dess han 1734 blef intagen i Wexiö Schola. Två år derefter uppflyttades han på Gymnasium, hvarifrån han sändes till Kongl. Academien i Lund, der han d. 28 Septemb. 1739 blef Student, och efter aflagda lärdoms-prof d. 18 Junii 1745 promoverad Philosophiæ Magister. Först 9 år derefter eller år 1754, vann han sin önskan, som han förut flere gånger andragit, att blifva Docens i Philosophiska Faculteten. Sedan han både 1756 och följande året blifvit uppförd på

Digitized by Google

förslag till Theologiska Adjuncturen och år 1758 enhälligt blifvit kallad till lika beställning i Philosophiska Faculteten, utnämndes han först d. 5 Julii 1762 till Ordinarie Philosophiæ Adjunct. Innehade 1772 andra rummet på förslaget till Academiæ-Secreterare-beställningen, och 3:ne år derefter fick han enhällig kallelse vid upprättande af förslaget till Academiæ Räntemästaresyslan; men vid utnämningen förbigången, blef han d. 18 Augusti 1775 förordnad till Extraordinarie Professor. Sedan han, såsom till en del förut är nämndt, förgäfves varit föreslagen åren 1756, 1757, 1763 och 1770 att blifva Theol. Adjunct, erhöll han omsider d. 22 Januar. 1776 då varande Acad. Canzleren, Herr Riks-Rådet Grefve Falkenbergs fullmakt på denna beställning. Blef Prestvigd i Lund d. 30 Novemb. 1777 och tillträdde följande året Hellestads, Dalby och Bonderups præbendepastorat, samt innehade då ock rum på förslagerne så väl till Första som Tredje Theologiska Professionen. Utnämndes till Prost öfver nyssnämnde församlingar d. 16 Junii 1779, och blef af Biskopen m. m. Doctor Celsius d. 16 Februar. 1782 promoverad Theol. Doctor. Kallades 1784 till det då lediga Superintendents-embetet i Carlscrona, och kom vid valet närmast dem, som till detta embete blefvo föreslagne. Uppfördes 1785 på förslaget till Domproste-syslan i Wexiö, och erfor en lika hogkomst 1787, vid det, som då upprättades till det der lediga Biskops-embetet. Uppflyttades 1790 till Första Theologiska Adjuncturen och dermed förenade Kyrkoherde-beställning i Husie och Vestra Skräflinge församlingar, samt förordnades samma år till Prost öfver Oxie Härads Contract. Sedan han 1794 innehaft rum på Domproste-förslaget i Lund, utnämndes han omsider, vid 75 års ålder, d. 16 Julii 1795 till Tredje Theol.

Digitized by Google

Professor derstädes och Kyrkoherde vid Wallkärra och Stångby församlingar. Vid Prestmötet samma år försvarade han såsom Præses sin utgifna disputation de Ministerio Ecclesiastico, och har, utom denna, under sitt præsidium utgifvit 34 Academiska afhandlingar, af hvilka den sista utkom i hans 84:de lefnads-år. Promoverade d. 16 April 1796 Professorn, Doctor Anders Hylander till Theol. Doctor. Närmad grafven, emottog han sin sista befordran, då han d. 21 Decemb. 1805 i Nåder förordnades till Förste Theol. Professor och Domprost i Lund. Till en lättnad i de trångmål, under hvilka han tillbragte en stor del af sin manna-ålder, bidrog det förtroende, han med sin utmärkta skicklighet beredt sig, att hafva haft under sin värd flere förmögne högt ansedde Ädlingar, af hvilka han ägde den glädjen att se åtskilliga uppstiga till upphöjda rum i Samhället; och ibland dem har han sjelf uppgifvit Grefvarne Wachtmeister och Sparre, Friherrarne Gyllenstjerna, Silfverschöld och Raab samt Herrar Sjöstjerna, von Unge, Ehrenborg, Dalman och Hägerflycht. — Han dog i Lund d. 23 Augusti 1807. — Gift d. 10 Januar. 1767 med Fröken *Brita Christina von Rajalin*, död d. 15 Febr. 1794, Dotter af Vice-Amiralen Thomas Johansson von Rajalin, i dess senare gifte. Med henne hade han endast Dottren *Maria Rebecca*, född d. 25 Augusti 1778, gift 1803 med nu varande Lagmannen och Häradshöfdingen i Norra Ångermanlands Domsaga, Johan Munck af Rosenschöld.

(Se Prosten Hjelmeri år 1799 utgifna Wexiö Stifts-Matrikel, sid. 68; Kyrkoherden Åkermans Beskrifning öfver Hellestads Pastorat, sid. 34; Biskopen och Commendeuren Doctor Celsii Program af d. 10 Febr. 1782 till hans Theol. Doctors-promotion, och det, som utfärdades d. 10 Nov. 1795, af Professorn Doctor Tegman, till hans inauguration i Tredje Theologiska Professionen.)

Digitized by Google

THURE WEIDMAN. Född i Gladsax prestgård i Skåne d. 15 Decemb. 1744. Fadren var Kyrkoherden vid Gladsax och Tomerups församlingar, Magister Johan Gottfried Weidman, och Modren Fru Anna Philippa Nolleroth. Ännu hade han icke uppnått 6 års ålder, då han beröfvades sin Faders omvårdnad, men som hans Moder flyttade till Lund, njöt han der med sine Bröder enskild undervisning, till dess han med dem d. 22 Decemb. 1756 blef upptagen i de vid Academien studerandes antal. Efter aflagda lärdoms-prof blef han d. 23 Junii 1766 derstädes Magister med första hedersrummet vid promotionen; samma år Extraordinarie Amanuens vid Academiska Bibliotheket; 1767 först Historiæ Litterariæ och sedan Moralium Docens, samt förestod både detta och de 3 följande åren Eloquentiæ, Linguarum Orientalium, Oeconomiæ och Theologiæ Professorernes allmänna föreläsningar. Sedan han någon tid haft Biskopen Doctor Engeströms 2:ne yngste Söner under sin handledning, och 1771 blifvit utnämnd till Ordinarie Adjunct i Österländska och Grekiska språken vid Lunds Academie, emottog han condition i Kammarherren Arvid Trolles hus för dess äldste Son, som 4 år derefter på ett vådligt sätt slutade sina dagar. Med honom begaf han sig 1772 till Upsala, och förblef der i 3 års tid, hvarunder han 1773 med sin Eleve gjorde en resa till Petersburg. Utnämndes till Linguarum Orientalium et Græcæ Professor i Lund d. 17 Januar. 1776; prestvigdes derstädes d. 15 Februar. 1778, och flyttades d. 10 Februar. 1779 till Tredje Theologiska Professionen och dermed förenade Kyrkoherde-beställning i Wallkärra och Stångby, öfver hvilka församlingar han både samma år förordnades till Prost, och blef d. 6 Junii i Upsala promoverad Theol. Doctor, hvartill

Digitized by Google

han med flere blifvit utnämnd vid högtidligheterne, i anledning af då varande Kron-Prinsens födelse. Sedan Biskopen i Skara och Commendeuren Doctor Forsseni us år 1788 med döden hade aflidit, uppfördes på förslaget efter honom Doctor Weidman i 3:dje rummet, med 77 röster; hvarpå han d. 18 Maji 1789 i nåder utnämndes till Biskop öfver Skara Stift. I denna egenskap bevistade han Riksdagen i Gefle 1792, höll den dervid vanliga predikan, som 2:ne gånger blifvit tryckt, och utnämndes d. 23 Februar. samma år till Ledamot af Kongl. Nordstjerne-Orden samt deltagande i Ecclesiastique Comitén. Var 1793 närvarande vid Jubel-festen i Upsala, och derefter Revisor i Riksgälds-Contoiret. Officierade 1797 vid då varande Konungens förmälning; och var samma år Banco-Revisor. Var Præses vid Prestmötet i Skara 1799, bevistade följande året Riksdagen i Norrköping, vid hvars slut han d. 14 Junii utnämndes till Commendeur af Kongl. Nordst. Orden, och var äfven en af Officianterna 1805 vid den då nyss födda Prinsessans döpelse-act, hvarefter Konungen i Nåder d. 1 Mars samma år behagade tilldela hans Barn Adlig Värdighet, som introducerades nämnde år, under namnet LAGERHEIM och adopterades under N:o 2118, som innehades af deras Farbroder, framl. Presidenten i Kongl. Kammar-Collegio, sedermera Friherren, Riddaren och Commendeuren af Kongl. Maj:ts Orden, Olof Elias Lagerheim. — Efter denna tiden bevistade han äfven de Riksdagar, som höllos i Stockholm 1809 och i Örebro 1810 och 1812. Under sitt vistande i Lund præsiderade han för 16 disputationer, och var Kongl. Academiens Rector åren 1779 och 1788. Såsom Biskop visade han ett utmärkt nit för allmänna undervisningen. För ett stipendium vid Skara Gymnasium har anslagit en fond

Digitized by Google

af 500 R:dr Banco, och, utom andra bidrag, har han till Lancaster-Scholan derstädes gifvit ett capital af 700 R:dr i lika mynt. Vid de offentliga examina uppmuntrade han ofta den torftiga skickligheten med frikostiga gåfvor. Ibland de flere ynglingar, som njutit hans ömma faderliga vård, har i synnerhet en, som länge intagit ett högt rum ibland hufvudstadens ypperste Lärare, det glada medvetandet att hafva belönt hans omsorger och förljufvat hans ålderdom, och det Åminnelse-Tal, som Denne höll vid Prestmötet i Skara den 3 Sept. 1833 öfver sin Välgörare, hoppas man att snart få se af trycket utgifvet. Tid efter annan hade han blifvit kallad till Ledamot af Kongl. Landtbruks-Academien, Evangeliska Sällskapet, Svenska Bibel-Sällskapet, Samfunden Pro Fide et Christianismo och Pro Patria i Stockholm, Physiographiska Sällskapet i Lund och Vetenskaps- och Vitterhets Sällskapet i Götheborg, utom flere Läns Hushålls Sällskaper, och 11 år före hans bortgång hade Lunds Academie den fägnaden att, såsom Jubel-Magister, få å nyo tilldela honom Lagerkransen. — Han dog på Biskops-sätet Brunnsbo d. 15 Augusti 1828. — Gift d. 12 Octob. 1784 med Fröken *Ingeborg Lovisa von Celse*, död d. 8 Maji 1811, yngsta Dottren af Biskopen och Academiæ Pro-Cancelleren i Lund, Commendeuren af Kongl. Nordstjerne-Orden, och en af de Aderton af Svenska Academien, Doctor Olof Celsius, i hans förra gifte. — Deras Barn voro: 1. *Olof Johan*, född d. 22 Julii 1785, Magister, med första hedersrummet vid promotionen i Lund 1805; nu mera Justitiæ Råd, Kammarherre och Riddare af Kongl. Nordst. Orden; gift d. 15 Junii 1817 med Emerence Frigell; — 2. *Lars Magnus*, född d. 1 Septemb. 1786; äfven Magister i Lund 1805; nu Öfverste i General-Staben, Tredje

Digitized by Google

Major vid Kongl. Svea Lif-Garde och Riddare af K. Svärds-Orden; ogift; — 3. *Anna Charlotta*, född d. 9 Januar. 1791; gift d. 29 Decemb. 1814 med Öfverste-Lieutenanten, f. d. Majoren vid Vestgötha K. Regemente och Riddaren af Kongl. Svärds Orden Axel Fredrik Frejdenfelt, och 4. *Fredrika Eleonora,* född d. 26 Augusti 1793; död d. 10 April 1830; gift med Öfver-Directeuren, tillförordnade Directeuren och Professorn för Veterinaire-Inrättningarne i Riket samt Riddaren af Kongl. Wasa-Orden, Sven Adolf Norling.

(Se Lector Lindskogs åren 1798, 1809 och 1819 utgifna Skara Stifts-Matriklar; Lunds Stifts-Matrikel af Prosten Simonsson, sid. 131; Professorn, Doctor Claës Blechert Trozelii under d. 25 Mars 1776 utgifna Program till hans introduction; Rothliebs år 1807 utgifna Matrikel öfver Svea Rikes Ridderskap och Adel, samt Professorn, Contracts Prosten och Kyrkoherden i Sköfde, Doctor Elias Christopher Grenanders öfver honom utgifna Likpredikan och Personalier.)

ANDERS JAHAN RETZIUS. Så skref han sjelf sitt andra dop-namn, förmodligen i likhet med Sin Fars Farbroder, Jahan Benedicti Retzius, som blef adlad med namnet Rosenstolpe, var Vice-President i Kongl. Svea Hof-Rätt och undanbad sig att blifva Riddare af K. Nordst. Orden, hvartill Konung Fredrik, vid stiftelsen af den samma, i Nåder hade utsett honom. — Professor Retzius var född i Christianstad d. 3 Octob. 1742. Fadren var Provincial-Medicus och då tillförordnade Förste Fält-Läkaren vid den i Skåne sammandragne Arméen, Doctor Nils Retzius, Systersson af framlidne Biskopen, Doctor Anders Rydelius, och af honom uppfostrad; Modrens namn var Lovisa Catharina Schreiber. Sin första undervisning inhämtade han dels i Christianstads Schola, dels under enskild Lärares tillsyn; men efter Fadrens död sattes han 1757 på Apotheket i Lund, der

Digitized by Google

han tillbragte nära 3:ne år, och blef under den tiden Student vid der varande Academie d. 12 Decemb. 1758, hvarefter han bevistade de offentliga föreläsningarne i Chemien och Natural-historien, till dess han, för vinnande af sin bergning, under knappa omständigheter, måste åter taga tjenst på Apothekerne i Carlshamn och Stockholm. Sedan han d. 17 och 19 Augusti 1761 i Kongl. Collegium Medicum undergått examen i detta yrke, återvände han år 1762 till Kongl. Carolinska Academien, fortsatte der sina studier så väl i Chemie och Natural-Historia, som i de öfrige philosophiska vetenskaperne, och blef, efter en under Kongl. Lif-Medici och Professorns Doctor Wollins inseende försvarad disputation, promoverad Magister i Lund med andra hedersrummet d. 23 Junii 1766, hvarefter han samma år antogs till Docens i Chemien, och det följande, äfven i Natural-historien. Efter Academiens Jubelfest 1768, begaf han sig åter till Stockholm, blef Auscultant i Kongl. Bergs-Collegium, gaf, med tillåtelse af K. Collegium Medicum, undervisning i pharmacien, och antogs korrt derefter till Lärare i Chemie, Botanik, Zoologie och Physik vid den då i Hufvudstaden inrättade Thenstedtska Scholan. Utnämnd d. 22 Junii 1771 till Historiæ Naturalis Adjunct och Botanices Demonstrator vid K. Carolinska Academien, uppehöll han sig, med då varande Cancellerens tillåtelse, ännu ett år vid nyssnämnde Schola, och återkom till Lund i Maji månad 1772. Der inrättade han följande året det Physiographiska Sällskapet, hvarvid han år 1781 åtog sig Secreterare-befattningen. Efter ett på Konung Gustaf III:s höga födelse-dag, 1777 å Christianstads Rådhus hållet Svenskt Tal, hvarom han af då varande Landshöfdingen och Riddaren Friherre Sparre blifvit anmodad, utnämndes han

Digitized by Google

d. 22 Maji samma år till Extraordinarie Professor vid Lunds Academie, med åliggande att hålla offentliga föreläsningar. Fyra år derefter eller d. 9 Octob. 1781 utföll för honom Konungens Nådiga resolution att i sin tour få tillträda Ordinarie Professors lön näst efter den då varande yngste lönlöse Professorn, jemte survivance på Professionen i Natural-historien efter den då varande Innehafvarens afgång; och d. 29 Maji 1787 tillades honom rättighet att såsom Ordinarie Professor vinna introduction med säte och stämma i Consistorium Academicum och Philosophiska Faculteten. Sedan han, efter Professor Lidbecks erhållna tjenstledighet år 1795 tillträdt den då förenade Professionen i Natural-historien och Economien, uppdrogs honom, efter Kongl. Lif-Medici och Professorn, Doctor Wollins död 1798, att derjemte gifva föreläsningar i Chemien. Var Promotor i Philosophiska Faculteten d. 22 Junii 1799, då 40 Candidater blefvo Magistrar. Kallades d. 16 Maji 1811 till Heders-Ledamot af Kongl. Collegium Medicum, och då Archiater von Linnés buste i bronzeradt gips uppsattes d. 11 Junii samma år på Kongl. Carolinska Academiens Museum, höll han ett Svenskt tal och gaf dervid sitt beslut tillkänna att till Kongl. Academien öfverlemna sin dyrbara samling af naturalier, bestående af flere tusende stuffer mineralier och inlagda vexter; en i det närmaste fullständig samling af petrificater, så ifrån Balsberget, som andra orter; ett betydligt antal snäckor och koraller; en mängd af fossila ben, och deribland ett komplett squelett af Bos bifrons, intestinal- och hafsmaskar samt crustacier och en ej obetydlig collection af cranier och squeletter. Sedan han redan 1788 till Consistorium ingifvit förslag om inrättningen af Academiens Museum, som år 1805 gick i verkställighet, för-

Digitized by Google

årade han dit sistnämnde år en betydlig samling af antika sten-instrumenter och vapen. Efter att hafva af nit för sin vetenskap 7 gånger besökt Köpenhamn och en gång Greifswalds Academie samt nedlagt outtröttelig möda, erhöll han, på underdånig ansökan, tjenstfrihet 1812; men fortfor att tills vidare hafva tillsyn öfver Botaniska trädgården. Utnämndes till Riddare af K. Nordst. Orden d. 28 April 1814, och emottog närvarande, såsom Jubel-Magister, å nyo Lagerkransen vid promotionen i Lund d. 21 Junii 1817. Tidigt vidtfrägdad täflade alla lärda Samfund att tillegna sig honom. Så kallades han till Ledamot: 1774 af Medicinska Societeten i Köpenhamn; 1777 af Naturforskande vännernes Sällskap i Berlin; 1778 af Kongl. Vetenskaps- och Vitterhets Samhället i Götheborg; 1779 af Uppfostrings-Sällskapet i Stockholm; 1780 af Leipziger Oeconomische Gesellschaft, och af Kejserliga Ryska fria Ekonomiska Sällskapet i Petersburg; 1782 af Kongl. Vetenskaps Academien i Stockholm; 1785 af Vetenskaps-Academierna i Turin och Padua; 1786 af K. Vetenskaps-Sällskapet i Köpenhamn; 1792 af Kejserliga Leopoldiano-Carolina Academia Naturæ Curiosorum; 1793 af K. Danska Natur-historiska Sällskapet, och af Physiska Societeten i Göttingen; 1794 af Physiska Sällskapet i Jena, och af Linnæiska Societeten i London; 1797 af Skandinaviska Litteratur-Sällskapet i Köpenhamn; 1802 af Phytographiska Societeten i Göttingen: och af Hessen-Homburgska Societeten; 1808 af Gesellschaft der gesammten Naturkunde in Wetterau; 1812 af Kongl. Svenska Landtbruks Academien; 1813 af Svenska Läkare-Sällskapet; 1817 af Natur-historiska Sällskapet i Marburg, och dessutom af åtskilliga Landtbruks-Sällskaper i Riket. — Utom 43 under hans præsidium i Lund

Digitized by Google

utkomna disputationer, och flere mindre skrifter, införda i Lärda Sällskapers handlingar, har han utgifvit: 1. Korrt begrepp af grunderne till pharmacien, att nyttja vid enskilda föreläsningar; 1769, sedan omtryckt, och äfven öfversatt både på Latin och Tyska; — 2. Tal om det, som förbinder oss till Natural-historiens lärande, samt huru den bör drifvas vid nya informations-inrättningen i Stockholm; 1770; — 3. Nomenclator Botanicus, enumerans plantas omnes in Systematis Naturæ editione 12, specierum plantarum editione 2, et mantissis binis ab Illustr. C. a Linné descriptas; Leipzig 1772; — 4. Inledning till Djur-Riket efter von Linnés lärogrunder; 1772; — 5. Tal på Konung Gustaf III:s födelsedag, hållet på Christianstads Rådhus 1777; — 6. Observationes Botanicæ, quibus accesserunt Joh. Gerh. König descriptiones Monandrarum et Epidendrorum in India Orientali; fasciculi VI, in folio: Leipzig 1778—1791; — 7. Floræ Scandinaviæ Prodromus, 2 delar; Stockholm 1779, och sedan i Leipzig 1795; — 8. Prolegomena in Pharmacologiam regni vegetabilis, privatarum institutionum usui destinata; Leipzig 1783; sedan öfversatt på Tyska och der tryckt 1786. — 9. Caroli De Géer Genera et Species Insectorum, quod opus e Generosissimi Auctoris scriptis extraxit, digessit, quoad partem reddidit et terminologiam Linnæanam addidit; Leipzig 1783; — 10. Lectiones publicæ de vermibus intestinalibus, inprimis humanis, quas habuit in Museo Rerum Naturalium Lundensis die 18 Martii et sequentibus 1784; Stockholm 1786, och sedan omtryckt i första delen af Professor Francks Delectus Opusculorum; — 11. Personalier öfver Biskopen, Pro-Canzleren och Commendeuren m. m. Doctor Olof Celsius, uppläste vid dess jordfästning 1794; — 12. Försök till Mine-

Digitized by Google

ral-rikets uppställning; en handbok att nyttja vid föreläsningar; 1795; sedan öfversatt på Tyska och tryckt i Leipzig 1798; — 13. Krivans Afhandling om gödsel-arter; öfversatt med anmärkningar; 1797; — 14. Underrättelse om sättet att bygga Stamphus, eller beqväma och oförbränneliga hus af jord, eller lera, af J. H. Seidelin; öfversatt med företal, 1798; — 15. Faunæ Sveciæ a Car. a Linné inchoatæ Pars Prima, sistens Mammalia, Aves, Amphibia et Pisces Sveciæ, quam recognovit, emendavit et auxit; Leipzig 1800; — 16. Afhandling om förvaltning af Holländeri, i synnerhet med afseende på smörets tillredning och ans; af J. Andersson; öfversatt med anmärkningar; 1802; — 17. Abilgards Anvisning till en förbättrad Får-afvel, och rätta sättet att sköta Spanska får; öfversatt, 1803; — 18. Försök till en Flora Oeconomica Sveciæ, eller Svenska vexters nytta och skada i hushållningen; 1 Delen 1806; 2 Delen 1807; — 19. Flora Virgiliana, eller Försök att utreda de vexter, som anföras uti Virgilii Eclogæ, Georgica och Æneides; jemte bihang om Romarnes matvexter, 1809; förut på Latin utgifven i disputationer; — 20. Åminnelse-Tal, hållet i Kongl. Vetenskaps Academien, öfver Professorn och Riddaren Erik Gustaf Lidbeck, 1810; — 21. Anvisning till träds plantering på landet, i synnerhet på Skånska slätten; 1811; och — 22. Tal, hållet på Museum i Lund, då Archiater von Linnés bröstbild uppsattes; äfven 1811.—Sedan han 1818 fått ett anfall af slag och till hela nedre delen af kroppen blifvit lam, flyttade han 1821 till Stockholm, hvarest han d. 6 Octob. samma år slutade sina dagar. — Gift d. 10 Julii 1792 med Fröken *Ulrica Beata Prytz*, död d. 18 Januar. 1808, Dottter af Lieutenanten vid K. Jönköpings Regemente Carl Crispin Prytz. — Med henne hade han föl-

Digitized by Google

jande Barn: 1. *Nils Matthias*, född d. 18 Septemb. 1793; Capitaine vid Wendes Kongl. Artillerie-Regemente; gift d. 1 Junii 1827 med Demoiselle Eva Christina Dahlström; — 2. *Magnus Christian*, född d. 22 Mars 1795; Medic. Doctor, Chirurg. Magister och Kongl. Lif-Medicus; gift d. 15 Julii 1830 med Demoiselle Hedvig Mathilda Westin; — 3. *Anders Adolf*, född d. 3 Octob. 1796; Medic. Doctor, Chir. Magister, Tillförordnad Anatomiæ Professor vid Carolinska Medico-Chirurgiska Institutet i Stockholm och Andre Professor vid Veterinaire-inrättningen; gift d. 30 Decemb. 1828 med Demoiselle Wendela Sophia Westerberg, som dog d. 29 Mars 1832; och — 4. *Carl Gustaf*, född d. 27 April 1798, död d. 28 Febr. 1833, Philos. Magister, Chemiæ Adjunct vid Kongl. Academien i Lund och Tredje Professor vid Veterinaire-Inrättningen; ogift.

(Se Simonssons Lunds Stifts-Matrikel sid. 168; Professorn, Doctor Anders Peter Stobæi Program, utfärdadt d. 2 Octob. 1787 till hans introduction, och Sackléns Sveriges Läkare-Historia, 1 Delen, sid. 269.)

JACOB JONAS BJÖRNSTÅHL. Född på Bostället Rotarbo i Näshulta Socken och Nyköpings Län i Södermanland d. 23 Januar. 1731. Hans Fader Magnus Gabriel Björnståhl, Ryttmästare-Son ifrån Westergöthland, hade i sin ungdom njutit undervisning vid Scholan och Gymnasium i Skara, förrän han, bekymrad öfver sin Moders belägenhet, hvilken såsom Enka, bebodde ett hemman i den landsorten, som hon, för de täta utskrifningarne under krigs-oroligheterne i Konung Carl XII:s tid, snart såg sig nödsakad att öfvergifva, antog krigs-tjenst och såsom Ryttare för hennes rusthåll, begaf sig i fält, och blef omsider Under-Officerare vid

Digitized by Google

Södermanlands Regemente. — Hans Moder Anna Regina Hjortsberg var dotter af Kyrkoherden i Husby Rekarlne i Strengnäs Stift, Jonas Hjortsberg. Tidigt röjde sig hos denne Sonen en ovanlig qvickhet och hog för boken; men då föräldrarnes fattigdom ej medgaf dem att sända honom till någon schola, åtog sig fadren att, så godt han kunde, blifva dess lärare. Knapt hade han inhämtat de första grunderna i Christendomen och det Latinska språket, då ödet hotade att betaga honom allt tillfälle att vidare studera, genom de ordres, som Fadren måste hörsamma, att afgå till Finska kriget; men hans hog för studierne hade blifvit känd af då varande Comministern i Socknen Olof Öberg, som åtog sig att för intet meddela honom så mycken undervisning, som hans andra göromål kunde tillåta. Han upptäckte ock snart hans stora snille-gåfvor, och vid ett tillfälle, då han presenterade honom för några af Socknens Herrskaper, sade han, »att han vore ett ståteligt Professorsämne,» hvilka ord gjorde hos lärjungen det intryck, att han då redan fattade det beslut att ej afstå, förrän denna hans aning gick i fullbordan. Han hade fått höra, att i Strengnäs vore för honom tillfälle att vinna vidare förkofran; och sedan han dels sjelf, dels genom denne sin lärare förmått sin Moder att lemna honom det ringa understöd, som hennes omständigheter medgåfvo, begaf han sig år 1743 innan vårens annalkande till nyssnämnde stad, ehuru med trasiga kläder och det klenaste mat-förråd. I denna sin belägenhet var han lycklig att då redan äga den frimodighet, som aldrig öfvergaf honom, och den hans Fader honom ingifvit. Under sin gång till denna staden, erinrade han sig att i då varande Biskopen derstädes Doctor Lundius äga en Anförvandt, och knapt hade han fått den i ögnesig-

Digitized by Google

te, förrän han frågade, hvar denne Mannen bodde, och derom underrättad, gick han genast till honom och frågade honom med sedig dristighet, om han icke vore den, som hade att bestyra om ungdomens undervisning i staden och omkringliggande landet. Mera lärd, än fryntlig, emottog Biskopen honom dock vänligt, och sedan han hört hans åstundan och stillat hans hunger, skickade han honom till då varande Rector Scholæ, Magister Gabriel Falck, som, efter anställdt förhör, intog honom i andra Classen. Han hade således vunnit sin önskan, men hans tillgångar voro så knappa, att han i flere veckor ej förtärde mera, än ett litet stycke bröd om dagen. Han fann sig med tålamod i denna belägenhet, men då han mest var bekymrad att icke kunna skaffa sig ljus, för att under vinter-qvällarne fortsätta sin läsning, gick han om aftnarne i hökare-bodarne och tiggde några smulor skraptalg, att lägga i sin lampa. Ej utan våda för sin hälsa fortfor han med sitt indragna lefnadssätt under den tid han genomgick Scholan och Gymnasium, tilldess han antogs till handledare för en ung Wallenstjerna, som han äfven hade under sin vård, sedan han 1754 blef Student i Upsala. Samma dag, då han undergått sin examen och dertill blifvit antagen, väckte han en allmän uppmärksamhet, genom sin utmärkta tale-gåfva, då han infann sig vid en disputations-act under Professor Ziervogels præsidium, såsom Opponens, och efter dess slut haranguerade Præses på Hebreiska och Respondenten på Grekiska språket. Från denna tiden blef det hans fornämsta syslosättning att öka sina kunskaper i Österländska språken, hvarvid han i synnerhet njöt undervisning af Professor Clewberg, som derjemte hos honom stadfästade Religionens grundsanningar och upptog honom i sitt hus såsom Informator för sina barn.

Digitized by Google

Med allt detta föreråg han likväl svårigheten för sig att genomgå den Academiska cursen. Under en resa till Stockholm, blef han der lyckligtvis känd af då varande Kyrkoherden i Clara, Doctor Hauswolff, som ädelmodigt åtog sig att årligen understödja honom, till dess han kunde erhålla något Academiskt stipendium. Sedan han 1761 blifvit Magister i Upsala, yppades följande året ett tillfälle att vinna ett sådant, då det Wrediska blifvit ledigt. Ibland dem, som dertill anmält sig, voro äfven 2:ne Biskopars Söner, men under då påstående Riksdag, for han till Stockholm och föreställde så oblygt deras Fäder obilligheten, att till hans förfång, vilja framdraga sina Söner, att den ene återtog den derom gjorda ansökningen; och då han var i begrepp att fara tillbaka till Upsala, men ägde mindre tillgång till skjutspenningar, passerade han i Stockholm förbi en gård, vid hvilken han såg en förespänd vagn, och fick på tillfrågan veta, att Ägaren var en viss Excellence, som ämnade resa till Upsala. Ehuru okänd, gick han dristigt upp till honom, och utbad sig att få följa med honom, emedan dertill var nog rum i vagnen. Hans ansökan vann bifall, och denne höge Herre yttrade sedan ofta, att han aldrig tillbragt så nöjsamma stunder, som under denna resa i den språksamme Björnståhls sällskap. Derefter läste han någon tid för Lagman Palmcronas Son, och sedan han 1763 præsiderat för sin disputation: Decalogus Hebraicus ex Arabica dialecto illustratus, för hvilken den sedan så vidtfrägdade Biskopen m. m. Doctor Johan Adam Tingstadius, då blott något öfver 14 år gammal, med utmärkt heder responderade, antogs han samma år, på kallelse af Canzli-Rådet och Riddaren Ihre, i hvars hus han någon tid vistades, till Docens i Göthiska Litteraturen, men hvilken han korrt derpå fick förbyta i den Arabiska.

Digitized by Google

Efter någon tids förlopp åtog han sig, på nämnde Ihres anbud, att blifva Lecteur hos den lärde, men då ålderstigne Herr Riks Rådet Friherre Erik Wrangel på Lagnö, uppehöll sig der ett år, och flyttade sedan på hans anmodan, till Dess Måg, Öfversten Grefve Posse på Svanå, för att vara dess unge Sons handledare. När han varit der halft annat är, fick han tillbud af Hof-Marskalken Friherre Adolf Rudbeck, att åtaga sig informationen för hans 2:ne Söner, med löfte att i deras sällskap få göra en utländsk resa. Detta antogs, och sedan han vid pass ett halft år haft dem under sin vård, på deras faders ägendom Hesselby nära Upsala, begaf han sig med dem år 1767 sjöledes från Stockholm till Rouen i Frankrike, för att derifrån landvägen fortsätta resan till Paris. Der tillbragte han nära 3:ne år, under hvilken tid han i synnerhet vid College Royal begagnade undervisningen af de namnkunnige Herrarne De Guignes, le Roux des Hauterayes och Le Grand i Hebræiskan, Syriskan och Arabiskan. Under denna tiden inträffade Konung Gustaf III:s första besök i denna hufvudstad, och af honom, såsom Canzler för Upsala-Academie, blef han d. 10 Februarii 1771 i Paris utnämnd till Linguarum Orientalium Adjunct vid bemälte Lärosäte, sedan han vid förslagets upprättande till denna beställning blifvit förbigången, men i grund af det enstämmiga vitsord om hans skicklighet, som förenämnde Herrar om honom afgåfvo. Denna fullmakt emottog han i Rom, dit han ankommit i Decemb. månad 1770, sedan han från Paris ställt resan till Geneve, för att träffa den namnkunnige Voltaire, och vidare fortsatt den öfver Marseille och sjöledes till Civita Vecchia. Åren 1771, 72 och 73 besökte han de märkvärdigaste orterna i Italien, och tog i Augusti månad sistnämnde år vägen till-

Digitized by Google

baka öfver Savoyen, Geneve och Bern samt genom andra Schweitziska Stater till Carlsruhe, hvarifrån resan vidare fortsattes år 1774 genom Tyskland till Holland, och derifrån följande året till England. Der skiljdes han ifrån den yngre af sine Elever, sedan den äldre långt förut hade åter begifvit sig till Sverige. I Mars månad 1776 lemnade han England, för att anträda sin Österländska resa, seglade från Gravesand till Smyrna och kom korrt derefter till Constantinopel. Sedan han der och i de närmast omkring liggande orter tillbragt vid pass 3 år, företog han, under afbidande af den Rese-kamrat, som Konungen i nåder åt honom förordnat, sedan Canzli-Rådet och Riddaren Doctor Norberg, en resa till de ryktbara Grekiska klostren på Berget Athos, hvarunder han, angripen af pesten, slutade ogift sina dagar i Salonichi d. 12 Julii 1779, sedan han d. 10 Februarii samma år i Nåder hade blifvit utnämnd till Linguarum Orientalium et Græcæ Professor vid Kongl. Academien i Lund. Sin samling af 93 handskrifter och af 153 tryckta böcker i Österländska Litteraturen skänkte han till Kongl. Academien i Upsala, och vid samma Lärosäte stiftade han ett Stipendium, hvartill fonden är 500 R:dr Banco, med föreskrift, att den årliga räntan 30 R:dr skall tillfalla en Studerande, född i Södermanland, som är Under-Officers, högst Fändriks son, och som vinlägger sig om Österländska Litteraturen. — Utom förut nämnda disputation, har man af honom Bref och Underrättelser, rörande hans Resa till Frankrike, Italien, Schweitz, Tyskland, Holland, England, Turkiet och Grekland, i 6 Delar, genom den förtjente Kongl. Bibliothecarien Gjörwells nitfulla omsorg utgifne. — Genom hans verksamma föranstaltande i synnerhet, uppfylldes emot Björnståhl allt hvad vän-

Digitized by Google

skap och högaktning förmår att verka för bevarande af en förtjent Mans minne. Öfver hans graf lades en marmor-sten, bekostad af hans vänner och Landsmän, med denna af Canzli-Rådet och Riddaren af Sotberg uppgifna påskrift:

Hic.
Requiescit.
Qui. Europam. Testem. Eruditionis. Et. Virtutis. Habuit.
XII Annorum. Peregrinator.
JACOBUS. JONAS. BJÖRNSTÅHL.
Svecus.
Ad. Acad. Lond. Gothor. L. L. O. O. Et. Gr. Professor.
In. Procinctu.
Ad. Oras. Asiæ. Africæque. Lustrandas.
Vita. Functus. Thessalonicæ.
Die. XII. Julii. A. O. R. MDCCLXXIX.

Viator.
Transi. Pede. Fausto.
Spes. Reseca. Longas.
Et.
Quod. Difficillimum. Est.
Retine.
In. Sapientia. Modum.

Cippum. Amici. Populares. Posuere.

†

Denna sten lades öfver hans graf i Salonichi d. 16 Junii 1781, med all den högtidlighet, som tillfället kunde medgifva. Ett af de då varande större Handelshusen i

Digitized by Google

Levanten, Herrarne Le Peintre och Ruffin, åtog sig både besväret och kostnaden, och hade till denna act inbjudit alla i Salonichi residerande Consuler, med deras nationer och protegés. Venetianske Consuln Herr Kock, hade, genom Sjö-Captainen Busichia, gjort den anstalt, att 9 styckeskott dervid aflossades i tre omgångar, eller 3 vid processionens ankomst till grafven; 3, sedan stenen deröfver var lagd, och 3 efter uppläsandet af det Åminnelse-tal, som hölls af K. Svenske Consuln i Salonichi, Herr Delon. — I Scholæ-salen i Nyköping, lät då varande Rectorn Professor Flodmark, uppsätta en tafla, med en af honom författad inscription, som läses i företalet till 4:de Bandet af Björnståhls bref. — Genom sammanskott af många hans Landsmän, preglades öfver honom en Minnes-penning, som på åtsidan visar hans bild, efter det af Sergel modellerade hufvudet; med omskrift: Jac. Jon. Björnståhl, Philologus, och på frånsidan har följande inscription:

Celeber.
Peregrinatori
Dedit
Sudermannia Cunas
MDCCXXXI.
Thessalonica Cippum
MDCCLXXIX.
Holmia Nummum.
MDCCLXXX.

(Se Kongl. Bibliothecarien Gjörwells Företal framför 1, 3 och 4:de Delarne af Björnståhls Bref; Prosten Esplings Minne öfver honom, i Uppfostrings Sällskapets namn författadt; Professor Sommelii Lexicon Eruditorum Scanensium, Tom. 1, pag. 253, och Ekstrands Upsala Academies Matrikel, sid. XVIII.

Digitized by Google

ERLAND SAMUEL BRING. Son af Prosten och Kyrkoherden vid Ausås och Ströfvelstorps församlingar i Lunds Stift, Magister Jöns Bring och dess Fru Christina Elisabeth Lagerlöf, var han född d. 19 Augusti 1736. Efter inhämtad enskild undervisning, blef han Student i Lund 1750, der han under flerårigt vistande i synnerhet vinlade sig om Historien, de Mathematiska vetenskaperna och Lagfarenheten, och sedan han år 1757 derstädes undergått Examen Juridicum, antogs han till Auscultant både i Kongl. Svea och Götha Hof-Rätt. Efter vunnen practisk kännedom, vann han sin önskan att återkomma till Academien, då han 1762 utnämndes till Docens i Juridiska Faculteten, hvarjemte han mot slutet af samma år förordnades att förestå den då lediga Academiæ-Secreterare-syslan. Då man för göromålens mängd fann nödigt att antaga en Academiæ Notarius, blef denna beställning år 1765 honom uppdragen, hvilken han förestod till år 1772. Sedan han 1766 blifvit Philosophiæ Magister, ålades honom 1770 att i Historien hålla offentliga föreläsningar, i sin Farbroders, Canzli-Rådet Lagerbrings ställe, som för utgifvande af sin Svea Rikes Historia erhållit tjenstledighet, och samma år utnämndes han till Extraordinarie Philosophiæ Adjunct. Utnämnd 1778 till Ordinarie Historiarum Adjunct, erhöll han d. 1 Septemb. 1779 Konungens Nådiga Fullmakt att i samma Vetenskap vara Professor. Såsom Promotor i Philosophiska Faculteten, utdelade han d. 23 Junii 1784 lagerkransen åt de 40 Candidater, som då blefvo Magistrar. Utom 31 disputationer, som under hans præsidium utkommit, försvarade han ock å nyo en Academisk afhandling, författad af hans förenämnde Farbroder och redan långt förut ventilerad, som ej tillförene hade varit tryckt. För sitt utgifna Minne af framl. Bi-

Digitized by Google

skopen och Academiæ Pro-Canzleren i Lund, Doctor Anders Rydelius, erhöll han d. 1 Novemb. 1782 af Uppfostrings-Sällskapet den utfästade belöningen. Var Academiens Rector 1790. Död i Lund d. 20 Maji 1798; men ännu efter så många års förlopp, bibehålles hans minne i vördnad, saknad och välsignelse hos alla, som känt hans ädla hjerta och älskvärda Caractere. Hans Loftalare har om honom yttrat: »Cum studiorum mo»rumque tam esset egregia temperatio, difficile est intellec»tu, utrumne plus reverentiæ, an amoris habuerit. Si quid »discriminis intercesserit, specie, non magnitudine id me»tiendum est. Magna erat doctrina; similis probitas: »neque minor utriusque in commune æstimatio, quæ ho»mini, non fortunæ, tribuebatur.» — Gift d. 29 April 1791 med Demoiselle *Ingrid Catharina Ringberg*, som dog barnlös d. 7 Junii 1830, Dotter af Kyrkoherden vid Wäsby och Wikens församlingar i Skåne, Nils Ringberg.

(Se då varande Professorn, sedan Biskopen i Skara och Commendeuren, Doctor Thure Weidmans d. 25 Januar. 1780 utfärdade Program till hans introduction; Professor Sommelii Lexicon Eruditor. Scanens. Tom. 1, pag. 346. och Canzli-Rådet, Professorn och Riddaren Doctor Matth. Norbergs öfver honom hållna Latinska parentation.)

MATTHIAS NORBERG. Född i Nätra socken i Ångermanland, (vid Midsommarstiden, enligt hans egen uppgift för författaren,) 1747. Fadren var Krono-Länsmannen och Directeuren öfver Linne-tillverkningen i Norrland Matthias Norberg, och Modren Christina Walanger, som, känd för sin färdighet i väfnad, och derföre af Riksens Ständer 2:ne gånger belönt, trädde efter denne sin Mans död, i nytt äktenskap med Prosten och Kyrkoherden i Njurunda i Medelpad, Jonas Törnsten. Sin första undervisning njöt han, tillika med 2:ne

Digitized by Google

sine Bröder vid Läroverken i Hernösand, dit han sändes 1759, och måste de under den tiden på holmar i skärgården sjelfve fälla, upphugga och på båt till staden införa all den ved, som de der för vintern behöfde; och då de, under ferierne, voro hemma hos föräldrarne, tillhöllos de att arbeta sig så trötte, att de ofta insomnade ifrån sin tarfliga aftonmältid. Vid 21 års ålder blef han Student i Upsala 1768, Magister derstädes 1773, och följande året Docens i Grekiska Litteraturen. Sedan han i studierna någon tid handledt nu varande Herr Ärke-Biskopen m. m. Doctor von Rosenstein, anträdde han år 1777 sina utrikes resor, under hvilka han besökte Dannemark, Tyskland, Holland, England, Frankrike, Italien, Grekland och Turkiet; besåg med noggran uppmärksamhet dessa länders dyrbaraste bibliotheker, dels förskaffade sig, dels afskref sjelf många gamla och vigtiga manuscripter, af hvilka han sedermera befordrade flere till trycket; och hemkom vid slutet af år 1781 till fäderneslandet. Under sin frånvaro blef han Extraord. Theol. Adjunct i Upsala 1779; Linguarum Orientalium et Græcæ Professor i Lund d. 5 Januar. 1780, och kallad så väl till Correspondent af Vetenskaps Societeten i Göttingen, som till Ledamot af ett vid den tiden i Frankrike inrättadt Lärdt Samfund, kalladt Musée de Paris. Redan vid anträdandet af Lärare-embetet i Lund, väckte han der den hog för alla grenar af Österländska Litteraturen, som sedermera beständigt tilltog, så att Professor Lundblad, blott 2:ne år efter hans ditkomst, hade fullkomligt skäl att i sitt Carmen vid Magister-promotionen 1784, om honom säga: »Nova guttura »fingit et ora.» Kallades till Ledamot af Uppfostrings-Sällskapet i Stockholm 1785. Promotor i Philosophiska Faculteten i Lund d. 23 Junii 1790, då 40 blefvo Ma-

Digitized by Google

gistrar. Var Kongl. Academiens Rector åren 1793 och 1800. Hans styrelse det förstnämnda året blef obehaglig både för honom och flere af Academiens Lärare, genom det uppträde af den Studerande Ungdomen, som föreföll under den då inträffande Jubelfesten, och som häftigt beifrades, ehuru det säkert mera vittnade om den omogna åldrens obetänksamhet, än om någon öfverlagd illska. När om sommaren samma år då varande Konungen och Hertigen Regenten gjorde en resa till Skåne, emottog Norberg af den Sednare, vid uppvaktningen i Malmö, allvarsamma förebråelser för angifven underlåtenhet vid de oordningar, som förelupit. Öfverraskad af detta tilltal, råkade han i sitt svar för en stund att glömma sig, men rättfärdigade likväl sitt förhållande, och tillade frimodigt, att om man funne honom umbärlig i sitt fädernesland, skulle han dervid ingen ting förlora för sin utkomst, emedan han visste, att fremmande Länder skulle täfla att tillegna sig honom. — För det Latinska Tal, han höll vid Academien i Lund d. 17 Maji 1802, till minne af den afledne Arf-Prinsen Carl Ludvig af Baden, emottog han från denne Furstens Måg, Ryske Kejsaren Alexander I, en dyrbar juvelring. Erhöll i Junii månad 1806 Theol. Doctors diplome ifrån Theologiska Faculteten i Köpenhamn. Valdes till Arbetande Ledamot af Kongl. Vitterhets, Historiæ och Antiquitets Academien d. 21 Nov. 1809; 8 år derefter till Ledamot af Kongl. Vetenskaps Societeten i Upsala, och d. 18 April 1821 af Kongl. Vetenskaps-Academien i Stockholm. På förslaget till Biskops-Embetet i Hernösand 1812 uppfördes han i andra rummet med 57 röster, vid hvilket tillfälle då varande Extr. Theol. Professorn i Upsala, Doctor Erik Abraham Almquist, som dertill utnämndes, innehade det Första med 61, och Kongl.

Digitized by Google

Bibliothecarien och Theol. Lectorn i Hernösand, Doctor Carl Stridsberg det Tredje, med 32 röster. Samma år d. 23 Novemb. utnämndes han till Riddare af K. Nordst. Orden, hvarefter honom d. 3 nästföljande Decemb. i nåder tillades Canzli-Råds namn, heder och värdighet. — Under hans præsidium hafva 3 disputationer utkommit i Upsala, och 155 i Lund, af hvilka sednare nära hälften tillika med hans så väl tryckta, som förut otryckta Latinska Orationer å nyo blifvit, genom Professor Norrmans föranstaltande, upplagda och i 3:ne band utgifna, under titel af hans Selecta Opuscula Academica. Utom flere bref rörande Hans utrikes Resa, införde i Björnståhls Resebeskrifning; 5 och 6 Delarne; Hans Inträdestal i K. Vitterhets, Histor. och Antiquit. Academien, innefattande en öfversättning af Raschid Effendis berättelse om Konung Carl XII:s vistande i Turkiet, inryckt i 10:de delen af samma Academies Handlingar, sid. 152-197; Quæstio: Linguæne orbis terrestris specie tantum differant, genere autem in universum consentiant? genom hans mellankommande död afbruten, men som fått rum i 9:de Delen af Nova Acta Regiæ Societatis Upsaliensis; och en Afhandling, införd i 3:dje delen af Commentationes Regiæ Societatis Scientiarum Gottingensis, för år 1780, de Religione et lingua Sabæorum, har han utgifvit: 1. Anmärkningar öfver förra Stycket af Prof-öfversättningen af den Heliga Skrift, 1776; — 2. Codex Syriaco-Hexaplaris Ambrosiano-Mediolanensis, editus et Latine versus, Tomus 1, 1787; — 3. Memoria Danielis Thunbergi, Architecti Clarissimi, 1788; — 4. Memoria Nicolai Schenmark, Professoris Lundensis, s. år; — 5. Äreminne öfver Professorn, Contr. Prosten och Kyrkoherden i Quistofta, Magister Jacob Faxe, 1790, sedan öfversatt på Latin och infördt i 1 Delen af hans Opuscu-

Digitized by Google

la; — 6. Memoria Olavi Celsii, Theol. Doctoris et Episcopi Lundensis, 1794; — 7. Memoria Erlandi Samuelis Bring, Professoris Lundensis, 1798; — 8. Panegyricus Divo Carolo Ludovico Principi Hæreditario Badensis imperii, dictus, 1802, in folio; — 9. Panegyricus divo Petro Munck, Scaniæ Blekingiæque Episcopo, dictus, 1803; — 10. Panegyricus Carolo XIII, insignia imperii capessenti, dictus; denna hölls väl 1809, men blef genast misstydd, och utkom först 1814, in folio; — 11. Panegyricus Nicolao Hesslén, Theol. Doctori et Episcopo Lundensi dictus, 1811; — 12. Rudimenta Linguæ Hebrææ, 1812; — 13. Codex Nazareus, Liber Adami appellatus, Syriace transscriptus Latineque redditus; 3 Delar, 1815 och 1816; — 14. Lexidion Codicis Nazarei, 1816; — 15. Onomasticon Codicis Nazarei, 1817; — 16. Rudimenta Etymologiæ Græcæ, a primis suis originibus repetitæ, 1816; — 17. Beskrifningen om Regementsförändringen i Circassiska Riket, af Schili Effendi; öfversatt från Arabiskan; 1816; — 18. Gihan Numa, Geographia Orientalis, ex Turcico in Latinum versa; 2 Delar, 1818; och — 19. Turkiska Rikets Annaler, sammandragne ur dess egna urkunder, 4 Delar, af hvilka den sista utkom 1822. — Vid slutet af sin lefnad önskade han att, såsom ogift, tillbringa sina återstående dagar i sin fosterbygd. Sedan han till Academiska Bibliotheket i Lund förärat sin dyrbara samling af manuscripter i Österländska Litteraturen, med hans egen hand skrifna, och till Academien öfverlåtit sin högst betydliga gåfva af 16666 Rdr 32 sk. Banco, för att genom räntan deraf öppna utväg till aflöning för en ny Profession i de Lefvande språken, emot förbehåll att sjelf få föreslå den, som vid dess första tillsättning kunde komma i åtanka, och detta vunnit Konungens Nådiga bifall, erhöll han den 19 Januar. 1820, på underdånig ansökan,

Digitized by Google

tjenstfrihet för sin öfriga lefnad, och behagade Vår nu varande Allernådigste Konung, i brefvet derom till Academiens Canzler, sig sålunda yttra: »Det länder Eder »till Nådigt svar och efterrättelse, det Vi, med afseende »å Canzli-Rådet, Doctor Norbergs vidsträckta lärdom »och sällsynta medborgerliga dygder och förtjenster, hvar»igenom han under dess mångåriga och verksamma »tjenstetid på ett utmärkt sätt gagnat Lunds Universitet, »i Nåder förunnat Doctor Norberg beständig tjenstledig»het med de förmoner, hvarom han anhållit; ägande J »att förklara Norberg Vårt Nådiga välbehag öfver dess »gjorda tjenster och berömliga förhållande.» Han begaf sig derpå till den ägendom, han köpt i grannskapet af Hernösand. Sedan han infunnit sig vid promotionen i Upsala 1824, för att såsom Jubel-Magister personligen emottaga Lagerkransen, företog han följande året å nyo en resa dit, för att upprätta en catalog öfver de i der varande Academiska Bibliothek förvarade Orientaliska manuscripter; han företog sig ock genast denna befattning; men en förkylning, som han, vid Jultiden, ådrog sig under en resa till en Vän i grannskapet, Expeditions-Secreteraren von Kjörning, lade honom, straxt efter återkomsten till Upsala, på sjuksängen, och slutade hans dagar d. 11 Januar. 1826. Hans jordfästning gick för sig med största högtidlighet. Kallelsen dertill skedde, efter ett upptaget forntida bruk, genom ett Latinskt program af Academiens då varande Rector, nu mera Biskopen i Skara, Doctor Lundblad. Lik-kistan prydd med friska palmer, bars af Hans sednaste Promotionskamrater. Hans fordne Lärjunge, Herr Ärke-Biskopen m. m. Doctor von Rosenstein, förrättade jordfästningen och höll Tal vid grafven. Flere sorge-qväden utdelades och ibland dem 2:ne på Latin, af Professorerne Lund-

Digitized by Google

vall och Tranér. Följande utdrag ur den sistnämndes må pryda dessa blad:

Moribus innocuus, veterisque idyllion ævi
Adsimilans, vitam, masculus Arcas, agit:
Lumine submissus pavido, erectusque volatu,
Stat gravitate Senex, simplicitate Puer:
Stat Sapiens. Faciunt præcordia candida carum,
Integrum pietas, integritasque pium. — — —
Vivet inexstinctum per euntia sæcula nomen;
Vivet in Europæ didita fama plagas.
Cum moritur, vivus famam qui terminat astris,
Hunc prohibent, plenum Numinis, astra mori.

Härtill må bifogas dessa ord af Professor Schröder, som sannt och oväldigt tecknat honom: »Hos Canzli-Rådet »Norberg hämtade snillet sitt lif och sin näring från »Hjertats värma, ännu i hans sista dagar icke afkyld »af ålderdomens snö. Derifrån utgick den rena välvilja, »den innerliga godhet, hvaraf hans anlete var en trogen »spegel, och som redan vid första anblicken inbjöd till »hans bekantskap: allvar hvilade på hans panna, under »det att ett lätt drag af menlös skalkaktighet lekte kring »hans läppar. Hos honom förenade sig barndomens »oskuldsfulla naivetet med den visa mannaålderns tanke»styrka. Hans uppfattning var lätt och hastig, hans »framställning var mera liflig och qvick, än djup; med »ett ord: han ägde kanske snarare esprit än genie. »Hans stil hade synbart bildat sig efter Plinii och Ta»citi. Fåordig, tankediger, blixtrande visar den sig oöf»verträfflig i hans Latinska tal och äreminnen. Men »hvad som der är skönhet, upphör att vara det i hans »historiska och philologiska afhandlingar. Den Laconi-

Digitized by Google

»ska skrifarten störer här alltför ofta framställningens »lugn, och försvårar sakernas teckning efter deras inre »väsendtlighet, så snart denna ej på ett lysande sätt »kan framträda. Hos Norberg var dock denna korta »och afbrutna stil kanhända mera natur än konst, ty den »röjde sig öfverallt, äfven i hans umgänge och samtal. »Han var verkligen sjelf för mycket original, för att full»komligt kunna uppfatta det egna och utmärkande hos »andra.»

(Se Kongl. Lif-Medici och Professorn, Doctor Christian Wollins d. 11 Mars 1782 utfärdade Program till hans inaugurations-act; Lunds Stifts-Matrikel af Prosten Simonsson, sid. 168; den af Rector Svedbom år 1818 utgifna Hernösands Stifts-Matrikel, sid. 89; Minne af honom, tryckt i Upsala 1826, innehållande Herr Ärke-Biskopen m. m. Doctor von Rosensteins Tal vid hans graf; Professorn, Doctor Rogbergs Tacksägelse efter hans död; Academicus Rector, Doctor Lundblads Program till hans jordfästning; Professorerne Lundvalls och Tranérs Carmina Funebria och den Svenska Grafskriften öfver honom; Professor Schröders Minne af honom, först infördt i 9:de Häftet af Tidskriften Svea; men sedan med rättelser och tillägg särskildt utgifvet; Professorn och Kongl. Ordens Ledamoten m. m. Doctor Lindfors' i Lund hållna Oratio Funebris in Ejus memoriam, och hans Lefverne infördt i 10:de och 11:te häftet af Tidskriften Svenskt Pantheon.)

LARS TENGWALL. Född d. 13 Julii 1746, Son af Prosten öfver Wemmenhögs Härads Contract och Kyrkoherden vid Lemmeströ och Börringe, nu mera Gustafs församling, Michaël Tengwall och dess Fru Margareta Aquilonia. Efter bekommen undervisning i Föräldrarnes hus och några ärs begagnande af de Academiska föreläsningarne, blef han Magister i Lund, vid Jubelfesten, d. 29 Junii 1768, och utnämndes d. 28 Septemb. 1772 till Juris Adjunct derstädes. Följande året antagen till Auscultant i Kongl. Götha Hof-Rätt, erhöll han flere gånger förordnande att bestrida Domare-

Digitized by Google

syslor, och titel af Vice-Häradshöfding. Bekom Nådig fullmakt d. 27 Septemb. 1782 att vara Juris et Philosophiæ Pract. Professor vid Kongl. Academien i Lund, i ledigheten efter Professorn, Doctor Nelander, som då, på underdånig ansökan, erhöll tjenstfrihet; men sedan han innehaft denna Profession något öfver 3 års tid, utnämndes han d. 14 Decemb. 1785 till Juris Patrii et Romani Professor, då hans Företrädare, Professorn, Doctor Colling vann Konungens Nådiga bifall till hans anhållan att från detta embete blifva entledigad. — Flere gånger var han sedermera Ledamot i de den tiden tillförordnade Comitéer. Var Academiens Rector åren 1785 och 1787; och utom 7 Academiska Afhandlingar, som under hans præsidium utkommit, har han utgifvit: 1. Afhandling om Fidei-Commisser, efter Kongliga stadgar, angående testamenten, och allmänna Lagen författad, 1790; — 2. Afhandling om Börds-rätten, efter Sveriges Rikes Lag och dertill hörande stadgar författad, 1792; — 3. Tvistemåls-Lagfarenheten, utur Sveriges Rikes Lag och Stadgar utdragen; tryckt första gången 1794, och å nyo upplagd 1802; — 4. Anmärkningar till Giftermålsbalken; 1794, och — 5. Tankar om Fängelse å personer och qvarstad å gods, 1799. — Död barnlös i Lund d. 3 Maji 1809. — Gift d. 3 April 1789 med Demoiselle *Christina Elisabeth Liljewalch*, död d. 5 Junii 1808, Dotter af Rådmannen och Handlanden i Lund Adolf Liljewalch.

(Se Kongl. Lif-Medici och Professorn, Doctor Christian Wollius Program, utgifvet d. 26 Januar. 1783 till hans introduction, och andra benäget meddelade Anteckningar).

MATTHÆUS FREMLING. Denne högst förtjente Lärare var född i Malmö d. 17 Octob. 1745. Fadren var Handelsmannen Henrik Lorentz Fremling, och Mo-

Digitized by Google

dren Ingeborg Falck. Intagen i der varande Scholan 1756, blef han derifrån dimitterad 1762 till Kongl. Academien i Lund. Sedan han i Greifswald aflagt de erforderliga lärdoms profven och blifvit Magister 1770, förordnades han till Physices Docens i Lund, men begaf sig någon tid derefter till Stockholm, der han emottog condition i Herr Riks-Rådet Grefve Ribbings hus, hvilken han i några år innehade, och fattade under den tiden hog för Läkare-vetenskapen. Utnämnd d. 22 Januar. 1777 till Ordinarie Philosophiæ Theoreticæ et Practicæ Adjunct vid K. Carolinska Academien, återvände han samma år till Lund, och sedan han i 4 terminer i denna vetenskap bestridt de offentliga föreläsningarne för ett ovanligt tillopp af Åhörare, erhöll han d. 27 Septemb. 1782 Konungens Nådiga Fullmakt att vara Philosophiæ Theoreticæ Professor derstädes, och förvärfvade sig ett lika utmärkt anseende, som oinskränkt kärlek och förtroende. Förrättade Promotionen i Philosophiska Faculteten d. 22 Junii 1793, då 59 Candidater blefvo Magistrar. Några år derefter, utkom det enda arbete, som han utom Academiska afhandlingar utgifvit. Som han ej uppgaf sitt namn, misstog man sig någon tid om rätte författaren. Det var ställdt emot den namnkunnige Kant, för hvars principer då varande Konungen hade fattat den största vedervilja. Fremling hade skickat denna sin bok, så snart den var tryckt, till Sin Vän, Canzli-Rådet Leopold, och som han åter hade derom underrättat Konungen, beslöt Han att lemna honom något vedermäle af Sin Nådiga tillgifvenhet. I Ordens-Capitlet, som, i anledning af Deras Majestäters Kröning, hölls i Norrköping d. 14 Junii 1800, hade Fremlings namn undfallit Honom, hvarföre Han frågade, hvem den Professorn var i Lund, som utgifvit den grundliga Skriften emot

Digitized by Google

Kant. Då ingen af de närvarande Herrarne kunde derom upplysa honom, fick man af någon kännare derom underrättelse, hvarpå Konungen genast utnämnde Fremling till Riddare af Kongl. Nordst. Orden. Titeln på denna bok, som utkom i Stockholm 1798, är Försök till en granskning af Kantiske grunderne för Odödlighet och en Gud. Utom den, har han såsom Præses utgifvit 99 disputationer. Var Academiens Rector åren 1794 och 1803. — Med sin vidsträckta lärdom förenade han ett gladt lynne och intagande umgängessätt. Genom en försigtig hushållning försatt i de lyckligaste omständigheter, sparade han inga kostnader, för att samla och öka ett förträffeligt Bibliothek. Äfven ägde han ett dyrbart så väl Mynt-, som Naturalie-Kabinett, hvilket sednare han testamenterade till Kongl. Academien. Död ogift i Lund d. 20 Julii 1820. I grafskriften öfver honom yttrade sig Biskopen m. m. Doctor Tegnèr:

— Mången sol hans grafhög får beskina,
Och åren vexla öfver Carolina,
Förr än hans like stiger opp härnäst,
En sanningens profet, en ljusets prest,
Ett sinne, upphöjdt öfver tid och öden,
I lifvet lugnt, och forskande i döden.

Och en Mästare-hand har af honom gifvit följande »teckning: »In Eo omnia, quæcumque Academicum do»ctorem ornant, summa erant et illustrissima; summa in»genii excellentia, ut res maxime difficiles et obscuras »comprehenderet; summa dicendi et amplificandi facilitas, »ut easdem mirifico quodam splendore illustraret; tantus »denique lepos, tanta facetiarum urbanitas, ut qui eum »de rebus vel maxime jejunis disputantem audirent, eos»dem tamen numquam non modo non defatigaret, sed

Digitized by Google

»summopere teneret et delectaret. Amplissima præterea »omnium rerum doctrina, ut ubicumque eum collocares, »in suo tamen regno collocatus videretur. Græci Latini»que sermonis eximia intelligentia, historiæ et omnis an»tiquitatis, sive exteræ, sive patriæ, singularis prudentia, »naturæ diligentissima scrutatio, omnium denique, quæ »supra et subter sunt, acerrima investigatio. Philosopho»rum quidem omnium placita, usque a capite illo et »fonte Socrate, animo et scientia ita complexus erat, ut »non sibi soli doctus esset, sed omnibus, quicumque »eum adirent, nullo non tempore obvius et promtus. Ad »hæc inconcussa morum probitas, qualis non modo ho»minem, sed etiam philosophum decet; animus recti et »honesti pervicax, purus, incorruptus, sanctus, nulla »sæculi contagione, nulla mala libidine, nulla ambitione »et arrogantia inquinatus, nulli ne fortunæ quidem addi»ctus aut serviens, sed suus et liber, sed idem semper »et erectus, ut in secundis ita in adversis. Neque idem »tantummodo, dum vixit, Academiam ornavit, sed etiam »post mortem, omnibus, quæcumque ad historiam homi»nis et naturæ explicandam rara et eximia collegerat, »singulari non modo cum liberalitate, sed summa etiam »modestia suæque famæ despicientia legatis, auxit et »ditavit.»

(Se Simonssons Lunds Stifts-Matrikel sid. 168; Kongl. Lif-Medici och Professorn, Doctor Christian Wollins Program till hans introduction, utgifvet d. 15 Novemb. 1782; Professor Sommelii Lexicon Eruditorum Scanensium, Tom. 2, pag. 461, och Professorn m. m. Doctor Lindfors' Memoria Professoris Matthiæ Norberg, pag, 5.)

JOHAN JACOB HELLMAN. Född i Södra Rörums prestgård i Vestra Göinge härad i Skåne d. 4 Decemb. 1736. Fadren var Kyrkoherden vid Södra Rörums och

Digitized by Google

Häglinge församlingar, Magister Anders Hellman, och Modren Fru Sara Ingelström. Efter inhämtad enskilt undervisning i föräldrarnes hus, blef han Student i Lund 1747, ibland hvars Lärare han i synnerhet alltid erkände sin förbindelse till sin slägting Professor Nils Stobæus och då varande Adjuncten, sist Domprosten i Wexiö, Doctor Nils Alin. Sedan han derstädes blifvit Magister 1757 och någon tid såsom Vicarius förestått ett Collegat vid Christianstads Schola, förordnades han 1760 till Docens i Österländska Språken vid Lunds Academie, och utnämndes, efter flere fruktlösa ansökningar, till Philosophiæ Adjunct 1767, samt höll i 3 terminer i olika vetenskapsgrenar offentliga föreläsningar. Under de föregående åren handledare för slutligen Presidenten i Kongl. Commerce-Collegio och Commendeuren af K. Nordst. Orden, Friherre Anders af Håkansson, som alltid för honom bibehöll den uppriktigaste tillgifvenhet, kallades han 1768 af Öfversten och Commendeuren Friherre Hans Ramel att emottaga ett lika förtroende, såsom Informator för dess Son, sedermera Majoren, Frih. Hans Henrik Ramel, hvarmed han i 2:ne år fortfor, till dess han d. 7 April 1770 blef Theol. Adjunct och prestvigd. Följande året, sedan Kammarherren Trolles äldste son blifvit lemnad under hans vård, for han, med vederbörligt tillstånd, med honom till Academien i Upsala, der han tillbragte ett år och utgaf som Præses, en theologisk disputation. Återkommen till Lund i början af år 1772, utnämndes han till Kyrkoherde vid Hellestads, Dalby och Bonderups församlingar, öfver hvilka han korrt derefter förordnades till Prost, och blef, efter en försvarad disputation, d. 20 Junii samma år af Professorn, Doctor Sven Munthe, promoverad Theol. Doctor. Flyttades 1778 till Kyrkoherdebeställningen vid

Digitized by Google

Husie och Vestra Skreflinge præbende-församlingar. Præsiderade vid prestmötet i Lund 1780 för sin utgifna disputation de Conjugio. Trenne gånger eller åren 1769, 1775 och 1779 föreslagen till Professionen i Österländska och Grekiska språken, utnämndes han d. 30 April 1783 till Fjerde Theologiæ Professionen, samt erhöll inom samma Facultet tredje rummet 1790, och det andra 1795 med de med desse embeten förenade Kyrkoherde-beställningar. Blef Ledamot af Kongl. Nordstjerne-Orden d. 14 Junii 1800, och Primarius Theologiæ Professor och Domprost i Lund d. 27 Novemb. 1807. Af Stiftets förtroende uppbar han flere vedermälen, både genom den kallelse han emottog att vara Dess Fullmäktig vid Riksdagarne: 1800 i Norrköping, 1809 i Stockholm och 1812 i Orebro, och vid de under hans tid inträffande ledigheterne af Biskops-embetet i Lund. På förslagerne dertill uppfördes han 1794, med 122 röster, i tredje rummet; — år 1803, i det andra, med 175; och — år 1811, i första rummet, med 189 röster; äfvensom han njöt en lika hogkomst, vid upprättandet af förslaget 1800 till Biskops-embetet i Wexiö, hvarå han innehade tredje rummet, med 52 röster. — Utom de begge förut nämnda disputationerne har han, såsom Præses, utgifvit 10 vid Lunds Academie, hvars Rector han var åren 1791, 1800 ooh 1810. — Död, under påstående Riksdag, i Örebro d. 27 Maji 1812. — Författaren skall aldrig upphöra att erkänna sin vördnadsfulla förbindelse till honom för den ömma omvårdnad, han af honom njutit i sina ungdoms-år, och för den varma tillgifvenhet han visade honom, under en mognare ålder, och han är glad att veta, att mer än många instämma med honom i lika tacksamhet emot hans minne. — Gift d. Januar. 1775 med Demoiselle *Dorothea Elisabeth Bager*, död

d. 2 April 1808, Dotter af Handelsmannen i Landscrona Henrik Castensson Bager. Deras Barn voro: 1. *Anders Henrik*, född d. 7 Februar. 1777; Förste Expeditions-Secreterare samt Protocolls Secreterare i Justitiæ fördelningen af Konungens Canzli; gift d. 13 Septemb. 1812 med Demoiselle Fredrica Margareta Berg; — 2. *Peter Gustaf*, född d. 26 Augusti 1781, död d. 16 Novemb. 1783, och — 3. *Hans Georg*, född d. 15 Septemb. 1784, Studerande, död d. 21 Novemb. 1808.

(Se Theol. Professorn, Doctor Sven Munthes Program, utfärdadt d. 19 Junii 1772 till hans Theol. Doctors promotion; Professorn och Riddaren Erik Gustaf Lidbecks till hans introduction, d. 20 Junii 1783 utgifna Program, och Kyrkoherden Åkermans Beskrifning öfver Hellestads Pastorat, sid. 33.)

KILIAN STOBÆUS. Född i Malmö d. 3 Januar. 1717. Fadren var Justitiæ Borgmästaren derstädes Jöns Stobæus, och Modren Johanna Kröger. Sedan han i Föräldrarnes hus haft enskild undervisning, fortsattes den vidare i Malmö Schola, hvarifrån han dimitterades till Kongl. Academien i Lund, der han blef Student 1734, och vid denna tiden beröfvad sin Fader, upptogs såsom eget barn af dess Cousin, framledne Archiatern Doctor Kilian Stobæus. Snart fattade han hog för Läkare-vetenskapen, och sedan han försvarat sin första disputation, förordnades han 1743 till Anatomiæ Prosector vid Academien, kallades följande året till Stads-Physicus i Malmö och blef d. 2 Novemb. 1745 i Lund promoverad Medic. Doctor, hvarefter honom uppdrogs att, under Professor Roséns utländska resa, bestrida de offentliga föreläsningarne vid Kongl. Academien. Under det han sedan återtog sin tjenste-befattning i Malmö, var han äfven någon tid Brunns-Intendent vid Ramlösa. För att än vidare förkofra sig i sitt yrke, anträdde han

Digitized by Google

omkring 1754 en resa till de Tyska Universiteterne. I Göttingen uppehöll han sig något öfver 2 års tid och begagnade flitigt Professorerne Richters, Brendels och i synnerhet Rœderers föreläsningar, äfvensom Professor Büttners undervisning i Chemien. De då uppkomna krigs-oroligheterne nödgade honom att begifva sig till Strasburg, och sedan han der med lika uppmärksamhet afhört Professorerne Boechler och Jacobi, samt vägledts af Öfver Fält-Läkaren Le Riche och Doctor Weggen, återkom han 1759 till fäderneslandet och tillträdde Provincial-Läkare-beställningen i Christianstads Län, hvartill han 1757 hade blifvit befordrad. Under denna sin tjenstetid var han i denna orten den förste, som verkställde koppympning. Erhöll 1775 Professors namn, heder och värdighet, och tillrädde år 1778 Lärare-syslan i Barnmorske-vetenskapen, som, enligt Riksens Ständers vid 1772 års Riksdag fattade beslut, i Skåne borde inrättas. Fem år derefter, eller d. 30 April 1783, utföll för honom Konungens Nådiga fullmakt att vara Artis Obstetriciæ Professor vid Kongl. Academien i Lund. Till hans förtjenster räknas att genom sin information hafva för den orten beredt 133 barnmorskor, och att år 1769 hafva upptagit Björkekulla hälsobrunn i Werums Socken och Christianstads Län. — Var Academiens Rector 1786. Död i Lund d. 11 Mars 1792. — Gift 1:o 1745 med Demoiselle *Catharina Elisabeth Quensel*, död d. 21 Junii 1750, dottor af Math. Professorn i Lund, Magister Conrad Quensel; och — 2:o 1759 med *Catharina Margareta Hasselin*, född i Tyskland, död d. 10 Februar. 1801. — Hans barn voro: Af förra giftet: 1. *En Son*, död korrt efter Modrens frånfälle; — och af det sednare: 2. *Maria Catharina*, född d. 2 Mars 1760, gift med Stads-Fiscalen i Lund Anders Beck-

Digitized by Google

man; — 3. *Johanna Elisabeth*, född d. 9 Junii 1761, död d. 12 Febr. 1764; — 4. *Johanna Elisabeth*, född d. 3 Julii 1766, död d. 6 October samma år; — 5. *Jöns*, född d. 12 Januar. 1768, död d. 25 i samma månad, och — 6. *Jöns*, född d. 12 Febr. 1770, död följande dagen.

(Se Programmerna af Medic. Professorn Gustaf Harmens, utgifvet d. 1 Novemb. 1745 till hans Medic. Doctors promotion; och af Hist. Natur. Professorn och Riddaren Magist. Erik Gustaf Lidbeck, utfärdadt d. 8 Octob. 1783, till hans introduction som Professor, samt Medicinal-Rådet och Riddaren Doctor Sacklens Sveriges Läkare-Historia, 1 Del. sid. 650.

ANDREAS BARFOTH. Född d. 19 Augusti 1738. Fadren var den tiden Vice-Pastorn vid Lemma præbende-pastorat, sedan Prosten öfver Frosta härads Contract och Kyrkoherden vid Gudmundtorps och Hurfva församlingar, i Lunds Stift, Magister Ejlert Barfoth, och Modren Anna Nelander, Syster till Professorn, Doctor Johan Nelander. Efter enskild handledning i Föräldrarnes hus, blef han student i Lund 1748, der han likväl först inställde sig 6 år derefter, och anförtroddes då åt sin nyssnämnde Morbrors närmare tillsyn och ömma omvårdnad, samt njöt i synnerhet undervisning af då varande Acad. Adjuncten, sedan Domprosten i Wexiö, Doctor Samuel Cronander, och af de sedan så vidt berömde Professorerne Sommelius och Lemchen. Ehuru han aflade alla för Magister-graden nödiga specimina, vände han sedan sin hog åt Läkare-vetenskapen, och njöt i synnerhet af Professorn, Doctor Rosenblad den grundliga undervisning och ömma tillgifvenhet, som han sedan alltid bevarade i det tacksammaste minne. Med de mogna kunskaper, han af honom inhämtat, begaf han sig 1762 till Stockholm, der han öfver 3 års tid uppe-

Digitized by Google

höll sig och vann vidare förkofran så väl i Läkare-vetenskapen, som i physiken, begagnande träget undervisningen af då varande Professorn, sedan Presidenten och Commendeuren, Doctor von Schulzenheim, Professor Wilcke och Assessorn i Kongl. Collegium Medicum, Doctor af Darelli. År 1766 undergick han i Lund Medic. Licentiats examen, och antogs korrt derpå till practiskt biträde, af Provincial-Läkaren i Kronobergs Län Doctor Wickelgren. Utnämndes d. 21 April 1767 till Medic. Adjunct och Prosector vid Kongl. Carolinska Academien, der han, vid Jubelfesten följande året, d. 28 Junii af Professor Rosenblad promoverades till Medic. Doctor. Sedan Han 1769 blifvit antagen till Lazaretts-Läkare i Lund och Medicinska Facultetens Notarius, och i Professor Harmens' ställe i 3 terminer hållit offentliga föreläsningar, företog han i Augusti månad 1775 en resa till London, hvarest han snart vann bekantskap med sine der varande berömde Landsmän Björnstål och Solander, af hvilka den senare utverkade för honom fritt tillträde till den namnkunnige Vilhelm Hunters föreläsningar i Anatomien, Chirurgien och Barn-förlossnings vetenskapen; gjorde honom känd hos Läkarne Kruickshank och Sheldon, och öppnade honom tillfälle att få consulera de ryktbare Männerne Pringle, Huck, Fordyce, Bromfield och flere. Efter längre tids fördröjande i denna hufvudstad, fortsatte han resan till Paris, der han vann tillgifvenhet af en Portal, Louis, Sabbathier och Faber, besökte sedan flere märkvärdiga Tyska Universiteter, och kom i November månad 1776 tillbaka till fäderneslandet. Från den tiden ägde han en vidsträckt praktik, allmänt vördad och älskad för den oförtrutna vård och ömhet han visade mot dem, som ålitade hans hjelp. Utnämndes d. 15 Septemb. 1783 till Ana-

Digitized by Google

tomiæ Professor vid Kongl. Carolinska Academien, och innehade detta embete i 22 år, till dess han, på underdånig ansökan, erhöll derifrån Nådigt afsked d. 3 Augusti 1805. Kallades till Ledamot af Physiographiska Sällskapet 1776. Har, såsom Præses, utgifvit 17 disputationer; var Academiens Rector åren 1789 och 1798, och förrättade Doctors-promotioner i Medicinska Faculteten 1791 och 1800. — Död i Lund d. 9 Januar. 1819. — Gift d. 16 Januar. 1782 med Demoiselle *Else Maria Bager*, Dotter af Handelsmannen i Lund Jacob Bager; och och hade med Henne följande Barn: 1. *Anna Laurentia,* född d. 3 Maji 1783, gift d. 31 October 1804 med Biskopen öfver Linköpings Stift och Commendeuren af Kongl. Nordst. Orden, Doctor Marcus Wallenberg, som dog d. 22 Sept. 1833; — 2. *Maria Jacobina,* född d. 16 Julii 1784, gift med Öfversten och Riddaren af Kongl. Svärds-Orden Johan Georg Nisbeth, som dog d. 21 April 1834; — 3. *Ejlert,* född d. 15 Septemb. 1786, död; Fändrik, och — 4. *Johan Ludvig,* född d. 10 Sept. 1791, död d. 13 Maji 1792.

(Se Professor Sommelii Lexicon Eruditor. Scanensium, Tom. 1 pag. 121; Professorn och Riddaren Erik Gustaf Lidbecks till hans introduction d. 10 Novemb. 1783 utgifna Program, och Medicinal-Rådet och Riddaren Doctor Sackléns Sveriges Läkare-Historia, 1 Del. sid. 651.)

LARS PETER MUNTHE. Född i Malmö d. 29 Julii 1752. Fadren var Prosten öfver Oxie Härads Contract och Kyrkoherden vid Malmö Stads St. Petri och Sallerups församlingar, Doctor Sven Hansson Munthe, och Modren Fru Ingrid Margareta Morsing. I nämnde Stads Schola njöt han grundlig undervisning, tilldess han i början af år 1766 blef Student i Lund. Magister derstädes 1772, blef han följande året Extraord. Ama-

Digitized by Google

nuens vid Academiska Bibliotheket, och Ordinarius 1780, sedan han 1776 blifvit antagen till Docens i Lärdoms-Historien. Han utnämndes d. 21 Februar. 1784 till Vice-Bibliothecarius, och d. 14 Decemb. 1785 till Juris et Philosophiæ Practicæ Professor vid K. Carolinska Academien. Under hans præsidium hafva 23 disputationer utkommit. Han var Academiens Rector 1801, och Promotor i Philosophiska Faculteten d. 23 Junii 1796, då 40 af honom creerades till Magistrar, hvarefter han, på Konungens Nådiga befallning, än vidare samma år åt 25 öfver antalet varande Candidater utfärdade Magistersdiplome. — Död ogift i Lund d. 27 Maji 1807. — För att teckna denne ypperlige Läraren, betjenar man sig af Hans värdige Loftalares uttryck: — »Icke märkvär»dig genom sina öden och lefnadshändelser, var han »det genom sina inre förtjenster, sina egenskaper och »dygder. — Han var, hvad hans blotta uppsyn vittnade, »en ovanligt tänkande och skarpsinnig man, och säkert »skulle hans snille tillvunnit honom namnkunnighet, om »hans blygsamhet och helsa och öfriga omständigheter »tillåtit och befallt honom att verka med ohämmade kraf»ter. Hans yttranden och omdömen voro nästan alltid san»na, alltid fördomsfria, och det som höjde värdet af dem, »ändå utan anspråk, ändå afklädda all sträfhet och myn»dighet. Hvad som föreföll i hans själ, kunde man tydli»gen läsa i hans öppna, talande blick. Der målade sig »en lugn och klar eftertanka; man såg, huru hans själ »fäste sig vid sitt föremål, huru han icke hastigt öfver»for det, eller nöjde sig med att skåda det från blott »en enda synpunkt, och att endast fatta den närmaste »orsaken till en händelse eller det närmaste skälet för »ett påstående. — Icke nog, att han ägde denna sans»ning och djupsinnighet, som går till grunden af tankar-

Digitized by Google

»ne; han ägde äfven den lekande qvickhet och liflighet, »som blandade hans mogna anmärkningar med muntra »föreställningar, och klädde med rosor vägen till sanning»gen. Lugn och eld, qvickhet och skarp urskillning, »stadga och munterhet äro egenskaper, som ofta utesluta »hvarandra, men hade hos honom ingått i den härliga»ste förening. — Han var ömtålig vid förakt, icke der»före, att han trodde sig lida derigenom; men han kän»de, att han icke förtjente det, och kunde med rätta »anse det som ett brott begånget emot dygden och väl»meningen. Allmänhetens röst tryggade honom också i »detta afseende; aldrig har den mera enhälligt vördat »någon man inom vår krets, och tusende gånger blef »han af den framställd som ett mönster af en klok, be»haglig och ädel menniska. — Samme man, som icke »kunde fördraga något tecken af förakt, visade ingen »längtan efter beröm. Aldrig upprepade han sina för»tjenster, aldrig talade han om sig sjelf, och aldrig ville »han höra sina dygder nämnas. — Att en sådan man »var redlig i alla sina gerningar, behöfver man icke »nämna. Hans hjerta var i detta afseende så oskyldigt, »så rent och oförfalskadt, att han icke nånsin hade af »möden en seger öfver sig sjelf. Icke ens någon fre»stelse till falskhet och bedrägeri hade uppstått i hans »inre. Aldrig kunde han gifva ett löfte, i afsigt att svi»ka, eller uttänka en listig plan, den han skulle önskat »undangömd för verldens ögon; och om nånsin någon »menniska ständigt gjort sig den fråga, hvad fordra plig»ten och den sanna äran, så var det han. — Egennytta »och girighet hade aldrig vunnit insteg hos honom, och »han önskade sig icke skatter, för att dermed vinna an»seende inför den blinda hopen. — Att han var frikostig »och välgörande mot den usle, kunna många suckande

Digitized by Google

»vittnen intyga. Men han räckte äfven mången hjelp i »tysthet, och utan att sjelf synas. Den himmelska kän»slan, att göra godt och blifva otackad, kunde icke en »så stor själ neka sig. — Begäret att genom snille och »lärdom utmärka sig var främmande för honom. Man »hade likväl hos en man af så stora förståndsgåfvor »och så djupa kunskaper bort önska en viss grad der»af, som ökat hans verksamhet, och bragt honom, att »oftare gifva offentliga prof af hvad han var. Men att »troget uppfylla de skyldigheter, som hans embete åla»de, att bilda, förbättra och fullkomma sig, att för öf»rigt lefva lugnt och obemärkt, älskande och älskad i »kretsen af förtroliga vänner, säg man tydligen vara »hans hjertas ifrigaste och nästan enda önskningar. »Han undvek gerna, att inför det allmänna uppträda, »och syntes besvärad, så ofta allas blickar voro fästa»de på honom. I stora sällskap talade han föga, be»mäktigade sig sällan ordet, och aldrig skedde det, för »att leda andras uppmärksamhet till sig. Men i smärre »kretsar, och ibland bekanta, dem han ej misstrodde, »återtog hans själ sitt fria och glada skick, han talade »mycket, gerna, och med lätthet, men aldrig med tankan »riktad på sig sjelf, aldrig för att synas i fördelaktig »dager för de närvarande, utan för att förskaffa sig och »dem nöjda, lärorika och oskyldiga ögonblick.» — Ännu skulle mycket mera förtjena att anföras; men en och annan läsare torde redan misstycka vidlöftigheten af denna citation. Författaren skulle bedja om förlåtelse derföre, om icke Föremålet hade förtjent dessa loford, och om han icke förmodade, att den Skrift, hvarur de äro hämtade, torde på de fleste orter mindre vara känd.

Digitized by Google

(Se Professor Tengwalls Program af d. 26 Januarii 1786, utgifvet till hans introduction; och Professor Anders Lidbecks öfver honom hållna och utgifna Åminnelse-Tal.)

PEHR TEGMAN. Född i Åmål d. 10 Septemb. 1757. Fadren var Krono-Befallningsmannen i Norra Dals fögderi Olof Tegman, och Modren Anna Catharina Lidbeck. Sedan han bekommit sin första undervisning i Scholan i sin födelse-ort, flyttades han 1771 till den i Carlstad, upptogs 1773 på der varande Gymnasium, och blef Student i Lund d. 27 Januar. 1776. Under de knappa omständigheter, hvari han befann sig, hade hans utsigt för framtiden varit den mörkaste, om han ej från sin första ankomst till Academien fått röna den ömmaste vård af sin der varande Morbror, Professorn och Riddaren Lidbeck. Sedan han vid detta Lärosäte blifvit Magister 1778, utnämndes han 1781 till Matheseos Docens derstädes. Under Astronomiæ Observatorn, Magister Lidtgrens sjuklighet, fick han d. 31 Decemb. följande året förordnande att vara dess Vicarius; men sedan denna syslans innehafvare blifvit till hälsan någorlunda återställd, och han sjelf år 1783 förgäfves sökt den då lediga Physices et Matheseos Professionen vid Academien i Greifswald, begaf han sig till Carlscrona, för att der taga kännedom af de mechaniska inrättningarne, uppehöll sig der i 3:ne år och omfattades med synnerlig godhet af der varande Vice-Amiralen och Commendeuren af Chapman. Emellertid fick han å nyo förordnande år 1785 att förestå Astronomiæ Observators syslan i Lund, under förenämnde Lidtgrens' vunna tjenstledighet, och erhöll derpå d. 5 Octob. 1787 Konungens Nådiga fullmakt att vara Ordinarius Mathematum Professor dersammastädes. Prestvigd 1790, utnämndes han samma år både till Kyrkoherde vid Stäfvie och Lackalänge præbende-

Digitized by Google

församlingar och att öfver dem vara Prost. Valdes till Ledamot af Kongl. Vetenskaps Academien 1795, och förordnades 1797 till Prost öfver Torna Härads Contract. Blef Theol. Doctor 1800, och d. 1 Nov. samma år i Upsala dertill promoverad. Förrättade promotionen i Philosophiska Faculteten i Lund d. 23 Junii 1802, då 34 Candidater af honom creerades till Magistrar. Sedan han præsiderat för 25 af honom utgifna disputationer, och varit Academiens Rector åren 1795 och 1805, afled han i Lund d. 23 Septemb. 1811. — Gift d. 14 Septemb. 1791 med Demoiselle *Sara Gjörloff*, död d. 11 Januar. 1834, Dotter af Directeuren och Handlanden i Landscrona Erik Gjörloff. — Deras Barn voro: 1. *Lovisa*, född d. 15 Augusti 1794; gift d. 8 Octob. 1820 med Sjö-Capitainen H. P. Schultz; — 2. *Anna*, född d. 9 Februar. 1796; gift d. 15 Augusti 1821 med nu varande Prosten och Kyrkoherden vid Fosie och Lockarps församlingar i Lunds Stift, Magister Christopher Sylvan; — 3. *Brita Cecilia*, född d. 27 Februar. 1797; gift med Ryttmästaren vid Hans Kongl. Höghet Kron-Prinsens Husar-Regemente Knut Lundblad, och — 4. *Erica Gustava*, född d. 23 Junii 1801, gift d. 15 Augusti 1823 med Prosten och Kyrkoherden vid Harlösa och Hammarlunda församlingar i Skåne, Magister Bengt Christensson, som dog d. 25 Mars 1831.

(Se Professorn, Doctor Anders Peter Stobæi Program, utgifvet till hans introduction, d. 19 Decemb. 1787, och flere författaren benäget meddelade skriftlige uppgifter.)

JOHAN LUNDBLAD. Född i Tönnersjö socken i Halland d. 1 Mars 1753. Fadren Knut Larsson var Torpare under sätesgården Alslöf, och bortrycktes genom vådlig död, då denne sonen ännu icke var 2 år gammal, lemnande sin hustru med 5 barn i fattiga om-

Digitized by Google

ständigheter. Då hon sedan trädde i nytt gifte, omfattades han af sin stjuffader med lika huld omvårdnad, som om han varit hans egen son, och han blef äfven hans förste Läromästare. Genom en i barn-åren åkommen sjukdom var han så svag, att han, nära 6 år gammal, hvarken kunde gå eller tala, men då han kom till målet, bars han af stjuffadren till en Skolmästare i socknen, som lärde honom att skrifva. Han öfvade sig derutinnan vidare sjelf under sina lediga stunder, medan han var syslosatt att gå i vall med fåren, och ehuru klena hans krafter voro, nyttjades han sedermera till biträde i åkerbruket, men fortfor så att använda sina fri-stunder på läsning, att han derigenom väckte uppmärksamhet hos Presterne der i orten. Då varande Vice-Pastorn i församlingen och en annan Prestman, sedermera Prosten och Kyrkoherden derstädes Magister Djuberg hade anmält honom hos Prosten i Laholm, att blifva intagen i dervarande schola. Då han var på vägen att, vid 17 års ålder, begifva sig dit, träffade han lyckligtvis Adjuncten i Harplinge Nils Gabriel Lund, som, underrättad om hans afsigt, tillbjöd sig att taga honom under sin enskildta handledning. Ehuru denne hans lärare var sjelf fattig, gjorde han allt hvad han förmådde för att understödja honom, och till tacksamhet derföre valde han det namn, som han då antog. Genom denna lärarens osparda möda och sin egen outtröttliga flit vann han den förkofran, att han, efter 2:ne års förlopp, sändes 1772 till Götheborg, hvarest han, efter undergånget förhör, upptogs i öfre Classen af dervarande Gymnasium, och med den hog han då redan fattat för Romerska Vältaligheten och Skaldekonsten, fann han deruti den förträffligaste Lärare i den vidtberömde Lectorn, Doctor Johan Rosèn. Derjemte ägde

Digitized by Google

han den lyckan att der blifva känd och med synnerlig godhet omfattad af den der boende Kongl. Archiatern Engelhart, som tillbjöd honom vid lediga stunder gemensam undervisning med sin Son, som sedermera blef Kongl. Förste Lif-Medicus, Professor i Lund och sist Prost och Kyrkoherde i Fellingsbro. Efter 2 års vistande i denna staden, begaf han sig, understödd af de stipendier, han bekommit, till Tyskland; kom sjöledes till Hamburg, dit han 2 år förut hade farit, för att hämta sin förste Lärares stjufsöner till Sverige, hvilken gift sig med en Tysk Enkefru; tog vägen om Lüneburg, Wolffenbüttel och Merseburg, samt ankom till Leipzig, hvarest han år 1774, under den yngre Professor Ernesti's Rectorat, antogs till Student, och njöt Hans undervisning, råd och föremäle. På anmodan var han Professor Reize till biträde med renskrifvande af hans arbeten, njöt hans dagliga umgänge, och afhörde flitigt Professorerne Mori, Clodii, Ecks, Ernesti den äldres, Platners och Boehmers föreläsningar. Efter 2:ne års vistande derstädes, blef han vid samma Lärosäte Magister 1776, och blef der nämnde år både känd och frikostigt understödd, först af Grefve Brahe, sedermera En af Rikets Herrar, och af Hans K. Höghet, Hertig Fredrik Adolf af Östergöthland, som under Deras utrikes resor passerade Leipzig. Denne sistnämnde Höge Herren uppvaktade han med ett Franskt qväde, infördt i XI:te stycket af Gjörvells Allmänna Bibliothek, sid. 332, hvilket så nådigt upptogs, att Hans Kongl. Höghet förärade Honom 30 ducater, med försäkran om sin höga protection. Honom tillades äfven ett Sachsiskt stipendium och han valdes till Ledamot af dervarande Prediger-Gesellschaft. Ännu 2:ne år derefter fördröjdes hans vistande i Tyskland, under hvilken tid han först besökte Halle

Digitized by Google

och der såg sin berömde Landsman, Professor Thunman, och for sedan till Dresden, der han inföll i en svår sjukdom, men, efter tillfrisknandet, till Svenske Ministern, Grefve Löwenhjelm, i hvars hus han någon tid uppehöll sig. Genomfor derefter Laussnitz, besåg södra delen af Pohlen och fick tillbud af en Grefve Unruhe att blifva informator för hans son och följa honom till Warschau, om han kunnat lära sig Pohlska språket. Efter några månaders förlopp, for han, af Honom frikostigt understödd, genom Schlesien till Greifswald, der han tillbragte nära ett halft års tid, och då han var sinnad att återse sitt fädernesland, blef han, genom en sin Vän, då varande Collega Scholæ i Helsingborg, sist Academiæ Räntemästaren i Lund, Magister Otto Christian Wåhlin, anmodad af Major Anckarcrona, på Bosarps sätesgård i Skåne, att åtaga sig hans 2:ne Söners handledning. Vid ditkomsten vann Han sin Patrons tillåtelse att göra en resa till Stockholm, för att, i förtröstan till sin förenämnde Protecteurs, Hertig Fredriks nådiga förord, utverka för sin förste ungdoms Lärare Lund befordran till det pastorat, Han då sökte. Hans önskan uppnåddes, fullmakten utföll; men inom årets slut efter hans utnämning, var denne hans förste välgörare afsomnad. Hans tacksamme lärjunge återvände till sin station, och begaf sig följande året 1779 med sine Elever till Lund. Efter en försvarad disputation, blef Han Eloquentiæ Docens derstädes i Januari månad 1781 och d. 31 Maji samma år äfven der prestvigd, på kallelse af General-Majoren m. m. Grefve von Saltza att vara Extraord. Bataillons-Predikant vid Dess i Götheborg förlagda Värfvade Regemente. Utom de förutnämnde Eleverne emottog han detta året 2:ne andre, en ung Friherre von Nolcken och en Grefve Mörner.

Digitized by Google

Efter någon tid entledigad från deras vård, njöt han fritt underhåll i Biskopen Doctor Celsii hus, hvars högst betydliga bibliothek han ordnade och upprättade deröfver Catalog, och kort derpå erhöll han Canzlerens tillåtelse både att hålla de vid Academien förekommande bok-auctionerna, och att der inrätta en bokläda, hvarefter Han erhöll tillstånd att i Lund anlägga ett boktryckeri, utom det förut varande Academiska; och till tacksamhet derföre förband han sig att årligen anslå till Svenska Academien ett pris af 20 ducater för att tilldelas den författare, utom Academien, som Hon under årets lopp fann hafva skrifvit den bästa vittra afhandling. Utnämndes d. 16 Octob. 1787 till Extraordinarie Eloquentiæ et Poëseos Professor, med tour och befordringsrätt, och till Ordinarius d. 17 Junii 1789. Vann högsta priset i Kongl. Vitterhets, Historiæ och Antiquitets Academien 1792 för sitt Latinska Carmen öfver Segren vid Helsingborg 1710; och åter lika pris följande året för ett dylikt qväde öfver Segren vid Narva 1700; hvarefter Han öfver 2:ne af de ämnen, som samma Academie sedermera uppgaf: Undersökning, hvad vinst Svenska Vitterheten tillflöt under Drottning Christinas regering, och Äreminne öfver Hugo Grotius, författat afhandlingar, som i disputationer sedermera utkommo. — Erhöll fullmakt 1793 att vara Kyrkoherde vid St. Peders Klosters och Nöbbelöfs församlingar, såsom præbende, och förordnades 1795 till Prost öfver de samme. Utnämndes d. 5 Novemb. 1798 till Historiarum Professor, med förbindelse att tillika förestå Eloquentiæ et Poëseos Professionen; men d. 2 April följande året blef han, på begäran, entledigad ifrån den förstnämnde befattningen, och endast bibehållen vid den senare. Vardt Theol. Doctor 1800, och dertill, frånvarande, i Upsala promoverad

Digitized by Google

d. 1 Novemb. samma år. Vann 1806 flyttning till Hardeberga och Sandby præbende-pastorat. Blef Ledamot af Kongl. Nordstjerne-Orden d. 28 April 1817, och d. 18 Maji 1819 vald till Arbetande Ledamot af Kongl. Vitterhets-, Historiæ- och Antiquitets-Academien. Sedan han d. 6 Octob. sistnämnde år erhållit tjenstfrihet för sin återstående lefnad, afsomnade han i Lund d. 18 Junii 1820. — Hans förtjenster, såsom Lärare i Romerska Vältaligheten och Skaldekonsten äro öfver allt beröm, och vittsordas af hans arbeten, som, dels förut otryckta, dels å nyo upplagde, efter hans död utkommit. — Såsom Promotor i Philosophiska Faculteten, creerade Han d. 22 Junii 1805, 43 Candidater till Magistrar; och var Kongl. Academiens Rector åren 1806 och 1813. — Utom 64 under hans præsidium utkomne disputationer, har Han utgifvit: 1. Oratio (ligata) pro Pacis foedere inter Gustavum III. et Catharinam II. inito, 1790; — 2. Oratio in memoriam Regis Gustavi III; 1792; — 3. Carmen in Victoriam Helsingburgensem 1710, cui palma adjudicata est anno 1792; införd i Kongl. Vitterhets-, Historiæ- och Antiquitets-Academiens Handlingar, 6 Delen, sid. 308—317; — 4. Carmen in Victoriam Narvensem 1700, cui palma adjudicata est anno 1793; införd i samma Academies Handlingar, 7 Del. sid. 79—88; — 5. Panegyricus Divo Melker Falkenberg, Comiti, Senatori Regni, Rei Legislatoriæ Præsidi, Academiæ Cancellario, Equiti et Commendatori omnium Ordinum dictus; 1797; — 6. Oratio Regi Gustavo Adolpho, ipso vitæ et imperii natali, nuptias cum Serenissima Principe Frederica Dorothea Vilhelmina celebranti, dicta; 1798; — 7. Panegyricus Divo Frederico Adolpho, Principi Regni Sveo-Gothici Hæreditario et Ostrogothiæ Duci, dictus, 1804; — 8. Panegyricus Divo Gustavo

Digitized by Google

Adolpho Hjærne, Comiti, Principi Senatori Regni, Academiæ Cancellario, Equiti et Commendatori omnium Ordinum, dictus, 1809; — 9. Panegyricus Divo Carolo Augusto, Principi Regni Sveo-Gothici, dictus, 1811, och — 10. Carmen, Serenissimo Principi Hæreditario Carolo Johanni dicatum de Regnorum Svio Gothici et Norvegici unione, 1816. — Gift d. 18 Julii 1790 med Demoiselle *Margareta Beata Sjöberg*, Dotter af Prosten och Kyrkoherden vid Söderhveddinge och Annelöfs församlingar i Lunds Stift, Johan Fredrik Sjöberg; och hade i detta äktenskap följande Barn: 1. *Johan Fredrik*, född d. 8 April 1791; Magister i Lund 1811; Adlad d. 28 Decemb. 1821 med namnet af LUNDBLAD, och följande året under N:o 2288 introducerad; var Legations-Råd, Förste Expeditions-Secreterare, General-Consul i Greifsvald, Riddare af Kongl. Nordst. Orden och af Kongl. Preussiska Röda Örns Ordens Andra Class, då han d. 30 Novemb. 1833 fick afsked från sitt innehafda embete; gift d. 3 Decemb. 1819 med Fröken Carolina Philippina von Norrman; — 2. *Petronella Helena*, född d. 10 Augusti 1792, död d. 20 Novemb. 1796; — 3. *Knut*, född d. 18 April 1794; Ryttmästare vid Hans Kongl. Höghet Kron-Prinsens Husar-Regemente; gift med Brita Cecilia Tegman; — 4. *Anders Stephan*, född d. 22 Julii 1795, död i späda barndomen; — 5. *Anders Peter*, född d. 23 Junii 1797; för detta Lieutenant; nu Post-Inspector i Wennersborg; gift den 17 April 1825 med Enke-Fru Maria Haij, född Thorsson; — 6. *Carl Henrik*, född d. 19 Januar. 1800; Philos. Magister och Aesthetices Adjunct vid Kongl. Carolinska Academien; samt — 7. *Laura Petronella*, född d. 1 Augusti 1802; gift d. 7 Augusti 1833 med Linguarum Orientalium Professorn

Digitized by Google

vid K. Academien i Lund och Riddaren af Kongl. Nordstjerne-Orden, Magister Bengt Magnus Bolmeer.

(Se Professorn, Doctor Anders Barfoths Program utgifvet d. 16 Octob. 1789 till Hans introduction; Prosten Simonssons Matrikel för Lunds Stift, sid. 169, och Götheborgs Stifts-Matrikel, utgifven 1809 af Stads-Catecheten Bagge, sid. 192).

JOHAN HENRIK ENGELHART. Född i Götheborg d. 17. Octob. 1759. Fadren var Archiatern, Stads-Chirurgen derstädes och Riddaren af Kongl. Wasa-Orden Carl Diedric Engelhart; och Modren Fru Anna Justina Kitz. Till sitt 14:de års ålder njöt han enskild undervisning i sina föräldrars hus, flyttades till Gymnasium 1773, och blef Student i Lund 1776, der han 1778 promoverades till Philosophiæ Magister, förordnades om våren följande året till Chemiæ Docens och emottog d. 6 Maj 1780 Medicinæ Doctors graden af Kongl. Lif-Medicus och Professorn Wollin. Sistnämnde år företog han ifrån Götheborg en resa till England, samt besökte först Edinburg, hvarest han uppehöll sig i 3:ne år och flitigt begagnade Professorerne Monros, Cullens, Blocks med fleres föreläsningar, under det han tillika besökte hospitalet Royal Informary, samt valdes till Ledamot i der varande Physiska och Medicinska Societeterna, i hvilken sistnämnde han 1782 utsågs till Præses. Från Edinburg for han i September månad 1783 till London, hvarest han i 8 månader bevistade de förnämsta Lazaretterne och föreläsningar i Läkare-Vetenskapen; hvarpå han begaf sig till Paris, der vistandet varade i halftannat år, till dess han i September 1785 företog återresan till fäderneslandet genom Holland, Tyskland och Dannemark, och kom d. 6 Mars 1786 till Götheborg, efter nära 6 års bortovaro, under hvilken tid Hans älskade föräldrar bestridt alla omkostningarne. Under denna sin utländska

Digitized by Google

resa, hade han 1782 blifvit utnämnd till Extraordinarie, och d. 5 Julii 1784 till Ordinarie Medic. Adjunct och Anatomiæ Prosector vid K. Carolinska Academien. Befordrades d. 23 Januar. 1787 till Medicinæ et Matheseos Lector vid Götheborgs Gymnasium, hvarjemte han i Nåder hugnades med Professors namn, heder och värdighet. Samma år kallades han ock till Ledamot af der varande Kongl. Vetenskaps- och Vitterhets-Samhället; hvarefter Han d. 7 Dec. 1788 erhöll Konungens Nådiga Fullmakt att vara Medicinæ Practicæ Professor vid Kongl. Academien i Lund. Förrän han tillträdde denna Profession, hade Han 1789 i trenne månaders tid, enligt förordnande, inseendet öfver sjuk-skötseln i Carlscrona, i egenskap af Förste Fält-Läkare. Erhöll 1793 Kongl. Förste Lif-Medici namn, heder och värdighet. För det Program, som han år 1802, såsom Academiens Rector, hade utgifvit till afhörande af Professor Norbergs Sorge-tal öfver Hans Kongl. Höghet Arf-Prinsen af Baden, förärade honom Hans Maj:t Kejsar Alexander af Ryssland en dyrbar gulddosa. På Nådig befallning reste han 1804 till Götheborg, för att, i samråd med Förste Archiatern och Professorn, Doctor Afzelius och Öfver-Fält-Läkaren m. m. Doctor Dubb, uppgifva planen till den beslutade Quarantaines-inrättningen derstädes. Sedan han år 1813 blifvit kallad till Ledamot af Svenska Läkare-Sällskapet; såsom Præses utgifvit 62 disputationer, förrättat Promotion i Medicinska Faculteten d. 13 Junii 1794, och varit Academiens Rector åren 1792 och 1802, valde Han en annan bana, beslöt att ingå i Andeliga Ståndet och blef Prestvigd i Lund d. 9 Dec. 1815. I början af följande året erhöll Han Konungens Nådiga Resolution på tjenstfrihet, emottog d. 20 April 1816 diplome att vara Heders-Ledamot af

Digitized by Google

Kongl. Sundhets Collegium, och bekom d. 18 Septemb. samma år Nådig fullmakt att vara Kyrkoherde i Fellingsbro församling i Westerås Stift, hvaröfver han d. 1 Maji 1819 förordnades till Prost. Sedan han vid promotionen i Lund d. 23 Junii 1829 blifvit Jubel-Magister, afsomnade han d. 24 Octob. 1832. — Gift 1787 med Demoiselle *Harriet (Henrietta) Erskine*, död d. 24 Decemb. 1829, Dotter af Thomas Erskine, Earl af Stelly. — Deras barn voro: 1. *Anna*, född d. 7 Januar. 1788, död ogift på Cambo-House i Skottland d. 6 Sept. 1822; — 2. *Carl Thomas*, född d. 15 Maji 1789, död d. 11 Octob. 1792; — 3. *Harriet Dorothea*, född d. 14 Octob. 1790, gift d. 2 Decemb. 1812 med Americanske Consuln i Stockholm, David Erskine; — 4. *David*, född d. 16 Februar. 1792; Naturaliserad Engelsman och Baronet till Cambo; gift d. Augusti 1821 med Jane Silence Holland Williams till Conwaij; — 5. *Amalia Gustava*, född d. 13 Augusti 1793, gift d. 27 Septemb. 1818 med Grosshandlaren i Stockholm Fredrik August Westerberg; — 6. *Carl Henrik*, född d. 25 Octob. 1794; Justitiæ-Råd; — 7. *Thomas*, född d. 15 Mars 1796; Häradshöfding i Inlands-Nordre-Orousts, Tjörns och Fräkne Häraders domsaga i Bohus-Län; gift d. 26 Maji 1830 med Fröken Vilhelmina Fredrica Gripenwald; — 8, *Elisabeth*, född d. 5 Decemb. 1798; ogift; — 9. *John Julius*, född d. 19 Decemb. 1799; Capitaine; gift d. 26 Augusti 1832 med Fröken Agnes Seton; — 10. *Carolina Justina*, född d. 22 Decemb. 1801, död ogift d. 28 Junii 1828; — 11. *Gustaf*, född d. 17 Octob. 1803; Americansk Vice-Consul; och — 12. *Adolf*, född d. 15 Julii 1807; Lieutenant vid Kongl. Svea Artillerie-Regemente.

Digitized by Google

(Se Lunds Stifts-Matrikel af Simonsson sid. 167; Götheborgs dito af Bagge, sid. 201; Westerås dito, af Professor Schröder, sid. 48; Professorn Doctor Barfoths till hans introduction d. 26 Januar. 1790 utgifna Program; Professor Sommelii Lexicon Eruditor. Scanens. Tom. 2, pag. 240; Medicinal-Rådet och Riddaren Doctor Sackléns Sveriges Läkare-Historia, 1 Del. sid. 651, och, rörande Professor Engelharts Barn, de underrättelser, som benäget blifvit författaren meddelade af Häradshöfding Abraham Orrberg, ifrån Häradshöfding Thomas Engelhart.)

ANDREAS HYLANDER, född i Tunhems socken i Skara Stift d. 23 Februar. 1750. Fadren var Comministern derstädes Sven Hylander, och Modren Christina Davidsson. Den sistnämndas vård förlorade han tidigt; men då den förre honom beröfvades, var han nära 15 år gammal, och hade då i fäderne-huset fått enskilt undervisning. Efter fadrens frånfälle, lindrades hans förlust genom den ömma omvärdnad han njöt af då varande Kyrkoherden derstädes, Prosten Magister Anders Forssenius, som upptog honom i sitt hus och besörjde hans vidare uppfostran vid Scholan och Gymnasium i Skara, der han tillbragte 5 år, förrän han sändes till Upsala, hvarest han 1771 antogs till Student. Sedan han der ett år uppehållit sig, och derefter i halft annat år varit sysslosatt med andras undervisning, begaf han sig 1773 till Academien i Lund, hvarest han blef Magister 1775 och innehade andra rummet vid promotionen. Förordnad följande året till Docens i Österländska och Grekiska språken, förestod han i dem de offentliga föreläsningarne åren 1780 och 1781, under den tillförordnade Professorns frånvaro. Utnämndes d. 13 Februar. 1782 till Adjunct i nyssnämnde språk, föreslogs 1784 till den då lediga Theol. Adjuncts beställningen i Lund, och var 1789 2:ne gånger sökande till Professionen i Grekiska Litteraturen vid Kongl. Academien i Up-

Digitized by Google

sala. Erhöll d. 25 April 1790 Professors namn, heder och värdighet; Prestvigdes d. 16 Decemb. samma år; utnämndes d. 21 Nov. 1792 till Professor Extraordinarius och blef korrt derpå af Consistorium Ecclesiasticum föreslagen till Theol. Doctors värdigheten, som, i anledning af Upsala-möte, följande året skulle utdelas. Uppfördes 1793 på förslaget till Kyrkoherde-embetet i Lidköping; men då detta honom undgick, fick han d. 15 Maji 1795 Konungens Nådiga fullmakt att vara Kyrkoherde vid Hardeberga och Sandby præbende församlingar, öfver hvilka han d. 6 April följande året förordnades till Prost, och blef d. 16 i samma månad, efter försvarad inaugural-disputation, af Theol. Professorn Samuel Lemchen promoverad till Theol. Doctor. Utnämndes d. 18 Septemb. 1798 till tjenstgörande Extraordinarie Theol. Professor och vann följande året resolution på lön-tour. Præsiderade vid Prestmötet i Lund 1799 för sin utgifna disputation de Magistratu Civili. Sedan han innehaft rum på förslagerne till Domproste-syslan i Skara 1800, och i Lund 1805, förordnades han d. 20 Febr. 1806 till Tredje Theol. Professor vid K. Carolinska Academien och Kyrkoherde i Wallkärra och Stångby, hvarifrån han flyttades 1808 till Andra Theologiska Professionen och Kyrkoherde-beställningen i Uppåkra och Flackarp. Vid Vår nu varande Allernådigste Konungs Kröning blef han utnämnd d. 11 Maji 1818 till Ledamot af Kongl. Nordstjerne-Orden, och emottog, såsom Jubel-Magister, vid promotionen d. 23 Junii 1826, för andra gången Lagerkransen. Död d. 1 Junii 1830. — Var Kongl. Academiens Rector åren 1807 och 1814. Hos alla rättsinnade skall hans minne lefva i vördnad och välsignelse. — Utom 59 under hans præsidium utkomna disputationer, har han utgifvit: 1. Sam-

Digitized by Google

ling af Tal och Predikningar, i 3 band; af hvilka det 1:sta innehåller predikningar på 10:de Söndagen efter Trinitatis, Bönesöndagen, Långfredagen, 3:dje Sönd. i Adventet, 12:te Söndagen efter Trinitatis, Trettondedagen och 15:de Sönd. efter Trinitatis; Andra bandet innehåller predikningar på Påskdagen, 2:dre söndagen efter Påsk, Allhelgonadagen, 1 Söndagen i Adventet, Juldagen, 2:dra söndagen i Fastan och 10:de söndagen efter Trinitatis; — i Tredje Bandet finnas: predikningar på 13:de söndagen efter Trinitatis, skriftermål för dödsfångar, förmanings-tal vid samma tillfälle; predikningar på Kyndelsmässo-dagen, på 3:dje söndagen efter Trinitatis, på 4:de Söndagen efter Trinitat. och på Palmsöndag, samt Uppmuntrings-tal till Nattvards-ungdom. — Man har af den anledning uppgifvit innehållet af hvarje band, emedan man nu mera knapt kan öfverkomma fullständiga exemplar af detta arbetet. — Professor Hylanders öfriga skrifter äro: 2. Högmässo-predikan på Jubeldagen 1793; — 3. Predikan i Lidköping och tillydande församlingar på Kyndelsmässo-dagen, hållen af honom såsom prof-predikant, 1795; — 4. Predikan på femte söndagen efter Trinitatis, 1812;—5. Predikan på nionde söndagen efter Trinitatis, samma år;—6. Förklaring öfver Doctor Luthers lilla cateches, 1812, sedan omtryckt; — 7. Frågor och Svar, rörande Salighetens grund, medel och ordning, hvaraf sjette upplagan utkom 1830; — följande af Evangeliska Sällskapets Skrifter: 8. Förklaring öfver Bönen Fader Vår; utgörande Numer 11; — 9. En sann Jesu efterföljare, N:o 26, och — 10. Om den Heliga Nattvarden, Num. 27; —11. Tal vid Hof-Rätts Auscultanten och Extraord. Canzlisten i Kongl. Justitiæ Revisionen Alexander Christian Håkanssons jordfästning i Wankifva Kyrka 1810, och — följande likpredikningar: 12. öfver Contracts-Prosten och Kyrkoherden i Norra Wramb, Magister Lars Ståhl,

Digitized by Google

1796; — 13. öfver Prosten och Kyrkoherden i Stoby, Paul Lybeck, 1797; — 14. öfver Biskopen och Acad. Pro-Canzleren m. m. Doctor Petrus Munck, 1803; — 15. öfver Professorn, Kongl. Hofpredikanten och Kyrkoherden i Höj, Magister Matthias Stoltz, 1814; — 16. öfver Kyrkoherden i Allerum, Magister Gabriel Thulins k. Maka, Fru Maria Christina Sundius, 1820, och — 17. öfver Contracts-Prosten och Kyrkoherden i Fulltofta, Magister Pehr Gottfried Weidman, 1821. — Då hans djupa lärdom och outtröttliga nit i sitt embete äro allmänt erkände, vill man ur de Biographiska Anteckningar, som Theol. Adjuncten och Prosten Doctor Reuterdahl öfver honom så värdigt författat, och hvaruti han så lifligt är målad, göra efterstående utdrag. »En hvar »känner, huru han nitälskade för sedlighet och ordning, »huru han hatade råhet i tal och handling, huru försig»tig han var i sina yttranden och omdömen öfver andra, »huru benägen han var till frid och enighet mot en hvar, »med hvilken han stod i någon beröring, utan att han »dock skänkte sitt förtroende åt andra än dem han »pröfvat förtjena det. Både af grundsats och lynne var »han all öfverhet och all mensklig ordning djupt under»gifven, hade en obrottslig vördnad för allt förmanskap, »älskade trofast sina vänner och likar, satte ett icke rin»ga värde på den plats han beklädde, och fordrade äf»ven af andra, och särskildt af de underordnade, akt»ning och undergifvenhet. Mot de fattige och mot fro»ma stiftelser var han utomordentligt frikostig. Ingen »nödlidande gick ohulpen ifrån honom. Han blef till »och med vred, om något dylikt sattes i fråga. Med »sina upplysningar, sitt råd och sin hjelp gick han en »hvar tillhanda, som önskade det, och som kunde vän»ta; ty han betänkte sig noga vid allt; betraktade hvar

Digitized by Google

»och en förekommande sak från alla dess sidor, och »lät aldrig öfverila sig. Mot froma stiftelser utöfvade »han i synnerhet sin frikostighet. Missionsföreningar, »Bibel-sällskap och andra religiösa inrättningar fingo af »honom emottaga ganska betydliga summor. För barna»undervisning, fattigförsörjning, sjukvård var alltid hans »hjerta brinnande. Han hade i detta hänseende afsigter, »som han icke hann att utföra, icke ens att utförligen »tillkännagifva, men hvad han önskade, är till en del »redan verkställdt, och det öfriga kommer framdeles att »njuta all den heder, som så ädelmodiga och välgöran»de afsigter förtjena. Hans efterlefvande Maka har i detta »hänseende ingen annan vilja, än den hon vet hafva »varit hans. — I sin enskilta lefnad var Hylander äl»skare af den bestämdaste ordning, från hvilken han »endast i afseende på tiden tillät sig något afsteg. »Hvad som skulle göras, det uteblef aldrig, om det ock»så kom något senare än man önskat det, en senhet, »som hufvudsakligen hade sin grund deri, att allt det fö»regående skulle göras med den största noggrannhet, »med en precision, som äfven sträckte sig till mindre »betydliga småsaker. I sitt umgänge var han lätt, älsk»värd, och ända in i sena ålderdomen munter och glad. »För skämt hade han de förträffligaste anlag, och i hans »tal fanns ett salt, som alltid var angenämt, ofta retande, »men aldrig, åtminstone efter hans egen vilja, sårande. »Och såsom han sjelf i allmänhet var glad, så älskade »han ock glädtighet hos andra. Ett vänligt ansigte och »ett hjertligt famntag bjöd han åt alla och fordrade han »af alla.» — Det Läroverk, hvars prydnad han varit, har till honom en evärdelig förbindelse för den dyrbara gåfva, han mot slutet af sin lefnad gjorde till dess bibliothek, då han icke blott uppfyllde den önskan, som ytt-

Digitized by Google

rats af hans bortgångne ende Son i dess sista stunder, att hans utvalda bok-samling mätte tillfalla Academien, utan äfven dit förärade hela sin egen. Utom de frikostiga gåfvor, som, efter hans död, blifvit anslagna till fattig-Scholan i Lund, hafva 666 R:dr 32 sk. Banco blifvit anslagne till en Scholæ inrättning i Tunhems pastorat i Skara Stift, der han var född. — Gift d. 8 Octob. 1796 med Demoiselle *Hedvig Juliana Troberg*, Dottor af Bergsfogden vid Andrarums Alunbruk Henrik Troberg. Deras enda barn var Sonen *Sven*, född d. 3 Decemb. 1797, Magister, Extraord. Historiarum Adjunct vid K. Carolinska Academien och Under-Præfect vid dess Historiska Samlingar, död ogift d. 19 April 1825, allmänt saknad för sin älskvärda caractere, sina vidsträckta kunskaper och sitt outtröttliga forsknings-nit.

(Se Simonssons Lunds Stifts Matrikel, sid. 2; Kyrkoherden Rothsteins dito, sid. 5; Lector Lindskogs Skara Stifts-Matrikel för år 1819, sid. 280; Protocollet vid Prestmötet i Skara 1833, sid. 6; Programmerna, af Professorn, Doctor Samuel Lemchen, d. 15 April 1796, till hans Theol. Doctors promotion, och af Professorn, Doctor Johan Lundblad, d. 20 Maji 1806, till hans introduction; Biskopen, Pro-Canzlern och Commendeuren Doctor Faxes Tal vid hans jordfästning, och de dervid bifogade Biographiske Anteckningarne om honom, författade af Theol. Adjuncten och Prosten Doctor Reuterdahl.

ANDERS LIDBECK. Född i Lund d. 26 Julii 1772, Son af Historiæ Naturalis Professorn derstädes och Riddaren af K. Wasa-Orden, Magister Erik Gustaf Lidbeck och Dess Fru Clara Grape. I sine föräldrars hus njöt han enskild undervisning af ypperlige Lärare, Andreas Hylander, sedan Theol. Doctor och Professor; Magister Johan Reinhold Bergius, död såsom Revisor i General Tull-Styrelsen, och Magister Magnus Lamèr, sist Theol. Doctor och Dom-Prost i Wexiö. Tidigt upp-

Digitized by Google

tagen ibland de Studerandes antal, begagnade han i synnerhet Professorerne Tegmans och Retzii föreläsningar, och blef Magister i Lund 1790, ännu icke 18 år gammal. Samma år kallad till Docens i Natural-Historien, utnämdes Han 1791 till Botanices Demonstrator, men en ny bana öppnades för Honom, då Han, i slutet af år 1795, af då varande Acad. Canzleren förordnades att hålla offentliga föreläsningar i Æsthetiken, mot ett årligt arfvode i lön och gratial af 100 Rd. Utnämndes 1798 till Academiens Vice Bibliothecarius; d. 16 Decemb. 1799 till Ordinarius; och då Litterarum Humaniorum eller Æsthetices Professionen inrättades i Lund 1801, blef den samma år Honom uppdragen med bibehållande vid Bibliothecarii sysslan. Såsom Promotor i Philosophiska Faculteten, creerade Han 70 Magistrar d. 23 Junii 1808, hvilken dag derigenom blef märkvärdig, att den bal, som då om aftonen anställdes, bevistades af då varande Hertigen af Angouleme, som, under sin resa i Sverige, hade om eftermiddagen kommit till Lund. Var Academiens Rector åren 1808, 1816 och 1826. Redan i sina unga år kallades han till Ledamot af Physiographiska Sällskapet i Lund, och vann snart derefter en lika hogkomst af Skandinaviska Litteratur-Sällskapet i Köpenhamn och af Kongl. Vetenskaps- och Vitterhets-Samhället i Götheborg, utom flere. Kallad 1828 att vara Academiens Ombud vid den då hållna Riksdagen i Stockholm, slutade han der sina dagar d. 11 Maji följande året. Till hans närmare kännedom må anföras hvad en värdig Loftalare om Honom yttrat: »Fuit No»ster, ut veram illius indolem paucis exprimam, fuit »ejusmodi homo, quocum vivere dulcissimum est, quem »amisisse est supplicium. In Eo artium liberalitas mo»res emolliverat nec depravaverat, in eo disciplinarum

Digitized by Google

»severitas mentem firmaverat nec exasperaverat: Fuit sine »imbecillitate facilis, comis et affabilis, sine morositate et »rigore gravis et severus. In dictis ut in factis, quis eo »simplicior, candidior et apertior? Amicis quis fidelior et »amicior? Adversariis et obtrectatoribus quis placabilior et »indulgentior? In victu et cultu quis frugalior et temperan»tior? In vita quis æquior, justior, honestior, constantior? »Aberat a moribus omnis fastus, insolentia et superbia; »mansuetudinem, modestiam et verecundiam ore et oculis »professus est. — A temeraria protervitate et servili »submissione æque alienus, — propositi fuit tenacissi»mus, neque tamen repugnantiæ impatiens. — Cum mu»nus posceret, ut judicaret, ut improbaret, ut laudaret, »potius quid fieri fas esset, quam quid alii approbarent, »spectavit. Neque periculi tempestas, neque honoris au»ra eum de cursu movit. Sorte sua contentus, splendi»diorem neque curavit neque affectavit. Insignia et titu»los pariter flocci pependit. — Ipse recta via, ingenio, »doctrina, labore et meritis ad honores evectus, obstitit »omnibus, qui compendiaria illa gratiæ atque commenda»tionum via ad eos grassabantur, neque in ulla petitione »favit nisi doctis, aptis et idoneis. Hinc materia rumu»sculis, hinc vituperandi calumniandique principium. »Sed neque illis aures præbuit, neque hoc reformidavit. »— Verbo: fuit bonus vir, non ex interpretatione sæcu»li nostri, quo vera rerum vocabula amisimus, sed an»tiquo et Romano illo sensu, quo optimus quisque hoc »tam gravi et sancto, tam omnibus humanitatis virtuti»bus proprio nomine dignus censebatur.» — Han har såsom Præses utgifvit 63 disputationer, af hvilka nära hälften är på Svenska; och af de öfrige innefattas i 20 delar Hans Memorabilia Bibliothecæ Lundensis. Dessutom har man af honom: 1· Tal i bunden stil, (Elegie),

Digitized by Google

till åminnelse af Konung Gustaf III, 1792; — 2. Tal, hållet i Lund, i anledning af Konung Gustaf IV. Adolfs förmälning, 1797; — 3. Försök till bestämmande af några liktydiga Svenska ord; infördt i Skandinaviskt Museum, 1798, och — 4. Åminnelsetal öfver Juris et Philosophiæ Pract. Professorn i Lund, Magister Lars Peter Munthe, 1807. — Gift d. 22 Mars 1807 med Fröken *Brita Catharina Munck af Rosenschöld,* Ledamot af K. Musicaliska Academien, Dotter af Biskopen och Acad. Pro-Canzlern i Lund samt Ledamoten af K. Nordst. Orden, Doctor Petrus Munck; och hade med Henne Dottren *Clara,* född d. 24 Julii 1809, gift d. 21 Maji 1830 med Kammarförvandten i Kongl. Förvaltningen af Sjö-Ärenderne och Secreteraren samt Kamereraren vid Kongl. Directionen öfver Eskilstuna Gevärs-Factorie, Anders Peter Sandström.

(Se Professor Lars Peter Munthes d. 7 Novemb. 1801 utgifna Program till Hans introduction; Lunds Stifts-Matriklar, den af Prosten Simonsson sid 169, och den af Kyrkoherden Rothstein sid. 157; Kyrkoherden Wieselgrens Lefnads-teckning af Honom, framför de af honom utgifna och af Professor Lidbeck författade Anmärkningar angående ämnen ur Psychologien, Esthetiken och Svenska Synonymiken, som till det mesta bestå i utdrag ur hans utgifna disputationer; samt Prosten Kahls Memoria Andreæ Lidbeck dicta, äfven införd mot början af nyssnämnde bok).

NILS HENRIK SJÖBORG. Född i Högestads prestgård i Skåne d. 6 Febr. 1767. Hans Fader var Prosten och Kyrkoherden vid Högestads och Baldringe församlingar Nils Johan Sjöborg, och Modren Fru Märta Helena Hahne. Under det han i sina föräldrars hus, dels af Fadren sjelf, dels af skicklige enskilte lärare fick god undervisning, väcktes hos honom redan i unga åren den hog för historien och antiquiteterna, som han sedermera bibehöll, genom den tillgång han hade till en sin Mor-

Digitized by Google

brors rika samling af Isländska Sagorna. Redan 1779 inskrifven som Student, kom han först 1783 till K. Academien i Lund, der han blef Magister 1787, och efter en, som Præses, utgifven disputation, år 1790 kallad till Docens i Historien. Följande året företog han till fots en resa i Norra delen af Tyskland, för att se dess med våra öfverensstämmande fornlemningar, och var i Berlin, då förmälnings-högtidligheterna der inträffade för de Kongl. Preussiska Prinsessorna med Hertigen af York och Prinsen af Oranien. Utnämnd 1796 till Historiarum Adjunct, erhöll han d. 16 Decemb. 1799 Konungens Nådiga Fullmakt att i samma vetenskap vara Ordinarie Professor. Både förut och några år derefter företog han, dels på framledne Öfver-Intendenten och Riddaren Thams, dels på egen kostnad, under sommar-ferierna resor, för att uppsöka fornlemningar i landsorterna och att bese samlingarne i Stockholm och Köpenhamn. På hans begäran, hvaruti Professor Retzius äfven instämde, inrättades år 1805 ett Museum Historicum vid K. Academien i Lund, innehållande i ett särskildt Auditorium Antiquiteter och Mynt-Cabinet, till hvilket han förärade sina icke obetydliga och under fleråriga resor i den vägen gjorda samlingar. Redan 1798 blef han kallad till Ledamot af Kongl. Musicaliska Academien i Stockholm; samma år af Skandinaviska Litteratur-Sällskapet i Köpenhamn; och sedermera 1803 af Kongl. Danska Genealogiska och Heraldiska Societeten, 1818 af Kongl. Patriotiska Sällskapet i Stockholm, och samma år af Kongl. Norrska Vetenskaps-Sällskapet i Dronthiem. Sedan han vid Lunds Academie såsom Præses utgifvit 63 disputationer, förrättat Promotionen i Philosophiska Faculteten d. 21 Junii 1811, vid hvilken 60 blefvo Magistrar, och varit Academiens Rector 1809, med hvilken styrel-

Digitized by Google

se han, i anseende till den utsedde Efterträdarens frånvaro vid Riksdagen, fortfor till midsommaren 1810, från hvilken tid Rectors ombytet förflyttats ifrån Januarii månads slut till midsommars-tiden, — erhöll han tjenstledighet 1814, för att hafva inseende och vård öfver Rikets Antiquiteter, hvartill anledningen var den stora förödelse af historiska minnesmärken på öppna fältet, som blef en följd af Enskiftes-författningen. Medan några antiquiteter af detta slag ännu finnas qvar, skulle de således uppsökas, granskas, afteckna, beskrifvas och fridlysas. Forskande resor företogos således å nyo, hvarunder Hans Maj:t Konungen täcktes af enskildta medel bekosta dem, som i detta ändamål anträddes till Norrige. År 1816 fick han, i hänseende till förenämnde uppdrag, lifstids tjenstledighet från Academien, och flyttade till Stockholm, för att vara Hufvudstadens samlingar närmare och kunna utgifva det Classiska arbete, som sedermera utkommit, hvartill de bifogade plancherna fordrade en nödig tillsyn, för att framläggas med någon typographisk snygghet. På egen kostnad gjorde han 1832 resor genom södra provincerna, och de derunder upptäckte och granskade fornlemningar, tecknade och beskrifne, äro ämnade att tillhöra Fjerde Delen af hans Samlingar för Nordens Fornälskare; men osäker, om han skulle öfverlefva dess utgifvande, har han tills vidare inlemnat dem till Kongl. Vitterhets, Historiæ och Antiquitets Academien. — Den tiden han var Academisk Lärare, ägde han alltid ett talrikt Auditorium, och det hör till hans förtjenster att hafva väckt det varma forskningsnit, som utmärker flere våre berömde Författare, såsom Canzli-Rådet och Riks Antiquarien, Professor Liljegren, Professorn i Lund Doctor Lindfors, Professorn och Prosten m. m. Doctor Bexell, Prosten och Kyrkoherden på Öland

Digitized by Google

Ahlquist, utom flere andre, af hvilk aman innan korrt väntar emottaga frukten af deras nedlagda mödor. — Utom disputationer, har Professor Sjöborg, enligt sin egen mig meddelade förteckning på sina arbeten, utgifvit: 1. Blekings Historia och Beskrifning, i tvenne delar, 1792 och 1793; — 2. Svea Rikes Religions Historia i sammandrag, Tal vid Jubelfesten i Lund 1793; — 3. Inledning till kännedom af Fäderneslandets Antiquiteter, 1797; — 4. Tal, hållet i Christianstads Frimurare-Loge, samma år; — 5. Samlingar till Skånes Historia och Beskrifning, hvaraf Första häftet utkom 1801, det Andra 1802, och det Tredje 1814; — 6. Första häftet af Beskrifningen öfver Malmöhus-Län, innehållande fullständig historia och beskrifning om Malmö Stad, 1812; — 7. Berättelse om de i Sverige och Dannemark ådagalagde bemödanden och vidtagne författningar för Antiquiteters upptäckande, vård och bibehållande; uppsatt på då varande Acad. Canzleren, Hans Excellence, Herr Grefve von Engeströms befallning, 1813; — 8. Nomenclatur för Nordiska Fornlemningar, 1815; — 9. Fornlemningars kännetecken, på Kongl. Maj:ts befallning samma år tryckt och utdelad till Kyrkorna i landsorterna; — 10. Anteckningar om Knuts-gillet samt flere Medeltidens Inrättningar och Brödraskap, i Lund, 1819; och — 11. Samlingar för Nordens Fornälskare; Tre Delar i stor 4:to med 163 bifogade plancher, hvaraf Första Delen utkom 1822; den Andra 1824 och den Tredje 1830. — Gift d. 7 Octob. 1804 med Fröken *Fredrica Christina Sparrsköld*, död d. 5 Augusti 1828; Dotter af Öfverste-Lieutenanten och Riddaren af K. Svärds-Orden Carl Magnus Sparrsköld. — Deras Barn: 1. *Hilda*, född d. 3 Februar. 1806, ogift, — 2. *Augusta*, född d. 15 Augusti 1807, ogift, och — 3. *Charlotta Lovisa*, född d. 24 Januar. 1809, gift d. 22 Decemb. 1829 med Kongl.

Digitized by Google

Secreteraren Nils Arfvidsson, Canzlist i Kongl. Riks-Archivet, i Justitiæ Ombudsmans Expeditionen och i General Tull-Styrelsen.

(Se hans egen uppsatta Biographie, författaren benäget tillsänd; Canzli-Rådet, Professorn och Riddaren Doctor Matth. Norbergs Program af d. 31 Januar. 1800 till hans introduction, och Prosten Simonssons Lunds Stifts-Matrikel, sid. 169.)

ARVID HENRIK FLORMAN. Född på Tosterup i grannskapet af Helsingborg d. 4 Septemb. 1761. Fadren var Inspectoren öfver Rosendals gods Paul Florman, och Modren Fru Elisabeth Gemzæus. Efter enskild undervisning i föräldrarnes hus, intogs Han 1774 i Helsingborgs Schola, ibland hvars Lärare Han i synnerhet alltid erkänt sin förbindelse till då varande Collega Scholæ derstädes, sist Academiæ Räntemästaren i Lund, Magister Otto Christian Wåhlin. Fyra år derefter blef Han i slutet af år 1777 Student i Lund, der Han, understödd af stipendier och hvad han genom andras undervisning kunde förvärfva sig, fortsatte sina studier, och sedan Han 1781 undergått Philosophiæ Candidats examen, fattade han samma år hog för Läkare-vetenskapen och begagnade från den tiden de berömde Lärarnes Rosenblads, Wollins, Barfoths och Retzii trogna undervisning. På den sistnämndes tillstyrkan reste Han 1783 till Köpenhamn, för att under Professor Abildgaards handledning vinnlägga sig om veterinaire-vetenskapen, hvarjemte Han flitigt afhörde i Anatomien Professorerne Rottböll och Winslow, i Chirurgien Callisen, i Physiken Krazenstein och i barnförlossnings-vetenskapen Saxtorph. Derifrån återkommen 1786, blef Han samma år Anatomiæ Docens i Lund och undergick Medic. Licentiats examen, hvarefter Han d. 13 Septemb. 1787 utnämndes till Anatomiæ Prosector. Vid krigets utbrott följande

Digitized by Google

året gjorde han tjenst såsom Extraord. Expeditions-Medicus på Kongl. Örlogs-flottan, bevistade Slaget vid Hogland d. 19 Julii och återkom med Flottan om hösten till Carlscrona, der han inföll i den då härjande fältfebern, men efter återvunnen hälsa fortfor med sjukskötseln åren 1789 och 1790, hvarjemte Han, på hög befallning, i anatomien underviste de yngre Lazaretts-Chirurgerne. Blef Medicinæ Doctor genom utfärdadt diplome d. 26 Januar. 1791. Företog 1797 en resa till Berlin för att än vidare öfva sig i Anatomien hos Professor Walter den äldre, och i Chirurgien hos Professorerne Mursima och Zeucher, och att besöka hospitalet Charité och Veterinaire-Scholan. Efter ett kortare vistande i Dresden och Leipzig, begaf Han sig till Halle, der han vann bekantskap och förtroende hos de berömde Läkarne Reil, Sprengel och Meckel samt återkom 1798 till Lund, hvarefter han d. 3 Febr. 1801 i Nåder utnämndes till Ordinarie Anatomiæ et Chirurgiæ Professor vid K. Carolinska Academien. Anträdde på Kongl. bekostnad, egentligen i afseende på Veterinaire-vetenskapen, år 1802 en resa till Pohlen och Lithauen. Kallades 1797 till Ledamot af då varande Krigsmanna-Sällskapet, nu mera K. Krigs-Vetenskaps-Academien i Stockholm, och samma år af Skandinaviska Litteratur-Sällskapet i Köpenhamn; 1807 af Societas Fautorum Rei Veterinariæ i Köpenhamn; 1808 af K. Vetenskaps-Academien i Stockholm; 1811 d. 16 Maji till Heders-Ledamot af K. Collegium Medicum i Stockholm och samma år till Corresponderande Ledamot af K. Vetensk.-Academien i Berlin, samt d. 3 Decemb. 1818 att vara Arbetande Ledamot af K. Landtbruks-Academien i Stockholm. Var Promotor i Medicinska Faculteten d. 23 Junii 1806, då 8 Licentiater blefvo Doctorer; och Acade-

Digitized by Google

miens Rector år 1804. Utnämndes till Riddare af Kongl. Nordst. Orden d. 1 Decemb. 1824, och erhöll d. 24 Sept. 1828, på underdånig ansökan, tjenstledighet under sin återstående lifstid. — Är ogift. — Utom många mindre afhandlingar, införde så väl i de Sällskapers Handlingar, af hvilka Han är Ledamot, som i utrikes Journaler, samt 20 under Hans præsidium utkomna disputationer, har Han utgifvit: 1. Öfversättning af Abildgaards Häst- och Boskaps-Läkare, eller Underrättelse vid de allmännaste sjukdomar, som anfalla hästar, hornboskap, får och svin; 1785; omtryckt med anmärkningar 1792; — 2. Inledning till hästars kännedom, i afseende på deras temperament, slägter, ålder, fel och fullkomligheter, föda och skötsel, rörelser, färg m. m.; första gången upplagd 1794, och å nyo, med tillägg, 1798; — 3. Pharmacopœa Veterinaria, eller Handbok för häst- och boskaps-Läkare; 1809; — 4. Nödig underrättelse om de allmänna häst-sjukdomar: qvarka, snip och spring-orm, huru de kunna kännas, förekommas och utrotas; 1815; — 5. Thesaurus Anatomicus, complectens præparata anatomica et pathologica ex homine et brutis, quæ pro publicis prælectionibus in Theatro Anatomico servata, conquisivit, 1817; — 6. Anvisning till säkraste kännemärke på hästars ålder, 1819; — 7. Anatomisk Handbok för Läkare och Zoologer; Första Delen: Osteologien, 1823; — 8. Andra Delen af samma arbete; Första Häftet, om Hjernan och Ryggmärgen, 1830, samt — 9. Underrättelse om bruket af de mest beprövade præservativer och botemedel mot den nu i Europa grasserande Cholera-sjukdomen, 1831.

(Se Prosten Simonssons Lunds Stifs-Matrikel, sid. 167; Kyrkoherden Rothsteins dito, sid. 155, och Vice Pastor Ekdahls dito, sid. 111; Professor Lars Peter Munthes program af d. 24 Mars 1801 till Hans introduction; Medicinal-Rådet och Riddaren,

Digitized by Google

Doctor Sacklèns Sveriges Läkare-Historia, 1 Delen, sid. 660; Professor Sommelii Lexicon Erudit. Scanens. Tom. 2, pag. 427 och Hans egne benäget meddelade uppgifter.

EBERHARD ZACHARIAS MUNCK af ROSENSCHÖLD. Född i Lund d. 3 Augusti 1775, Son af dåvarande Professorn, sedan Biskopen, Acad. Pro-Canzlern och Ledamoten af K. Nordst. Orden, Doctor Petrus Munck och dess sednare Fru Ulrica Eleonora Rosenblad. Tidigt njöt han enskild undervisning i föräldrarnes hus, och derefter i de lärda språken af den vördnadsvärde Professor Sommelius, med den framgång, att han redan vid 11 års ålder kunde deltaga i de publika disputations-acterna och bevista de offentliga föreläsningarne. I sina barn-år var Han mycket böjd att ingå i militair-ståndet, men för att efterkomma sin faders önskan, vinnlade Han sig sedan om de studier, som fordras för det Andeliga, till dess han efter Sin Morfaders lysande exempel valde Läkare-vetenskapen till sitt yrke. Ännu icke 18 år gammal, blef Han med den heder Magister i Lund d. 22. Junii 1793, att 4 af Philosophiska Facultetens Ledamöter pröfvade Honom förtjent att vid promotionen intaga första hedersrummet. Redan året förut hade Han i 8 månader uppehållit sig vid Universitetet i Köpenhamn, der han träget afhörde Professorerne Winslow och Horrebow och följde Professor Bang vid sjukbesöken i Fredriks hospital. Efter återkomsten och undergången promotion, utgaf han som Præses 1793 fortsättningen af sin gradual disputation, och blef efter vidare aflagda lärdomsprof, d. 13 Junii följande året, såsom Primus, promoverad Medicinæ Doctor. Sedan Han d. 15 Novemb. 1794 blifvit utnämnd till Medicinæ Adjunct vid Lunds Academie, förnyade Han 1796 sitt besök i Köpenhamn, afhörde Professorer-

Digitized by Google

ne Aasheims, Mantheys, Saxtorphs och Beckers föreläsningar samt blef genom den sistnämndes föranstaltande känd af den vidtfrägdade Kammarherren Suhm. År 1799 begaf Han sig till Stockholm, och sedan han med sina Syskon i slutet af samma år blifvit adlad, intog han 1800, vid Riksdagen i Norrköping, såsom äldst af sin ätt, sitt rum ibland Adlen, återvände efter slutadt Riksmöte till hufvudstaden och erhöll samma år Chirurgiæ Magisters diplomet. Under en resa i Maji månad 1801 till Köpenhamn, gjorde Han sig förvissad om värdet och pålitligheten af skydds-kopp-ympningen; och sedan Han i Octob. månad s. år derifrån bekommit säker ympningslympha, införde han ej allenast vaccinationen i Skåne, utan skickade ock kopp-materia till andra orter i Riket, och dels genom utgifna skrifter, dels genom resor utbredde Han kännedomen af denna uppfinning i sitt fädernesland. Till belöning för så utmärkt nit, tillställde K. Patriotiska Sällskapet Honom samma år en Medaille, jemte kallelse-bref att vara dess Ledamot. Sistnämnde heder vederfors Honom äfven af Vaccinations-Comitéen i Paris, hvarefter Konungen år 1813 behagade i Nåder tillägga Honom Vaccinations-medaillen i guld, för det att Han aldraförst i Riket infört och ympat skydds-kopporna. År 1802 bestridde Han de offentliga Academiska föreläsningarne i Kongl. Lif-Medici Engelharts ställe, och hade följande året ensam Läkare-inseendet vid Ramlösa Brunn, der Doctor Unge de föregående åren af Honom haft biträde. Sedan Han d. 19 Septemb. 1805 i Nåder blifvit utnämnd till Ordinarie Medicinæ Theoreticæ Professor vid K. Academien i Lund, företog Han i Octob. månad 1808, för sin vetenskap, en resa till England, och efter återkomsten derifrån om Våren 1810, utnämndes Han af K. Collegium Medicum till Intendent

Digitized by Google

vid alla Bad- och Brunns-inrättningar i Helsingborg. År 1811 gjorde Han likaledes en vetenskaplig resa till Berlin och flere andra Tyska orter, hvarifrån Han återkom i Maji månad följande året, hvarpå Han d. 15 Julii kallades till Heders-Ledamot af Kongl. Collegium Medicum; och har Han flere gånger sedan den tiden i lika ändamål besökt utrikes orter, äfvensom Han bevistat de inträffande Riksdagarne. Såsom Promotor i Medicinska Faculteten creerade Han d. 22 Junii 1813, till Doctorer de 16 Licentiater, som sig dertill anmält, och samma år kallades Han af Svenska Läkare-Sällskapet till dess Ledamot. I början af år 1816 infann Han sig på nådig befallning i Stockholm, för att biträda Kongl. Sundhets-Collegium med utarbetandet af ett förslag till ett kraftigare befrämjamde af vaccination och koppsmittans hämmande. Valdes d. 15 Junii 1817 till Ledamot af Kongl. Vetenskaps-Academien. Utnämndes d. 11 Maji 1826 till Riddare af Kongl. Nordst. Orden; och erhöll på underdånig ansökan år 1833 tjenstfrihet under sin återstående lefnad. — Han är ogift; — och har varit Academiens Rector åren 1812 och 1825. — Utom flere i Lärda Sällskaps Handlingar och periodiske skrifter införde mindre afhandlingar, och många under Hans præsidium utkomna disputationer, har Han utgifvit 1. Öfversättning af Doct. Hildebrandts Afhandling om Sädens utgjutelse under sömnen, 1795 och å nyo 1806; — 2. Öfversättning af Hufelands Skrift: Några skönhetsmedel, icke ifrån Paris, 1798; — 3. Hus- och Rese-Apothek, efter Hufeland, 1800; — 4. Till Allmänheten, om ko-koppor, ett säkert förvaringsmedel emot menniskо-koppor; 2:ne upplagor 1801, och sedan öfversatt både på Danska och Tyska; — 5. Förslag till hämmande af den i flere orter härjande kopp-farsoten, Herrar

Digitized by Google

Kyrkoherdar i Skåne och Blekinge tillegnadt, 1802; — 6. Om Pestalozis läro-method, 1803, sedan å nyo upplagd, och äfven öfversatt på Danska; — 7. Om Mineralsura rökningar, som ett säkert förvaringsmedel emot gångbara elakartade sjukdomar, 1806; — 8. Yttrande uti Höglofl. Ridderskapets och Adelns Plenum d. 13. April 1815; — 9. Förslag till Författningar för allmänna helsovården, med anmärkningar; Första Häftet 1817; och — 10. Yttrande inför Ridderskapet och Adeln d. 23 Decemb. 1817.

(Se Lunds Stifs-Matriklar, af Prosten Simonsson, sid. 168; — af Kyrkoherden Rothstein, sid. 156; — och af Vice-Pastor Ekdahl, sid. 112; Rothliebs Fortsättning af Matrikeln öfver Svea Rikes Ridderskap och Adel, tryckt 1807 sid. 117; — Professorn Doctor Tegmans d. 20 Dec. 1805 utgifna Program till Hans introduction, och Medicinal-Rådet och Riddaren Doctor Sacklèns Sveriges Läkare-Historia, 1 Del. sid 666).

CARL JOHAN EBERSTEIN. Född på Hanstad i Västra Wingåkers socken i Södermanland d. 28 Septemb. 1758. Fadren, Professorn, Doctor Carl Christian Eberstein, hade 2:ne år förut lemnat Kongl. Academien i Lund, der Han varit Theol. Adjunct, innehade då nyssnämnde ägendom, men blef 8 år derefter Kyrkoherde vid Gladsax och Tommerups församlingar i Skåne och sedan Prost öfver Albo och Jerrestads häraders Contract. Modren var Fru Anna Margaretha Heyn. Lycklig att äga sin lärde Fader till sin ende handledare, sändes Han 1774 till Kongl. Academien i Lund, sedan Han 2:ne år förut blifvit upptagen i de Studerandes antal. Der vistades han i 3 års tid, och efter försvarande af sin första disputation, begaf han sig till Greifsvald, der Han aflade sina återstående lärdoms-prof och blef Magister 1777. Återkommen till Lund, antogs han 1779 till Do-

Digitized by Google

cens i Theologiska Faculteten, och följande året till dess Notarius. Sedan Han, under då varande Theol. Professorn, sedan Biskopen, Doctor Weidmans inseende, försvarat sin författade afhandling de Fatis Formulæ Concordiæ, stricte sic dictæ, in Svecia et Dania, blef han utnämnd 1784 till Theol. Adjunct; prestvigd d. 22 Septemb. samma år, och 1789 förordnad till Kyrkoherde samt korrt derefter till Prost öfver Hellestads, Dalby och Bonderups præbende-församlingar, hvarifrån Han flyttades, såsom Förste Theol. Adjunct, år 1795 till Kyrkoherde-beställningen i Husie och Västra Skräflinge. Blef Prost öfver Oxie Härads Contract 1799. Följande året kallades Han att vara en af Stiftets Deputerade till Riksdagen i Norrköping, blef utnämnd till Theol. Doctor, och d. 1 Novemb. samma år dertill, frånvarande, i Upsala promoverad. Med 143 röster uppfördes Han 1803 i tredje rummet på förslaget till det då lediga Biskopsembetet i Lund. Förordnades 1805 till Prost öfver Bara Härads Contract, hvilket förtroende Han 3 år derefter afsade sig. Erhöll d. 15 Januar. 1808 Konungens nådiga fullmakt att vara Tredje Theol. Professor och Kyrkoherde vid Wallkärra och Stångby præbende-församlingar. Innehade å nyo, med 182 röster, andra rummet på Biskops-förslaget i Lund 1811; och d. 30 Septemb. följande året befordrades Han till Förste Theol. Professor och Domprost derstädes. Sedan Biskops-embetet i Wisby Stift, genom Doctor Gardells frånfälle, blifvit ledigt, och valet till dess återbesättande hållet, uppfördes Han i första rummet på förslaget derå med 35 röster; då varande Theol. Professorn och Prosten i Simtuna, nu mera Biskopen i Westerås, Doctor Sven Wykman Casparsson, i det andra, med 27; och då varande Amiralitets-Superintendenten i Carlscrona, sist Prosten i

Digitized by Google

Nyköping, Doctor Nils Hallström, i det tredje, med 23 röster; hvarpå Konungens Nådiga fullmakt för Doctor Eberstein utföll d. 7 Julii 1813. I denna egenskap har Han bevistat Riksdagarne i Stockholm åren 1815 och 1817. Utnämndes till Ledamot af Kongl. Nordstjerne-Orden d. 16 Decemb. 1814. Under Hans præsidium hafva 5 disputationer utkommit, och har Han dessutom utgifvit: 1. Compendium Theologiæ Moralis, eller Sammandrag af den Christeliga Sedoläran, 1784; — 2 Likdredikan öfver Contracts-Prosten och Kyrkoherden i Skabersjö, Magister Johan Birger Strutz, 1804; — 3. Lärobok i Theologia Dogmatica 1826; och — 4. Tal, hållna vid Prestmötet i Wisby 1832, och införde i de angående detsamma utgifna Handlingar. — Gift d. 29 Augusti 1790 med sin Cousine, Demoiselle *Maria Jacobina Eberstein*, Dotter af Contracts-Prosten och Kyrkoherden vid Ystads St. Mariæ, Öja och Hedeskoga församlingar, Magister Johan Christopher Eberstein. — Deras barn: 1. *Anna Ulrica*, född d. 5 Augusti 1791; gift d. 29 Novemb. 1811 med Lagmannen och Krigs-Fiscalen för Flottans ärender i Kongl. Krigs Hof-Rätten, Lars Johan Rhodin; — 2. *Carolina Maria*, född d. 24 Novemb 1792, ogift; — *Carl Christian*, född d. 23 Mars 1794; Professor, Prost och Kyrkoherde vid Wisseltofta och Werums församlingar i Skåne, gift 1817 med Demoiselle Ingrid C. Ursell; — 4. *Johanna Christina*, född d. 15 Octob. 1795; ogift, och — 5. *Eva Charlotta*, född d. 18 Mars 1797; gift d. 26 Augusti 1821 med Provincial-Läkaren i Sundsvalls district af Vester-Norrland, Med. Doctorn och Chir. Magistern Mauritz August Platzman.

(Se Professor Sommelii Lexicon Eruditor. Scanens. Tom. 2, pag. 196; Professor Anders Lidbecks d. 25 Mars 1808 till Hans in-

Digitized by Google

troduction utgifna Program, och Kyrkoherden Åkermans Beskrifning öfver Hellestads Pastorat, sid. 34).

VILHELM FAXE. Född i Quistofta prestgård i Skåne d. 18 Maji 1767. Fadren var Theol. Professorn, Prosten öfver Rönnebergs Härads Contract och Kyrkoherden vid Quistofta och Glumslöfs församlingar, Magister Jacob Vilhelmsson Faxe och Modren Fru Petronella Hjorth. Förut en af Carolinska Academiens högt förtjente Lärare, åtog sig denne Hans Vördnadsvärde Fader ensam Hans undervisning, till dess Han i slutet af år 1782 upptogs ibland de Studerandes antal och anförtroddes åt närmare tillsyn och handledning af Professorerne Norberg och Lundblad samt då varande Consistorii Eccles. Notarien, sedan Acad. Räntemästaren, Magister Wåhlin. Från sin första ankomst till Universitetet vinnlade Han sig i synnerhet om kännedom af Arabiskan och de öfrige Österländske språken, hvaruti Han begagnade den förstnämndes undervisning, och efter aflagda lärdoms-prof blef Han Magister 1787, och d. 17 Junii följande året Eloquentiæ Romanæ Docens; men efter en pro Candidatura Theologica försvarad disputation, flyttades Han d. 9 Augusti 1791 till Docens i Theologiska Faculteten. Prestvigdes d. 5 Januar. 1793. Sedan Han en termin bestridt de offentliga föreläsningarne i Andra Theologiska Professionen och 1795 varit föreslagen till den i samma Facultet lediga Adjuncturen samt 1799 till Historiska Professionen, utnämndes Han d. 18 Januar. 1800 till Ordinarie Adjunct i Österländska och Grekiska språken, jemte innehafvandet af Consistorii Ecclesiastici Notarie-beställningen, som honom d. 2 Junii 1790 blifvit uppdragen, och hvilken Han innehade till d. 1 Maji 1805. Uppförd 1802 på förslaget till Vestra Karups pastorat, tillträdde Han d. 1 Maji 1805 Kyrkoherdebeställningen vid Söderhviddinge och Annelöfs försam-

Digitized by Google

lingar, hvartill Han erhöll nästan enhällig kallelse, och bibehölls derjemte vid Academiska Adjuncturen. Samma år d. 23 Octob. förordnades Han till Prost öfver Harjagers Contract. Blef 1806 af Konungen i Nåder anbefalld att författa samling af gällande författningar rörande Kyrko-Lagen; kallades följande året till profs aflägganden vid Kongl. Amiralitets-Superintendents-embetet i Carlscrona, och utnämndes d. 15 Febr. 1808 till Extraord. Theol. Professor vid K. Carolinska Academien, med förbindelse att hålla offentliga föreläsningar i Homiletiken och Kyrko-Lagfarenheten, samt d. 21 Mars följande året till Ordin. Theologiæ Pastoralis Professor och Seminarii Director. Vid Konung Carl XIII:s höga Kröningsfest 1809 blef Han utnämnd till Theol. Doctor, och d. 7 Octob. samma år dertill närvarande promoverad i Upsala. På förslaget, som 1811 upprättades till det efter Doctor Hesslèn ledigt blefna Biskops-Embetet i Lund, uppfördes i första rummet Domprosten *Doctor* Hellman, med 189 röster; i det andra d. v. Theol. Professorn, Doctor Eberstein, med 182, och i det tredje Theol. Professorn, Doctor Faxe, med 180, hvarpå Konungens Nådiga Fullmakt för Honom utföll d. 12 Augusti samma år att vara Biskop öfver Lunds stift och Kongl. Carolinska Academiens Pro-Canzler. Sistnämnde år d. 25 Novemb. utnämndes han till Ledamot, och d. 12 Augusti 1815 till Commendeur af K. Nordst. Orden. Har bevistat Riksdagarne i Stockholm 1809, i Örebro 1812, och dem, som å förstnämnde ställe sedan hållits åren 1815, 1817, 1823, 1828 och 1834; höll predikan vid Riksdagarnes början 1812 och 1817, officierade vid H. K. H. Kron-Prinsens Confirmations-act i Kongl. Slotts-Capellet 1815, vid Vår nu varande Allernådigste Konungs höga Kröning 1818, vid Högstsal. Hennes Majestät,

Digitized by Google

Drottning Hedvig Elisabeth Charlottas jordfästning s. år; vid H. K. H. Kron-Prinsens och Dess Gemåls Förmälnings-act 1823, var Fadder vid H. K. H. Hertigen af Ostergöthland Joseph Frans Oscars döpelse 1829, och assisterade samma år vid Vår nu varande Allernådigsta Drottnings Krönings-act. Har blifvit kallad till Ledamot af Samfundet Pro Fide et Christianismo 1809; af Kongl. Patriotiska Sällskapet 1810; af Evangeliska Sällskapet i Stockholm 1811; af Malmöhus Läns Hushålls-Sällskap 1813; af Sällskapet Pro Patria, af K. Bibel-Sällskapet i Stockholm, såsom Heders-Ledamot; af K. Physiographiska Sällskapet i Lund samt till Ordförande i Bibel-Sällskapet derstädes 1815; af Sällskapet till utgifvande af handlingar rörande Skandinaviska Historien, af Kongl. Landtbruks-Academien och Sällskapet: de nödlidandes vänner 1816; af K. Vetenskaps- och Vitterhets-Samfundet i Götheborg 1818; af sällskapet för befrämjande af Vexel-Undervisningen 1824; af Danska Oldskrifts-Sällskapet 1827; af Kongl. Vitterhets-, Historiæ- och Antiquitets-Academien, i Honoraire-Classen, d. 10 Nov. 1829; af Societas Historico-Theologica i Leipzig, d. 15 Sept. 1831, och af Linnæiska Samfundet för Natural-Historiens befrämjande d. 23 Maji 1832. — Utom 7 disputationer under sitt præsidium, har Han utgifvit: 1. Lunds Stifts Prestmötes-handlingar, 1795; — 2. Matrikel öfver Lunds Stifts Presterskap, 1798; — 3. Handlingar rörande Prestmötet i Lund 1799; — 4. Prof-predikan i V. Karup och Hof, på Allhelgonedagen, 1801; — 5. Predikan i Dalby Kyrka, före några dödsfångars afrättning, 1803; — 6. Dictamen till Högv. Prestståndets Protocoll, rörande obilligheten af påståendet om något serskilt bidrag af Rikets Presterskap till Staten, 1809; — 7. Griftetal öfver Kyrkoherden i Vestra Sallerup,

Digitized by Google

Candidat Nils Tidner, 1810; — 8. Likpredikan öfver Biskopen och Pro-Canzleren i Lund, samt Commendeuren Doctor Nils Hesslèn, 1811; — 9. Predikan vid Riksdagens början i Örebro 1812; — 10. Tvenne Tal, hållne vid Prestmötet i Lund 1814, och införde i dess handlingar; — 11. Tal å Högv. Prest-Ståndets vägnar vid Riksdagens slut 1815, till de öfrige Respect. Riks-Stånden; införde i Prest-Ståndets protocoll; — 12. Tal vid öppnande af Lunds Bibel-Sällskap d. 10 Nov. 1815; — 13. Åminnelse-tal öfver Contr. Prosten och Kyrkoherden i Hasslöf af Götheborgs Stift, Doctor Pehr Osbeck, hållet i Christianstads Frimurare-Loge, 1816; — 14. Tal i Lunds Bibel-Sällskap d. 30 Nov. 1816. — 15. Predikan, hållen i Lunds-Domkyrka, då H. K. H. Kron-Prinsen Joseph Frans Oscar uppnådde myndig ålder d. 4 Julii 1817; — 16. Bön vid framl. En af Rikets Herrar, Fält-Marskalken, General Befälhafvaren i Skåne, Ridd. och Commend. af K. M:ts Orden m. m. Herr Grefve Johan Christopher Tolls jordfästning i Riseberga kyrka, samma år; — 17. Predikan vid Riksdagens början i Stockholm, s. år; — 18. Likpredikan öfver Théol. Professorn, Contracts-Prosten och Kyrkoherden i Billinge, Doctor Jonas Raphaël Rothstein, 1820; — 19. Predikan inför Kongl. Hof-Rätten öfver Skåne och Blekinge, hållen i Christianstads kyrka, 1821; — 20. Bön, att uppläsa i alla kyrkor i Lunds Stift d. 1 Julii 1821, i anledning af samma Kongl. Hof-Rätts inrättning; — 21. Anvisning för Herrar Contracts-Prostar i Lunds Stift, rörande de ämnen, som vid visitationer i församlingarne böra föredragas och efterfrågas, 1821; — 22. Tal, hållet i Lunds Domkyrka, vid Enke-Fru Biskopinnan Maria Beata Hesslèns, född von Engeström, jordfästning, 1822; — 23. Tal vid en af Rikets Herrar,

Digitized by Google

f. d. Landshöfdingen, Commend. och Riddaren Herr Grefve Tage Thotts begrafning i Skabersjö kyrka, 1824; — 24. Berättelse om Fornlemningar af Tycho Brahes Stjerneborg och Uranienborg på Ön Hvén, samma år; — 25. Anmärkningar vid Biskopen Doctor Münters Biographie öfver Eskil, Nordens förste Primas, 1826; — 26. Tal vid Contr. Prosten, Kyrkoh. i Norra Wramb och Ledamoten af K. Nordst. Orden, Doctor Lars Andreas Palms och dess Son, Studiosi Johan Magn. Ludvig Palms jordfästning, samma år; — 27. Oratio Synodalis de Fatis Articuli de Prædestinatione in Sveeia, s. år; — 28. Tal vid invigningen af Malmös nya Skolhus, 1827; — 29. Tal vid Biskops-visitationen med Quistofta och Glumslöfs församlingar, samma år; — 30. Tal vid Contracts-Prosten, Kyrkoherden i Fjelkestad och Ledam. af K. Nordst. Orden, Doctor Nils Johan Sundii begrafning 1828; — 31. Tal till minne af Christianstads kyrkas invigning för tvåhundrade år sedan; s. år; — 32. Tal vid Theol. Professorn och Ledamoten af K. Nordst. Orden, Doctor Anders Hylanders jordfästning, 1830; — 33. Program till firande af den Allmänna Jubelfesten, i anledning af Christna Lärans införande i Sverige; innehållande berättelse om de högtidligheter, hvarmed alla i Lund hållna Jubelfester blifvit begångne; samma år; — 34. Grifte-tal öfver Contracts-Prosten och Kyrkoherden i Vestra Karup, Magister Sven Diedric Nibelius, 1832 och — 35. Tal vid Seniorn af hela Rikets Presterskap, Contracts-Prosten och Kyrkoherden i Westerstad, Doctor Petri Roos jordfästning, samma år. — Gift 1:o d. 16 Octob. 1795 med Demoiselle *Agneta Sophia Lindman*, död d. 25 Augusti 1805, Dotter af Lands-Kamereraren Peter Zacharias Lindman; och — 2:o d: 29 Octob. 1806 med Fru *Helena Johanna Billberg*, då Enka efter Secre-

Digitized by Google

teraren Johan Henrik Hollström, och Dotter af Prosten och Kyrkoherden i Bunkeflod af Lunds Stift Elias Billberg. — Hans Barn, alla af första giftet, hafva varit: 1. *Jacob,* född d. 21 Julii 1796, död ogift d. 27 Mars 1827; Extraord. Vice-Bibliothecarius och Græcæ Linguæ Docens vid K. Academien i Lund; — 2. *Lovisa Petronella,* född d. 28 Junii 1797; gift d. 7 Augusti 1825 med Capitainen Carl von Greiff; — 3. *Margareta Sophia*, född d. 5 Julii 1799; gift d. 30 Novemb. 1823 med Chemiæ et Physices Professorn i Lund, Prosten öfver Bara härads Contract och Kyrkoherden i Hardeberga och Sandby, Doctor Jonas Albin Engeström; — 4. *Peter Georg,* född d. 22 Decemb. 1800; Ordinar. Canzlist vid Kongl. Hof-Rätten öfver Skåne och Blekinge; — 5. *Vilhelmina Ulrica*, född d. 12 Maji 1802, död ogift d. 9 Mars 1829; och — 6. *Adolf,* född d. 6. Mars 1805, död d. 8 i samma månad.

(Se Professor Sommelii Lexicon Eruditor. Scanens. Tom. 2, pag. 367; Dom-Prosten Doctor Johan Jacob Hellmans till Hans introduction d. 17 Junii 1810 utgifna Program, och Lunds Stifts-Matriklar, af Prosten Simonsson, sid. 1; af Kyrkoherden Rothstein, äfven sid. 1, och af Vice-Pastor Ekdahl, sid VII.)

FREDRIK JOHAN CEDERSCHJÖLD. Född på Lidboholm i Sjösås Socken, Kronobergs Län och Småland d. 25 Mars 1774. Fadren var Qvartermästaren vid Adelsfanan Stephan Caspar Cederschjöld, och Modren Fru Anna Plautina Laurell. Sedan Han njutit *sin* första undervisning i sina föräldrars hus, åtog sig Hans Farbroder, f. d. Capitainen vid Kongl. Kronobergs Regemente Nathanaël Håkan Cederschjöld om Honom den ömma faderliga omvärdnad, som Han alltid bevarar i det tacksammaste minne. Af Honom sändes Han 1787 till Wexiö, der Han genomgick Scholan och Gymnasium, och blef Student i Lund 1793. Sedan Han aflagt de

Digitized by Google

erforderliga examina och undergått Candidats examen, förordnades Han 1795 till Extraordin. Amanuens vid Academiska Bibliotheket, och blef följande året Philosophiæ Magister. Utnämndes 1797 till Ordinarie Amanuens, 1800 till Docens i Philosophia Theoretica och 1803 till Philosophiæ Adjunct. Han önskade väl att blifva qvar vid Academien; men som Han ägde mindre utsigt att der vinna vidare befordran, sökte Han den vid Gymnasium i Wexiö ledig blifna Lectors beställningen i Historien och Moralen, blef vid tillsättningen af Consistorium förbigången, men af Konungen dertill i Nåder förordnad. Detta embete kom han likväl icke att tillträda, ty som Juris et Philosophiæ Practicæ Professionen i Lund blef samma är ledig, då Han vann befordan till Lectoratet, anmälde Han sig till denna beställning och erhöll derpå Konungens Nådiga Fullmakt d. 29 Junii 1808, hvarigenom Han kom att vid K. Carolinska Academien bekläda samma sysla, som Hans Stamfader fordom innehaft vid Universitetet i Upsala. Utnämnd till Kyrkoherde vid Hardeberga och Sandby præbende-församlingar d. 28 Februar. 1821, blef Han prestvigd i Lund d. 11 Junii samma år. Flyttades till Stäfvie och Lackalänge præbende pastorat d. 24 Januari 1824, och utnämndes d. 21 derpå följande April till Prost öfver dessa församlingar. Var Promotor i Philosophiska Faculteten d. 22 Junii 1814, då 56 Candidater af Honom emottogo Lagerkransen, och innehade Academiska Rectoratet åren 1811 och 1824. Under Hans præsidium hafva 69 disputationer utkommit, och har Han dessutom utgifvit: 1. Allmän Inledning till Apriorisk, eller Rationel, Pligt-Lära, 1821; — 2—3. Menniskors Apriorisk, eller Rationela, Pligt-Lära; 2:ne Delar, hvaraf den förra, tryckt 1828, innefattar den Absoluta, och den sed-

Digitized by Google

nare, utgifven 1829, den Hypothetiska Pligt-Läran; och — 4. Stats Aprioriska Pligt-Läras Propædeutik 1831. — Gift d. 1 Oct. 1808 med Demoiselle *Eleonora Fredrica Widegren*, död d. 21 Julii 1826, Dotter af Juris Doctorn, Lagmannen, Borgmästaren i Malmö och Riddaren af Kongl. Wasa-Orden, Carl Fredrik Widegren. Deras barn: 1. *Matthias Nathanaël*, född d. 6 April 1810, Philosophiæ Magister i Lund 1832; — 2. *Carl Staffan*, född d. 19 April 1811, Medico-Philosophiæ Candidat; — 3. *Gustaf*, född d. 27 Maji 1812, äfven Philos. Magister i Lund 1832; — 4. *Anna Maria*, född d. 27 Decemb. 1813; — 5, *Elof Caspar*, född d. 12 Decemb. 1815; Studerande; — 6. *Fredrika Sophia*, född d. 26 Januar. 1819; — 7. *Nils Johan Fredrik*, född d. 10 Januari 1821, död d. 5 Januar. 1827, och — 8. *Adolf Anders*, född d. 17 Augusti 1823.

(Se Professor Anders Lidbecks Program, utfärdadt d. 30 Septemb. 1808 till Hans introduction; Contracts Prosten Magist. Forssanders Wexiö Stifts-Matrikel, sid. 99; Lectorn, Magist. Ahlstrands dito, sid. 129; Simonssons Lunds Stifts-Matrikel sid. 167; Rothsteins dito, sid. 154 och Ekdahls dito, sid. 109.)

CHRISTIAN WÅHLIN. Brodersson till framl. Förste Theol. Professorn och Dom-Prosten i Lund, Doctor Jonas Wåhlin, var han född i Skabersjö prestgård vid Malmö, d. 19 Octob. 1761. Fadren var Prosten och Kyrkoherden vid Skabersjö och Törringe församlingar, Magister Peter Wåhlin, och Modren Fru Catharina Wollin, Syster till Kongl. Lif-Medicus, Medic. et Chemiæ Professorn, Doctor Christian Wollin. Blott 7 år gammal vid Sin Faders död, begagnade han enskild undervisning till Octob. månad 1775, då Han begaf sig till Lund, der Han redan d. 12 Decemb. 1769 hade blifvit inskrifven som Student. Ibland de Lärare, som Han,

Digitized by Google

under sitt 4-åriga oafbrutna vistande vid Academien, afhörde, bevarade Han i synnerhet i tacksamt minne de Vördnadsvärde Männerne, då varande Magister Docens, sedan Rectorn i Malmö, Magist. Jöns Gersonius och Lectorn i lefvande språken Ivar Kraak. Sedan Han undergått Candidats-Examen, antog Han i början af Octob. 1779 sin första condition hos då varande Öfver-Directeuren, sedan Bergs-Rådet von Scheele på Printznäs i trakten af Eksjö, som Han lemnade 1781, då Han åter begaf sig till Lund, försvarade sin gradual-disputation och d. 23 Junii blef Magister, hvarefter Han i Julii månad samma år fick station på Dannäs i Småland, såsom Lärare för Fru Secreterskan Eckermans, född Silfversparre, Barn. Sedan Han 1783 för en korrt tid varit Informator i Handelsman Jacobssons hus i Malmö, emottog Han samma år, på då varande Professorn, sedan Biskopen Doctor Weidmans recommendation, i Kammarherren Trolles hus den condition, som bidrog till Hans framtida fortkomst, och hvarunder den vänskap och tillgifvenhet grundlades emellan Honom och dess Elever, som sedermera förblef orygglig. Efter aflagd disputation, blef Han 1785 Docens i Historien vid K. Academien i Lund och gjorde följande året med sin äldre Lärjunge en resa i Dannemark. Åren 1787, 1788, 1789, 1790 och 1791 företog Han vidare resor inom fäderneslandet, och blef under den tiden 1789 Notarius i Juridiska Faculteten, och d. 17 Junii 1790 Historiarum Adjunct samt bestridde följande året i denna vetenskap de offentliga föreläsningarne. Prestvigd d. 28 April 1792, uppfördes Han samma år på förslag till Carlshamns och Asarums pastorat, erhöll å Valdagen enhällig kallelse och rönte än vidare det förtroende af bemälte församlingar, att de i underdånig supplik till Ko-

Digitized by Google

nungen anhöllo att få Honom till Kyrkoherde. År 1793 bevistade Han Jubelfesten i Upsala, innehade rum på förslaget till Ystads St. Mariæ, Öja och Hedeskoga pastorat och gjorde om sommaren en resa till vestra delarne af Riket, under hvilken Han åtog sig, att i Lund handleda 2:ne unge Herrar Åberg från Uddevalla, i anledning hvaraf han detta och de två följande åren tillbragte ferierne i nyssnämnde stad, äfvensom i Carlstad och Åmål. Utnämndes d. 15 Oct. 1795 till Andre Theol. Adjunct och Kyrkoherde vid Hellestads, Dahlby och Bonderups församlingar, öfver hvilka Han samma år förordnades till Prost, och d. 10 Maji 1797 att förestå Contracts-Prost-syslan i Torna härad. Uppfördes på förslag 1799 till Theol. Doctors värdigheten och 1801 till Vestra Karups och Hofs pastorat. Förflyttades 1808 till Första Theologiska Adjuncturen och dermed förenade Kyrkoherde-beställning i Husie och Vestra Skreflinge, samt blef d. 17 Augusti 1808 förordnad till Prost öfver Oxie Härads Contract. Utnämndes d. 22 Junii 1809 till Professor med rum i Theologiska Facultéten och säte och stämma i Dom-Capitlet, och korrt derpå till Theol. Doctor, hvartill Han, närvarande, promoverades i Upsala d. 7 Octob. samma år. Erhöll d. 9 Febr. 1814 Konungens Nådiga Fullmakt att vara Förste Theol. Professor vid Kongl. Carolinska Academien och Dom-Prost i Lund, hvarefter Han d. 12 Augusti följande året utnämndes till Ledamot af Kongl. Nordst. Orden. Genom Kongl. Resolution befriades Han 1822 från deltagande i Consistorii Academici sessioner och från Lärarnes ambulatoriska befattningar, med undantag af Decanatet i Theologiska Facultéten. Såsom Stiftets Fullmäktig, bevistade Han Riksdagarne i Stockholm 1809, 1815 och 1817 samt den i Örebro 1812. Kallades till Ledamot af Samfundet

Digitized by Google

Pro Fide et Christianismo 1798, af Landthushållnings-Sällskapet i Malmöhus-Län 1813, af Lunds Bibel-Sällskap 1814, af Physiographiska Sällskapet i Lund och af Bibel-Sällskapet i Stockholm 1815, samt af Kongl. Vetenskaps och Vitterhets-Sällskapet i Götheborg 1818.— Hans Loftalare har om honom yttrat sig: »I sina Aca»demiska föreläsningar höll han sig strängt vid kyrkans »dogmer. Hans predikningar voro renlärige, väl ordna»de och lyckligt framförde. Men han tycktes finna »sanningen för väl befästad, för att med serskild if»ver deltaga i dagens strider emellan ljus och mör»ker. Han syntes hysa den öfvertygelsen, att Guds »stad uppbygger sig säkrast sjelf. Deremot så mycket »mer var han, utan afseende på person, beqvämlighet, »motstånd eller följder, ifrigt verksam för allt, som inom »dess verkningskrets hörde till ordning, till lagens helgd, »till rättigheters försvar mot förtryck, till goda inrätt»ningars bibehållande och utvidgande, till nya anstalter »för de nödlidandes understöd, för de lättjefullas återfö»rande till flit, de lastbaras till sedlighet, och för det »uppvexande slägtets undervisning och bildning för ett »samhällsnyttigt lif. Möttes han i dessa tänkesätt och »omsorger af ett redligt biträde, eller af välgörarens »frikostighet, så upplågade hans själ af glädje och tack»samhet. Men lade egennyttan, fördomen, maktspråket »hinder i hans väg, så var han skarp, man kunde nä»stan säga — förfärlig. Ville man någon gång finna, »att han då antog en rustning af Lagen, kanske mer »omild, än man väntade af en Evangelisk man, så be»sinnom hans välmening, hans rena afsigter, hans lynnes »kraft, hans vana att finna uppmärksamhet åt sina be»slut, hans ovana vid motsägelser och genträfvighet.» — Som Præses har han utgifvit 3 Academiska afhandlin-

Digitized by Google

gar, och dessutom: 1. Fäderneslandets Historia för Begynnare, tryckt första gången 1787, men sedan, med tillägg af Sveriges och Konungariket Norriges Statskunskap, 11 gånger upplagd; — 2. Milleri Chrestomathia Latina, 1789 och 1790; — 3. Utvald Samling af Gudeliga Tal på en del af de årliga Söndagarne; öfversättning, 1790; — 4. Öfversättning af Korrt Grundritning af hela Verlds-Historiens sammanhang, 1791; — 5. Öfversättning af Doctor Bastholms Arbete: Philosophie för Olärde, 1791, sedan 4 gånger upplagd; — 6. Korrt Utsigt öfver den Uppenbarade Religions-Historien; öfversatt; 1791; — 7. Prof-predikan i Carlshamn, på Tionde Söndagen efter Trinitatis, hållen 1792; — 8. Prof-predikan i Ystad på Midfasto-Söndagen, hållen 1794; — 9. Utkast till Sveriges Stats-Kunskap, 1795; — 10. Öfversättning af Sundhets-Lärobok af Faust; samma år; — 11. Öfversättning af Förberedelse till Verldshistorien för Barn, 1796; — 12. Handbok i Svenska Kyrko-Lagfarenheten, 1799, åter upplagd 1807; — 13. Lärobok för Sveriges Ungdom, 1802; — 14. Lärobok för Allmogen, 1804, sedan å nyo utgifven; — 15. Sammandrag af Svenska, Danska och Norrska Reformations-Historien, af Schröckh; Öfversättning, 1817; — 16. Lärobok för Barn, till vägledning i Barn-Scholor, 1820, och — 17. Minne af Kammarherren och Riddaren af K. Nordst. Orden, Friherre Nils Trolle, vid dess begrafning i Hyby kyrka, 1827. — Utom den andel af hans betydliga förmögenhet, som han genom sin flit och försigtiga hushållning sig förvärfvade, hvilken tillföll hans närmaste Slägtingar, anslog han till Oxie Härads Presterskaps Enke- och Pupill-Cassa 500 R:dr Banco; till en dylik Cassa för Torna härads Presterskap 500 R:dr dito; Till Kongl. Carolinska Academiens Ærarium äfvenledes

Digitized by Google

500 R:dr dito, med det villkor att räntan deraf användes till Stipendium åt en Studerande af Skånska Nationen, som finnes vara i rätt nedstigande linea efter Prosten Peter Wåhlin i Skabersjö; och till underdånig glädje-betygelse öfver H. K. H. Kron-Prinsens af Sverige och Norrige Joseph Frans Oscars lyckliga förening med Dess höga Gemål, Kron-Prinsessan Josephina Maximiliana Eugenia, 1500 R:dr dito, hvaraf räntan skall utdelas till 2:ne i Lunds Stad boende fattiga Prest- eller Borgare-Enkor. — Död ogift i Lund d. 28 Mars 1829.

(Se Simonssons Lunds Stifts-Matrikel, sid. 2; Rothsteins dito, sid. 4; Professorn, Doctor Johan Lundblads, till Hans introduction, d. 5 Maji 1814 utgifna Program; Prosten och Kyrkoherden, Doctor Lars Peter Wåhlins Minne af honom, uppläst vid hans jordfästning i Lunds Domkyrka, och Kyrkoherden Åkermans Beskrifning öfver Hellestads Pastorat, sid. 35.)

CARL FREDRIK LILJEWALCH. Född i Lund d. 7 Septemb. 1770. Fadren var Råd- och Handelsmannen derstädes Adolf Liljewalch, och Modren Fru Elisabeth De la Rose. Efter enskild undervisning i Föräldrarnes hus, blef han Student vid K. Academien 1786. Snart fattade han hog för Läkare-vetenskapen, och sedan han aflagt de erforderliga specimina, begaf han sig 1793 till Köpenhamn, hvarest han afhörde de allmänna föreläsningarne och besökte både Fredriks Hospital och Barnsbördshuset. Under sin frånvaro, blef han i Lund d. 13 Junii 1794 promoverad Medic. Doctor och straxt derpå förordnad att vara Läkare vid der varande Lazarettet. Undergick följande året i Chirurgiska Societeten i Stockholm de förhör, som fordras för att erhålla diplome att vara Chirurgiæ Magister. »Anträdde i No»vember månad 1800 å nyo en utrikes resa, under hvil»ken han hade ämnat att blott några månader uppehålla »sig i Köpenhamn; men sedan krigs-oroligheterne emot

Digitized by Google

»Engelsmännerne utbrusto 1801, beslöt han att dröja der »längre qvar, och engagerade sig såsom Volontaire vid »Fredriks Hospital, för att under Professor Schumackers »inseende få lägga hand vid operationerne och förbind»ningarne derstädes, hvartill bataillen d. 2 April gaf »många och lärorika tillfällen. I slutet af Maji månad »fortsattes resan till Paris, och som föresatsen var, att »der egentligen hafva Chirurgien till föremål, besöktes i »synnerhet Hospice d'unité jemte Hospice de perfection»nement de l'Ecole de Medicine, hvarefter hemresan »företogs i början af sommaren 1802.» Under sin bortovaro hade han 1801 blifvit befordrad till Anatomiæ Prosector, och, jemte bibehållande af denna sysla, utnämndes han 1806 till Ordinarie Medicinæ Adjunct, hvarefter han d. 1 Februar. 1810 erhöll Konungens Nådiga fullmakt att vara Artis Obstetriciæ Professor vid Kongl. Carolinska Academien. Kallades år 1813 till Ledamot af Svenska Läkare-Sällskapet. Förrättade d. 8 Julii 1819 Promotionen i Medicinska Faculteten, då 17 Medicinæ Licentiater af honom creerades till Doctorer. Blef 1820 Præfect vid Barnförlossnings-huset i Lund; är äfven Intendent vid Pharmaceutiska Institutet, och utom de Academiska föreläsningarne, bestrider han äfven sedan 1821 dem, som hållas för barnmorskor i stiftet. Under hans præsidium hafva 5 disputationer utkommit, och dessutom: 1. En afhandling om fractura colli femoris, införd i Medicinal-Rådet Doctor Hedins Vetensk. Handlingar för Läkare och Fältskärer, 7 Delens 2:dra häfte, och — 2. Bref till Kongl. Collegium Medicum om Dess utländska Resa, inryckt i 14:de Delen af Läkaren och Naturforskaren. — Gift d. 23 Junii 1805 med Fröken *Margareta Ulrica Munck af Rosenschöld,* Dotter af Biskopen och Acad. Pro-Canzlern i

Digitized by Google

Lund samt Ledamoten af Kongl. Nordst. Orden, Doctor Petrus Munck. Deras Barn äro: 1. *Ulrica Elisabeth*, född d. 21 Febr. 1806, död i späda åldren; — 2. *Petrus Olof*, född d. 24 Januar. 1807, Philosophiæ Magister; — 3. *Eberhard Theodor*, född d. 21 Julii 1808, Extraord. Canzlist i Kongl. Justitiæ Revisionen; — 4. *Ulrica Elisabeth*, född d. 6 Julii 1811; gift d. 21 Novemb. 1829 med Medic. Doctorn och Docenten, Magist. Nils Henrik Lovén, och — 5. *Carl Fredrik*, född d. 28 Junii 1815, Student.

(Se Medicinal-Rådet och Riddaren, Doctor Sackléns Sveriges Läkare-Historia, 1 Delen, sid. 671; Kyrkoherden Rothsteins Lunds Stifts-Matrikel, sid. 156, och Vice-Pastor Ekdahls dito, sid. 112.)

JOHAN HOLMBERGSSON. Född i Hernösand d. 24 Junii 1764. Fadren var då Comministern derstädes, sedan Prosten och Kyrkoherden vid Resele, Lidens och Junsele församlingar i Ångermanland, Magister Olof Holmberg, och Modren, Fru Christina Berlin. Sin första undervisning njöt han vid Scholan och Gymnasium i Hernösand, till dess han 1781 blef Student i Upsala. Vid samma Academie promoverad Philosophiæ Magister d. 14 Junii 1788, blef han 2:ne år derefter Juris Utriusque Candidat och Docens i Kyrko-Lagfarenheten. Han blef sedan inskrifven i Kongl. Svea Hof-Rätt, der han 1792 antogs till Extra-Notarius, och efter ett korrt besök vid Universitetet i Köpenhamn, 1794 förordnad till Vice-Notarius. Med denna befattning fortfor han i 5 år, hvarefter han 1799 begaf sig åter till Upsala och förestod der 2:ne gånger Juris, Oecon. et. Commerc. Professionen. Blef Juris Licentiat 1806, och följande året Juris, Oecon. et Comm. Adjunct. Var under Riksdagarne i Stockholm 1809 och i Örebro 1810 Secreterare i

Digitized by Google

Riksens Ständers Lag-Utskott. Promoverad i Upsala af Juris Patrii et Romani Professorn, Doctor Johan Daniel Drissel, d. 13 Junii 1810 till Juris Utriusque Doctor, blef han d. 14 Septemb. samma år i Nåder utnämnd till Juris Patrii et Romani Professor vid Kongl. Academien i Lund. Riddare af Kongl. Nordstjerne-Orden d. 31 Augusti 1829. Utom en i Upsala sine Præside försvarad disputation, har han der under sitt inseende utgifvit 2:ne andra och 1 i Lund. Derjemte har han från Tyska språket öfversatt Sartorii Handbok för Statshushållningen, efter Adam Smiths grundsatser, tryckt 1800. Förrättade Promotion i Juridiska Faculteten i Lund d. 22 Junii 1820, då Juris, Oecon. et Comm. Adjuncten vid K. Academien i Upsala, Magister Hans Samuel Collin och nu varande Juris Adjuncten vid K. Universitetet i Lund, Magister Carl Johan Schlyter blefvo Juris Doctorer, — och var Academiens Rector år 1815. — Gift 1:o 1800 med Demoiselle *Sophia Justina Ulfsberg*, död 1802, Dotter af Comministern i Willberga i Upsala Stift, Olof Ulfsberg; och — 2:o 1803 med Fru *Maria Margareta Strindberg*, då Enka efter Kryddkramhandlaren i Stockholm Johan Arenberg, och Dotter af Comministern i Räfsund i Jemtland Henrik Strindberg, samt Dotter-Dotter af en Major Åkerfeldt, som, före slaget vid Pultava, hade en ägendom på samma ställe, der nu Petersburg är beläget; och hvilken han med sin Fru, under lifsfara måste öfvergifva. — Professor Holmbergssons Barn äro: af förra giftet: 1. *Anna Christina Maria*, född d. 28 Decemb. 1800, gift d. 21 Augusti 1826 med Gårds-ägaren i Lund, Secreteraren Carl Justus Nerman; och — af det sednare: 2. *Johan*, född d. 14 Julii 1804, Eleve vid Kongl. Academien för de fria konsterne i Stockholm, och — 3. *Ulrica Elisabeth*, född d. 26 Octob. 1806, gift d. 14

Digitized by Google

Febr. 1827 med Medicinæ Licentiaten och Præfecten för Pharmaceutiska Institutet i Lund, Johan Zenius, som dog i Febr. månad 1832.

(Se Professor Fredrik Johan Cederschjölds till hans introduction d. 2 Octob. 1811 utgifna Program; Rector Svedboms 2:ne utgifna Matriklar för Hernösands Stift, den för år 1818, sid. 88; och den af år 1830, sid. 107; Lunds Stifts Matrikel af Kyrkoherden Rothstein, sid 155, och af Vice-Pastor Ekdahl, sid. 111, — samt angående hans födelse-dag, Matrikel öfver närvarande Studerande vid Kongl. Academien i Upsala Vår-terminen 1782, sid. 41.)

CARL PETER HAGBERG. Född i Rasbo Socken vid Upsala d. 23 Novemb. 1778, Son af Mjölnaren Carl Hagberg och dess Maka Catharina Hallström. Förut under vist i Cathedral-Scholan i Upsala, blef han Student vid der varande Academie 1795, efter aflagda lärdomsprof Magister d. 16 Junii 1803 och prestvigd dersammastädes d. 15 Decemb. samma år, på kallelse af framl. Hans Excellence, Herr Riks-Marskalken m. m. Grefve Johan Gabriel Oxenstjerna, hvarefter han antogs d. 18 Junii 1805 af då varande Pastor Primarius i Stockholm, sist Biskopen i Westerås m. m. Doctor Murray till dess Adjunct vid Storkyrko-församlingen, hvarmed han fortfor något öfver 4 års tid, och förvärfvade sig af dess invånare den kärlek, att de 6 år derefter, vid då inträffande Pastors-vacance, kallade honom att aflägga prof till denna beställning, men hvilket förtroende han sig undanbad. Utnämndes 1806 till Hof-Predikant hos då varande H. M. Enke-Drottningen Sophia Magdalena, och uppvaktade i denna egenskap till år 1809, då han d. 27 April erhöll fullmakt att vara Præfect vid Seminarium Theologicum i Lund och tillika Kyrkoherde vid St. Peders Klosters och Nöbbelöfs församlingar. Vid Deras då varande Majestäters höga Kröning samma år ut-

Digitized by Google

nämnd till Theol. Doctor, blef han d. 7 nästföljande October af Herr Ärke-Biskopen m. m. Doctor Lindblom i Upsala dertill promoverad. Förordnades i Nåder d. 30 Octob. 1811 till Theologiæ Pastoralis Professor Ordinarius och Seminarii Director vid Kongl. Carolinska Academien, samt mot slutet af samma år till Prost öfver sina församlingar. Kyrkoherde i St. Claræ församling i Stockholm d. 29 Novemb. 1815. Revisor öfver Riks-Discont-Verket 1817, utnämnd till Capellan vid de Kongl. Orden d. 7 Octob. samma år och korrt derpå vald af Stockholms Stads Kyrkoherdar till en af deras deputerade vid den då berammade Riksdagen. Blef Öfver-Hof-Predikant hos H. M. Enke-Drottning Hedvig Elisabeth Charlotta 1818, och samma år både kallad till Profs aflägganden för Kyrkoherde-embetet i Storkyrkoförsamlingen, och till Fullmäktig i Banken, hvarmed fortfors till år 1829, samt till Ledamot af Krigs-Revisionen under detta och de 4 följande åren. Antogs till Confessionarius hos H. K. H. Prinsessan Sophia Albertina 1819. Vald till En af de Aderton i Svenska Academien d. 1 Junii 1821, i andra rummet, i ledigheten efter Presidenten och Commendeuren Friherre Abraham Niclas Edelcrantz, sedan han i samma Academie år 1808 erhållit Högsta priset fördubbladt för sitt Äreminne öfver Riks-Canzlern, Herr Grefve Axel Oxenstjerna. Blef Kyrkoherde i Rasbo och Kihls församlingar i Upsala Stift d. 11 Julii 1823, och, vid nedläggandet af Ordens-Capellans beställningen, i Nåder förklarad Ledamot af Kongl. Nordst. Orden d. 21 April 1825. — Har varit Præses i Samfundet Pro Fide et Christianismo åren 1819 och 1820, sedan han redan år 1806 hade blifvit kallad till dess Medlem, äfvensom han valts till Ledamot af Sällskapet Pro Patria 1816, af Svenska Bibel-Sällkapet

Digitized by Google

samma år; af Psalmboks Comitén 1819; af Tabell Commissionen 1820; af Sällskapet för Vexel-Undervisningens befrämjande 1822, och af Comitén för granskningen af Rikets Uppfostrings-Verk 1825. — Utom en i Upsala under hans præsidium utkommen disputation, har han utgifvit: 1. Afhandling om det vanhedrande och oförsvarliga i det skämt, som, i blandade sällskap, drifves med Religionen och dess sanningar; belönad af Samfundet Pro Fide et Christianismo, 1806; — 2. Äreminne öfver Riks Canzleren Herr Grefve Axel Oxenstjerna, af Svenska Academien beloondt med dess fördubblade stora pris, och infördt i 5:te Delen af Dess Handlingar från år 1796, sid. 65 till 129; — 3. Afskeds-Predikan i Stockholms Storkyrka 1809; — 4. Öfversättning af Mynsters Anmärkningar öfver Konsten att predika, 1815; — 5. Högmässo-predikningar, en hel årgång, hvaraf 4:de upplagan utkom 1825; — 6. Passions-predikningar i 4 Samlingar; — 7. Tacksägelse vid H. M. Enke-Drottningen Hedvig Elisabeth Charlottas död, 1818; — 8. Afsked till St. Claræ församling 1825, innehållande hans Tal vid Ungdomens confirmation, Skriftermål med densamma, Predikan vid dess första Nattvardsgång på Palmsöndagen och Afskeds-predikan på Andra Bönedagen; — 9. Predikan vid Magister-Promotionen i Upsala, 1827; — 10. Inträdestal i Svenska Academien 1821, infördt i 10:de delen af senare tome-följden af Dess Handlingar, från sid. 1 till 33; — och följande Grifte-tal: öfver — 11. Enke-Fru Grefvinnan Lovisa Augusta Mejerfelt, född Grefvinna Wrede-Sparre 1817; — 12. Hof-Junkaren Johan Otto Bergenstjerna; — 13. Hans Excellence Herr Riks-Marskalken m. m. Grefve Johan Gabriel Oxenstjerna; — 14. Professor Carl Fredrik von Breda; alla 1818; — 15. Fru Helena Maria Quiding, född Lindberg, — 16. Slotts-Bildhuggaren

Digitized by Google

utnämndes till Prost. — Under sitt vistande i Lund, förrättade Han d. 21 Juni 1817 promotion i Philosophiska Faculteten, vid hvilken 29 Candidater blefvo Magistrar, och var år 1817 Academiens Rector. Har i Upsala præsiderat för 3, och i Lund för 23 disputationer, samt dessutom utgifvit: 1. Plan till Sferisk Trigonometrie, på befallning författad och till trycket befordrad af Kongl. Artillerie-Comitén 1807; — 2. Öfversättning af Segurs Tableau Historique et Politique de l'Europe 1786—1796, i tre delar, 1811 och 1812; — 3. Åminnelse-tal öfver Canzli-Rådet, Professorn och Ridd. af K. Nordst. Orden, Daniel Melanderhjelm, hållet i K. Krigs-Vetenskaps-Academien 1811; — 4. Grunderna till Geometrien i 12 böcker; — 5. Grunderna till Arithmetiken, 1816; — 6. En Blick på de förbindelser, som Sverige till sina Carlar äger, i Sorge-tal till minne af Konung Carl XIII, tryckt 1821; — 7. Lärobok i Astronomien, 1822, — 8. Forssells Algebra för begynnare, omarbetad, hvaraf 4:de upplagan utkom 1828, och — 9. Minne af Sluss- och Kyrko-Byggmästaren Johan Peter Pohl, 1833, utom flere i Lärda Sällskapers handlingar införde mindre Skrifter af Hans hand. — Gift 1:o 1810 med Demoiselle *Johanna Euphros. Cederwall,* död d. 14 Julii 1826, hvars Fader var Borgare i Stockholm; och — 2:o d. 8 Januar. 1828 med Fru *Lovisa Sophia Linderholm,* då Enka efter Fält-Prosten och Kyrkoherden i Sunnersberg i Skara Stift, Magister Gustaf Ernst Sprinchorn, och Dotter af Fält- och Contracts-Prosten, Kongl. Hof-predikanten och Kyrkoherden i Glanshammar i Nerike Jonas Linderholm. — Hans barn, begge af sednare giftet, äro: 1. *Carl Jonas Theodor,* född. d. 2 Decemb. 1829, och — 2. *Erik Adolf,* född d. 5 Maji 1831.

(Se Professorn och Riddaren, Doctor Eberhard Zacharias Munck af Rosenschölds Program till Hans introduction, utgifvet d.

Digitized by Google

30 Sept. 1812; Prosten Simonssons Lunds Stifts-Matrikel sid. 170; Kyrkoherden Rothsteins dito, sid. 159; Pastor Santessons och Stads-Catecheten Bagges Matriklar öfver Götheborgs Stifts Prestershap och Skol-Betjening, den förres, sid. 184, och den sednares, sid. 193, samt Hans egna benäget meddelade uppgifter).

ESAIAS TEGNÉR. Född i Wermeland d. 13 Nov. 1782. Fadren var Kyrkoherden vid Milsviks, Eskilsäters, Ölseruds och Botilsäters församlingar i Carlstads Stift, Magister Esaias Tegnér, och Modren Fru Sara Maria Seidelius. Vid Fadrens frånfälle var Han knapt 10 år gammal, och i anseende till de knappa omständigheter, i hvilka hans hus var försatt, var Han ej ämnad att ingå på lärda banan. En hans Faders Vän, Assessorn och Krono-Befallningsmannen Jacob Branting åtog sig då honom, och ända till sitt 14:de år uppehöll han sig i hans hus, mera behandlad som son, än såsom nyttjad till hans biträde med skrifning; men då vändes hans hog åt studierna, och, af honom understödd, handleddes han deruti af sin äldre broder, sedan Theol. Licentiaten och Rector Scholæ i Philipstad, Magister Lars Gustaf Tegnèr, tilldess Han sändes till Kongl. Academien i Lund. Der blef Han Student 1799; Extraord. Amanuens vid Universitets-Bibliotheket 1801; följande året Magister, med första hedersrummet vid promotionen; Æsthetices Docens 1803 och samma år Notarius i Philosophiska Faculteten; Æsthetices Adjunct 1804 och Vice-Bibliothecarius följande året. Erhöll d. 6 Decemb. 1810 Professors namn, heder och värdighet. Af Svenska Academien tillades Honom år 1811 Stora priset för Skaldestycket Svea, sedan Han af Kongl. Vetenskaps- och Vitterhets-Sällskapet i Götheborg 2:ne gånger vunnit den utfästade belöningen, 1802 för Elegie vid en Bro-

Digitized by Google

ders död, och 1804 för Skaldestycket den Vise. Blef i Nåder utnämnd d. 26 Febr. 1812 till Ordinarie Professor i Grekiska Litteraturen vid Lunds Academie och att derjemte vara Kyrkoherde vid Stäfvie och Lackalänga præbende-församlingar; Prestvigd d. 20 Decemb. samma år, och då han det följande tillträdde nämnde Pastorat, förordnades Han deröfver till Prost. Vid vår nuvarande Allernådigste Konungs höga Kröning utnämnd till Theol. Doctor, blef Han dertill i Upsala promoverad d. 15 Octob. 1818. Kallades d. 5 Novemb. samma år till En af de Aderton i Svenska Academien, i Åttonde rummet, i ledigheten efter Hans Excellence, Herr Riks-Marskalken m. m. Grefve Johan Gabriel Oxenstjerna, och d. 23 Januar. 1821 till Arbetande Ledamot af Kongl. Vitterhets-, Historiæ och Antiquitets-Academien, hvarefter Kongl. Vetenskaps-Societeten i Upsala år 1829 tillegnat sig honom såsom Heders-Ledamot, sedan Han förut tid efter annan valts till Medlem af Sällskapet för utgifvande af handskrifter rörande Skandinaviens Historia, af Samfundet Pro Fide et Christianismo, Sällskapet Pro Patria, Kongl. Vetenskaps- och Vitterhets-Sällskapet i Götheborg, Det Physiographiska i Lund och Kongl. Norrska Videnskabers Selskab i Dronthiem, med flere. — I Lund, der Han som Præses utgifvit 14 disputationer, förrättade Han d. 22 Junii 1820 promotion i Philosophiska Faculteten, då 37 Candidater blefvo Magistrar. — Utnämndes till Ledamot af K. Nordstjerne-Orden d. 29 April 1822, och erhöll d. 17 Julii följande året Nådig Fullmakt att, med bibehållande af Professionen, vara Kyrkoherde vid Reslöfs och Östra Carleby församlingar. Vid förslagets upprättande till Biskops-embetet i Wexiö Stift 1824, i ledigheten efter förre Innehafvaren, Friherren Doctor Mörner, intog Han derå första rummet med

Digitized by Google

127 röster, Domprosten i Wexiö, Doctor Magnus Lamèr det andra, med 105, och Contracts-Prosten och Kyrkoherden i Skatelöf Doctor Carl Magnus Agrell det tredje med 91 röster, hvarefter Konungens Nådiga Fullmakt på detta embete utföll för Doctor Tegnér d. 25 Februar. sistnämnde år. I denna egenskap bevistade Han Riksdagen 1828, och sedan Han af sjuklighet varit hindrad att vid början af den nu varande infinna sig, begaf han sig, efter förbättrad helsa, i slutet af Junii månad till detta Riksmöte. Utnämnd till Commendeur af Kongl. Nordstjerne-Orden d. 31 Augusti 1829, har Han 2:ne gånger varit uppförd å förslag till Biskopsembetet i Carlstads Stift, nemligen 1829, i andra rummet, med 43 röster, och å det första, som upprättades innevarande år, med 47 röster i första rummet, men undanbad sig vid sednare tillfället denna flyttning.

I Num. 6 af Wexiö Stifts-Tidningar för detta år är infördt följande, som han sjelf uppgifvit för Latinsk profskrifning å der varande Gymnasium, vid den då hållna examen, och som förtjenar att allmännare blifva kändt:

»Greklands äldsta historia visar oss öfverallt en »monarkisk mer eller mindre inskränkt styrelse, hvilken »också såsom utgången ur fadersväldet är den enklaste »och naturligaste. Denna måste dock dels genom mak»tens missbruk, dels genom folkets frihetsälskande lyn»ne, vika för republikanska styrelseformer, hvilkas vä»sendtliga kännemärke var, att hvarje medborgare per»sonligen hade sin röst i Statens offentliga angelägenhe»ter. Detta var möjligt, så länge Staten ännu för det »mesta bestod af en Stad med ett ringa område: allt »arbete förrättades dessutom af slafvarne, och medbor»garen kunde således vara ledig att deltaga i Statens »värf. Sederna voro också, om icke renare än nu, åt-

Digitized by Google

»minstone vida enklare, Statsläran icke så invecklad, »och de frågor, som förekommo till öfverläggning, öf»verstego sällan den vanlige medborgarens omdömesgåf»va. Nu är allt detta annorlunda; och på hvad sätt »också det folkvälde, hvartill vår tid tydligen sträfvar, »än må utbilda sig, så kan det dock aldrig visa annat »än en skugga af forntidens frihet.»

Utom ofvannämnde antal af hans från öfre Cathedern försvarade disputationer, har han utgifvit följande arbeten, af hvilka flere å nyo blifvit införde i Hans Samling af Tal och Skaldestycken: 1. Elegie vid en Broders död, och — 2. Den Vise, Skaldestycke, begge införde i Götheborgska Vetensk.- och Vitterh. Sällskapets Handlingar; — 3. Svea, Skaldestycke; med högsta priset beloondt af Svenska Academien, och infördt i 6:te Delen af Dess Handlingar från år 1796, sid. 155—169; — 4. Tal, vid Jubelfesten i Lund, 1817; — 5. Inträdes-Tal i Svenska Academien 1819, infördt i Nionde delen af dess sednare Handlingar, sid. 47—112; — 6. Epilog vid Magister-promotionen i Lund 1820; — 7. Nattvardsbarnen 1820; — 8. Axel, Romans, 1822; — 9. Tal, vid offentliga föreläsningarnes slut i Lund 1824; — 10. Frithiofs Saga, 1825, sedan flere gånger upplagd och äfven på fremmande språk öfversatt; — 11. Smärre Samlade Dikter; Första Bandet, 1828, och — 12. Tal vid särskilta tillfällen; Första Bandet, 1831, ibland hvilka förekomma det på Oscarsdagen 1823, hållet i Lund, i anledning af H. K. H. Kron-Prinsens förmälning, hvilket, öfversatt på Danska språket, utgafs i Köpenhamn 1824, af Professorn och Prosten David Munck af Rosenschöld, och de, som Han hållit vid Gymnasium i Wexiö och i Scholorne derstädes och i Jönköping, efter slutade Examina, och af hvilka några hade förut sär-

Digitized by Google

skildt utkommit. — Gift d. 22 Augusti 1806 med Demoiselle *Anna Maria Gustava Myhrman*, Dotter af Bruks-Patronen Christopher Myhrman. — Deras Barn: 1. *Christopher*, född d. 31 Maji 1807, Philos. Magister och Con-Rector vid Malmös Högre Lärdoms-Schola; — 2. *Jacob*, född d. 17 Januar. 1809, död d. 16 April 1810; — 3. *Emma*, född d. 12 Januar. 1810, död d. 8 Februar. 1816; — 4. *Anna Göthilda*, född d. 24 Decemb. 1811, gift d. 13 Novemb. 1830 med Lieutenanten vid Kronobergs Kongl. Regemente, Friherre Carl Anton Rappe; — 5. *Disa Gustava*, född d. 15 Februar. 1813, gift äfven d. 13 Nov. 1830 med Lieutenanten vid nyssnämnde Kongl. Regemente Johan Peter Kuhlberg, och — 6. *Lars Gustaf*, född d. 5 Julii 1814, Fändrik vid Kongl. Kronobergs Regemente.

(Se Professorn och Riddaren Doctor Eberhard Zach. Munck af Rosenschölds till hans introduction d. 14 Octob. 1812 utgifna Program; Lectorn Magist. Ahlstrands Wexiö Stifts-Matrikel, sid. 1; Prosten Simonssons Lunds Stifts-Matrikel, sid. 170; Kyrkoherden Rothsteins dito. sid. 159; Carlstads Stifts-Matrikel af nu varande Contracts-Prosten Lignell, sid. 34, och benäget meddelade underrättelser af Professorn, Eloqu. et Poës. Lectorn i Wexiö och Prosten, Magister Johan Lorentz Wickelgren.

CARL FREDRIK FALLÉN. Född i Christinehamn d. 22 Septemb. 1764. Fadren Olof Fallén, Borgare derstädes, var beslägtad med framl. Biskopen och Acad. Pro-Canzlern i Åbo, Doctor Jonas Fahlenius. Modrens namn var Anna Claëssen. Sedan han njutit både enskild och offentelig undervisning i Christinehamns Schola ifrån år 1772, intogs han i Carlstads 1777, flyttades 3 år derefter till K. Gymnasium derstädes, antogs 1783 till Student i Upsala och begaf sig 1786 till Kongl. Academien i Lund. Efter aflagda specimina blef han

Digitized by Google

derstädes Magister d. 23 Junii 1790, Botan. et Oeconomiæ Docens 1792 och år 1799 Botanices Demonstrator. Innehade 1802 ett rum på förslaget till Oeconomiæ Pract. Professionen vid Upsala Academie. Erhöll Professors namn, heder och värdighet d. 12 Octob. 1810 med löne-tour, förestod då Historiæ Naturalis et Oeconomiæ Professionen, och valdes d. 21 Novemb. samma år till Ledamot af Kongl. Vetenskaps-Academien, äfvensom han blifvit kallad till lika hogkomst af flere Lärda Sällskaper. Blef i Nåder utnämnd d. 9 Septemb. 1812 att vara Ordinarius Professor i Natural-Historien vid Kongl. Carolinska Academien. Förrättade d. 20 Junii 1823 promotionen i Philosophiska Faculteten, vid hvilken 42 Candidater blefvo Magistrar, och var Academiens Rector år 1818. Genom outtröttligt nit för sin vetenskap har han beredt sig en ärofull hogkomst. Han erkände alltid med tacksamhet den godhet, han hade rönt af den vidtfrägdade Thunberg i Upsala, som först hos honom väckt hogen för natural-historien, äfvensom den förbindelse han, i vetenskapligt afseende, hade till Majoren och Riddaren Leonhard Gyllenhaal och Stats-Rådet Lund i Dannemark. Under hans præsidium hafva 81 disputationer utkommit. Utom flere mindre skrifter och rön, införde i Kongl. Vetenskaps Academiens Handlingar, har han utgifvit: 1. Afhandling om Bondens upplysning, 1794; — 2. Öfversättning af Es. Fleischers Trägårdsbok, 1795, och — 3. En skrift, under titel: Den värdiga Bondhustrun, 1800. — Död på sin gård Esperöd vid Cimbritshamn d. 26 Augusti 1830. — Gift 1805 med Demoiselle *Maria Wollin*, Dotter af Kongl. Lif-Medicus, Medic. et Chemiæ Professorn i Lund, Doctor Christian Wollin. Deras Barn voro; 1. *Anna Charlotta*, född d. 15 April 1806, ogift; och — 2. *Maria Lo-*

Digitized by Google

visa, född d. 7 Maji 1807, gift d. 22 Sept. 1827 med Handelsmannen i Cimbritshamn Peter J. Areschoug.

(Se Professorn och Riddaren, Doctor Eberhard Zacharias Munck af Rosenschölds till hans introduction d. 15 Octob. 1812 utgifna Program; Prosten Simonssons Matrikel öfver Lunds Stifts Presterskap, sid 170; Kyrkoherden Rothsteins dito, sid. 160: och Carlstads Stifts Matrikel af Prosten Lignell, sid. 29.)

CARL ADOLF AGARDH. Född i Båstad i Bjära Härad i Skåne d. 23 Januar. 1785. Fadren var Handelsmannen derstädes Georg Agardh, och Modren Fru Agneta Christina Ollman. I dessa sina Föräldrars hus njöt han enskilt undervisning, och blef Student i Lund 1799. Under sin hemmavaro om somrarne, blef han närmare känd af en Sin Faders Vän, den berömde Contracts-Prosten och Kyrkoherden i Hasslöf Doctor Pehr Osbeck, som väckte hos honom första hogen för natural-historien, och gaf honom deruti undervisning och recommendation till Professor Retzius i Lund, ifrån hvilken stund han af dem begge omfattades med lika välvilja och tillgifvenhet. Sedan han 1805 blifvit Magister och 1807 Matheseos Docens vid K. Carolinska Academien, begaf han sig 1809 till Stockholm, der han uppehöll sig nära ett år, för att begagna Professorn, Doctor Swartz's undervisning. Förordnad 1810 till Extraord. Botanices Demonstrator, och straxt derefter till Ordinarie Oeconomiæ Adjunct, uppfördes han följande året på förslaget till Matheseos Professionen, men sedan den undgått honom, utnämndes han d. 9 Sept. 1812 till Botanices et Oeconomiæ Practicæ Professor vid K. Academien i Lund. Blef prestvigd derstädes d. 6 Mars 1816, erhöll samma dag fullmakt på Kyrkoherde-beställningen i St. Peders kloster och Nöbbelöf, såsom personelt præbende, och förordnades d. 7 Junii samma år till

Digitized by Google

Prost öfver nämnde församlingar. Såsom Stiftets Fullmäktig bevistade han Riksdagarne i Stockholm 1817, 1823, och den nu varande 1834, var Revisor för Högv. Prest-Ståndet i Banken och Stats-Contoiret 1817, och i Malmö Låne-Contoir 1824, Suppleant-Directeur i sistnämnde Contoir 1831, och Ledamot i Comitén för granskningen af Rikets allmänna Undervisnings-verk åren 1826 och 1828, i hvilken egenskap han författat flere Afhandlingar rörande Sveriges Skol-verk och Svenska Ungdomens uppfostran, som, till nämnde Comité aflemnade, blifvit utgifne, och af hvilka en är omtryckt i Tidskriften Mimer 1829. Ledamot af Kongl. Nordst. Orden d. 1 Dec. 1824 och vald d. 18 Julii 1831 till en af de Aderton i Svenska Academien, i 4:de rummet, i ledigheten efter hans Excellence, Herr Riks-Marskalken och Presidenten m. m. Grefve Claës Adolf Fleming, sedan han af samma Academie år 1821 hade vunnit dubbla stora priset i Vältaligheten för sitt Äreminne öfver Archiatern, Doctor Carl von Linné. Företog utländska resor: 1810 till Dannemark, Norra Tyskland, Preussen och Pohlen; 1821 till Dannemark, Tyskland, Holland och Frankrike; 1827 till Södra Tyskland, Adriatiska hafvet och Norra Italien, samt 1833 till England. Kallades till Ledamot af Malmöhus-Läns Hushålls-Sällskap d. 8 Aug. 1814; af Götheborgska Vetenskaps- och Vitterhets Samhället d. 12 Decemb. 1816; af Kongl. Svenska Vetenskaps-Academien d. 15 Januar. 1817; af Christianstads Läns Hushålls-Sällskap d. 8 April samma år; af Kongl. Patriotiska Sällskapet d. 28 Januar. 1818; af Kejserl. Naturforskarnes Academie i Tyskland d. 18 Octob. 1819; af Botaniska Societeten i Regensburg d. 17 Januar. 1820; af Oeconomiska Societeten i Potsdam d. 24 Maji 1821, af Kongl. Landtbruks Academien d. 2

Digitized by Google

Mars 1822; af Vetenskaps-Academien i Caen d. 28 Junii samma år; — 1823: af Naturhistoriska Societeten i Paris d. 14 Mars; af Naturforskarnes Sällskap i Berlin d. 9 Julii, och af Linneanska Societeten i Calvados; Naturhistoriska Lyceum i New York i America och af Samfundet Pro Fide et Christianismo i Stockholm, alla d. 6 Decemb.; af Böhmiska Museum i Prag d. 24 Mars 1824; af Svenska Läkare-Sällskapet d. 8 Novemb. 1825; af Kongl. Vetenskaps Societeten i Upsala d. 7 Januar. 1828, och samma år af Naturforskarnes Sällskap i Österlanden d. 8 Januar., och af Medico-Botaniska Societeten i London d. 8 Februarii; af Wermländska Hushålls-Sällskapet d. 25 Mars 1830, och af Kejserliga Naturforskarnes Academie i Moskow d. 16 Jun. samma år. Vid det val till Biskop i Carlstads Stift, som hölls d. 26 Febr. innevarande år 1834, kom han med 29 röster, närmast dem, som å förslaget uppförades; men sedan alla desse undanbedt sig detta embete, och ett nytt val till detsamma d. 2 derpå följande Julii blifvit anbefalldt, erhöll han derå första rummet, med 53 röster. — Såsom Promotor i Philosophiska Faculteten d. 23 Junii 1826 creerade han 40 Philosophiæ Magistrar; och i det Program, som han till den acten utfärdade, har han infört 4 Bref från Archiater von Linnée, hvilka icke varit kände af Professorn i Upsala, Doctor Adam Afzelius, då han 1823 utgaf Egenhändiga Anteckningar af Carl Linnæus om sig sjelf, med anmärkningar och tillägg. — År 1819 var han Kongl. Academiens Rector. — Utom 40 under hans præsidium utkomna disputationer, och en mängd af honom författade mindre tractater, införde i Lärda Sällskapers Handlingar, har han utgifvit: 1. Fransysk Grammatik, författad i förening med nu varande Prosten och Kyrkoherden i Löderup, Magister

Digitized by Google

Magnus Bruzelius, och utgifven 1807; — 2. Öfversättning af Afhandlingen om Fioringräs, 1817; — 3. Synopsis Algarum Scandinaviæ, 1817; — 4. Species Algarum, i 3 band, utgifne i Lund och Leipzig 1820-1828; — 5. Några Ord om Tobaksodlingens förbättring, 1819; — 6. Icones Algarum ineditæ; två häften, 1820 och 1822; 7. Systema Algarum, 1824; — 8. Äreminne öfver Archiatern Carl von Linné, belönt med dubbla stora priset af Svenska Academien 1821, och infördt i den 1826 utgifna Tionde Delen af Samma Academies Handlingar ifrån år 1796, sid. 47 till 108; — 9. Icones Algarum Europæarum, ou Representation d'Algues Europeennes; trois livraisons, 1828; — 10. Essai de reduire la physiologie vegetale à des principes fondamentaux, 1828; 11. Essai sur le developpement interieur des plantes, 1829; — 12. Vexternas Organographie, 1830-1831, sedan af Professor Meijer öfversatt på Tyska; — 13. Vexternas Biologie, 1832; — 14. Minne af Professorn m. m. Doctor Olof Swartz, på Tyska författadt, 1829 och — 15. Tal, hållet för Skånska Nationen i Lund sedan han blifvit kallad till dess Inspector. — Gift d. 2 Octob. 1812 med Demoiselle *Charlotta Lindskoug*, Dotter af Handelsmannen i Lund Jacob Lindskoug. — Deras Barn: 1. *Jacob Georg*, född d. 6 Decemb. 1813, Philosophiæ Magister och Botanices Docens vid Kongl. Academien i Lund; — 2. *Ragnar*, född d. 17 Sept. 1815, Student; — 3. *Hulda Botilla Agneta Theodora*, född d. 30 Januar. 1825; — 4. *Anna Eliana Emilia*, född d. 1 Mars 1827, och — 5. *Elvenfrida Gustava Fredrica Brynhilda*, född d. 20 Julii 1830.

(Se Professorn och Riddaren, Doctor Eberhard Zacharias Munck af Rosenschölds Program till hans introduction, utgifvet d 21 Octob. 1812, och följande Lunds Stifts-Matriklar, af Prosten

Simonsson, sid. 170; af Kyrkoherden Rothstein, sid. 161, och af Vice-Pastor Ekdahl, sid 114.)

JONAS ALBIN ENGESTRÖM. Född i Mjellby Socken i Blekinge d. 31 Mars 1787. Fadren, Prosten och Kyrkoherden dersammastädes, Magister Carl Engeström ätog sig sjelf hans undervisning, till dess han sändes till Academien. Modren var Fru Sophia Maria Albin. Blef Student i Lund 1802, och ifrån sin första ditkomst med faderlig ömhet omfattad af sin Slägting, framledne Herr Biskopen och Commendeuren, Doctor Hesslén. Vardt Magister derstädes d. 23 Junii 1808, och blef Extraordinarie Amanuens vid K. Academiens Bibliothek i början af år 1809, och Matheseos et Astronomiæ Docens samt Ordinarie Amanuens vid Observatorium d. 10 Mars 1810. Efter ett års förlopp begaf han sig till Köpenhamn, der han afhörde Professor Oersteds föreläsningar i physiken och chemien och biträdde honom tillika vid dess Laboratorium Chemicum. Vid återkomsten derifrån och efter en från öfre Cathedern försvarad disputation, förordnades han d. 27 Junii 1811 till Chemiæ Adjunct och Laborator, och förestod i denna vetenskap de offentliga föreläsningarne, hvarefter han d. 9 Septemb. 1812 i Nåder utnämndes till Physices et Chemiæ Professor vid Kongl. Carolinska Academien. Prestvigd i Lund d. 5 Junii 1824, såsom Kyrkoherde i Hardeberga och Sandby præbende-församlingar, hvartill han 2 dagar förut hade blifvit utnämnd. Förordnades d. 9 Mars 1825 till Prost öfver Torna Härads Contract, och utnämndes 1830 till Theol. Doctor, hvartill han följande året i Upsala promoverades. Valdes till Revisor i Malmö Discont-Contoir 1828, och har de följande åren till denna förrättning emottagit ett lika

Digitized by Google

förtroende; äfvensom han af Stiftet utsågs 1832 till Revisor i Banken och Riksgälds-Contoiret, och till dess Fullmäktig vid den är 1834 hållne Riksdagen. Kallades till Ledamot och Secreterare i Malmöhus-Läns Hushålls-Sällskap 1814, och till Ledamot af Physiographiska Sällskapet i Lund samma år, till Corresponderande Ledamot af Kongl. Landtbruks-Academien 1815 och till Ledamot af Historico-Theologiska Societeten i Leipzig 1831 samt af Linnæiska Samfundet i Stockholm följande året. — Har varit Kongl. Academiens Rector åren 1820 och 1828, samt Promotor i Philosophiska Faculteten d. 23 Junii 1829, då 46 Candidater blefvo Magistrar, och vid hvilket tillfälle äfven Lagerkransen öfverlemnades till den vid samma act närvarande vidt beprisade Skalden, Professorn vid Kongl. Universitetet i Köpenhamn och Riddaren af Kongl. Danska Dannebrogs och K. Svenska Nordst. Orden, Adam Oehlenschlæger. Har, såsom Præses, utgifvit 6 disputationer, inlemnat 3:ne afhandlingar till Physiographiska Sällskapet, och af trycket år 1831 låtit utgå Anvisning på skyddsmedel emot smittosamma sjukdomar i allmänhet, och i synnerhet emot farsoten Cholera. — Gift d. 30 Novemb. 1823 med Demoiselle *Margareta Sophia Faxe*, Dotter af Biskopen, Acad. Pro-Canzleren och Commendeuren af K. Nordst. Orden, Doctor Vilhelm Faxe. — Deras Barn: 1. *Helena Sophia Maria Rosalie Vilhelmina*, född d. 17 Octob. 1824; — 2. *Lovisa Sigismunda Josephina*, född d. 13 Januar. 1827; — 3. *Vilhelmina Ulrica Albina Jacobina Georgina*, född d. 1 Mars 1829, och — 4. *Emilia Hilma Margareta*, född d. 13 April 1833.

(Se Professorn och Riddaren, Doctor Eberhard Zach. Munck af Rosenschölds Program till hans introduction, utgifvet d. 22 Octob. 1812; och de öfver Lunds Stifts Presterskap, Academie-

Digitized by Google

och Skol-Stat utgifne Matriklarne: Prosten Simonssons, sid. 171; Kyrkoherden Rothsteins, sid. 162, och Vice-Pastor Ekdahls sid. 117.)

JONAS BRAG. Född i Götheborg d. 8 Maji 1781. Fadren var Secreteraren vid Ostindiska Compagniet Arvid Brag, och Modren Fru Anna Beata Öhrwall. Knapt 3 år gammal, i saknad af sina föräldrar, anförtroddes han åt sina Farbröders omvårdnad, som först satte honom under enskild undervisning af då varande Rector Scholæ i Warberg, Magister Bengt Kallerin, och sedan han flyttat till lika beställning i Uddevalla, i pension hos den lärde och vördnadsvärde Contracts-Prosten och Kyrkoherden i Wärö, Doctor Pehr Wetterberg, i hvars hus Han njöt både Hans och dess Sons, nu varande Contracts-Prosten och Kyrkoherden i Snöstorp, Magister Mårten Wetterbergs trogna undervisning, i 5 års tid, hvarefter Han 1795 intogs vid Gymnasium i Götheborg, ibland hvars Lärare Han tacksamt erkänner sin förbindelse till då varande Lectorn, sist Dom-Prosten i Skara Doctor Olof Westman, hvars föreläsningar och physiska experimenter Han till sin förmån bevistade. Blef Student i Lund 1797; Magister derstädes d. 23 Junii 1802; Eloquentiæ Romanæ Docens d. 25 Januar. 1805, och Astronomiæ Observator i Junii månad 1807. Dessförinnan hade Han företagit en resa till Köpenhamn, der Han vid observationers anställande öfvade sig, under tillsyn af de begge berömde Astronomerne Bugge, Fader och Son. Vann 1811 af Kongl. Vetenskaps- och Vitterhets-Samhället i Götheborg högsta belöningen för sitt insända Skaldestycke: Tankar vid Stjern-himmelens betraktande. Efter fattadt beslut om inrättandet af en Profession i Astronomien och Physiken vid Kongl. Academien i Lund, blef han dertill i Nåder utnämnd d. 22

Digitized by Google

Septemb. 1813. Var Kongl. Universitetets Rector år 1821; men genom inträffande sjuklighet hindrad att år 1832 förrätta promotionen i Philosophiska Faculteten dersammastädes. Har under sitt præsidium utgifvit 23 disputationer. Är Ledamot af Kongl. Vetenskaps- och Vitterhets-Samfundet i Götheborg och Physiographiska Sällskapet i Lund, utom flere Samhällen. — Gift 1816 med Demoiselle *Eva Charlotta Rodhe*, Dotter af Contracts-Prosten och Kyrkoherden i Hvalinge i Halland, Christian Vilhelm Rodhe. — Deras Barn äro: 1. *Eva Severina*, född d. 16 Februar. 1817; — 2. *Arvid Vilhelm*, född d. 28 Decemb. 1818; — 3. *Magnus Fredrik*, född d. 29 Decemb. 1820; — 4. *Anna Beata*, född d. 29 Octob. 1822; — 5. *Carl Ulrik*, född d. 4 Julii 1825; — 6. *Desideria*, född. d. 23 Maji 1827; — 7. *Eva Charlotta*, född d. 26 April 1829, och — 8. *Joseph Christian*, född d. 3 Junii 1832.

(Se Professorn, Doctor Johan Lundblads d. 2 Decemb. 1813 till Hans introduction utgifna Program; följande Lunds Stifts-Matriklar: Prosten Simonssons, sid. 171; Kyrkoherden Rothsteins sid. 162, och Vice-Pastor Ekdahls, sid. 117; samt Götheborgs Stifts-Matriklar, den af d. v. Gymnasii Bibliothecarien Magister Santesson, sid. 177, och den af Stads Catecheten Bagge, sid. 194).

ANDERS OTTO LINDFORS. Född på Karstorp i Näsby socken och Östra härad af Wexiö Stift d. 28 Julii 1781. Fadren var Vice-Pastorn och Comministern, först i Bexheda och Näsby, sedermera i Björkö och Näfvelsjö, Candidat Anders Lindfors, och Modren Fru Brigitta Christina Hjelm. Till sitt 14:de år njöt Han sin Faders undervisning, intogs 1795 i Wexiö Schola och blef Student i Lund 1798. Der blef Han promoverad Philos. Magister d. 23 Junii 1802, Docens i Pædagogiken och Didactiken d. 23 Decemb. 1803, och tillika i Philosophia Theoretica d. 31 Julii 1805. Antogs till Nota-

Digitized by Google

rie i Uppfostrings-Utskottet 1810, och undergick samma år Examen Juridicum. Fyra gånger föreslagen till Academiska Adjuncturer, utnämndes Han d. 6 April 1811 till Historiarum Adjunct, och sedan Han i denna vetenskap i 4 terminer bestridt de offentliga föreläsningarne, erhöll Han d. 5 Octob. 1814 Professors fullmakt, med säte och stämma i Philosophiska Faculteten, och ålagd skyldighet att, under de 2:ne års tjenstledighet, som blifvit Professor Sjöborg förunnad, föreslå Historiarum Professionen. Samma år kallades Han till Corresponderande Ledamot af Kongl. Uppfostrings-Comitéen i Stockholm. Blef d. 6 Sept. följande året Extraord. Historiarum Professor och Ständig Ledamot af Philosophiska Faculteten, jemte tillagd Professors lön-tour; hvarefter Han d. 3 April 1816 i Nåder utnämndes till Ordinar. Professor i samma vetenskap, och uppfördes sistnämnde år på förslaget till lika Profession i Upsala. Prestvigd i Lund d. 17 Decemb. 1819, sedan Han d. 8 i samma månad erhållit fullmakt på Kyrkoherde-beställningen i Bjereshög och Oxie, såsom personelt præbende. Förordnades till Prost öfver nämnde församlingar d. 9 Augusti 1820. Vid Biskops-valet i Wexiö Stift 1824, kom Han, med 65 röster, närmast dem, som på förslaget till detta embete blefvo uppförde. Sedan Han föreslått Eloquentiæ et Poëseos Professionen, jemte den Historiska åren 1825 och 1826, flyttades Han till den förstnämnda, genom Nådig fullmakt af d. 8 Junii 1826. Såsom Ledamot af Comitén till granskning af Rikets Undervisnings-verk, har Han bevistat dess sammanträden i Stockholm åren 1826 och 1828. Valdes till Arbetande Ledamot af Kongl. Vitterhets-, Historiæ och Antiquitets-Academien d. 1 April 1829. Vid Jubelfesten 1830 utnämnd till Theol. Doctor, blef Han d. 14 Junii

Digitized by Google

följande året i Upsala dertill promoverad. Har varit Kongl. Academiens Rector åren 1822 och 1829, och Promotor i Philosophiska Faculteten d. 23 Junii 1832, då 42 Candidater blefvo Magistrar. Utnämndes d. 3 Novemb. sistnämnde år till Ledamot af Kongl. Nordst. Orden. — Utom hvad redan är nämndt, har Han blifvit kallad till Ledamot af Kongl. Sällskapet Pro Patria 1816, af K. Samfundet för utgifvande af handskrifter rörande Skandinaviens Historia 1825, af Kongl. Nordiske Oldskrift-Selskabet i Köpenhamn samma år, och af Svenska Bibelsällskapet i Stockholm 1828. — Jemte flere mindre afhandlingar, införde i åtskilliga periodiska skrifter, och 60 under Hans præsidium utkommna disputationer, har Han utgifvit: 1. Index Latinitatis in Ciceronis Brutum, 1804; — 2. Öfversättning af Bröders Mindre Latinska Grammatica, 1806; — 3. Memoria Caroli Andreæ Tiliander, Astronomiæ Observatoris Lundensis, 1807; — 4. Commentarius de Civitate Jomensi; Editio altera, 1811; förut utgifven i 9 disputationer; — 5. Handbok i Romerska Antiquiteterne, med 8 plancher; tryckt första gången i Lund 1814, och sedan å nyo upplagd i Örebro 1830; — 6. Fullständigt Svenskt och Latinskt Lexicon; Förra Delen 1815, och den Sednare 1824; — 7. Oratio Panegyrica, Serenissimo Principi Josepho Francisco Oscari die 4 Julii 1817 dicta; — 8. Memoria Divi Caroli XIII, 1818; — 9. Regiæ Academiæ Lundensis Historia, ab anno 1739 ad annum 1768; editio altera 1821, sedan den förut i 19 disputationer utkommit; — 10. Inledning till Isländska Litteraturen och dess Historia under medeltiden, 1824; — 11. Oratio Panegyrica Principi recens nato Serenissimo Carolo Ludovico Eugenio dicta, 1826; — 12. Memoria Reverendissimi et Celeberrimi Viri, Matthiæ Norberg S. S.

Digitized by Google

Theol. Doctoris, Reg. Cancellariæ Consiliarii, Linguar. Orientalium et Græcæ Professoris Reg. et Ordinarii, Regii Ordinis de Stella Polari Membri, in Regia Universitate Carolina die 18 Junii 1827 dicta; tryckt 1832; och — 13. De Studio Classicæ Humanitatis vere æstimando, Duo Programmata Academica; editio altera 1832. — Gift d. 29 Augusti 1816 med Demoiselle *Maria Margareta Arenberg*, Dotter af Kryddkramhandlaren i Stockholm Johan Arenberg. — Deras Barn: 1. *Johan Otto*, född. d. 30 Junii 1817; — 2. *Margareta Christina*, född d. 9 Julii 1819; — 3. *Anders Fredrik*, född d. 14 Junii 1821; — 4. *Nils Henrik*, född d. 5 Septemb. 1823; — 5. *Maria Elisabeth*, född d. 22 Junii 1825; död d. 9 Sept. 1826; — 6. *Elisabeth Maria*, född d. 31 Mars 1827; — 7. *Lovisa Amalia*, född d. 12 Junii 1829; och — 8. *Lars Axel*, född d. 5 April 1831, död d. 29 Novemb. 1832.

(Se, jemte Hans egenhändigt uppsatta och mig benäget tillsända biographie, Professorn och Bibliothecarien Anders Lidbecks Program till Hans introduction, utgifvet d. 23 Octob. 1816; Contracts-Prosten, Magist. Forssanders Wexiö Stifts-Matrikel, sid. 101; Lectorn, Magist. Ahlstrands dito, sid. 139, och följande Lunds Stifts-Matriklar: Prosten Simonssons, sid. 171; Kyrkoherden Rothsteins, sid. 163, och Vice-Pastor Ekdahls, sid 118).

JONAS STECKSÉN. Född d. 20 Junii 1773. Fadren var Rector Scholæ i Umeå, Magister Jacob Stecksenius, och Modren Fru Christina Norberg. Sedan Han, efter inhämtad undervisning vid Läroverken i sin födelse-ort, blifvit Student i Lund 1791, företog Han 1798 och följande året sin första utrikes resa, och anträdde 1807 den andra, hvarifrån Han återkom 1811. När Hans Morbroder, Canzli-Rådet och Professorn m. m. Doctor Norberg, några år derefter så frikostigt anslagit

Digitized by Google

fond till aflöning för en Professor i Lefvande språken vid Lunds Academie, och vunnit bifall till sin underdåniga ansökan att, vid första tillsättande af denna syssla, få sjelf föreslå innehafvaren, aflade denne Hans Systersson de dertill erforderliga profven, försvarade både en utgifven afhandling: Du genre dans les substantifs François och äfven några Engelska och Tyska aphorismer, och erhöll fullmakt d. 20 Mars 1816 att vid Kongl. Carolinska Academien vara den förste Professor i Fransyska, Tyska och Engelska språken. -- Är ogift.

(Se Kyrkoherden Rothsteins Lunds Stifts-Matrikel sid. 164; Vice-Pastor Ehdahls dito, sid. 119; och begge upplagorne af Rector Scholæ, Magister Svedboms Hernösands Stifts-Matrikel: den af år 1818, sid. 91; och den af 1830, sid. 112.)

MARTIN ERIK AHLMAN. Född i Lund d. 3 Decemb. 1773. Fadren var då Præbende-Adjunct i Lomma, sedan Kyrkoherde vid Brågarps och Nefvitshögs församlingar i Lunds Stift, Johan Ahlman, och Modren Fru Catharina Margareta Åkerman. Året efter sin Faders frånfälle, hvilken sjelf hade bestridt hans undervisning, intogs han i Rectors classen af Lunds Schola 1787, och blef efter halfannat års förlopp d. 18 Octob. 1788 inskrifven bland de Studerandes antal vid Kongl. Academien. Under de 5 år, som han der tillbragte, vinnlade han sig i synnerhet om grundlig kännedom af Grekiska och Latinska språken samt de Mathematiska vetenskaperne, och blef med utmärkt heder promoverad Magister d. 22 Junii 1793. Han antog derefter en condition, som han i 2 år innehade, besökte åter Lund, men fortfor å nyo med enskilt urdervisning, till dess han d. 16 Junii 1799 blef prestvigd i Lund, på kallelse af Landshöfding Cedercrantz att vara dess Huspredikant, och hvars stjufson var under hans ledning; men då

Digitized by Google

denne följande året sändes till Kongl. Krigs-Academien på Carlberg, och han önskade att biträda vid församlingarne, skickades han såsom Medhjelpare till Prosten i Norra Wramb Doctor Lars Anders Palm, i hvars hus han i 2:ne år fortfor att vistas. Då han, efter deras förlopp, sökte Klockare-lägenheten i Brunnby, inföll han i en svår sjukdom, och, för att njuta Läkare-vård, begaf han sig till Lund. Sedan han återvunnit hälsan, förordnades han d. 18 Julii 1803 till Oeconomiæ Docens vid Academien, och använde den tid han hade öfrig till vidare förkofring i Theologiska studierna. Efter undergången Pastoral-examen, uppfördes han tid efter annan på förslag till Kyrkoherde-beställning i Håslöf, Bjereshög, Ingelstorp och Landscrona, och innehade under denna tiden andra rummet på Adjuncts-förslag både i Philosophiska och Theologiska Faculteten. Förordnad d. 3 Januar. 1810 till Docens vid Seminarium Theologicum, blef han d. 12 Novemb. samma år dervid Extraordinarie Adjunct, och d. 11 Februar. 1812 utnämnd till Seminarii Præfect och Kyrkoherde i Lomma, hvilken socken, annars anslagen till Biskops-Stolen, af synnerlig vänskap åt honom afstods af den då nyss utnämnde Biskopen och Acad. Pro-Canzleren, Herr Doctor Vilhelm Faxe, till dess han kunde vinna ljusare utsigt för sin utkomst, hvarefter han d. 26 Mars samma år förordnades till Prost öfver nämnde församling, och flyttades 1813 till Kyrkoherde-beställningen i Wallkärra och Stångby. Erhöll d. 11 Decemb. 1816 Konungens Nådiga fullmakt på Tredje Theologiska Professionen vid K. Carolinska Academien, och innehar sedan år 1830 Andra rummet i nämnde Facultet. Vid vår nu varande Allernådigste Konungs höga kröning blef han 1818 i nåder utnämnd till Theologiæ Doctor, och d. 15 Octo-

Digitized by Google

ber samma år i Upsala dertill promoverad, samt d. 13 Septemb. 1832 till Ledamot af Kongl. Nordstjerne-Orden. — Förut Ledamot af Bibel-Sällskapet, kallades han d. 15 Septemb. 1831 till Medlem af Historico-Theologiska Samfundet i Leipzig. — Var Kongl. Academiens Rector 1823. Under hans præsidium hafva 5 disputationer utkommit, och utom några i en periodisk Skrift införde mindre afhandlingar, har han utgifvit Tal, hållet i Lunds Bibel-Sällskap 1816. — Är ogift.

(Se Professorn och Bibliothecarien Lidbecks Program, utgifvet d. 13 Februar. 1817 till hans introduction, och Lunds Stifts-Matrikel af Prosten Simonsson, sid. 172, samt de 2:ne sedermera utkomne: af Kyrkoherden Rothstein, sid. 5, och af Vice-Pastor Ekdahl, sid. XI.)

JOHAN NORRMAN. Född d. 12 Mars 1786 i Ångermanland, hvarest Fadren var Bonde. Sin första undervisning inhämtade han vid Scholan och Gymnasium i Hernösand; och derifrån dimitterad, blef han Student först i Upsala 1805, och sedan i Lund 1807. Sedan han vid sistnämnde Academie d. 23 Junii 1808 promoverats till Philosophiæ Magister, blef han samma år Docens i Österländska språken, och deruti först Extraordinarie Adjunct 1813 och sedan Ordinarie d. 12 Julii 1815. I nåder utnämnd till Linguarum Orientalium et Græcæ Professor Extraordinarius d. 4 Junii 1817, och Prestvigd i Lund d. 5 Augusti 1819, lemnade han Kongl. Carolinska Academien och begaf sig till sin födelse-ort, sedan han förestätt Græcæ Linguæ Professionen Vårterminerna 1815 och 1816, och Linguarum Orientalium Professionen ifrån 1817 till 1820. Förut hade han ock åtagit sig andra civila befattningar, och sedan han undergått Hof-Rätts examen 1812, förestod han samma år dels Notarii-tjensten vid Consistorium Academicum, och

Digitized by Google

dels Academiæ Secreterare-syslan. — Blef Con-Rector vid Scholan i Hernösand d. 24 Maji 1820, och d. 4 Julii följande året Theol. Lector vid der varande Kongl. Gymnasium. Vid Jubelfesten 1830 utnämndes han till Theol. Doctor, hvartill han i Upsala promoverades d. 14 Junii 1831, och blef följande året Kyrkoherde vid Häggdångers præbende-församling. Vid Lunds Academie har han præsiderat för 3:ne disputationer, och ombesörjt upplagan i 3:ne delar af Canzli Rådet, Professorn och Riddaren Doctor Norbergs Selecta Opuscula Academica. — Gift d. 28 Junii 1820 med Demoiselle *Anna Catharina Schartau*, Dotter af den odödlige, allmänt vördade Contracts-Prosten, Öfre Stads-Comministern i Lund och Kyrkoherden i Stora Råby och Bjellerup, Magister Henrik Schartau; men i sitt äktenskap barnlös.

(Se Lunds Stifts-Matrikel af Prosten Simonsson, sid. 175; och begge upplagorna af Rectorn Magister Svedboms Hernösands Stifts-Matrikel; den för 1818, sid. 91; och den af år 1830, sid. 76.)

JACOB SÖNNERBERG. Född i gården Quistorp i Långelöts församling på Öland d. 25 Novemb. 1770. Fadren var Under-Officeraren vid Kongl. Fortificationen Peter Sönnerberg, och Modren Catharina Larsdotter. Sedan han ifrån 1779, bevistat Scholan och Gymnasium i Calmar, blef han Student i Lund 1790, och, efter aflagda specimina, Magister derstädes d. 23 Junii 1796. Efter den tiden vändes hans håg åt Läkare-vetenskapen, och sedan han 1798 blifvit antagen till Docens i Anatomien, bevistade han en del af år 1799 och 1800 Kongl. Seraphimer-Ordens Lazarettet i Stockholm, erhöll d. 2 Maji 1800 Chirurgiæ Magisters-diplome, och blef, efter försvarad gradual-disputation, Medicinæ Doctor i Lund

Digitized by Google

d 18 Junii sistnämnde år, då han vid promotionen innehade första heders-rummet. Emot förbindelse att ej allenast föröka Academiens Anatomiska Præparat-Samling, utan äfven hafva uppsigt öfver den redan varande och framdeles tillkommande, tillades honom 1802 en årlig lön af 60 R:dr Banco. Tillträdde 1807 Läkare-befattningen vid Lazarettet i Lund, och utnämndes 1810 till Medicinæ Adjunct, hvarjemte honom uppdrogs 1812 att tillika vara Föreståndare och Directeur vid det samma år i Lund inrättade och med Lazarettet förenade Cliniska Institutet. För den ädagalagda nit och sorgfällighet, hvarigenom han kraftigt bidrog att öka förtroendet för denna inrättning, behagade Hans Kongl. Majestät år 1816, genom då varande Acad. Canzleren, Hans Excellence m. m. Herr Grefve von Engeström, betyga honom Sin höga tillfridsställelse. Året förut d. 18 Januarii hade Konungens nådiga Resolution för honom utfallit, att hafva säte och stämma i Medicinska Faculteten, och samma år kallades han till Ledamot af Svenska Läkare-Sällskapet. När Medicinæ Practicæ Professionen vid Kongl. Carolinska Academien blef ledig, genom Kongl. Lif-Medici Doctor Engelharts afgång från detta lärosäte, och Professorn, Doctor Liljewalch, som dertill var utsedd, i underdånighet den samma sig undanbad, utföll för Doctor Sönnerberg d. 4 Februar. 1818 Konungens Nådiga fullmakt på bemälte Profession. Företog år 1833 en vetenskaplig resa till England. Förrättade d. 22 Junii 1825 promotion i Medicinska Faculteten, då 14 Medicinæ Licentiater af honom creerades till Doctorer. Antalet af de disputationer, som under hans præsidium utkommit, kan jag icke bestämma, oaktadt mitt bemödande att derom få underrättelse. Har varit Academiens Rector år 1827. — Af honom har man: 1.

Digitized by Google

Hof-Rådet och Professorn, Doctor Just. Chr. Loders Första Grunder till Medicinska Anthropologien, öfversatta, med tillagd korrt beskrifning på ben och muskler i mennisko-kroppen, 1799; — 2. Öfversättning af J. Arnemans System i Chirurgien, 2 delar, 1801 och 1806; — 3. Hufelands Afhandling om Brännvinets giftiga verkan; äfven öfversatt, 1804 och — 4. Förteckning på de Sjukdomar, som blifvit behandlade vid Cliniska Institutet och Lazarettet i Lund år 1815, införd i Tredje Bandet af Svenska Läkare-Sällskapets Handlingar. — Han är ogift.

(Se Professorn Carl Erik Kjellins till hans introduction d. 18 Mars 1818 utgifna program; Medicinal-Rådet och Riddaren, Doctor Sackléns Sveriges Läkare-Historia, 1 Delen, sid. 673, Lunds Stifts-Matriklar: af Prosten Simonsson, sid. 173; af Kyrkoherden Rothstein, sid. 157, och af Vice-Pastor Ekdahl, sid. 113; samt Kyrkoherden, Magister Ahlqvists Calmar-Stifts Matrikel, sid. 46.)

ELIAS LIDFORS. Född i Lidens socken, lydande under Resele pastorat i Ångermanland, hvaraf han ock tog sitt namn, d. 19 April 1787. Fadren var Nämndemannen Joseph Johansson, och Modren Sara Johansdotter. Ända till sitt 11:te år tillbragte han tiden med fiskande och sådana göromål, som egnade hans stånd, utan annan märkvärdighet, än att han, ännu icke 6 år gammal, gick en dag ensam ut i den 6 mil långa skog, vid hvilken hans faders gård var belägen, kom vilse och tillbragte der 3 hela dygn i största lifsfara, hungrig och förfrusen, om ej Försynens nådiga vård hade bevarat honom. Sedan hans Fader sjelf lärt honom att skrifva, satte han honom under handledning af då varande Adjuncten i socknen, nu mera Comministern i Gudmundrå Nils Olof Flodstedt, och sedan han något

Digitized by Google

öfver ett år berömligt undervist honom, afgick han till Hernösand, der han vid Scholan och Gymnasium tillbragte 8 år, uppmuntrad och med godhet omfattad af då varande Lectorn, sist Biskopen m. m. Doctor Nordin och Theol. Lectorn, Doctor Stridsberg, hvarefter han 1807 blef Student i Upsala, der han i synnerhet träget bevistade Professor Kolmodins föreläsningar öfver Tacitus. Då hans omständigheter icke medgåfvo honom att längre uppehålla sig derstädes, antog han condition i Stockholm hos Stats-Commissarien Widegren, som för honom fattade en tillgifvenhet, hvilken han alltid med tacksamhet erkände. Under vistandet i hans hus, blef han känd af nu varande Canzli-Rådet och Riddaren Wallmark, som beviste honom mycken godhet, erkände tacksamt sin förbindelse till sine fordne Lärare, Professorerne Lundblad och Norberg och öfvertalade honom att begifva sig till Kongl. Academien i Lund, dit han ankom 1810 och blef d. 21 Junii följande året derstädes Magister. Korrt derefter antogs han af nyssnämnde Professorn, Doctor Lundblad till Handledare för hans yngre söner, och under de 9 år, som i hans hus tillbragtes, ägde han ett lyckligt tillfälle att, under denne store Läraren, än vidare förkofra sig och njöt af honom en faderlig ömhet. På hans kallelse utnämndes han d. 31 Decemb. 1811 till Eloquentiæ et Poëseos Docens, och d. 13 Februar. 1813 till Extraordin. Adjunct. Jemte fullmakt af d. 8 April 1817 att vara Ordinarie Adjunct i Romerska Vältaligheten, förordnades han att förestå Eloquentiæ et Poëseos Professionen, hvarmed han i 3 år fortfor, till dess han, efter Doctor Lundblads frånfälle, d. 4 Nov. 1820 i Nåder utnämndes till hans efterträdare. Blott något öfver 4 år hade Academien, i denna egenskap, fått räkna honom

Digitized by Google

ibland sine Lärare, då han, ogift, oförmodadt slutade sina dagar d. 22 Maji 1825. Den aktningsvärde Man, som med så utmärkt heder nu innehar hans plats, har i sitt Tal öfver Canzli-Rådet, Doctor Norberg, då han nämner de flere förluster, som Lunds Academie i sednare åren lidit, om sine begge närmaste företrädare sig sålunda yttrat: »In Celeberrimo Lundbladio præstantis»simæ ingenii animique dotes, memoria summa et egre»gia, judicium subtile et limatum; incredibile in verbis »sententiisque veterum scriptorum interpretandis et enu»cleandis acumen; historiæ et omnis antiquitatis, maxi»me Romanæ, et quæ cum ea continetur, accurata cog»nitio; Latinæ orationis sive solutæ sive ligatæ, id quod »perraro in uno viro contingit, eadem ac singularis fa»cultas et copia, nec minor gratia et festivitas, ut illius »voce antiquas Musas quasi locutas facile dixerim. Ad »hæc optima et sanctissima muneris tuendi religio, acer»rima ingeniorum æstimatio, gravissima ut deterrendi ita »cohortandi vis et auctoritas, ut eum Academia nostra »non tantummodo perfectum omnibusque laudibus cumu»latum eloquentiæ Professorem, sed Patria literarum La»tinarum omnisque humanitatis certissimum quasi stato»rem et tutorem habuerit. — Neque eum solum exstin»ctum, sed quem sibi quæsiverat finxeratque successo»rem dignissimum, brevi amissum dolemus, ut non ma»gis sæculi levitas, quam mortis iniquitas in Latinas lite»ras earumque antistites sæviise videatur. Quæ jactura »eo acerbior fuit, quod Te, dilectissime Lidfors, non ut »magistrum illum, senio jam confectum, sed ætate et va»letudine adhuc florentissimum, nescio quo repentino et »immaturo fato interceptum, amisimus.» — Utom 8 disputationer, för hvilka Professor Lidfors præsiderat, har

han utgifvit Oratio funebris in memoriam Caroli XIII, Regis Svecorum, tryckt 1820.

(Se Professorn, Doctor Jonas Albin Engeströms d. 4 Februar. 1821 till hans introduction utgifna Program; Prosten Simonssons Lunds Stifts-Matrikel sid. 175; Kyrkoherden Rothsteins dito sid. 161, och Rector Svedboms år 1818 utgifna Matrikel öfver Hernösands Stift, sid. 89.)

EBBE SAMUEL BRING. Född i Össjö prestgård i Norra Åsbo härad i Skåne d. 24 Julii 1785. Fadren, Prosten öfver samma härads Contract och Kyrkoherden vid Össjö och Tåssjö församlingar, Magister Olof Bring var Broder till framl. Professor Erland Samuel Bring, och Brodersson af den odödlige Canzli-Rådet m. m. Doctor Sven Lagerbring; — och Modren var Fru Anna Sophia Hallström. I sina föräldrars hus njöt han enskild undervisning, och ibland flere sine handledare bevarar han i synnerhet i tacksamt minne sin Slägting, nu varande Contracts-Prosten och Kyrkoherden i Nyed i Carlstads Stift, Magister Magnus Lagerlöf. Under hans fortfarande tillsyn, begaf han sig till Kongl. Academien i Lund, der han d. 22 Octob. 1798 blef inskrifven som Student. Efter något öfver 3 års vistande derstädes, antog han 1802 condition hos Lagman Löwenhjelm i Engelholm, hvars synnerliga tillgifvenhet han tillvann sig, under de 3 år, som han tillbragte i hans hus, och efter hvilkas förlopp han åter besökte nyssnämnde Academie, der han d. 23 Junii 1808 blef promoverad Magister. Sedan han d. 18 Augusti följande året blifvit Docens i Historia Litteraria, vinnlade han sig någon tid om Läkare-vetenskapen, men öfvergaf denna böjelse, och efter vunnen närmare bekantskap med Professorn, Doctor Holmbergsson, fattade han håg för Lagfarenheten, undergick 1815 Juris Candidats examen och blef d. 12 Junii

Digitized by Google

samma år Extraordinarie Adjunct i Romerska och Nordiska Criminal-Lagfarenheten, hvarefter han i 2:ne terminer förestod de offentliga föreläsningarne i nyssnämnde Professors ställe, under den tid han innehade Academiska Rectoratet. Han biträdde derefter vid Häradstingen 1818 och 1819, samt vid Lagmans-tinget i Lund 1820, sedan han d. 1 Sept. 1819 blifvit utnämnd till Ordinarie Juris Adjunct. Efter förordnande af Justitiæ Canzleren, utförde han 1820 och 1821 flere mål inför Consistorium Academicum, föreslogs förstnämnde året till Eloquentiæ et Poëseos Professionen, och innehade, det sednare, rum på förslaget till det då lediga Academiæ Secreterare-embetet. I nåder utnämnd d. 14 Novemb. 1821 till Ordinarie Philosophiæ Theoreticæ Professor, speciminerade han d. 21 Decemb. 1826 för Prest- och Pastoral-Examen, och flyttades genom Kongl. fullmakt af d. 6 Febr. 1828 till Historiarum Professionen, och således till den läro-stol, som så ärofullt innehafts af hans Anförvandter. Kallades till Ledamot af Physiographiska Sällskapet i Lund 1823, af Americanska Vetenskaps-Samhället i Philadelphia d. 21 Julii 1832 och af Litteratur-föreningen i Upsala d. 15 Sept. samma år. Var 1830 Kongl. Academiens Rector. — Utom 117 disputationer, under hans præsidium utkomna, af hvilka 37, som utgöra 2:ne afhandlingar, försedde med särskildta titel-blad, nedanför ibland hans öfriga skrifter upptagas, har han utgifvit: 1. Grunderna till Svenska Civil-Lagfarenheten, i systematisk ordning; Första Delen, 1817; — 2. Svar på en skrift, kallad Anmärkningar vid Juris Adjuncten Ebbe Samuel Brings utgifna grunder till Svenska Civil-Lagfarenheten, 1818; — 3. De mutua fidejussione, præclarissimo veterum Svecorum et Gothorum instituto; första Capitlet, tillförene ut-

Digitized by Google

gifvet i 22 disputationer; 1826; — 4. Historisk Undersökning om Valfarterna och Korstågen ifrån Skandinavien till Heliga Landet, 1827; och — 5. Bref och Handlingar hörande till Drottning Christinas historia, efter Originalerne utgifne med ett fac simile; 1832, som tillförene i 15 disputationer hade utkommit. — Gift d. 23 Augusti 1826 med Demoiselle *Anna Maria Leche*, Dottor af Professorn, Prosten och Kyrkoherden vid Kyrkoheddinge och Esarps församlingar i Lunds Stift, Magister Vilhelm Julius Leche. — Med henne har han haft Dottern *Anna Sophia*, född d. 18 Januar. 1828, död d. 23 i samma månad och år.

(Se, utom hans egenhändigt uppsatta och mig benäget tillsända biographie, Professor Jonas Brags program till hans introduction, utfärdadt d. 4 Februar. 1822, och följande Matriklar öfver Lunds Stift: Prosten Simonssons; sid. 177; Kyrkoherden Rothsteins, sid. 164, och Vice-Pastor Ekdahls, sid. 119.

CARL GEORG BRUNIUS. Född i Tanums prestgård i Bohuslän d. 23 Mars 1792. Fadren var Prosten öfver Vikornes Contract och Kyrkoherden vid Tanums och Lurs församlingar samt Ledamoten af Kongl. Nordst. och Wasa-Orden, Doctor Gomer Brunius, och Modren Fru Mariana Rodhe. Efter enskild undervisning i sina Föräldrars hus till dess han uppnått 11 års ålder, sändes han tillika med 2:ne sine Bröder till Lund, hvarest han 1803 blef upptagen i de Studerandes antal, och då han korrt derefter återkom till hembygden, njöt han vidare handledning af sin Fader, med biträde af dess då varande Adjunct, nu mera Contracts Prosten och Kyrkoherden i Skee och Strömstad, Anton Lidberg. Sedan han 1811 uppehållit sig några månaders tid i Upsala, for han om hösten samma år å nyo till Lund, och efter aflagda specimina blef han Magister derstädes d. 22 Junii 1814. Genom en följande terminen från öfre Cathe-

Digitized by Google

dren försvarad disputation visade han sig värdig den kallelse han emottog d. 18 Maji 1815 att vara Docens i Grekiska Litteraturen. Under sommartiden detta och de 2:ne följande åren anställde han åtskilliga antiquariska undersökningar i trakterna omkring sin födelse-ort. Bland flere märkvärdiga fornlemningar, som han der undersökte och till en del aftecknat och beskrifvit i de af honom och nu mera Canzli-Rådet och Riks-Antiquarien Liljegren utgifne Nordiska Fornlemningar, fann han, efter anställda gräfningar, en stor mängd ristningar i bergshällarne å den orten, om hvilka man väl förut fått något begrepp af Thams Göthiska Monumenter; och i anledning af detta fynd författade han en Hällristnings-Lära, som år 1818, genom framl. Hans Excellence, Herr Grefve von Engeströms föranstaltande, blef öfversatt på Fransyska, men ännu icke blifvit lagd under pressen, i anseende till bristande utvägar att bestrida förlaget af den mängd af plancher, som, med största noggrannhet aftagna, borde bifogas samma arbete. — Utnämnd d. 1 Maji 1816 till Extraord. Adjunct i Grekiska språket, begaf han sig, med vederbörligt tillstånd, i början af år 1818 till Stockholm, der han tillbragte någon tid dels med ynglingars undervisning, dels till utgifvandet af några sina arbeten. Under den tiden befordrad till Ordinarie Græcæ Linguæ Adjunct d. 17 Mars 1820, förordnades han d. 22 Mars följande året att derjemte förestå Adjuncturen i Romerska Vältaligheten och Skaldekonsten, hvarefter han d. 3 Decemb. 1823 prestvigdes. Erhöll d. 20 April 1824 Konungens Nådiga Fullmakt att vara Græcæ Linguæ Professor vid Kongl. Carolinska Academien. Kallad 1832 till Ledamot i Comitén till granskning af Rikets Elementar-Läroverk, och af Kongl. Maj:t i Nåder förordnad till Vice

Ordförande i densamma, har han till dess protocoll afgifvit en särskild reservation, hvaruti han visat, att Rikets Högskolor borde, om de framdeles skola kunna mäta sig med andra Länders, få ett annat Revisionssätt, än det, som af Läroverks-Comitén i underdånighet blifvit föreslaget. — Var Kongl. Academiens Rector 1831. — Utom 3 under hans præsidium utkomna disputationer och en mängd af honom författade mindre Carmina Latina, har han utgifvit: 1. Elegi Sæculares in reformationem Lutheranam recitati Londini Gothorum 1817, impressi Holmiæ 1820; — 2. De diis arctois libri sex, 1822; — 3. In nuptias Serenissimorum Principum Josephi Francisci Oscaris et Josephinæ Maximilianæ Eugeniæ, 1823; -- 4. In natalem Principis Hereditarii, Ducis Scaniæ, Celsissimi Caroli Ludovici Eugenii, 1826, och — 5. Panegyricus nato Principi Francisco Gustavo Oscari, Serenissimo Uplandiæ Duci, in Regia Aaademia Carolina dictus, 1828. — Gift d. 25 Augusti 1829 med Demoiselle *Maria Charlotta Tillander*, Dotter af Fabriqueuren i Stockholm Tillander. — Deras Barn: 1. *Carl Gomer Johan*, född d. 29 Julii 1830, och — 2. *David Fredrik*, född d. 22 Junii 1833.

(Se Professor Fredrik Johan Cederschjölds program till hans introduction, utgifvet d. 4 Octob. 1824; och Lunds Stifts-Matriklar: af Kyrkoh. Rothstein, sid. 170, och af Vice-Past. Ekdahl, sid. 120.)

BENGT MAGNUS BOLMÉER. Född i Hvittaryds prestgård i Kronobergs Län af Småland d. 16 Januar. 1785. Fadren var Prosten och Kyrkoherden vid Hvittaryds, Berga och Dörarps församlingar, Magister Magnus Bolméer, och Modren Fru Ingrid Catharina Lundelius. Ännu icke 8 år gammal, sändes Han till Wexiö, hvarest Han genomgick Scholan och Gymnasium, och

Digitized by Google

blef Student i Lund 1802. Hans tillgångar svarade ej emot Hans håg att oafbrutet få begagna den Academiska undervisningen, hvarföre Han måste uppoffra några år på ungdoms handledning, för att bereda sig utväg till vinnande af Magister-graden, som Han erhöll d. 23 Junii 1808. Dessförinnan hade Han bekommit det Humero-Steuchiska Stipendium, hvars innehafvare det åligger att besöka främmande Länders Universiteter; men de inom vårt Rike då varande krigs-oroligheterna hindrade Honom att uppfylla denna förbindelse, förr än året efter bemälte stipendii emottagande, då Han begaf sig till Köpenhamn, hvarest Han ett års tid uppehöll sig, och sedan Han återkommit, förordnades 1811 till Docens i Universal-Historien. Utnämnd d. 28 Febr. 1815 till Extraordinarie Historiarum Adjunct, yppades för Honom tillfälle att åter företaga en utländsk resa, under hvilken Han i nära 2:ne år besökte de Tyska Lärosätena, och befordrades, under denna sin frånvaro, d. 6 Sept. 1816, till Ordinarie Adjunct i nämnde vetenskap. Återkommen följande året till fäderneslandet, förestod Han höst-terminen Æsthetiska Professionen i Lund. På anmodan af då varande Rector, Professor Agardh, åtog Han sig 1819 åtskilliga befattningar vid Academiens Canzli och blef Notarius så väl i Medicinska, som Philosophiska Faculteten. Efter 10 års tjenstgöring kom han i åtnjutande af Adjuncts lön, hvarjemte ett extra-stipendium honom tillades. Vid samma tid uppfördes Han på förslag både till Eloquentiæ et Poëseos Professionen och till Academiæ Secreterare-tjensten, och sedan den, som erhöll sistnämnde sysla, straxt efter dess tillträde, inföll i en svår och långvarig sjukdom, uppdrogs Honom att i 2 års tid den samma förestå, och derjemte bestridde han på befallning åren 1822 och 1823

Digitized by Google

den Historiska Professionen; men i anseende till dessa ökade göromål, ökades också rättvist hans Salarium. Sedan Linguarum Orientalium Professionen, som i längre tid stått ledig, omsider skulle tillsättas, anmälte han sig till densamma, och erhöll derå Konungens Nådiga fullmakt d. 8 Decemb. 1824. Vald 1828 till Academiens Ombud, bevistade Han den då öppnade Riksdagen, och sedan Han 1832 blifvit dess Rector, hade Han den nåden att i denna egenskap om hösten samma år i underdånighet uppvakta Vår Allernådigste Konung vid Dess höga besök af denna orten, då han ock d. 13 Septemb. i Nåder utnämndes till Riddare af Kongl. Nordstjerne-Orden. — Under Hans præsidium hafva 7 disputationer utkommit. — Gift d. 7 Augusti 1833 med Demoiselle *Laura Petronella Lundblad*, Dotter af Eloquentiæ et Poëseos Professorn, Prosten och Kyrkoherden samt Ledamoten af Kongl. Nordstjerne-Orden, Doctor Johan Lundblad.

(Se Professor Fredrik Johan Cederschjölds d. 4 Februar. 1825 till hans introduction utgifna Program; Lectorn, Magister Ahlstrands Wexiö Stifts-Matrikel, sid. 127, och de 3:ne Lunds Stifts-Matriklarne: Prost. Simonssons, sid. 176; Kyrkoh. Rothsteins, sid. 169, och Vice-Pastor Ekdahls, sid. 120).

JOHAN BERNHARD PRAMBERG. Född i Östra Lyngby Socken af Norra Åsbo härad i Skåne d. 30 Octob. 1788. Fadren var Gästgifvaren Håkan Pramberg, och Modren Benedicta Maria Bergendorf. Med desse sina föräldrar flyttade han i unga åren till Lund, der hans Fader slutade sina dagar; men denna förlust ersattes, då Modren år 1804 trädde i nytt gifte med då varande Vice-Bibliothecarien vid Lunds Academie, sedan Professorn, Contracts-Prosten och Kyrkoherden i Wäckelsång af Wexiö Stift, Magister Anders Wickelius, som om Honom drog den ömmaste faderliga omvårdnad.

Digitized by Google

Samma år antogs han till Student, sedan han först njutit enskild undervisning, och derefter blifvit satt i Cathedral-Scholan i Lund, från hvilken tid han alltid i tacksamt minne bevarar och erkänner sin förbindelse till då varande Collega och sedan Rector, nu mera Contracts-Prosten och Kyrkoherden i Häslöf, Doctor Jöns Sommar. Utom ett år, under hvilket han innehade en condition, använde han sin första tid vid Academien på inhämtande af de kunskaper, som fordras för Magistergraden; men sedan han undergått Philologiska examen, beslöt Han, för att uppfylla sin Moders önskan, och i anledning af sin Stjuffaders löfte att för hans fortkomst hafva ingen ting ospardt, att göra Läkare-vetenskapen till sitt hufvudyrke, och, omfattad med synnerlig tillgifvenhet af Professorn, Doctor Florman, vinnlade Han sig derom med den drift, att Medicinska Faculteten år 1810 tillade Honom ett af de præmier, som årligen utdelas för sällsynt flit och utmärkta framsteg i vetenskapen. Sedan han 1812 genomgått de Medicinska examina och, under nyssnämnde Professor, till vinnande af Doctors-värdigheten, försvarat sin gradual-disputation, uppehöll han sig samma år först någon tid i Köpenhamn och for sedan till Stockholm, der han tillbragte ett år, och blef under den tiden d. 22 Junii 1813 Chirurgiæ Magister och samma dag i Lund promoverad Medicinæ Doctor, hvarefter Han d. 27 derpå följande Septemb. befordrades till Anatomiæ Prosector vid Kongl. Carolinska Academien. Förordnades d. 22 Januar. 1814 att tillika vara Lärare i Pastoral-medicinen dersammastädes, hvilken befattning han innehade, till dess den 10 år derefter upphörde; förestod dels längre, dels kortare tid Anatomiæ, Medicinæ Theoreticæ och Practicæ Professionerna, och innehade andra rummet på förslagerne

Digitized by Google

1817 till Medicinæ Practicæ Professionen i Lund, och 1829 till den Anatomico-Chirurgiska i Upsala. Då Professorn och Riddaren Doctor Florman år 1828 på underdånig ansökan erhöll tjenstledighet, blef han d. 24 Septemb. samma år i Nåder utnämnd till Extraordinarie Anatomiæ et Chirurgiæ Professor i Lund med säte och stämma i Medicinska Faculteten och innehafvande af Prosectors sysslan, och då bemälte Professor, på underdånig begäran, erhöll nådigt afsked ifrån sitt så ärofullt innehafda embete, utföll d. 2 Junii 1832 för Doctor Pramberg, såsom ende sökande, Konungens Nådiga fullmakt att vara hans Efterträdare. — Kallades 1815 till Ledamot af Svenska Läkare-Sällskapet, och har under sitt præsidium utgifvit 9 disputationer. — Gift d. 4 Juli 1833 med Friherrinnan Fröken Jaquette Vilhelmina Bennet, Dotter af Öfverste-Lieutenanten och Riddaren af K. Svärds-Orden, Friherre Jacob Kjell Bennet.

(Se Professorn och Riddaren Bengt Magni Bolmèers Program till hans introduction, utfärdadt d. 11 Octob. 1832; Medicinal-Rådet och Riddaren, Doctor Sacklèns Sveriges Läkare-Historia, 1 Del. sid. 688; och följande upplagor af Lunds Stifts-Matrikel: Prosten Simonssons, sid. 173; Kyrkoherden Rothsteins, sid. 167, och Vice-Pastor Ekdahls, sid. 113).

LORENTZ FREDRIK WESTMAN. Född i Linköping d. 4 Februar. 1795, der Fadren Erik Lorentz Westman var Handelsman. Modren var Fru Christina Eleonora Bergström. Förrän han ännu uppnått sitt sjunde år, intogs han i Linköpings Schola och njöt derjemte enskild undervisning, uppflyttades till der varande Gymnasium och, sedan han vid dessa läroverk i 10 år uppehållit sig, blef han Student i Lund 1811, der Han tillbragte ett år och under den tiden aflade sina första specimina. Han for derefter till Upsala, vistades äfven der

Digitized by Google

ett år, som han helt och hållet använde på studerande af Philosophien, och antog derpå, likaledes under ett års tid och något deröfver, en condition i trakten af Trollhättan, lika intagen af ortens behagliga läge, som af den kännedom han då förvärfvade sig af Englands vittre författares arbeten. Sedan han lemnat denna stationen, besökte han sin födelseort och använde det år han der tillbragte, att vinna vidare förkofran i philosophien. Han for derpå åter till Lund, qvarblef der några år, uppehöll sig 3:ne månader vid Universitetet i Köpenhamn, reste å nyo 1818 till Upsala, men återvände korrt derefter till Skåne, och blef, efter afläggande af de återstående lärdoms-profven, Magister i Lund d. 22 Junii 1820. Utnämndes till Philosophiæ Theoreticæ Docens i Julii månad 1823, och till Adjunct i samma vetenskap 1826, hvarefter han erhöll Konungens Nådiga fullmakt af d. 18 Septemb. 1829 att vara Philosophiæ Theoreticæ Professor vid Kongl. Carolinska Academien. Var detta Universitetets Rector år 1833, och dess Ombud vid Riksdagen innevarande år 1834. Har såsom Præses, utgifvit 7 disputationer, och dessutom ett Tal, hållet inför Östgötha-Nationen i Lund, då han blifvit kallad att vara dess Inspector.

(Se Professorn och Kongl. Ordens Ledamoten Doctor Lindfors' Program till hans introduction, utgifvet d. 11 Febr. 1830; Kyrkoherden Rothsteins Matrikel öfver Lunds Stift, sid. 175, och Vice-Pastor Ekdahls dito, sid. 121).

CARL JOHAN HILL. Född. d. 12 Januar. 1793 i Molilja Socken, Aspelands härad och den del af Calmar-Län, som lyder under Linköpings Stift. Fadren var Gästgifvaren Daniel Jönsson Rudelius, och Modren Maria Jansdotter. Sedan han af sina föräldrar lärt att läsa och skrifva, kom han, vid 10 års ålder, i en Scho-

Digitized by Google

la på landsbygden, der han i 3 veckors tid i synnerhet öfvade sig i räkne-konsten, hvarefter han blott i 8 dagar njöt deruti handledning af en Studerande vid namn Jocob Orre, som då besökte sin födelse-ort. I anledning af den håg han visat för arithmetiken och andra bokliga konster, intogs han 1806 i Wimmerby Schola, der han med sitt snille och flit snart öfvergick sina kamrater, och blef 1809 Gymnasist i Linköping, men måste för sin utkomst der dela sin tid emellan egen och andras undervisning. Som han vid den årliga examen, som hölls 1811, icke hade infunnit sig, blef han af sina Lärare dömd att ännu ett år förblifva vid den plats han innehade på auditorium. I kan hända mindre valda uttryck yttrade han skrifteligen deröfver sitt missnöje och tillkännagaf, att han ej så onyttigt ville förspilla den oskattbara tiden, hvilket väckte hans Lärares förtörnelse. I denna sin belägenhet var han villrådig, antingen han skulle öfvergifva den bana, på hvilken han ingått, eller vidare fortsätta den, och han saknade de rådgifvare, som han tillförene ålitat. Men vid närmare eftersinnande blef han fast i sitt beslut att fortsätta sina studier, så mycket mera, som han då händelsevis fick läsa Prosten Ohrlings Afhandling om Naturens stora under, hvilken synnerligen fäste hans uppmärksamhet. Han återvann sine lärares förtroende, och försedd med deras hedrande intyg, blef Han i början af år 1812 upptagen i de Studerandes antal vid K. Academien i Lund. Ifrån sin första ditkomst blef Han en trägen åhörare af nu varande Professorn, Doctor Engeströms chemiska föreläsningar, vann genom sin flit hans tillgifvenhet, och vinnlade sig, utom andra kunskaper, i synnerhet om de mathematiska vetenskaperna, samt blef Magister d. 21 Junii 1817, med andra heders-rummet vid promotionen.

Digitized by Google

Korrt derefter fattade han hog för Läkare-vetenskapen, och vann deruti den insigt, att han ett halft års tid vicarierade för nu mera Professorn, Doctor Anders Adolf Retzius, såsom Bataillons-Läkare vid Skånska Kongl. Hussar-Regementet; men lemnade snart denna förrättning, och sedan han 1819 innehaft rum på förslaget till Physices Adjuncturen, förordnades han d. 30 Novemb. detta år till Docens i samma vetenskap. Blef Astronomiæ Observator d. 1 Junii 1821, samma år Ledamot af Physiographiska Sällskapet i Lund, och både detta och nästföljande året förordnad att förestå Physices Professionen, hvilken han åren 1826 och 1827 ä nyo bestridde, med tillagdt säte och stämma i Philosophiska Faculteten, och rättighet att præsidera för gradual-disputationer. Genom Professor Kjellins befordran till Kyrkoherde-beställningen i Kumla i Nerike, ägde han väl det hoppet att blifva hans efterträdare vid Lunds Academie; men då tillsättningen af professionen tills vidare blef uppskjuten, sökte han Physiska Professionen vid det i Stockholm inrättade Technologiska Institutet, hvartill han ock d. 7 Decemb. 1827 i Nåder utnämndes; men då omsider den länge ledig varande Mathematum Professionen vid Kongl. Carolinska Academien kom i åtanka att tillsättas, erhöll han derpå Konungens Nådiga Fullmakt af d. 21 Octob. 1830. Under sommar-tiden år 1833 företog han en resa till Tyska Universiteterne, och har i år 1834 blifvit vald till Kongl. Academiens Rector. Jemte 20 under Hans præsidium utkomna disputationer, och flere i så väl In-, som utländska Lärda Journaler och Handlingar införda skrifter af hans hand, har han utgifvit: 1. Korrt Logarithm-Tabell, att bruka vid allehanda practisk räkning, i stället för Slidingrule; 2:ne gånger upplagd 1828, och — 2. Allmän Proportionslära,

Digitized by Google

eller Euclidis Femte Bok, bearbetad både såsom förberedelse till Algebrans studerande, och såsom vetenskaplig grundläggning till allmän storhetslära; Lund 1833.

(Se Professor Ebbe Samuel Brings Program, utgifvet d. 14 Februar. 1831 till hans introduction; Kongl. Hofpredikanten och Theol. Licentiaten Bergmans Linköpings Stifts-Matrikel, sid. 63, och Lunds Stifts-Matriklar: Kyrkoherden Rothsteins, sid. 171, och Vice-Pastor Ekdahls, sid. 121.)

ANDERS JACOB HELLSTENIUS. Född i Skara d. 30 Novemb. 1777. Fadren var Råd- och Handelsmannen derstädes Jacob Hellstenius, och Modren Fru Maria Beata Myra. Intagen i Skara Schola 1787, och sedan på der varande Gymnasium, kom han till K. Academien i Upsala, der han d. 5 Februar. 1799 inskrefs ibland de Studerandes antal. Efter att der hafva användt sin tid, dels på egna studier, hvarunder han försvarade sin första disputation, under Professorn Doctor Fants inseende, dels på andras undervisning, begaf han sig 1801 till Lund, der han undergick Philos. Candidats examen, utgaf sin gradual-disputation och blef Magister d. 23 Junii följande året. Prestvigd d. 21 Septemb. 1803, blef han, efter försvarad disputation, Theol. Candidat d. 16 Junii 1804, Docens i Theologiska Faculteten d. 17 Julii samma år, och Notarius i den samma d. 28 i sistnämnde månad. Vardt Theol. Licentiat d. 29 Maji 1805 och bestridde de offentliga föreläsningarne ifrån den tiden, i flere år, i nyssnämnde Facultet. Förordnades till Adjunct vid Seminarium Theologicum d. 26 Septemb. 1812; och d. 14 Septemb. 1814 till Theologiæ Adjunct och Kyrkoherde vid Husie och Vestra Skreflinge församlingar, öfver hvilka han d. 30 i samma månad erhöll Prost-fullmakt. Efter en, med Nådig tillåtelse, såsom Præses, pro gradú utgifven disputation, utnämn-

Digitized by Google

des han 1818 till Theol. Doctor, hvartill han d. 15 Octob. samma år blef i Upsala promoverad. Vid Prestmötet i Lund 1826 præsiderade han för sin utgifna Synodal-disputation De Prædestinatione, och erhöll d. 13 Augusti 1828 Professors namn, heder och värdighet. Blef i Näder utnämnd d. 17 Mars 1832 till Primarius Theol. Professor vid Kongl. Carolinska Academien och Dom-Prost i Lund. Kallades till Ledamot af Evangeliska Sällskapet i Stockholm 1810; af Svenska Bibel-Sällskapet derstädes 1815, af Lunds Bibel-Sällskaps Comitée och till dess Secreterare samma år; af Malmöhus-Läns Hushålls-Sällskap 1816; till beständig Ledamot af Svenska Bibel-Sällskapet i Stockholm 1827, och till Ledamot af Svenska Litteratur-Föreningen 1833. — Utom den förenämnda vid Prestmötet ventilerade disputationen, har han som Præses utgifvit 3:ne andra. — Gift d. 6 Octob. 1815 med Demoiselle *Petronella Helena Kahl*, Dotter af Prosten och Kyrkoherden vid Norrhviddinge och Dagstorps församlingar af Lunds Stift, Mauritz Kahl. — Deras Barn: 1. *Maria Ulrica*, född d. 13 Julii 1816; — 2. *Helena Jacobina*, född d. 26 Decemb. 1817; — 3. *Sara Beata*, född d. 25 Maji 1819, död d. 31 Decemb. samma år; — 4. *Jacob Mauritz*, född d. 22 Januar. 1821; död d. 18 Mars 1822; och — 5. *Sophia Josephina*, född d. 22 Dec. 1824.

(Se Professor Carl Georg Brunii i hunden stil författade Latinska Program, utgifvet till hans introduction; Lectorn Magist. Lindskogs Skara Stifts-Matriklar: den för år 1809, sid. 202; och den för 1819, sid. 282; samt följande Lunds Stifts-Matriklar: Prosten Simonssons, sid. 172; Kyrkoherden Rothsteins, sid. 165; och Vice-Pastor Ekdahls, sid. XI.)

SVEN NILSSON. Född i Byn Alfastorp, i Asmundtorps Socken af Rönnebergs härad i Skåne d. 8 Mars 1787. Fadren var Hemmansbrukaren Nils Nils-

Digitized by Google

son, och Modren Thora Svensdotter. Något öfver 11 år gammal, insattes han i Landscrona Schola, der han tillbragte 7 år, och af dem de 3 sista under handledning af den högt berömde då varande Rectorn derstädes, sedan Kyrkoherden i Gladsax, Magister Lucas Gadd. Med ett af honom utfärdadt hedrande testimonium, begaf han sig till Lund, der han blef Student d. 4 Mars 1806, och promoverad Magister d. 21 Junii 1811. Förordnad d. 8 Septemb. följande året till Docens i Natural-Historien och Amanuens vid det Academiska Museum, inhämtade han grunderna af Anatomien under Professorn, Doctor Flormans handledning, och for i början af år 1815 till Köpenhamn, för att i Mineralogien afhöra Stats-Rådet, Professor Wads föreläsningar. Om sommaren samma år företog han en resa till Stockholm, och besökte flitigt de Zoologiska Museerna så väl i Hufvudstaden, som i Upsala och på Sätesgården Vallox-Säby, nära dervid belägen och då tillhörig Hof-Marskalken och Riddaren Friherre Paykull. Nu hade han ock genom sina första försök i Ornithologien blifvit känd af Hans Excellence, En af Rikets Herrar m. m. Grefve Trolle Wachtmeister, som, af kärlek för den vetenskap, om hvilken han sjelf inlagt så stora förtjenster, behagade visa honom flere vedermälen af Sin tillgifvenhet. Om våren 1816 reste han till norra delen af Norrige, besökte Christiania, Dovrefjäll, Trondhiem, de till hafvet gränsande orterna och öarne ända till Bodö, och tog hemvägen genom Herjedalen, Dalarne och de andra södra provincerne, samt hade innan företagandet af denna resa d. 17 Februar. blifvit utnämnd till Oeconomiæ Adjunct. Efter återkomsten till Lund fortfor han att studera Anatomien och Physiologien, hvaruti han d. 22 Maji 1818 undergick examen. Sedan han om hösten

Digitized by Google

samma år förestått Professionen i Natural-historien, under det dess Innehafvare bestridde Rectors-embetet, förordnades han d. 30 Januar. 1819 till Præfect vid Natural-Museum. Erhöll Professors namn, heder och värdighet d. 3 Maji 1821, och d. 26 Mars följande året Nådig resolution att uppbära Professors lön, näst efter Professorn i Österländska språken. År 1826 besåg han Bohusländska Skärgården och vestra delen af Norrige; och sedan han till Konungen i underdånighet afgifvit berättelse om fiskeriernas tillstånd, blef han befalld att inkomma med underrättelse om förhållandet af dem i Bohuslän, och erhöll, på Hans Excellence Canzlerens föremäle, af Konungen nådigt understöd till bestridande af den kostnad, som till dessa resor fordrades. Jemte allt detta förestod han i 10 år, än längre, än på kortare tid Historiæ Naturalis Professionen. Bevistade 1828 i Berlin det sammanträde, som då hölls af Läkare och Naturforskare, och förestod ifrån början af November samma år till slutet af Junii 1831 vården om Kongl. Vetenskaps-Academiens Zoologiska samlingar. Blef Riddare af Kongl. Wasa-Orden d. 31 Augusti 1829, och d. 13 Octob. 1832 i Nåder utnämnd till Ordinarie Historiæ Naturalis Professor vid Kongl. Carolinska Academien. — Har blifvit kallad till Ledamot af Physiographiska Sällskapet i Lund 1816; af Die Wetterauische Gesellschaft für die gesammte Naturkunde, i Hanau 1818 som Correspondent; af Die Gesellschaft zur Beförderung der gesammten Naturwissenschaften in Marburg 1819; af Kongl. Vetenskaps Academien i Stockholm 1821, af Kongl. Vetenskaps- och Vitterhets-Samhället i Götheborg, samma år; af Academia Cæsarea Leopoldino-Carolina Naturæ Curiosorum; af Physiska Societeten i Schweitz, och af die Senkenbergische Naturforschende Gesellschaft i Frank-

Digitized by Google

furt am Main, alla 1822; af die Gesellschaft Naturforschende Freunde i Berlin 1823; af Das Vaterländische Museum i Böhmen 1824; af die Naturforschende Gesellschaft i Halle 1828; af Patriotiska Sällskapet i Stockholm samma år, och af Kongl. Landtbruks-Academien dersammastädes 1830. — Utom 10 disputationer, för hvilka han præsiderat, och åtskilliga articlar, dels införde i Kongl. Vetenskaps Academiens Handlingar, dels i Physiographiska Sällskapets Års-Berättelser, har han utgifvit: 1. Ornithologia Svecica; två delar, tryckte i Köpenhamn 1817 och 1821; — 2. Skandinavisk Fauna; en Handbok för Jägare och Zoologer; två delar, och första häftet af den tredje, 1820-1828; — 3. Historia Molluscorum Sveciæ terrestrium et fluviatilium, 1822; — 4. Petrificata Svecana formationis cretaceæ, in folio; 1827; — 5. Underdånig Berättelse om fiskerierna i Sverige och Norrige, 1826; — 6. Förnyad Underdånig Berättelse om Fiskerierna i Bohus-Län, 1828; — 7—9. Års-Berättelser till Kongl. Vetenskaps-Academien om de Zoologiska Vetenskapernas framsteg, 1829, 1830 och 1831; — 10. Illuminerade Figurer till Skandinaviens Fauna, med Text; 14 häften, 1829-1834; — 11. Prodromus Ichthyologiæ Scandinavicæ, 1832, hvaraf mesta delen förut utkommit i form af disputationer, och — 12. Underdånigt Betänkande om Fiskerierna, i synnerhet Sillfisket vid Rikets vestra kust, 1832. — Gift 1824 med Demoiselle *Elisabeth Cecilia Berg*, Dotter af Kamerer-aren H. Berg. — Deras Barn: 1. *Nils Johan*, född d. 28 April 1825; — 2. *Thora Maria*, född d. 1 Octob. 1826; — 3. *Carl Esaias*, född d. 6 Juli 1829, och — 4. *Lars Gabriel*, född d. 4 Januar. 1833.

(Se Professorn och Riddaren Bengt Magni Bolméers Program till Hans introduction, utgifvet d. 8 Decemb. 1832, och följande

Lunds Stifts-Matriklar: Prosten Simonssons, sid. 178, Kyrkoherden Rothsteins, sid. 169, och Vice-Pastor Ekdahls, sid. 125.)

BENGT JACOBSSON BERGQUIST. Född i Gumlösa Socken i Vestra Göinge Hörad i Skåne d. 23 Augusti 1785. Fadren var Murmästaren Jacob Bergqvist, och Modren Kerstin Bengtsdotter. Redan i barn-åren visade sig hos honom de lyckliga anlag för studierna, som förmådde föräldrarne att, oaktadt sina bristande tillgångar, understödja hans böjelse. Vid nära 11 års ålder intogs han i Christianstads Schola, och när 3 månader derefter den offentliga examen anställdes, hade han, redan på den korta tiden gjort de framsteg, att han, ehuru yngst i Scholan, vida öfvergick sina äldre kamrater, och tillvann sig hos flere Stadens invånare den uppmärksamhet, att de ädelmodigt understödde honom och lättade hans behofver. Straxt efter hans ankomst till Academien i Lund, 1803 utsåg dåvarande Rector, Professorn och Riddaren Fremling, åt honom en condition, hvarigenom han blef i tillfälle att några år derefter åter besöka nämnde Lärosäte, der han d. 21 Junii 1811 blef Magister och innehade vid Promotionen andra heders-rummet. Prestvigd d. 15 Decemb. samma år, blef han d. 31 i sistnämnde månad Docens vid Seminarium, och d. 2 Decemb. 1814 dervid utnämnd till Extraordinarie Adjunct. Sedan han 2:ne gånger varit uppförd på förslag till Præfecti Seminarii tjensten; till Tredje Theologiska Professionen 1816; till Kyrkoherde-beställningar: i Fridlefstad och Rödeby 1820 och i Löderup och Hörup 1822, samt till Första Stads Comministraturen i Lund och dermed förenade Kyrkoherde-embete i Stora Råby och Bjellerup 1825, utnämndes han d. 1 Dec. 1826 till Andre Theol. Adjunct och Kyrkoherde i

Hellestads, Dalby och Bonderups församlingar, öfver hvilka han d. 17 Junii 1827 förordnades till Prost. Blef Theol. Doctor vid Jubelfesten 1830 och dertill d. 14 Junii följande året i Upsala promoverad. Efter att år 1830 hafva varit uppförd på förslaget till Primar. Theol. Professionen och Dom-Proste-embetet i Lund, blef han d. 4 Maji 1833 i Nåder utnämnd till Tredje Theol. Professor vid Kongl. Carolinska Academien. — Utom 4 disputationer och åtskillige i flere Tidskrifter införde afhandlingar, har han utgifvit: 1. Predikan på Kyndelsmesso-dagen, hållen i St. Peders klosters Kyrka i Lund 1812; — 2. Tal, hållet vid Fru Prostinnan Anna Maria Hanssons, född Nolleroth, jordfästning, 1814; — 3. Tal vid Professorn, Kongl. Hofpredikanten och Kyrkoherden, Magister Matthias Stoltzs begrafning, samma år; — 4. Predikan, hållen i Christianstads Kyrka, på Tionde Söndagen efter Trinitatis; äfven samma år; — 5. Profpredikan, för Stads-Comministraturen, hållen i Lunds-Domkyrka på Åttonde Söndagen efter Trinitatis, 1825; — 6. Förnuft och Uppenbarelse; första Afhandlingen, 1826; — 7. Tal, hållet vid Jubelfesten i Lund d. 1 Decemb. 1830; — 8. Tal, hållet i Lunds Bibel-Sällskap, 1832, och — 9. Förnuft och Uppenbarelse; fortsatt Afhandling 1833. — Gift d. 28 Augusti 1830 med Fru *Christina Maria Blomberg*, Enka efter Sadelmakaren i Lund Henrik Dahl, och Dotter af Garfvaren Otto Blomberg. — Med henne har han Sonen *Jacob Otto Henrik*, född d. 20 Octob. 1831.

(Se Professorn och Riddaren Bengt Magni Bolméers Program till hans introduction, utfärdadt d. 15 Junii 1833, de utgifne Matriklarne för Lunds Stift, af Prosten Simonsson, sid. 176, af Kyrkoherden Rothstein, sid. 166, och af Vice-Pastor Ekdahl, sid. 122, samt Kyrkoherden Åkermans Beskrifning öfver Hellestads Pastorat, sid. 36.)

Digitized by Google

JOHAN HENRIK THOMANDER. Född i Fjelkinge Socken af Willands härad i Skåne d. 16 Junii 1798, hvarest Fadren då var S. Minist. Adjunct. Sin första uppfostran njöt han af sin Mormoder; redan i barnåren var läsning hans angenämaste sysslosättning, och vid 10 års ålder roade han sig med att författa predikningar, comœdier och Latinska vers. Sedan han i 6 år njutit undervisning i Carlshamns Schola, blef han Student i Lund 1812, blott 15 år gammal antog han condition, och fortfor i lika lång tid med enskild undervisning, hvarjemte han från år 1815 till 1817 äfven vicarierade, såsom Collega, vid nyssnämnde Schola. Prestvigd i Lund d. 20 Junii 1821, förordnades han samma dag till Predikant vid Carlshamns Castell; och sedan han höst-terminen 1826 börjat hålla exegetiska föreläsningar vid Kongl. Academien i Lund, utnämndes han följande året till Docens vid der varande Seminarium Theologicum, och 1831 till Extraord. Adjunct i Theologiska Faculteten. Efter inrättandet af den nya Professionen i Theologia Pastorali vid Kongl. Carolinska Academien, erhöll han derå Konungens Nådiga Fullmakt d. 16 Novemb. 1833, jemte Kyrkoherde-beställningen vid Husie och Vestra Skreflinge præbende-församlingar, samt kallades d. 27 nästföljande Decemb. till Ledamot i den till öfverseende af Kyrko-Lagfarenheten i Nåder förordnade Comitén. — Utom 3 af honom, såsom Præses, försvarade disputationer, har han utgifvit: 1. Predikningar och Nattvards-Tal, 1829; — 2. Ottesångspredikan, hållen i Lund på Jubeldagen 1830; — 3. Theologisk Quartalskrift i 20 häften, utgifven, i förening med Förste Theol. Adjuncten och Prosten, Doctor Henrik Reuterdahl, åren 1828-1832, samt följande Öfversättningar: — 4. Om det fullkomliga goda, 1825; — 5.

Digitized by Google

Trettondedags afton, Skådespel af Shakspeare, 1824; — 6. Som ni behagar; Skådespel af densamme; 1825; — 7. Antonius och Cleopatra, Sorgespel, 1826; — 8. Konung Richard den Andre; Skådespel; 1825; — 9. Fruarna i Windsor, Lustspel, 1825; alla af samme författare; — 10. Molnen, Lustspel af Aristophanes; 1826; — 11. Manfred af Lord Byron, 1826, och — 12. Brutus, efter Voltaire; 1830. — Gift d. 27 Januar. 1834 med Mamsell *Emilia Lovisa Catharina Meyer*, Dotter af Bruks-Patronen i Carlshamn Ernst Fredrik Meyer.

(Se Professorn och Riddaren Bengt Magni Bolmérs till hans introduction, d. 17 Mars 1834, utgifna Program och Vice-Pastor Ekdahls Matrikel för Lunds Stift, sid. 123.)

Digitized by Google

REGISTER.

sid.

Agardh, Carl Adolf . . . . . 339.
Ahlman, Martin Erik . . . . . 350.
Aurivillius, Petrus . . . . . 114.

Bagger, Hans . . . . . 38.
Bagger, Olof . . . . . 1.
Barfoth, Andreas . . . . . 273.
Beckman, Nils . . . . . 2.
Below, Jacob Fredrik . . . . . 81.
Benzelius, Carl Jesper . . . . . 197.
Benzelius, Henrik . . . . . 129.
Benzelius, Jacob . . . . . 123.
Bergquist, Bengt Jacobsson . . . . . 375.
Bildstein, Gustaf Ernst von . . . . . 200.
Björnståhl, Jacob Jonas . . . . . 248.
Bolmér, Bengt Magnus . . . . . 362.
Brag, Jonas . . . . . 345.
Bring, Ebbe Samuel . . . . . 358.
Bring, Erland Samuel . . . . . 256.
Bring, Sven, se Lagerbring.
Brunius, Carl Georg . . . . . 360.
Burmester, Johan Henrik . . . . . 204.
Buscovius, Joachim, se Ehrenbusch.

Cassius, Christian . . . . . 25.
Cavallius, Olof . . . . . 49.
Cederschjöld, Fredrik Johan . . . . . 316.

Digitized by Google

sid.

Colling, Lars Johan . . . . . 205.
Corylander, Johan . . . . . 193.

Dalhem, Nils . . . . . 65.
Döbelius, adlad von Döbeln, Johan Jacob . . . . . 84.

Eberstein, Carl Johan . . . . . 308.
Ehrenborg, Richard . . . . . 67.
Ehrenbusch, Joachim . . . . . 32.
Ehrenstråle, David . . . . . 136.
Elfvedalius, Erik . . . . . 19.
Engelhart, Johan Henrik . . . . . 287.
Engeström, Johan . . . . . 157.
Engeström, Jonas Albin . . . . . 343.
Estenberg, Peter . . . . . 127.

Faxe, Wilhelm . . . . . 311.
Fallén, Carl Fredrik . . . . . 337.
Filenius, Petrus . . . . . 174.
Florman, Arvid Henrik . . . . . 302.
Formel, Petrus . . . . . 119.
Fossius, Christian . . . . . 36.
Fremling, Matthæus . . . . . 265.

Hagberg, Carl Peter . . . . . 327.
Hahn, Knut . . . . . 15.
Harmens, Gustaf . . . . . 150.
Hasselquist, Andreas . . . . . 56.
Hegardt, Martin . . . . . 98.
Hellman, Johan Jacob . . . . . 268.
Hellstenius, Anders Jacob . . . . . 370.
Hermansson, Johan . . . . . 109.
Hesslén, Nils . . . . . 230.
Hill, Carl Johan . . . . . 367.
Hjort, eller Cervinus, Hans . . . . . 37.
Holm, Peter . . . . . 7.

Digitized by Google

sid.
Holmbergsson, Johan . . . . . 325.
Hulth, Zacharias, se Lilljenstrahl.
Humerus, Bonde . . . . . 78.
Hylander, Andreas . . . . . 290.
Hyltén, Nils, se Silfversköld.
Hörlin, Jonas . . . . . 66.

Ihre, Thomas . . . . . 75.

Kjellin, Carl Erik . . . . . 330.

Lagerbring, Sven . . . . . 168.
Lagerlöf, Erland . . . . . 69.
Lagerlöf, Nils . . . . . 144.
Laurel, Lars . . . . . 195.
Lemchen, Samuel . . . . . 236.
Lidbeck, Anders . . . . . 295.
Lidbeck, Erik Gustaf . . . . . 207.
Lidfors, Elias . . . . . 355.
Liedbeck, Lars . . . . . 189.
Liljewalch, Carl Fredrik . . . . . 328.
Lilljenstrahl, Zacharias . . . . . 73.
Lindfors, Anders Otto . . . . . 346.
Linnerius, Jonas . . . . . 58.
Lundblad, Johan . . . . . 280.
Lundersten, Johan . . . . . 47.

Menlös, Daniel . . . . . 154.
Moller, Arvid . . . . . 120.
Munck, Petrus . . . . . 223.
Munck af Rosenschöld, Eberhard Zacharias . . . . 305.
Munthe, Lars Peter . . . . . 275.
Munthe, Sven . . . . . 191.

Nelander, Johan . . . . . 178.
Nilsson, Sven . . . . . 371.

Digitized by Google

sid.

Norberg, Matthias . . . . . 257.
Nordeman, Martin . . . . . 24.
Norrman, Johan . . . . . 352.
Norrman, Lars . . . . . 51.

Oelreich, Bernhard . . . . . 21.
Oelrsich, Niclas, adlad von . . . . . 147.

Papke, Carl . . . . . 115.
Papke, Christian . . . . . 40.
Poppelman, Johan . . . . . 74.
Pramberg, Johan Bernhard . . . . . 364.
Pufendorf, Samuel . . . . . 29.

Quensel, Conrad . . . . . 103.

Retzius, Anders Jahan . . . . . 242.
Riddermarck, Andreas . . . . . 63.
Rosén, adlad Rosenblad, Eberhard . . . . . 181.
Rostius, Christopher . . . . . 5.
Rydelius, Andreas . . . . . 88.
Rydelius, Magnus . . . . . 105.

Sack, adlad Sackensköld, Erasmus . . . . . 26.
Schenmark, Nils . . . . . 217.
Schultén, Carl . . . . . 111.
Schwartz, Josua . . . . . 11.
Silfversköld, Nils . . . . . 8.
Sjöborg, Nils Henrik . . . . . 298.
Sommelius, Gustaf . . . . . 220.
Spole, Andreas . . . . . 17.
Stecksén, Jonas . . . . . 349.
Steuchius, adlad Steuch, Elof . . . . . 102.
Steuchius, Jöns . . . . . 82.
Stjernberg, Nils . . . . . 33.

Digitized by Google

sid.

Stobæus, Andreas . . . . . 42.
Stobæus, Anders Peter . . . . . 229.
Stobæus, Kilian, den äldre . . . . . 140.
Stobæus, Kilian, den yngre . . . . . 271.
Stobæus, Nils . . . . . 163.
Stridsberg, Haquin . . . . . 61.
Sönnerberg, Jacob . . . . . 353.

Tegman, Pehr . . . . . 279.
Tegnér, Esaias . . . . . 333.
Tengwall, Lars . . . . . 264.
Thomander, Johan Henrik . . . . . 377.
Trozelius, Claës Blechert . . . . . 211.

Wandalin, Ivar . . . . . 28.
Weidman, Thure . . . . . 239.
Weiser, Casper Jacobsson . . . . . 35.
Wennerstedt, Olof . . . . . 139.
Westman, Lorentz Fredrik . . . . . 366.
Westring, Ambrosius . . . . . 165.
Wetterhamn, Andreas, se Riddermarck.
Wichmand, Nils . . . . . 20.
Widebeck, Enevald . . . . . 45.
Winslov, Johan . . . . . 71.
Wolff, Nils, se Stjernberg.
Wollin, Christian . . . . . 214.
Wåhlin, Christian . . . . . 318.
Wåhlin, Jonas . . . . . 186.

Digitized by Google

RÄTTELSER.

Sid.	37	rad.	17	står: *somt* läs: *samt.*
-	41	-	5	- *slutad* läs *sluten.*
-	48	-	29	- *Ostgötha* läs *Östgötha.*
-	57	-	30	- *bevisa* läs *utreda.*
-	62	-	18	- *Philosofiska* läs *Philosophiska.*
-	64	-	8	- *half-åren 1687 och 1696* läs *half-året 1687.*
-	117	-	15	- *andra* läs: *tredje.*
-	138	-	30	- framför namnet *Hans* sättes 2.
-	143	-	4	- *erhöll Stobæus* läs: *hvarpå Stobæus erhöll.*
-	158	-	11	- *Caldäiskan* läs: *Chaldaiskan.*
-	165	-	30	- *Oregrund* läs: *Öregrund.*
-	210	sista	rad.	- *Majoren* läs: *Öfverste-Lieutenanten.*
-	218	rad.	20	- *tillslogs* läs: *tillslogos.*
-	232	-	31	- *1797* läs: *1796.*
-	240	sista	rad.	- *har anslagit* läs: *har han anslagit.*
-	242	rad.	2	- *ogift*, läs: gift d. 28 Junii 1834 med Fröken *Anna Sophia Paulina Wahlfelt.*
-	247	-	3	- *Krivans* läs: *Kirvans.*
-	-	-	20	- *Æneides* läs: *Æneidos.*
	259	-	2	- *1800* läs: *1799.*
-	265	-	13	- *1787* läs: *1797.*
-	273	-	14	- *Lemma* läs: *Lomma.*
-	-	-	15	- *pastorat* läs. *församling.*
-	285	raderne	20	och 24 står *införd* läs: *infördt.*
-	287	-	22	- *Informary* läs: *Infirmary.*
-	301	-	1	- efter ordet *andre* tilläggcs: *af hvilka man dels redan emottagit, dels innan korrt väntar att emottaga.*
-	327	-	15	- *de rvist* läs: *dervist.*
-	334	-	23	- *Dronthiem* läs: *Trondhjem.*
-	341	-	24	- *Linnée* läs: *Linné.*

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google